

ตอขบถิ่งเรื่องสังคมาภุทช

สมณะโพธิรักษ์

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ ๕๗๔-๓๗๔-๑๕๓-๑

ตอบพริ้งเรื่องสังคัมพุกธ เล่ม ๒

สมณ:โพธิรักษ์

ปีที่พิมพ์ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๐

จำนวนพิมพ์ ๒,๕๐๐ ฉบับ

ผู้จัดพิมพ์ ชมรมมังสวิรัตแห่งประเทศไทย

ธรรมทัศน์สมาคม

ผู้พิมพ์ บริษัท ฟ้าอภัย จำกัด

๖๔๔ ซ.นวมินทร์ ๔๔ ถ.นวมินทร์ กลองกุ่ม

บึงกุ่ม กทม. ๑๐๒๔๐ โทร.๐-๒๓๗๕-๘๕๑๑

ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา นางสาวลัดดา ปิยะวงศ์รุ่งเรือง

ราคา ๕๐ บาท

สารบัญ

๑. บทนำ	๖
เครื่องคิดแต่ไม่เครื่องเครียด	๗
เครื่องจักรธรรมดา	๑๑
๒. ธรรมะกับธรรมชาติ	๒๑
ธรรมะไม่ใช่ธรรมชาติ	๒๒
ธรรม ๔ ความหมาย	๓๖
๓. พระอรหันต์	๔๕
หลักประกันของพระอรหันต์	๕๐
พระอรหันต์กับพระเจ้า	๖๔
๔. พระโสดาบัน	๗๓
คุณลักษณะของพระโสดาบัน	๗๔
๕. ปกิณกะ	๕๑
สวรรค์และการเวียนว่ายตายเกิด	๕๒
ศาสนสัมพันธ์	๑๐๖
วินัยของสมณะ	๑๐๗
๖. ความรัก ๑๐ มิติ	๑๒๑
ความรักมิติที่ ๑-๓	๑๒๒
ความรักมิติที่ ๔	๑๒๕
ความรักมิติที่ ๕	๑๓๓
ความรักมิติที่ ๑๐	๑๕๔
๗. ปญฺฑริยและไสยศาสตร์	๑๗๒

คำนำ

หนังสือ **“ตอบฝรั่งเรื่องสังคมพุทธ”** นี้ เป็นการตอบฝรั่งจริงๆ ที่ **ดร.ฮาวเวิร์ด เลียร์ (Howard Lear)** สัมภาษณ์เอาตมา ตั้งแต่ยังไม่สำเร็จ เป็นด็อกเตอร์ ขณะที่มาศึกษาพักอาศัยเป็นอยู่ร่วมกับชาวอโศก สัมผัส การดำเนินชีวิตของชุมชนปฐมอโศก ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๓๘ เพื่อนำไปประกอบการทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขารัฐศาสตร์กฎหมายระหว่างประเทศและการทูต(สัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ)

ดร.ฮาวเวิร์ดสัมภาษณ์เอาตมาหลายครั้ง แล้วเอาตมาก็นำเอามา รวบรวมเรียบเรียงลงในหนังสือพิมพ์ **“เราคิดอะไร”** โดยใช้หัวเรื่อง ว่า **“เมื่อฝรั่งทำวิทยานิพนธ์ชุมชนปฐมอโศก”** มีบางส่วนบางเรื่องที่ตัด ออกไปบ้าง และมีบางส่วนที่เอาตมาเจตนาอธิบายขยายความเพิ่มเติมในส่วน ที่เห็นว่า น่าจะเติมให้เป็นความรู้และความจริงบริบูรณ์ จะได้เป็นประโยชน์ ยิ่งขึ้นแก่ผู้อ่าน

เพราะถึงอย่างไร เท่าที่ ดร.ฮาวเวิร์ดสัมภาษณ์ไปแล้ว ก็ได้ส่วนที่ ต้องการไปแล้ว นำไปใช้ในการทำวิทยานิพนธ์สำเร็จไปแล้ว และได้รับปริญญา ด็อกเตอร์แล้วเรียบร้อย วิทยานิพนธ์ฉบับนั้นก็ได้ออกมุลได้เรื่องราวเนื้อหา ไปแล้ว เท่าที่ทำได้ในคราวครั้งนั้น

ดังนั้น ในการรวบรวมมาพิมพ์เป็น“หนังสือเล่ม”อีกทีนี้ เอาตมา จึงเล็งเห็นประโยชน์แก่ผู้อ่านเป็นที่ตั้ง ที่น่าจะได้อธิบายเพิ่มเติม นอกจากจะได้รู้เห็นแง่มุมในการมองปัญหาของชาวต่างประเทศที่มองเรา โดยเฉพาะเราเป็นชาวพุทธและเป็นชาวไทย ส่วนเขานั้นชาวต่างชาตินับถือศาสนา ก็ต่างกัน วัฒนธรรมก็ดี แนวคิดก็ดี เป้าหมายชีวิตก็ดี วิธีการดำเนินชีวิตก็ดี ของเขาก็อีกอย่างหนึ่ง ซึ่งในหนังสือนี้ก็ยังคงเป็น“คำถามเดิม” ตามมุมมอง ของ ดร.ฮาวเวิร์ดทั้งสิ้น ลำนวนนี้ของแท้ของดร.ฮาวเวิร์ด ไม่ได้แก้ไขตกแต่ง

ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงคำถามของ ดร.ฮาวเวิร์ดเลย เพียงแต่เอาสมาธิบาย ขยายความเฉพาะคำตอบของอาตมาเท่านั้น ก็จะมากขึ้น ละเอียดยิ่งและ ลึกซึ้งอีก กว่าที่ได้ตอบ ดร.ฮาวเวิร์ดไปบ้างเท่านั้นเอง

ถึงกระนั้น ก็ต้องขออภัย ดร.ฮาวเวิร์ด หรือแม่แต่ ดร.ชวัญดี อัคราวุฒิชัย ผู้เป็นล่ามให้แก่อาตมา ที่มีคำความเพิ่มเติมมาจากที่ได้ ตอบคำถามไว้เดิม แต่ขอยืนยันว่าไม่ผิดไปจากความหมายที่ได้ตอบไว้แล้ว แน่ๆ มีแต่เพิ่มสิ่งที่ควรได้รู้ เพื่อเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้นเท่านั้น

เมื่อเป็น“หนังสือเล่ม”ขึ้นมา ก็รู้สึกว่าจะชื่อเรื่องเดิมที่เคยใช้ใน หนังสือพิมพ์ “เราคิดอะไร”ว่า **“เมื่อฝรั่งทำวิทยานิพนธ์ชุมชนปฐมโลก”** นั้นดูจะเป็นชื่อที่อยู่ในวงแคบไปหน่อย และไม่ซับซ้อนให้รู้ว่ เนื้อหาของ หนังสือนี้เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา เกี่ยวข้องกับสังคมพุทธ อาตมาจึงตั้งชื่อ ขึ้นใหม่ว่า **“ตอบฝรั่งเรื่องสังคมพุทธ”**

หลายประเด็นในหนังสือเล่มนี้ ที่ความเป็นพุทธยืນยาวมาใน ประเทศไทยกระทั่งปัจจุบันนี้ ได้ขจัดความคลุมเครือ ให้กระจ่างกระจ่าง ขึ้น และคงมีบางประเด็นที่คำตอบของอาตมาทำให้งง ชัดแย้ง ชัดใจ ท่านผู้อ่าน ก็ต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างมาก กรุณาอ่านทบทวนดีๆ เกิด แม้จะชัดแย้งหรือชัดใจ แต่อาตมาก็ขอยืนยันว่า ที่เกิดอาการเช่นนั้นได้ ก็เพราะนั่นคือ**ความจริงชนิดหนึ่ง** ที่ซึ่งบ่งถึงอะไรเกิดขึ้นในศาสนาพุทธ !

ช่วยกันศึกษา และช่วยกันปฏิบัติปฏิญญาศาสนาพุทธกันให้ได้ คำตอบที่เป็นลัจจะ เพื่อยืนยันแก่โลกด้วยเถิด อาตมาสงสารมนุษยชาติ

“ตอบฝรั่งเรื่องสังคมพุทธ” เล่มนี้เป็น เล่ม ๒ หากท่านผู้อ่าน ได้ประโยชน์จากเล่มนี้ ใครจะอ่านเล่ม ๑ ก็โปรดติดตามค้นหาอ่านเถอญ

๑ สมณะโพธิรักษ์

๑๘ พ.ศ. ๒๕๕๐

ชีวิตนี้มีปัญหา..

ณ ที่นี้ ขอเอามุมมองของคนต่างประเทศ ที่ต้องการรู้ในแง่มุมที่เขาอยากจะรู้ ซึ่งเป็นการมองปัญหาอย่างชาวต่างประเทศ เขามอง หรือเป็นความอยากรู้ตามแบบที่คนต่างประเทศอย่างเขาอยากรู้อาตมารู้สึกว่า มุมมองปัญหาของเขาต่างจากคนไทยเรามองไปอีกหลายรูปแบบ หากนำมาถ่ายทอดสู่กันฟังก็น่าจะดี

คุณ **Howard Lear** อายุ ๓๒ ปี ชาวอเมริกัน เชื้อสายยิว จบปริญญาตรี สาขารัฐศาสตร์และการสื่อสาร **ปริญญาโท** สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ปัจจุบันเป็น**นักศึกษาระดับปริญญาเอก** สาขารัฐศาสตร์กฎหมายระหว่างประเทศ และการทูต (สัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ) กำลังค้นคว้าทำวิทยานิพนธ์ตามที่คุณฮาวเวิร์ดได้ตั้งหัวข้อไว้ว่า**“การศึกษาในเรื่องการสร้างชุมชนที่ดี”** โดยศึกษาเปรียบเทียบ **ชุมชน NEVE SHALOM** ที่อิสราเอลกับ**ชุมชนปทุมมอโคก** ที่จังหวัดนครปฐม ซึ่งคุณฮาวเวิร์ดเลือกแล้วจากชุมชนต่างๆ ในหลายประเทศ

โครงการวิจัยที่**คุณฮาวเวิร์ด**ทำเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์นี้เป็นโครงการร่วมของ ๒ มหาวิทยาลัย คือ **มหาวิทยาลัย HARVARD** และ**มหาวิทยาลัย TUFTS** [Boston, Massachusetts] ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงมากในอเมริกา ทูตที่ได้รับชื่อ ๑. Fletcher Fellowship ๒. Leon Lowengard Foundation Fellowship

คุณฮาวเวิร์ดเริ่มมาอยู่ใน**ชุมชนปทุมมอโคก** ตั้งแต่ ๒๗ กันยายน ๒๕๓๘ เพื่อศึกษาและเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัย โดยร่วมเป็นอยู่กับชาวชุมชนและสัมภาษณ์บุคคล บันทึกเสียงเก็บไว้ ส่วนที่นำเสนอในเล่มนี้เป็นบทสัมภาษณ์อาตมา เกี่ยวกับสังคมชาวอโคก

[วิทยานิพนธ์ของ**คุณฮาวเวิร์ด** เรื่อง **Global Alienation and Community System Response** เสนอต่อ **The Fletcher School of Law and Diplomacy** ผ่านเรียบร้อยแล้ว และ **คุณฮาวเวิร์ด**ก็จบปริญญาเอกแล้ว ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๔๒]

๑

บทนำ

เคร่งครัดแต่ไม่เคร่งเครียด

ถาม : ผมอยากเรียนถามว่า สำหรับพ่อท่านเอง พ่อท่านรู้สึกมั๊ยครับว่า บางคนนั้นด้วยตัวของเขาเอง โดยสิทธิอันชอบธรรมของเขาเอง เขามีสิทธิที่จะมีการผ่อนคลายและรู้สึกสนุกสนานบางครั้ง ผมหมายความว่า พ่อท่านคิดว่าแต่ละคนนั้นเขามีสิทธิ์หรือเปล่าที่จะได้รับการผ่อนคลาย หรือจะ relax แล้วก็อาจจะสนุกสนานบ้าง

ตอบ : ก็มีสิ คนที่ยังอยู่ในภูมิฐานที่ยังต้องมีการผ่อนคลายบ้างเป็นบางครั้ง ก็ต้องมี ถ้าไม่มีก็จะกักเก็บดังกล่าวมาแล้ว

แต่ถ้าผู้ใดสามารถไม่ต้องมีขนาดนั้นๆได้แล้ว”จริง เป็นผู้มีวิเวกและสันโดษได้แล้วจริง มี“วิมุติรส”สมบูรณ์ คนผู้ปฏิบัติถึงผลได้แล้วจะรู้สึกและรู้แจ้งได้ด้วยตนเองว่า เราไม่จำเป็นต้องไปมีความสนุกสนานรื่นเริงด้วยการมีสัมผัสหรือต้องแสดงออกอาการภายนอก เพราะผู้นี้จะรู้แจ้งเห็นจริงใน“ปฏินิสัสคคะ” เนื่องจากตนเคยมีบทฝึกหัดที่ได้“ตามรู้ตามเห็น ‘สังขะย่อนสภาพ’ของตอนที่ตนเคยมีเคยเป็นมาแล้ว”(ปฏินิสัสคคาบุปัสสี)จนสมบูรณ์ด้วย“วิมุตติญาณทัสสนะ”

แต่คนส่วนมากยังเข้าใจกันว่า นักปฏิบัติธรรมนั้น ไม่ว่าจะผู้มีภูมิสูงหรือผู้มีภูมิต่ำ ล้วนไม่จำเป็นจะต้องออกอาการรื่นเริงอย่างที่รูปใดๆ เหมือนชาวโลกเขาเลย ไม่จำเป็นต้องอนุโลมใดๆ จะต้องสัมผัส กิณของอรร้อยบ้างก็ไม่ได้ จะต้องสัมผัสของใช้ที่สวยงามที่หรุเชิงบ้างก็ไม่ได้ จะร้องมีสำเนียงเสียงไพเราะเป็นทำนองบ้างก็ไม่ได้ จะออกทำออกทางบ้าง ซึ่งก็ไม่ถึงกับเต้นแร้งหรือเต้นร็อค ชนิดเลยเถิดน่าเกลียดอะไรปานนั้นหรอก ก็ไม่ได้

จริงอยู่..ความเบิกบานร่าเริงที่สงบสมบูรณ์แล้วของ“วิมุติรสแบบ พุทธหรือแบบโลกุตระ”จริงนั้น มันไม่ต้องไปมีสัมผัสภายนอก หรือไป

ออกอาการภายนอกก็ได้จริงที่สุด **แต่ถ้าท่านจะเจตนาอนุโลมแสดงออกถึงขั้นมีท่าทีลีลาภายนอก เป็นกายกรรมวจีกรรมบ้าง เพื่อผู้อื่นแท้ๆ นั้น มันก็มีจริงๆ ได้ด้วย** เป็นต้น

ถาม : ผมเข้าใจที่พ่อท่านพูด

ตอบ : แต่คนที่ภูมิจิตยังไม่ถึง ก็ต้องมีความรู้สึกมีรสชาติกับกรรมกิริยาภายนอกอยู่จริง

ถาม : ที่พ่อท่านพูดว่า ถ้าเผื่อว่ามีความรู้สึกสำนึกเบิกบานแล้วนี้ ก็ไม่จำเป็นจะต้องแสดงออกด้วยกายภายนอก มันจะผิดอะไรหรือครับ ในการที่เขาจะแสดงความรู้สึกของความสนุกสนานโดยทางกายภายนอก

ตอบ : จิตที่มันเบิกบานสำนึกเป็นพุทธ เพราะมีวิมุตติแล้ว มันก็ไม่จำเป็นต้องแสดงออกถึงกายภายนอก เพราะมันไม่จำเป็นแล้วสำหรับตน แต่ความสนุกสนานทางกายภายนอก ถ้าใครจะแสดงออกนี้ มันต้องเปลืองแคลอรีที่จะต้องไปขับเคลื่อนให้กายจะต้องแสดงท่าสำนึก ทำกริยารวด จะต้องปรุแง่มากมาย ยิ่งเป็นมนุษย์แบบโลกๆ ยิ่งเปลืองแคลอรีมากยิ่งขึ้นหลายเท่า

เพราะฉะนั้นความละเอียดลึกซึ้งมันอยู่ตรงที่ว่า ถ้าแสดงออกถึงภายนอกแล้ว จะเป็นการเสียพลังงาน เป็นการลำบากอีกชนิดหนึ่งด้วยซ้ำ **ท่านผู้ไม่จำเป็นแล้ว หากจะแสดงออกจึงต้องเป็นเจตนา เพราะต้องลงทุนชนิดหนึ่งจริง จริงไหมคุณว่า**

ถาม : *ผมไม่ค่อยเข้าใจกระจ่างในการที่ว่า จะต้องใช้ความตั้งใจ จะต้องมีความเจตนาในการแสดงออกอย่างนั้น*

ตอบ : การแสดงออกโดยเฉพาะทางกาย มีพฤติกรรมภายนอกนั้น มันต้องปรุงแต่งเลยที่เดียว ต้องใช้แคลอรีขับเคลื่อนซึ่งเป็นพลังงานทางกายภาพ ต้องสูญเสียหรือต้องจ่ายพลังงานทั้งจิตทั้งวัตถุกายไปจริงจำนวนหนึ่ง ต้องเมื่อยขึ้นไปอีก เป็นความลำบากขึ้นไปอีก สำหรับผู้ไม่ได้ทำด้วยตั้งใจเพื่อเสพสมสุขสมแก้ตนก็ต้องตั้งใจจ่ายพลังงานนั้นเพื่อผู้อื่น ในเมื่อเราเองสำหรับเราไม่จำเป็น เราไม่ต้องทำเพื่อเราแล้ว

ดังนั้น ถ้าหากเราจะทำหรือเราจะต้องจ่ายสิ่งเหล่านั้น เพื่อคนอื่น เราก็ต้องรู้ว่าเราจะทำเราต้องเจตนา ต้องรู้อย่างชัดเจนจริงๆ ว่าเรามีเจตนาเพื่อผู้อื่น พูดตรงๆ ก็คือเราจะเสียสละแท้ๆ สำคัญอยู่ที่ว่าเรายินดีจะเสียสละนั้นไหม เท่านั้น

ถาม : *สำหรับผมนั้น ผมคิดว่า ถ้าหากผมรู้สึกสนุก แล้วผมหัวเราะ ออกไปดังๆนั้น ผมก็ไม่รู้สึกที่ผมต้องพยายามทำอย่างนั้น และ ไม่คิดว่าจะต้องเปลืองพลังงานด้วย*

ตอบ : แต่เข้าใจไหมว่า ในขณะที่หัวเราะออกไปดังๆนั้น นั่นก็เปลืองพลังงานกว่าหัวเราะเบาๆ และที่คุณบอกว่าเมื่อคุณ“รู้สึกสนุก”นั้น นั่นคือคุณ“ไม่ได้ทำเพื่อใคร คุณกำลังเสพสุขเพื่อตัวเอง คุณเสพรสนั้น” คุณยอมไม่เสียชีวิต คุณยอมไม่รู้สึกลัวว่าเปลือง เพราะคุณได้ผลตอบแทนมา “บำเรอแก้ตัวเอง” แล้ว และคุณจะรู้สึกว่าได้แสดงกิริยาเหล่านั้น เพื่อใคร.. ก็จริงอีก เพราะมันเป็นเพียงคุณทำเพื่อ“ตัวคุณเอง” คุณอาจจะคิดเข้าใจเอาเองของคุณอีกว่าคุณได้เสียสละด้วยซ้ำก็ได้ แต่ที่จริงไม่ใช่ คุณยังเสพโลภกิเลส คุณยังรับรสเพื่อตัวคุณ ยังเป็น“อึดตา”ที่ไม่พ้นอวิชชาอยู่

เมื่อคุณยังไม่พ้นอวิชชา คุณรู้สึกถูกแล้ว คือคุณไม่รู้

เครื่องจักรธรรมะ

ถาม : ตอนนี้ผมคิดว่า น่าจะเป็นจังหวะที่ดีที่เราจะได้พิจารณาอะไรให้ลึกกลงไปสักนิดหนึ่ง ผมอยากจะเป็นงไปสักนิดหนึ่งในการที่จะพูดเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ในแง่มุมมองของมนุษย์ ในฐานะหรือว่าจากแง่มุมมองของคนผู้เข้ามาใหม่

ผมเข้าใจถึงคำอธิบายของคำว่าเจตนา และพลังงาน ที่พ่อท่านได้กรุณา ตรงจุดนี้เองที่มีคนหลายคนบอกว่า พุทธศาสนานั้นไปมากเกินไป และพุทธศาสนานั้นได้ปฏิเสธความเป็นจริงของ “มนุษย์” พยายามที่จะเปลี่ยน “มนุษย์” ไป สู่สิ่งที่ “มนุษย์ไม่ได้ ‘ถูกสร้าง’ มาให้เป็น” คล้ายๆ ว่า จะเป็น “เครื่องจักรธรรมะ” เปลี่ยนมนุษย์เป็นเครื่องจักรธรรมะไป

แล้วก็มีบางคนบอกว่า “ไม่” มันตรงกันข้ามด้วยซ้ำไป บางคนก็บอกว่า “ไม่” เพียงแต่ว่า การที่จะแสดงความรู้สึกของเราออกไป นั้นเป็น “ธรรมชาติ” ซึ่งเราควรที่จะแสดงความรู้สึกของเราออกไปตามนั้นๆ ที่เดียว เช่นว่า ถ้าอย่างผม ผมใช้พลังงานหัวเราะออกไปเมื่อทำอย่างนั้น นั่นถือว่าเป็นการใช้พลังงานอย่างดี

เพราะฉะนั้น ในฐานะที่เราอยู่ร่วมในจักรวาลนี้ ผมต้องการที่จะได้คำอธิบายจากพ่อท่านในเรื่องนี้ให้ลึก

ตอบ : แหม... ที่พูดมานั้นต้องอธิบายมากประเด็นอยู่นะ และประเด็นปัญหาแต่ละประเด็นว่ากันถึงขั้นนี้ นั่น เป็นเรื่องวิเศษสำคัญ พูดกันถึงเนื้อหาที่ลึก และซับซ้อนมากเอาการทีเดียว

ก่อนอื่น ขอบอกเป็นขั้นแรกได้เลยว่า ในคำกล่าวมาทั้งหมดของคุณนั้น ถูกต้องทุกอย่าง ตามระดับของ**“ภูมิปุถุชน”แต่ละคน**

เพราะ**“ปุถุชน”**ธรรมดาๆ ทั้งที่ไม่ธรรมดา และทั้งที่วิถิตถารก็ตาม หรือเก่งพิเศษ ดีพิเศษก็ตาม แต่ละล้วนก็ต้องเป็นอยู่อย่าง **“ธรรมชาติ”ของปุถุชนแต่ละระดับๆ** ซึ่งมีมากมายหลากหลายระดับ เพราะ **“กัลยาณชน”** นั้นก็ยังอยู่ในตระกูลปุถุชนด้วย ดังนั้น**“ปุถุชน”**จึงมีมาก ทั้งที่ฉลาดและไม่ฉลาด ทั้งที่ใฝ่ดีในสังคมอย่างยิงก็มี ปล่อยเป็นนัยกรรมตามสังคมก็มาก ใฝ่แลกกันไปเลยก็เยอะ และทั้งที่มีมารยาทสำรวมภายนอกได้เก่งบ้าง ไม่เก่งบ้าง ทั้งที่ไม่สำรวมเลย หรืออีกทั้งถึงขั้นที่มีรสนิยมจัดจ้านบ้าง ปานกลางบ้าง หรืออย่างอ่อนบ้าง แม้แต่ถึงขั้นพิสดารวิถิตถารนั้นแหละก็เยอะในสังคม ทุกวันนี้จึงมีหลากหลายแบบอย่าง แตกต่างเงื่อนงำเหลือเกิน

แต่ในความเป็น**“ปุถุชน”**ทั้งหมดนั้น ล้วนเห็น**“การเสพสุขสุดสม”** หรือเห็นการจ่ายพลังงานของตนออกไป เพื่อตนได้**“เสพสุขตามประสา”** **“ปุถุชนโลกียะ”** เป็น**“ธรรมชาติ”ธรรมดาสามัญ** กันทั้งสิ้น ชื่อว่า**“โลกียสุข”**

“ปุถุชน” คือผู้ยัง **“มีรสนิยม มีคตินิยม เป็นธรรมชาติธรรมดา เป็นสัญชาตญาณ”** อย่างเดียวกัน ทิศทางเดียวกันอยู่ทั้งนั้น คือ **“มีชีวิตอยู่กับรสโลกียะ”** เพียงแต่แตกต่างกันไปหลากหลายเหตุปัจจัยที่ลงที่ติดที่ยึด และต่างกันในเรื่องมากเรื่องน้อยลดหลั่นกันไม่รู้ที่ระดับต่อกี่ระดับ หรือบ้างจัดจ้านรุนแรง บ้างปานกลาง บ้างอ่อนๆ บางๆ ก็มีต่างระดับต่างชั้นเชิงกันอีกมากมาย

ซึ่งแน่นอนเลยที่เดียวว่า คนที่มี**“ภพภูมิ”**อยู่ใน**“ภูมิโลกียปุถุชน”** ธรรมดาสามัญอย่างนั้นทั้งหลาย **ในห้วงของความรู้สึก** ย่อมมีรสนิยมและค่านิยมว่า **สังคมหรือ“คน”**ในโลกนี้ **จะต้องมีต้องเป็นเหมือนอย่างเดียวกันกับตัวเขา**

แต่ครั้งได้มาสัมผัส“มนุษย์”ที่เป็นอีกแบบหนึ่ง ซึ่งเป็น“คนละภูมิ” กับตน เพราะเป็น“ภูมิโลกุตระ” ก็จะต้องเกิดความรู้สึกเห็น “เป็นเรื่องสุดโต่งเกินไป” หรือ “ไปมากเกินไป” แน่แน่นอน

เนื่องจากเมื่อเห็น“มนุษย์”ซึ่งมีความเป็น“มนุษย์”เหมือนกับตนแท้ๆ ร่วมยุคร่วมสมัยร่วมสังคมเดียวกันด้วย ก็น่าจะมีค่านิยมหรือมีรสนิยม สามัญๆ เหมือนๆ กัน หรือมีคตินิยมไปทางเดียวกัน แต่ “กลับ ไม่นิยมเสพ สุข” ตามธรรมชาติธรรมดา” ซ้ำมีหน้าดำเนินชีวิตหรือพากเพียรนำพาชีวิต ออกไปจากความเป็นอยู่ “แบบที่ธรรมชาติปุถุชนนิยม” หรือไม่เป็นธรรมชาติ โลกีย์สามัญที่ส่วนมากต่างก็เป็นอยู่ ทั้งหลาย!!! ช่างไม่เหมือนกันกับความเป็น “มนุษย์” ในห้วงแห่งความรู้สึกนึกคิดของตน เลี้ยวเลย เพราะนิยมความสุข พิเศษอีกชนิดหนึ่งที่ว่า “อุปสมสุข”

ซึ่งกลับตาลปัตร หรือเป็นคนละฟากฝั่ง ไปคนละขั้ว จึงรู้สึกว้า“มนุษย์” ชนิดที่ไม่เหมือนตนนี้ ออกนอกกรอบ อยู่นอกขีดเขตที่ตนจำกัดไว้ว่า ความเป็น“มนุษย์”ธรรมดาสามัญนั้น จะต้อง มี “รสนิยม-ค่านิยม-คตินิยม หรืออุดมคติ” ของมนุษย์เช่นที่ตนเป็นตนมี จะต้อง มี “ความปรารถนา” อย่างที่ตนเป็นตนมี จึงจะเรียกว่าเป็น “ธรรมชาติ”

เมื่อแตกต่าง “ออกนอกกรอบที่ตนกำหนด” ไปเช่นนี้ ก็เลยเรียกว่า “ไม่เป็นธรรมชาติ”

จึงเกิดมีมนุษย์“ในกรอบธรรมชาติ” ขึ้นแบบหนึ่งภูมิหนึ่ง และมีมนุษย์ “นอกกรอบธรรมชาติ” ต่างไปอีกแบบหนึ่งภูมิหนึ่ง เกิดเป็น“ภูมิ ๒ ภูมิ” ขึ้นจริง คือ“ภูมิโลกียะ”กับ“ภูมิโลกุตระ”นั่นเอง นี่..แม้ปุถุชนเขาก็รู้สึก ได้เองอยู่แล้ว

ก็เป็นความจริงทั้งสิ้น ไม่ใช่ความพิลึกพิเรนทร์พิลึกแพลงแปลงปลอมอะไร หรือเป็นเรื่องโคมลอย กุก่ล่าวหาความกัน บั่นนิยายขึ้นมาเล่าขาน

กันเล่น ก็ไม่ใช่ ล้วนเป็นเรื่องจริง เป็นของจริง ซึ่ง“เป็นไปได้” จริงๆ
ผู้เข้าใจดีย่อมรู้ชัดเจน โดยเฉพาะความเป็นเช่นนี้ คือ มนุษย์๒ ภูมิ ได้แก่
โลกียภูมิหรือภูมิปุถุชน กับโลกุตระภูมิหรือภูมิอาริยะ ย่อมมีในศาสนาพุทธ
นั่นก็..เพราะศาสนาพุทธนั้น มีภูมิรู้ทั้ง“ธรรมชาติ”(โลกียะ)แต่ละ
ระดับ และมีทั้งภูมิรู้ชั้น“นอกกรอบธรรมชาติ”หรือ“เหนือธรรมชาติ”
(โลกุตระ)ด้วย จนถึงขนาดสามารถทำลาย “ธรรมชาติแห่งความรู้สึกติดยึด
โลกียรส หรือความเป็นทาสโลกียะ อย่างที่มนุษย์ระดับปุถุชนเป็นกันอยู่”
ให้“สูญ”ไปจากตนได้เลยจริงๆ

แม้แต่ที่คุณสาวเว็ดว่า ศาสนาพุทธปฏิเสธความเป็นจริงของ “มนุษย์”
หรือพยายามที่จะเปลี่ยน“มนุษย์”ไปสู่สิ่งที่“มนุษย์ไม่ได้ถูกสร้างมาให้เป็น”
คล้ายๆ ว่าจะเป็น“เครื่องจักรธรรมะ” เปลี่ยนมนุษย์เป็นเครื่องจักรธรรมะ
ไป

..ถึงอย่างนี้ ก็เป็นความจริง ที่“ศาสนาพุทธ”พาเป็นพามี ถ้าเรารู้และ
ฝึกฝนอย่างลั้มาทิมฤฎิฎกแท้

ซึ่งต้องตั้งใจทำความเข้าใจดีๆ อาตมาคงต้องอธิบายมากหน่อยเรื่องนี้
ศาสนาพุทธพยายามเปลี่ยนแปลง“มนุษย์”ไปสู่สิ่งที่“มนุษย์ไม่ได้ถูกสร้าง
มาให้เป็น” จนสำเร็จจริงๆ และเป็นได้จริง..ประหนึ่ง“เครื่องจักรธรรมะ”
กันเลยทีเดียว จะเป็นเครื่องจักรอย่างใด “มนุษย์ชนิดใหม่” ที่ได้รับการ
เปลี่ยนแปลงได้สำเร็จจริง ก็เป็นเสมือนอย่างนั้น

แต่พิเศษกว่าตรงที่“เครื่องจักรธรรมะ”นั้นมีภูมิปัญญาควบคุม“ตนเอง”
ที่เรียกว่า “เครื่องจักรธรรมะ” นี้เองได้ด้วย ซึ่งต่างจาก “เครื่องจักร” อันเป็น
วัตถุทั้งหลาย เพราะมันไม่มีภูมิปัญญาของตัวเอง“อย่างลึกซึ้ง
แสนวิจิตรเยี่ยมยอดเท่าเทียม“เครื่องจักรธรรมะ”

ดังนั้น “มนุษย์ชนิดใหม่” หรือ “เครื่องจักรธรรมะ” กับ “เครื่องจักรวัตถุ” จึงมีทั้งส่วนที่ต่างกันและส่วนที่เหมือนกัน

ที่เหมือนกันก็คือ เครื่องจักรทั้ง ๒ อย่างนี้ ต่างทำงานให้แก่โลกแก่สังคมมนุษยชาติ โดย “ไม่มีความโลภโกรธหลง” เหมือนกัน “ไม่แสพโลภกียสุข” เหมือนกัน และตัวเองต่างก็ “ไม่มีอารมณ์อยากได้สิ่งแลกเปลี่ยนมาให้แก่ตน” เหมือนกัน จึงมี “คุณค่าประโยชน์แท้” แก่โลกแก่สังคมเหมือนกัน เพราะมีสัจธรรมแห่ง “การเสียสละ” อย่างถูกต้องตามความจริงเหมือนกัน

[มนุษย์บุุคคลุชนั้น **ไม่เสียสละจริง** เพราะตกอยู่ในระบบและคตินิยมที่ “เอาเปรียบ” อยู่ตลอดเวลา เช่น ทำงานแล้วก็เอา “ค่าแรงงานค่าความรู้ความสามารถที่ตนทำ” แลกเปลี่ยนกลับคืนไปหมด และถ้าเป็นไปได้ก็จะ “เอา” ให้ได้ให้มากเกินไป “ค่า” ที่จริงไปเสียแทบทุกคน ตามค่านิยมหรือตามคตินิยมของระบบทุนนิยม ซึ่งเป็นระบบที่ใครยิ่งเก่งก็ยิ่ง “ไร้คุณค่า” ไร้ประโยชน์ต่อผู้อื่น” เพราะจะเป็นผู้ “ได้เปรียบมาก” ยิ่งขึ้นๆ โดยสัจจะจึงเป็น **คนไม่มีคุณค่า** เพราะเอา “ค่า” ที่ตนทำหรือ “ค่า” สมรรถนะของตนนั้น แลกคืนเป็น “เงิน” เป็น “ลาภ, ยศ, สรรเสริญ, สุข” ไปให้แก่ตนหมดเกลี้ยงแล้ว หรือเอาไปเกินจริงตามระบบที่ฉ้อฉลเชิงเอาเปรียบของสังคมทุนนิยมด้วยซ้ำ จึงไม่เหลือค่า ไม่มีคุณค่า ไม่มีประโยชน์อะไรแก่โลกแก่สังคมแก่ผู้อื่นเลย ด้วยประการฉะนี้]

นี่คือ ความเป็น “เครื่องจักร” เหมือนกัน ของ “เครื่องจักรธรรมะ” กับ “เครื่องจักรวัตถุ”

แต่ในเรื่อง “**ความมีปัญญา**” หรือ “**ความไม่มีปัญญา**” ของ “เครื่องจักรธรรมะ” กับ “เครื่องจักรวัตถุ” นั้น ต่างกันมาก เพราะ “เครื่องจักรธรรมะ” อยู่ด้วยปัญญาของ “เครื่องจักรธรรมะ” หรือที่แท้ก็คือ **มนุษย์ชนิดใหม่** “เอง” ควบคุมตนเองอย่างดี ทว่า.. **ไม่มีอารมณ์ “โลภโกรธหลง”** และรู้จัก “**ภาวะเสียสละ**” จริง ดังกล่าวแล้ว **จึงไม่ชื่อว่า “มนุษย์บุุคคลุชน”**

กลายเป็น“มนุษยชนิตใหม่”ได้ชื่อใหม่ว่า“มนุษยอาริยะ”ซึ่งเป็นมนุษยที่ไม่เป็นทาส“ธรรมชาติ”แล้ว เป็นมนุษยมี“ธรรม”อันหมายความว่า“ความรู้” มี“คุณค่า” มี“ความจริงขั้นปรมาตถธรรม” มี“ความดีงามต่างๆ” เช่น ความเสียสละ ความเมตตาช่วยเหลือเกื้อกูล ความขยัน ความชวนชวย ความไม่ดูดาย ความมีน้ำใจ เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่ชื่อว่า “ธรรมของมนุษย” ทั้งสิ้น ไม่เรียกว่า“ธรรม”

และสามารถสร้างให้เป็นให้มีคุณภาพถึงขั้นชื่อว่า“ธรรมชาติ”ในตน คือ มีคุณภาพ ถึงขั้นตนเป็นตนมีอย่าง “อัตโนมัตติ” หรือจนเกิดเป็น “สัตตชาตญาณประจำตัวของมนุษยผู้นั้นๆ”ได้ด้วย

เพราะความเป็นเช่นนั้นนั่นแล “มนุษยชนิตใหม่” จึงได้ชื่อ ว่า “เครื่องจักรธรรมะ” หรือเครื่องจักรที่ทำงานอยู่ร่วมกับมนุษยบุุณชน อย่างมีปัญญาจักรธรรมชาติดี ไม่ตกเป็นทาสธรรมชาติ จึงอยู่เหนือธรรมชาติ ควบคุมดูแลธรรมชาติ และช่วยสร้างสรรทั้งธรรมชาติทั่วไป ทั้ง“ธรรมชาติของมนุษย”ให้มี“ธรรม” ตามธรรมสมควรแก่ธรรม ส่วน “เครื่องจักรวัตถุ”ไม่รู้อะไรเลย

ศาสนาพุทธนั้นมี “ธรรม” และมีสมรรถนะถึงขั้นชำระความเป็น “มนุษย”ชนิตที่เรียกว่า“มนุษยบุุณชน”ได้จริง จนกระทั่ง“สูญสิ้น”ไม่เหลือ หรือไม่มีแม้แต่ความยังหลงยังติดยังเสพ ยังมียังเป็นกันอยู่ตาม “ธรรมชาติ”ของชาวโลกก็ย ในจิตวิญญาณ

ศาสนาพุทธเรียกผู้พ้นจากความเป็น“มนุษยชนิตบุุณชน”ได้จนถึงจุดสูงสุดจริงปานจะนี้ ว่า“มนุษยนิพพาน”

โดย..ตายจากความเป็น“มนุษยในโลกหนึ่ง คือ มนุษย์โลกโลกียะ” เกิดใหม่มาเป็น“มนุษยอีกโลกหนึ่ง คือ มนุษย์โลกโลกุตระ” ในร่าง ‘ชีวิต’เดิมนี่เอง

ซึ่งเป็น“การเกิด”อย่างแท้จริง เรียกการเกิดชนิดนี้ว่า“**โอบปาติก-โยนิ**” อันหมายความว่า**การเกิดทางจิตวิญญาณที่ผุดเกิดอยู่ในภายในร่างเดิมของคนเป็นๆ นี้แหละ**

ตามความเป็นจริงนั้น “**ชีวิตทางรูปธรรม**”ยังไม่ได้ตายอะไรหรอกที่“ตาย”แน่ๆ แท้ๆนั้นก็เฉพาะ“**นามธรรมในจิตวิญญาณ**”เท่านั้น คือ“**กิเลส**”หรือ“**โลก โกรธ หลง**”

ในความเป็น“**นิพพาน**”ของ**มนุษย์ชนิดใหม่** หรือผู้เป็น “**มนุษย์นิพพาน**” แล้วนี้ ท่าน“**สูญสิ้น**”หรือ“**ตาย**”ไปแล้วเฉพาะกิเลสในภายในถึงขนาดตายสนิทสิ้นเกลี้ยงแม้แต่“**อาสวะ**” **ตายชนิด“ไม่เกิดอีก”** แน่แท้ ส่วนจิตวิญญาณยังไม่ได้ตายไปทั้งหมดหากท่านยังไม่ทำ“**ปรีนิพพาน**”ให้แก่ตนเป็นที่สุด ก็ยังเหลือส่วนที่ยังมี คือ“**จิตวิญญาณที่บริสุทธิ์**” เพราะเป็น“**ธาตุรู้**”ที่**รู้จัก**“**ต้นเหตุแห่งความเป็นมนุษย์ปุถุชน**”อย่างทะลุปรุโปร่งจนสามารถ“**ดับเหตุแห่งความเป็นมนุษย์ปุถุชน**”ได้สนิทแล้ว

ดังนั้น ท่านจึงอยู่กับ“**มนุษย์ปุถุชน**”ทั้งหลายอย่างรู้จัก“**มนุษย์ปุถุชน**” จึงเข้าใจเห็นใจ“**มนุษย์ปุถุชน**”และพยายามช่วย“**มนุษย์ปุถุชน**”ด้วยเมตตา เพราะทราบที่ยังมีชีวิตอยู่ ท่านก็ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ต้องทำอะไรบำเรอตนเองแล้ว เนื่องจากคุณภาพของผู้บรรลุเป็น“**มนุษย์นิพพาน**”ได้จริงนั้น ท่านต้องหมดสิ้น“**ความเห็นแก่ตัว**”อย่างสิ้นเกลี้ยงจริงๆ ชีวิตของท่านจึงอยู่ก็เพื่อทำแต่ประโยชน์แก่ผู้อื่น เป็นผู้มิประโยชน์ต่อ“**มนุษย์ปุถุชน**”ด้วยซ้ำ โดย“**มนุษย์ปุถุชน**”ไม่เสียประโยชน์ไม่เสียเปรียบเลย แต่กลับจะได้ประโยชน์หรือได้เปรียบจาก“**มนุษย์นิพพานหรือเครื่องจักรธรรมะ**”นี้เสียอีก

เพราะท่านจะขยัน ตามคุณลักษณะของ“**มนุษย์นิพพาน**”จริงๆ ไม่ใช่คนที่เอาแต่นั่งๆนอนๆหรือเอาแต่อยู่เฉยๆนิ่งๆ โดยส่วนที่ท่านสร้างสรรค์งานทำประโยชน์อยู่นั้นจะมากกว่าส่วนที่ท่านกินท่านใช้หรือส่วน

อาศัยเป็นปัจจัยแก่ชีวิตของตนเอง เนื่องจากท่านมีคุณลักษณะแห่ง “ธรรม” เป็น “ผู้มักน้อย-ผู้สันโดษ” เฉพาะอย่างยิ่งท่าน “ไม่สะสม” (อุปถัมภ์) จริงแล้ว และแถมท่านจะช่วย “มนุษย์ปุถุชน” ผู้ที่มีภูมิเพียงพอให้พัฒนาไปสู่ ความเป็น “นิพพาน” เหมือนอย่างท่านบ้างอีกด้วย เพราะฉะนั้นท่านจะ ทั้งช่วยเหลือ “มนุษย์ปุถุชน” ตามขั้นตอนแห่งฐานะระดับของเขาแต่ละ คนให้เป็นอยู่ดีขึ้น เจริญขึ้นตามสมควรแก่ภูมิของแต่ละคน และจะทั้งจูง ดึงมนุษย์ที่ยังเป็น “มนุษย์ปุถุชน” ให้เจริญสูงขึ้นๆ เป็น “มนุษย์นิพพาน” หรือเป็นผู้อยู่ “เหนือธรรมชาติ” (โลกุตระ) ให้ได้ เพิ่มมาไว้ช่วยโลกช่วยสังคม สืบต่อไป ตามพุทธประเพณีอีกด้วย

อธิบายมาซะยืดยาว ก็ขอสรุปลงอีกทีว่า...

เนื่องจากในโลกหรือในโลกียะปกติธรรมดา นั้น ก็คือ “ธรรมชาติ สามัญ” คนก็จะอยู่อย่างมนุษย์โลกียะ เป็น “ธรรมชาติ” ธรรมดาสามัญ ล้วนตกหลุมของความ เป็นมนุษย์ปุถุชน ที่หลงความสนุกรื่นริงบันเทิง เอิร์ตอรวอยอะไรต่างๆ อยู่ในโลกก็ย่ำเต็มไปหมด ทั้งนั้นๆแหละ

เขาจะรู้สึก ว่า เขาจะรับไม่ได้ในความเป็น “คนชนิดใหม่” (พันธุ์โลกุตระ) บางคนถึงขั้นเขาจะหมั่นไส้ เขาจะแกล้ง จะประชด เขาจะต่อต้าน ดีไม่ดีจะ ปราบปรามเอาด้วย เพราะความเป็นจริงลึกๆในตัวเอง เขายังมี “ความเป็น มนุษย์โลกียะ” ที่จะต้องบันเทิงรื่นรมย์ จะต้องมีความสุขเสพลสมสุขสม ลุขอย่างโลกียะสุขที่ยังเสพลกธรรม นี่คือ “ธรรมชาตินมนุษย์ปุถุชนสามัญ”

ในสังคมมนุษย์มีคนที่ว่านี้เต็มไปหมดเลย ใช่ไหม? มนุษย์สามัญ ปุถุชนจะมีความรู้สึกอย่างนี้กันเป็นธรรมดา เขาจึงไม่รู้สึกว่า คนที่ศึกษาระยะ เหนือโลกหรือโลกุตระธรรม หรือว่าผู้จะเดินทางไปหานิพพานนี้ น่ายกย่อง เชิดชู น่าเห็นใจ น่าส่งเสริม น่าช่วยเหลืออย่างเอาใจใส่ชวนขยายอย่างยิ่ง เขาจะไม่เข้าใจ เขากลับจะรู้สึกว่า นี่มัน “เกินไป” หรือ “ไปเกินไป” หรือ

“เป็นมนุษย์สุดโต่ง” ไม่“มีชฉิมา”ตามที่ภูมิของเขารู้และคิด

เพราะฉะนั้น ถ้าคนที่ยัง**“ไม่มีปัญญา”** หรือคนที่ยัง**ไม่ประสบปัญหา** ในทุกข์โลกียะจนเชื่อว่า มีทางออกจากทุกข์ได้แท้ๆคือ**“โลกุตระธรรม”**ที่ สัมมาทิฐิ หรือคนยัง **ไม่มีความปรารถนาถึงขั้นคิดจะ“เบียดหน่วยโลกียะ”** **จริงๆแล้ว** ก็จะไม่สนใจ**“โลกุตระธรรม”** ไม่ส่งเสริมโลกุตระธรรม หนักๆเข้าจะ หมั่นไล่เอาจริงๆ หรือเบลอๆเข้าก็จะเป็นไปว่า**“เป็นตัวทำลายสังคัม”** เอาก็ได้ในบางคน

ถาม : ผมเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อสุดท้าย มีคนหลายคนที่ถามผมว่า **ทำไมคนภายนอกชุมชนนอโคตถึงได้เป็นปฏิบัติกลุ่มนอโคตนัก**

ตอบ : เพราะแนวคิดและความรู้สึกรักของชาวอโคต**“เห็นธรรมชาติ”** (โลกุตระ)อย่างที่ว่าเมื่อเมื่อกี้

ถาม : ผมเข้าใจไปว่า คนที่อยู่นอกกลุ่มนอโคตนั้น **จริงๆแล้วเขามี ความกลัวว่า เขาจะถูกล้างสมอง**

ตอบ : นั่นก็อย่างหนึ่ง ถูกแล้ว

ถาม : แต่ผมคิดว่า เหตุผลจริงๆนั้นก็**เป็นเพราะว่า เขาเหล่านั้น เกเรง เขาเหล่านั้นกลัวที่จะเผชิญกับตนเองมากกว่า เขาเหล่านั้น** **ทราบดีว่า เขานั้นได้รับความทุกข์ทรมานจากชีวิตที่คลุกเคล้า** **ในโลกีย์**

ตอบ : ก็เข้าใจดีนี่ ถ้าคนอื่นเขาเข้าใจอย่างที่คุณเข้าใจนี้ ก็ดีนะซี

ถาม : **แต่ว่าเขาเหล่านั้นกลัวในการที่จะละจากชีวิตอย่างนั้นไป**

ตอบ : ถูกต้อง อีกเชิงหนึ่งอย่างสำคัญ

ถาม : ผมได้พูดอย่างนั้นและตัวผมเองก็ยังเป็นคนที่อยู่ภายนอกอยู่
แม้ว่า ผมจะเป็นคนภายนอก แต่ผมพยายามที่จะเข้าใจชาวอโศก
ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่ยากสำหรับบุคคลภายนอกที่จะเข้าใจว่า คนจะ
สามารถมีชีวิตอย่างที่นิพพาน จะเป็นได้

ตอบ : ยาก แต่ก็ดีวิเศษ

ถาม : มันยากสำหรับเขา ที่จะชื่นชอบ ชื่นชอบกับความสุขในพระ
นิพพาน ในเมื่อเขาเหล่านั้นเขาติดอยู่กับความสุข ซึ่งเป็นความสุขที่
คนทั่วไปไม่ได้อยู่ในโลกทางโลกีย์ และผมเข้าใจขั้นนั้นก็เพราะว่า
ผมพยายามที่จะเข้าใจถึงความสุขในความว่าง ซึ่งพระนิพพานมีอยู่

ตอบ : ก็เป็นแต่เพียงตรรกะ เป็นแค่เพียง logical นะ เป็นเพียง
เข้าใจ เป็นแค่เพียงมีข้อมูลต่างๆแล้วคำนวณเอาด้วยเหตุด้วยผล ก็รู้
ตามผลของความขบคิดนั้นได้ ความสุขนี้ไม่ใช่แค่คิดเอา

๒

คหกรรมะกับคหกรรมชาต

ธรรมะไม่ใช่ธรรมชาติ

ถาม : ไม่เพียงแต่เท่านั้นนะครับ และผมคิดว่าไม่เพียงแต่เป็นตรรกะ หรือเพียงแต่คิดเอา ผมคิดว่ามันไม่ใช่เพียงแต่อย่างนั้น ไม่เฉพาะ สำหรับผม สำหรับคนภายนอกก็เหมือนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระทบ..สำหรับคนที่พูด เป็นปฏิบัติกับต่อชาวอโศกด้วยซ้ำไป เพราะ จริงๆแล้วพวกเขาอยู่ดีถึงความทุกข์ในโลกก็วิสัยในทางโลกเพียงแต่ ว่า เท่านั้นขาดศรัทธาในความสุข ซึ่งพระนิพพานยื่นมาให้หรือมีอยู่ เธายัง ขาดข้อนั้นอยู่

ตอบ : ใช่.. ขาด และก็ “ไม่กล้าที่จะทิ้งความสุขทางโลกอันเป็นอยู่” รู้ว่าตัวยังขาดความสุข ที่เป็น “ความสุขแบบนิพพาน” ผู้พูดนั้นยังไม่กล้า เพราะว่ายังไม่ได้ศึกษาจนเข้าใจจน เชื่อถือ(ศรัทธา) จน เชื่อฟัง(ศรัทธินทรีย์) แล้วทำตาม และฝึกฝนกันจริงๆกระทั่งบรรลุผล ได้ลิ้มรสของผลที่เป็น “วิมุติรส” แล้วจะ เชื่อมั่น(ศรัทธาพลละ) ซึ่งเป็น ความเชื่อเพราะได้สัมผัส “ความจริง” ด้วยตนเอง ของตนเอง รู้ได้เอง(ปัจเจกตั้ง เวทิตัพโพ วิญญูหิ)

หากได้ฝึกและค่อยๆรับซับซาบ ความจริง(สภาวะสังขารธรรม) ไม่ใช่แค่ได้แต่ รู้อย่างตรรกะกันอยู่เท่านั้นมากมายก่ายกอง แล้วก็เอาไปสาธยายแจ้วๆ แลก ลามแลกยศแลกลสรเสริญแลกลોકียสุข มีหน้ามีตามีชื่อเสียงจนร่ำรวย แต่ไม่ฝึกกันจริงๆจางๆบ้างเลย ต่อให้รู้ถูกถ้วนเป็น “สัมมาทิฏฐิ” ก็ไม่ใช่เรื่อง จะได้กันง่ายๆที่จะบรรลุมรรคบรรลุผล ถ้ายิ่งไม่รู้้อย่าง “ถูกถ้วน” เป็น “สัมมาทิฏฐิ” แล้ว ก็ยังไม่หวังได้ลิ้ม “รสความเป็นนิพพาน” ที่.. เป็นวิมุติรส แท้ๆของศาสนาพุทธ

หากฝึกจนมีมรรคผลเข้าไปถึง เนื้อหาความจริง ก็ได้จริงๆบ้าง ก็จะ ได้ลิ้มรสความจริงของสุขในทางนิพพานบ้าง ไม่ใช่เป็นแต่เพียงเข้าใจ

ลึกซึ่งซึ้งซึ้งอยู่แต่กับ“รสตรรกศาสตร์” ซึ่งสุขก็แค่รสของ**“ความรู้”** เท่านั้น มันยังไม่ใช้รสของ**“ความจริง”**เลย เพราะ**“รสของความชื่นชมสมใจในตรรกศาสตร์”** ก็ยังเป็นเพียง**“โลกียสุข”** ยังไม่ใช่**“วูปสมสุข”** ที่เป็น**“สุขแบบโลกุตระ”** **แถมที่“รู้ๆ”นั้นละก่อก่อกุปกิเลส“อัตตามานะ”ดีนัก**

ยกตัวอย่างง่ายๆ คนที่มีความสุขที่เขาได้ดื่มเหล้าสมใจอยาก เขาเป็นความสุข ที่นี้คนที่เขาบอกความสุขอย่างนี้ เขาไม่ต้องหอรอก ฉันมีรสเฉยๆ ฉันสุขกว่า ฉันไม่ต้องได้รสจากการดื่มเหล้าเป็นความสุข นั้นเบาบางกว่า สะอาดกว่า สบายกว่า และเขาจะเห็นว่า**“ติดเหล้า”**อยู่เป็นทุกข์จริงๆด้วย ถ้าเขาต้องมีอารมณ์**“อยากได้”**เหล้ามาดื่ม เขาจะต้องเสียพลังงานคิดอ่าน หาเหล้า ไปแสวงหาเหล้ามาให้แก่ตน เสียเวลา เสียเงิน เสียอะไรต่อมิอะไรอีก เขาไม่เห็นเป็นเรื่องคุ้มค่าที่จะ**“ลงทุนลงแรง”**

เขาสุขแล้ว.. ที่**“ว่างๆ”**ไม่ต้องมีรสของการได้ดื่มเหล้าเลย เป็น**“รสสงบจากกิเลสอยาก”** ซึ่งเป็น**“เหตุหรือสมุทัย”**ตัวร้ายสำคัญยิ่งนัก ความสุขที่ไม่จำเป็นต้องเป็นต้องมียังนั้นๆ โดยเฉพาะ**“สิ่งไม่เป็นคุณค่าแก่ชีวิตที่เจริญสู่อาริยสังขะ”**

ความสุขณะอย่างนี้แหละ เป็นความสุขที่สงบ เป็นความสุขอีกชนิดหนึ่ง คือ “นิพพาน” ส่วนอีกชนิดหนึ่งนั้นสุขเนื่องมาจากเหล้า เราไม่ต้องมีอารมณ์สุขเพราะได้ดื่มเหล้า ทุกข์ที่เกิดจากเหล้าก็ไม่มี เพราะดับ**“เหตุแห่งทุกข์”**ที่เกิดจากเหล้าได้สนิทเด็ดขาดแล้ว เมื่อมี**“เจโตวิมุตติ”**ขาดสิ้นอาสวะแท้ มีญาณหยั่งรู้**“ความเป็นวิมุตติ”**หรือมี**“ปัญญาวิมุตติ”**อีก รวมเป็น**“อุภาโตภาควิมุตติ”** คือ วิมุตติ ๒ ส่วน คนคนนี้ก็คือ**“คนนิพพาน”** **ในเรื่องเหล้าแล้วจริงๆ**

ที่นี้สูงขึ้นมาอีกหน่อยเราไม่ต้องมีความสุขเพราะว่าเราจะต้องได้เงินทอง ได้ลาภ ได้ยศ จิตใจต้อง**“อยู่เหนือ”**จริงๆ(โลกุตระจิต) เราไม่ติด

ไม่มีรหัสพินในการได้เงินทองได้ยศศักดิ์ มันก็เหมือนกันกับที่เราไม่ติดเหล้า ไม่ได้เอริศอร้อยในเหล้า ไม่มีกิเลสในเหล้า จึงไม่สุขเพราะได้เหล้ามาดื่ม เพียงแต่ว่า..**วัตถุที่เป็นเหตุ นั้น มันต่างกัน** มันสูงขึ้นมากว่าเหล้า ซึ่งถือว่าเป็นอบายมุข ดังนั้น จะได้เงินทองได้ยศหรือไม่ได้ เราก็สงบ ชีวิตของเราก็ไม่เดือดร้อน **ความไม่“อยาก” หรือ“ไม่ติด”** ดังกล่าวนี้นั้น มันต้องเห็นแจ้งของจริงอย่างลึกซึ้ง อันมีจิตบรรลুকันจริงๆ ซึ่งต้องรู้ทั้งกิเลสเหล่านั้นและรู้ทั้งที่เราดับกิเลสเหล่านั้นได้แล้ว **ไม่ใช่เพียงในเชิงขบคิดแล้วเข้าใจได้เท่านั้น**

ความไม่“อยาก”หรือไม่“ติด” คือ**ทั้งไม่ดูและไม่ผลึก** เป็น “อารมณ์กลางๆ(อุเบกขา) หรือว่างๆเฉยๆ”(อุเบกขา) ซึ่งเป็น“อารมณ์ละเอียดลึกซึ้งสูงสุดของฌาน” “ฌาน”คือ“ภาวะของจิตที่ได้ปฏิบัติ เพ่งรู้กิเลสและเผากิเลสเหล่านั้นๆได้” เมื่อเราได้“ฌาน”ระดับปานฉะนี้แล้ว ถ้าไม่หลงเสพติด “ฌานชั้นอุเบกขา”นี้ให้เป็น“อัสสา หรืออัสสนียา” ได้จริง ก็นับว่า จิตชนิดนี้เป็น**“อารมณ์นิพพาน”**

เมื่อทราบจากตัวอย่างข้างง่ายๆต่ำๆ และขั้นต่อมาดังได้อธิบายมาคร่าวๆนี้แล้ว ก็มีขั้นสูงขึ้นไปอีกเป็นลำดับๆ คือ**ไม่ต้อง“อยาก”ในกาม ไม่ต้อง“อยาก”ในราคะต่างๆ ไม่ต้อง“อยาก”ในโลกามิสต่างๆ** ซึ่งถ้ากิเลสมันลดลงไปๆ มันก็“สงบ”ไปเรื่อยๆ เป็นผู้“ว่าง”จาก**ความสุขทางกาม สุขทางอโง** และ**สุขเพราะหลงยึดอยู่กับอาตมัน** หากมีความรู้ในรายละเอียดของอารมณ์ที่หลงติดหรือยังเสพอารมณ์สมใจต่างๆ และมีจิตที่สะอาดจากกิเลสละเอียดขึ้นไปจริงสูงขึ้นๆ แล้วก็มีญาณ มีปัญญาเห็นแจ้งความจริงในความสะอาด ทั้งเห็นอารมณ์ที่“สุขแบบนิพพาน”กันจริงๆ เมื่อไม่หลงติดยึดแม้แต่“สุข” **แล้วก็ปล่อยให้มันเป็น“ภพ”** ผู้**นั้นย่อมหมดสิ้นชาติ(ความเกิด)** ก็คือเดินทางไปหา**“นิพพาน”**สมบูรณ์ เป็นที่สุด

ถาม : ผมอยากจะพูดว่าสิ่งที่พ่อท่านพูดนั้น ผมคิดว่าถูกต้อง เหลือเกิน และเป็นความกล้าอย่างมหาศาลในการที่สละสิ่งเหล่านี้ ออกไปได้ และผมอยากจะพูดอย่างนั้น ก่อนที่ผมจะถามคำถามอื่นว่า ตัวผมเองนั้นมีความนับถืออย่างยิ่งเลยสำหรับชาวอโศกทุกคนที่ผม ได้เจอในการที่สามารถเป็นตัวอย่างของความกล้าหาญในเชิงนี้ และ ผมก็อยากจะขอบพระคุณทุกคนด้วย กับการที่เป็นตัวอย่างในความ กล้าดังกล่าวนั้น อาจจะเป็นไปได้ว่าเนื่องจากเขาเป็นตัวอย่างนั่นเองผมถึง สามารถก้าวล่วงต่อไปได้มากกว่าที่ผมจะมาเป็นผู้สังเกตการณ์ เท่านั้น และผมคิดว่าเรื่องนี้ไม่ใช่เฉพาะตัวผม แต่มันจะเกิดขึ้นกับ ทุกคนที่เข้ามาสัมผัส มารู้จักกับชาวอโศกไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ตอนนั้นผมก็อยากจะพูดในสิ่งที่.. อาจจะเป็นอีกระดับหนึ่งที่สูงขึ้นไป

คือผมยังอยากจะพูดในเรื่องที่พ่อท่านพูดถึงเรื่องผู้ที่ปฏิบัติธรรม นั้นไม่ควรแสดงออกในการแสดงความสนุกสนานนั้นว่าในระดับหนึ่ง คนก็จะคิดว่า นั่นคือ การปฏิเสธ“ธรรมชาติ”ที่แท้จริงของมนุษย์

ผมยังไม่สามารถก้าวล่วงผ่านจุดนั้นไปได้ ผมคิดว่าคนที่อยู่ ข้างนอกรอบนอกออกไปนั้น“กลัว” ก็เพราะเหตุนี้ มีอะไรบางอย่างใหม่ ที่พ่อท่านคิดว่า จะจำเพาะเจาะจงจะบอกพวกเขา

ตอบ : เออละ.. จำเพาะเจาะจงลงไปจริงๆเลยนะ ตั้งใจฟังดีๆ อาจจะ ยืดอาดช้าช้าบ้าง แต่ก็เจาะลึกให้รู้ชัดในประเด็นของ “ธรรมชาติ”ที่ แท้จริงของมนุษย์ กับ “ธรรม”

จะได้“กล้า”ปฏิเสธ“ธรรมชาติ” และจะได้ไม่กลัว“ธรรม”

คุณก็คงจะเคยได้ยินใครต่อใครๆพูดกันมามาก ว่า **“ธรรม”** คือ **“ธรรมชาติ”**

แต่สำหรับอาตมานั้น ก็เคยยืนยันมาหลายครั้งหลายคราแล้วว่า
กล่าวเช่นนั้นมีส่วนถูกแต่ชั้นหยาบผิวๆเฟิ่นๆเท่านั้น หรือจะกล่าวว่า พุทธ
เช่นนั้น “ผิด” ก็ได้ เพราะถ้าแม่นเข้าใจ “ธรรม” ขึ้นสูงขั้นเนื้อหาสำคัญ
ชั้นยอดของพุทธศาสนาแล้ว จะรู้แจ้งชัดเจนว่า “ธรรม” ไม่ใช่ “ธรรมชาติ”
หรือเอาให้ชัดลึกสุดยอดกันแล้ว “ธรรมชั้นนิพพาน” คือ ความไม่มี “ธรรมชาติ”
นั้น หรือ “ดับธรรมชาติ” นั้นอย่างสนิทและยังยืนกันทีเดียว

“นิพพาน” นั้นหมายถึง “ธรรม” ที่ คนเท่านั้นจึงจะเป็นได้ ซึ่งต้องใช้
ทั้งปัญญา-ทั้งความเป็นได้จริงของจิต อันเกิดจากการศึกษาและปฏิบัติ “อธิศีล
สิกขา-อธิจิตสิกขา-อธิปัญญาสิกขา” ที่เป็นความรู้ชนิดพิเศษ “ขั้นโลกุตระธรรม”
ในคน กระทั่งถึงที่สุดสูงสุดคือ “นิพพาน”

ความหมายแท้ๆที่สำคัญของคำว่า “ธรรม” หมายถึง ดิงาม กุศล
ความจริง ความรู้และความเป็นคุณความดี เช่น คุณธรรมในคน

ส่วนคำว่า “ธรรมชาติ” หมายถึง ความหม่นเวียนเป็นไปเองของสรรพสิ่ง
ตามเหตุปัจจัย หรือความประกอบกันอยู่ของสิ่งทั่วไปไม่ว่าดินน้ำลมไฟหรือ
วัตถุต่างๆและทั้งวิญญาณที่ยังมีความเกิดอยู่ หรือภาวะที่ไม่ได้สังเคราะห์
ไม่ได้ปรับปรุงด้วยวิทยาศาสตร์

และสุดยอดของ “ธรรม” ที่เป็น “นิพพาน” นั้น เที่ยง (นิจจัง, ฐวัง, สัสตัง,
อสังกุบปัง ฯลฯ) ไม่ทุกข์ (อทุกขมสุข) จะเป็นตัวตนก็เป็นได้ ไม่สึกลับแล้ว
(อรหัตต) จะไม่เป็นตัวตนก็สามารถเข้าถึงที่จุดนั้นด้วยตนเองได้ (อนัตตา)

ส่วนสุดยอดของ “ธรรมชาติ” ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ด้วยอย่างสำคัญ
(โลกวิทู) คือ ไม่เที่ยง (อนิจจัง) ทุกข์ (ทุกขัง) ที่สุดก็ไม่เป็นตัวตน (อนัตตา)

“ธรรม” สูงสุดที่เรียกว่า “นิพพาน” นั้น หมายถึง ความสูญสิ้น หมายถึง
ความตาย หมายถึง ความไม่เกิดอีก หมายถึง ความไม่มี

**ที่สำคัญแท้ๆ “นิพพาน”คือ “การดับธรรมชาตินั้นๆ”อย่างสนิท
ชนิดที่ไม่มี“ธรรมชาตินั้นๆ”อีกเลยเด็ดขาด ด้วยซ้ำ**

ส่วน“ธรรมชาติ” เป็นความวนเป็นความหมุนเวียนของการเกิดขึ้น-
ตั้งอยู่-ดับไป ถ้า“ธรรมชาติ”ที่เจริญตั้งงาม ก็หมายถึง ความวนเวียนอยู่
อย่างดี หมายถึงความเกิดอยู่อย่างสมบูรณ์ หมายถึงความสมดุล หมายถึง
ความยืนยาวที่ราบรื่นเรียบร้อยง่ายงามของสิ่งที่ดำรงอยู่ ชัดๆนั้น
หมายถึง ความเกิดอยู่-ความยังมีอยู่อย่างดี

ที่เห็นง่ายๆก็คือ “ธรรมชาติ”มีคำว่า “ชาติ”อีกคำหนึ่งแท้ๆที่เดิม
เข้ามาต่อท้ายคำว่า“ธรรม” และ“ชาติ”นั้นก็หมายถึง“ความเกิด”อยู่
โต้งๆ ส่วน“ธรรม”ชั้น“นิพพาน”นั้นหมายถึง“ความตาย-ความดับสนิท”

ดังนั้น ที่สุดของ“ธรรม”ก็ไม่ใช่ที่สุดของ“ธรรมชาติ”ชัดๆอยู่แล้ว
จึงกล่าวว่า **“ธรรม”คือ“ธรรมชาติ” หรือเป็นอันเดียวกัน ไม่ได้**

เพราะ“ธรรมชาติ”นั้นหมายความว่า ความหมุนเวียนเป็นไปเองของ
สรรพสิ่งตามเหตุปัจจัย

แต่“ธรรม”ที่ถึงขั้น“นิพพาน”นั้นคือ ความหยุดหมุนเวียนสนิทเด็ดขาด
โดยเฉพาะ“ธรรม”ที่ถึงขั้น“นิพพาน”นี้ เกิดเอง เป็นเองไม่ได้ ต้องเป็น
“ธรรม” ที่คนเท่านั้นจึงจะสามารถเรียนรู้“ธรรม”ขั้นนิพพานนี้ได้และ
คนก็ต้องเป็นคนที่มีภูมิเวไนยสัตว์ระดับอารยบุคคลด้วย เวไนยสัตว์ระดับ
กัลยาณบุคคลก็ยังไม่สามารถรู้ได้ อีกทั้งต้องฝึกฝนปฏิบัติกันอย่างสำคัญ
จึงจะสามารถบรรลุถึงความสูงสุดได้ เพราะความรู้ชนิดนี้ไม่ใช่ “ความรู้
สามัญ ที่รู้กันอยู่ในโลกสามัญปุถุชนหรือในโลกของกัลยาณชนเท่านั้น
แต่เป็น“ความรู้พิเศษชั้นโลกุตระธรรม”จึงจะบรรลุ“ธรรม”ขั้นนิพพาน
ซึ่งเป็น“ความรู้อันรู้ความจริงของสภาพโลกุตระธรรมในตนตามที่มัน
เกิดใหม่เป็นใหม่เพราะมันทวนกระแสโลกีย์” ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่เกิดเองเป็นเอง

มีอยู่แล้วตาม“ธรรมชาติ”ของคนในโลกหรือไม่ใช่สภาพที่มีอยู่ตามสามัญแก่ๆ เดิมๆของคนปุถุชน เพราะ“ธรรมชั้นนิพพาน”เป็นเรื่องตรงกันข้ามกับที่ ปุถุชนคนโลกีย์เป็นกันอาศัยกัน

“ธรรม”ชั้นนิพพานเป็น“ธรรม”ที่ต้องเรียนรู้และปฏิบัติจนเกิดจนเป็น ในตนกระทั่งสูงขึ้นไป เป็นจริงได้อย่างแข็งแรงตั้งมั่น จนถึงที่สุดขั้นถอน อาสวะสิ้นเกลี้ยงหมดจด ตัวเราต้องมี“ธรรม”สูงขึ้นๆ อันคือ “ความรู้ขั้นสูง” หรืออภิญญาขั้น“วิชา”ที่ประกอบด้วยอริศีลและอริจิตนั่นเอง ที่สามารถ มีภูมิรู้ถึงขั้น“เจโตปริยญาณ”ตรวจในภายในจิตของเราเอง อย่างเห็น “ความจริงตามความเป็นจริง”ในตน(สภาพธรรมของจิตที่ละอาดขึ้นของกิเลสแต่ละ ตัวที่ตายไปจริงๆ)กระทั่งรู้แจ้งชัดจริงว่าจิตของเราเป็น“อนุตตรจิต” (โลกุตตรจิต) แน่แท้ เพราะจิตเป็น“สัมมาสมาธิ”(สมาบัติ จิตตั้ง)สมบุรณ และแน่ชัดว่า ไม่มี“อวิมุติ”(สภาพที่ไม่ใช่วิมุติ)ที่เหลือที่หลงใต้อแล้วสนิท แม้จะเป็น “อวิมุติ”เล็กๆน้อยๆแค่เศษธุลีปานใดๆ ที่จรมาหรือที่มันยังเกิดชนิด พลัฏๆแผ่วๆเบาๆขนาดไหน ก็ไม่เกิดขึ้นในจิตอีกแล้วจึงจะชื่อว่า “นิพพาน” สัมบุรณสุด

และ“ธรรม”ชั้น“นิพพาน”ปานจะนี้ ต้องศึกษาอบรมฝึกฝนชนิด ไม่เพี้ยนไม่ผิดทิศทางเป็นอันขาดต้องอุทิศเวลาสูงสุด เพื่อล้างกิเลสออกจาก จิตให้หมดสิ้นอาสวะ อย่างแม่นยำแน่แท้ ทั้ง“รู้จริง”ทั้ง“เกิดจริงได้จริง” ในตน เป็น“ผลสุดยอด” ซึ่งคนที่เข้าขั้นอาริยบุคคลเท่านั้นจึงจะสามารถ บรรลุผลสุดยอดแห่ง“ธรรม”ชั้นนิพพานได้สำเร็จ

เพราะแม้ในความเป็นคนที่ยังมีภูมิแค่“ปุถุชน”ด้วยกันทั้งหลายทั้ง หมดนั้น หากจะมี“ความเก่งพิเศษชนิดไปในทางเพิ่มโลกีย์สมบัติให้มาก ให้สูงเกินกว่าธรรมดาธรรมชาติสามัญ”ของมนุษย์ปุถุชนซึ่งมีการแข่งดี แข่งได้แข่งเด่นกันปกติ ในสายโลกียะสายเก่าๆเดิมนี่เอง ซึ่งยังไม่ได้

แปลกเปลี่ยนทิศทางไปไหนเลยแท้ๆ ก็ยังพากันดัดแปลงปรุงแต่งต่อเติมจนผิดไปจาก**“ธรรมชาติ”** ด้วยความพากเพียรอุตสาหะของปุถุชนนั่นเองกว่าจะได้สมใจ กว่าจะได้เก่งเยี่ยมยอดก็ยากสุดแสนยากกันแล้ว และก็รู้ว่า.. นั่น**“ไม่ใช่ธรรมชาติสามัญ”**แล้ว

หรือแม้จะต่อให้สูงขึ้นเป็นระดับ“กัลยาณชน”**ผู้พากเพียรทำตนจนเป็นคนดีเก่ง ยอดสุดได้ปานใดๆ** สูงขึ้นไปอีกกว่าในโลกียบุคคลหรือปุถุชน (แต่ก็ยังนับว่าเป็นโลกียธรรมอยู่) ก็ตาม **ถึงขั้นนี้ก็เถอะ** กว่าจะเป็น กว่าจะได้ ก็มีคนหนึ่งหรือคนจำนวนน้อยเท่านั้น ที่สามารถประสบผลสำเร็จ และต้องใช้ความอุตสาหะพากเพียรดัดแปลงปรุงแต่งต่อเติมอย่างหนักเช่นกัน จึงนับว่า คนดีขั้นพิเศษที่**ไม่ใช่คนดีพื้นๆ**หรือคนดีที่**ไม่**“ธรรมดาสามัญ”**** ซึ่งกว่าจะนับว่าเป็น**“ธรรมชาติ”**ของคนขั้นสูงพิเศษ

เพราะมันเกินมันเลยขั้นปกติสามัญไปแล้วจริงๆ ซึ่งโดยปริยายทุกคนก็เข้าใจได้ว่า เป็นการ**“เพิ่มเติมหรือดัดแปลงปรุงแต่งต่อเติม หรือสร้างให้ยิ่งกว่า**“ธรรมชาติ”**ธรรมดาของคนส่วนใหญ่ทั่วไป**ไม่ไปมันนั่นเอง นั่นก็แน่ๆชัดๆแม้แค่ขั้นนี้ก็ยิ่งเรียกว่า**“ผู้มีคุณธรรม”**กันแล้ว **ไม่ใช่ธรรมชาติธรรมดาในโลกสามัญ** มีได้น้อยคน **ไม่ใช่ธรรมชาติธรรมดาทั่วไป**

นี่..คนทั่วไปก็ล้วนเข้าใจกันดีอยู่ทั้งนั้น แม้แค่นี้ ที่เป็นเรื่องในโลกของปุถุชนหรือของโลกีย์ ก็เริ่มนับว่า**ไม่ใช่**“ธรรมดาธรรมชาติสามัญ”**แล้ว**

เพราะฉะนั้น **ยังเป็น**“นิพพาน”**ซึ่งเป็นเรื่องที่**“ทวนกระแส”**โลกียะหรือเอาให้แน่ๆตามสังขารนั้นยิ่งไม่ใช่**“ธรรมชาติ”**ของโลกปุถุชนที่เป็นอยู่มีอยู่กันเลย** จึงยิ่งไม่ใช่**“ความเป็นไปตามอำนาจโลก”** หรือ **“เป็นไปตามอำนาจความยั่ววนของโลกียวิสัย”** ซึ่งเป็นคนละโลก คนละทิศ กลับตาลปัตรกันกับ**“ธรรมชาติ”**ของโลกโลกีย์หรือของปุถุชน อย่างสิ้นเชิง

จึงยังจะต้องใช้ความสามารถที่พิเศษสุดเหนือกว่านั้นขึ้นไปอีกชนิด
เกินกว่าธรรมดาที่แค่เอาชนะกันในความเป็น“ปุถุชน”เสียอีก เพราะจะ
ต้องแข่งขันด้านสู้กับ“โลกียารมณ”ที่เหล่าปุถุชนทั้งหลายอันมากมาย
ไม่รู้ก็หมิ่นก็แสนเท่า ต่างเป็นต่างมีต่างชี้ชวนปลุกเร้าอมเมากันอยู่
เต็มบ้านเต็มเมือง ข้ามิหนากลับจะต้องมาความเป็น“ธรรมชาติ”ที่เป็น
โลกียารมณในตน อันเป็น“ธรรมชาติ”ของคนให้หมดสิ้นเกลี้ยงให้ได้
อีกด้วย ความสามารถพิเศษที่ว่านี้ จึงต้อง“พิเศษยิ่ง”เกินกว่าธรรมชาติ
กว่าจะสมบูรณ์ครบถ้วน มันจึงเป็นคนละ“ความรู้” และคนละ
“ความมุ่งหมาย” กันชัดๆ

ก็แค่ความเลิศยอดของ“ปุถุชน”เยี่ยงที่กล่าวผ่านมาซึ่งล้มล้างความเป็น
“ธรรมชาติ”กันไปแล้วระดับหนึ่งนั้น ถึงจะเลิศน้อยหรือเลิศมาก มันก็
“เป็นไปได้”จริง แต่กระนั้นก็เถอะ..จะเก่งยอดหรือไม่ยอดอย่างไร ก็ยัง
เป็นไปในทิศทางเดียวกันของ“ปุถุชน”ทั้งหลายอยู่นั้นแหละคือทุกคนล้วน
ยังวิ่งไล่ล่าหา“สามิสสุข”อย่างไม่รู้จักจบจักพอ(ไม่มีสันโดษในภพชาติ แม้จะ
ทั้งกามภพ แต่ยงหลงติดยึดติดภพที่เป็นรูปภพหรืออรุภพหนักขึ้น)

นั่นจึงเพียงเก่งได้แค่พ้นจากความเป็น“ธรรมชาติ”หนึ่งใน“โลกียธรรม
เดียวกัน” แต่ต่างชั่วคราวเท่านั้น หรือทั้งกามที่คนปรุงแต่ง แต่ไปติดกาม
ที่“ธรรมชาติ”ปรุงแต่งอยู่นั่นเอง หรือไปติดความสงบเงียบที่เป็นรูปภพ-
อรุภพ ซึ่งก็ยังคงเป็น“ธรรมชาติ”ของภวตัณหาอยู่

ส่วน“นิพพาน”นี่มันกลับ“ทวนกระแส”ไปอีกคนละทิศคนละกระแส
กันเลยกับกระแสที่ปุถุชนเป็นไปหรือปรารถนาอย่างสุดๆยอดๆเลิศๆ
กันนั้นเสียอีก ซึ่งจะต้องต่อสู้หนักหนาสาครจริงจังกว่ากระแสธรรมดาที่
ต่างก็เคยเป็นเคยมีมาก่อนแล้วกันทุกคนยิ่งกว่ายิ่งนัก แถมต้องให้สิ้นขาด
ความเป็นทาส“อามิส”ที่เป็น“ธรรมชาติ”ของทั้งระดับปุถุชนธรรมดาสามัญ

ทั้งระดับแม่แต่บุุคคลผู้เก่งเลิศพิเศษที่ไม่ธรรมดาสามัญ และทั้งระดับแม่แต่ “กัลยาณชน” ก็ด้วย

เพราะ“บุุคคล”ชั้นสูงขนาดไหน หรือ“กัลยาณชน”ที่สูงส่งปานใดๆนั้น แม่จะเก่งเยี่ยมยอดพิเศษ สุดดีสุดเลิศขนาดไหนๆ จะดัดแปลงปรุงแต่ง ตกแต่งสรรสร้างประดับประดาต่อเติมกันจนนับว่าพัน“ธรรมชาติ”แล้วนับ กันว่า ไม่เหลือความเป็น“ธรรมชาติ”ไปแล้วปานใด ก็ตาม ทั้งนั้นๆ..ต่าง ก็ล้วนยังเป็นกระแส“สามีสสุข”เหมือนกันอยู่ตลอดสาย

ส่วนความเป็น“อารยชน”หรือความเป็นไปเพื่อ“นิพพาน”นั้น แม่จะ กลับทิศกัน หรือเป็นคนละกระแสไปทางโลกุตรระแล้ว กระนั้นมันก็ยังมื “อามิส” ซ่อนอยู่ใน“วิภวภพ”เรียกว่า“อุปกิเลส” ที่ผู้“ทวนกระแส”ต้องมื อธิปัญญารู้เท่าทันมันเหมือนกัน และต้องทำลายล้าง“อุปกิเลส”นั้นๆ ให้ถึงที่สุดกระทั่งเป็น“นิรามิสสุข”ให้ได้ด้วย มันจึงยิ่งยากแสนสุดยาก เหนือกว่ายาก ยิ่งล้นกว่าทางกระแสโลกีย์อีกไม่รู้กี่เท่า

ดังนั้น เมื่อไม่ใช่ทั้ง“ความเป็นมนุษย์บุุคคลที่สามารถเก่งพิเศษสุด เกินกว่าใครๆ” แต่ก็ไม่พ้นความเป็น“ธรรมชาติ”ไปได้เลย

ไม่ใช่ทั้ง“กัลยาณชน”ที่เก่งกาจสามารถพิเศษ ระดับใดระดับหนึ่งอีก และไม่ใช่ทั้งแค่“สิ่งทีเกิดทีมีทีเป็นอยู่ตามธรรมดาของโลกของ จักรวาล” หรือไม่ใช่“สิ่งทีเป็นไปเองโดยมืได้ปรุงแต่ง” ไม่ใช่“สิ่งทีเกิดเอง ตามวิสัยโลก” อันเรียกว่า“ธรรมชาติ”สามัญ ปานจะนี้แล้ว

“นิพพาน” จึงเป็นเรื่องของมนุษย์ชนิดที่“ไม่ใช่ธรรมดา”ยิ่งๆกว่าตั้ง หลายต่อหลายเท่า เพราะถึงแม้“ธรรม”ชั้น“นิพพาน”จะไม่ใช่ความเป็น “ธรรมชาติ” แบบโลกีย์กันคนละโลกแล้ว แต่ผู้มื“ธรรมชั้นนิพพาน”ก็อยู่ กับโลกโลกียะได้อย่างมีประโยชน์มีคุณค่าต่อโลกโลกีย์ จริงกว่าชาวโลกโลกีย์ ด้วยกันจะพืงมีแก่กันเสียอีก

เพราะผู้มี “ธรรมชั้นนิพพาน” นั้นไม่เห็นแก่ตัวจริงๆ ดังนั้น “กายกรรม-วจีกรรม-มโนกรรม” ที่ท่านมีอยู่จึงเป็นไปเพื่อ “เห็นแก่ผู้อื่น” ที่บริสุทธิ์ใจจริงกว่า เพราะท่านไม่โลภ-ไม่โกรธ-ไม่หลงแล้วเป็นของแท้ ท่าน “ทำจิตให้บริสุทธิ์ผ่องใส” (สจิตตปริโยทปนัง) ได้แล้วแน่ๆ และเพราะท่านเป็นผู้มี “ความดี” ตามฐานะของผู้มี “ธรรม” ชั้นดีพิเศษระดับ “อริยมบุคคล” สูงสุด จึงย่อมมีคุณธรรม “ยังกุศลให้ถึงพร้อม” (กุสลัสสุปสัมปทา) อยู่เสมอจริง เช่น มีความเมตตา มีความขยัน มีความเกื้อกูลช่วยเหลือ มีความอดทน มีความเสียสละ เป็นต้น จึงเป็นผู้มีประโยชน์มีคุณค่าต่อผู้อื่นต่อสังคมจริงแน่นอน และท่านย่อม “ไม่ทำบาปทั้งปวง” (สัพพปาปัสสะ อกรรมัง) หรือไม่มีกิเลสเห็นแก่ตัว ชนิดไม่มี “ทุจจริตหรืออคติ” ในๆ ซ่อนแฝงอำพราง เหมือนชาวปุถุชนแม้แต่กัลยาณชนเด็ดขาด

และแถมท่านไม่เป็นทาส “ธรรมชาติ” ใดๆ อีกด้วย ที่สำคัญ คือ ท่านไม่ “ทุกข์” เหมือนกับชาวปุถุชนโลกีย์แล้วแน่ยิ่งกว่าแน่

“นิพพาน” จึงไม่ใช่ “ธรรมชาติ” แต่เป็น “ธรรม” ที่พิเศษหรือพิเศษอย่างแปลกประหลาด นามหัตถ์จรรยกว่า “ธรรมชาติ” ด้วยประการฉะนี้

“ธรรม” ชั้น “นิพพาน” ของพุทธอย่างสัมมาทิฐิ ไม่ใช่ อยู่ใดๆ ปล่อยให้ เป็นไปเอง ก็บังเอิญได้เอง มีนิพพานเอง ตาม “ธรรมชาติ” เข้าสักวัน

หรือ ไม่ใช่ ว่า..สามัญของคนทุกคน สักวันหนึ่งเมื่อเราวนเวียนอยู่ในสังสารวัฏนานไป ได้ระยะเวลาที่จะสงบลง แล้วก็ได้นิพพานเองเป็นเอง ตาม “ธรรมชาติ” โดยหลงคิดว่านิพพานมีในตัวคนทุกคน และที่ สักวันหนึ่ง แม้คนที่ไม่ได้ศึกษาปฏิบัติอะไรก็จะเข้าสู่นิพพานเองนะแหละ

หรือ ไม่ใช่ ว่า..เพียงศึกษาให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งชนิดรู้แจ้งแทงทะลุ ใน “ธรรมชาติ” หรือเห็นแจ้งแทงทะลุอย่างลึกซึ้งว่า “ธรรม” คือ “ธรรมชาติ” แล้วก็เลยเข้าใจว่า การรู้แจ้งแทงทะลุเช่นนี้แหละ เป็นสุดยอดแห่ง

“ธรรม” คือ การบรรลุ“ธรรม”ขั้นสูงขั้น“นิพพาน”กันเลย

แต่ถ้าจับประเด็นขึ้นมากล่าวว่า“ธรรม”คือ“ธรรมชาติ”ลักษณะหนึ่ง ในตัวคน ก็เป็นเพียงความถูกต้องเฉพาะแต่ละประเด็น ทีหลุมไปทั้งหมด ไม่ได้ และต้องเข้าใจให้ได้อย่างถูกต้องตรงประเด็นนั้นๆกันจริงๆ ว่า ที่ว่า “ธรรม”คือ“ธรรมชาติ”นั้น คือตรงไหน ต้องรู้จุดแห่ง“ความคือ”นั้น อย่างชัดแท้ แม่นตรง และผู้รู้ความจริงจุดนี้แล้วจะปฏิบัติเพื่อผลไปสู่ “นิพพาน” จะปฏิบัติอย่างไร ซึ่งลึกซึ้งละเอียดประณีตในสภาวะอย่างยิ่ง

“ธรรมชาติ”คือสิ่งที่เกิดที่มีและเป็นอยู่ตามธรรมชาติของโลกของจักรวาล หรือคือสิ่งที่เป็นไปเองโดยมิได้ปรุงแต่ง หรือแม้จะปรุงแต่งด้วยฝีมือคน ก็ยังกลายเป็นธรรมชาติต่อไป ซึ่งก็คือสิ่งที่เกิดเองตามวิสัยโลกและโลกีย์ อยู่นั่นเอง จึงไม่ใช่“ธรรม” โดยเฉพาะ“ธรรมโลกุตรขั้นนิพพาน”

ดังนั้น “ธรรม”ขั้นโลกุตรธรรมหรือ“นิพพาน”นี้ จึงขอยืนยันอีกว่า “ธรรม”ไม่ใช่“ธรรมชาติ”แต่เป็น“การดับธรรมชาติที่เป็นกิเลสในตัวคน”อย่างสิ้นสูญไม่เหลือธรรมชาตินั้นๆแม้เศษเสี้ยวแค่ส่วนธุลีละอองใด ๆ ของ อาสวะที่เดียว

คนผู้ใดก็ตามในมหาจักรวาลถ้าไม่ศึกษาฝึกฝนตาม“ธรรม”ของพระพุทธเจ้า หากเพียงจะเอาแต่ค้นคว้าศึกษาหรือทำตนให้เป็น“ธรรมชาติ”หมายความว่า..ให้เป็นที่เกิดเองตามวิสัยโลก หรือสิ่งที่ เป็นเองโดยมิได้ปรุงแต่ง แต่มิได้พากเพียรปฏิบัติฝึกฝนตามพุทธธรรมของพระพุทธเจ้ากระทั่งบรรลุได้“สิ่งใหม่”อีกชนิดหนึ่งที่ต่างจาก“ธรรมชาติ”แห่งโลกียสามัญ หรือให้รู้ให้เป็นที่เกิดที่มีและเป็นอยู่ตามธรรมชาติของโลกของจักรวาล ปานใด ๆ ก็ไม่มีทางได้“นิพพาน”

ยิ่งได้แต่..แต่รู้แจ้งเห็นจริงลึกซึ้งใน“**ธรรมชาติ**”ทั้งหลายทั้งปวง
แล้วก็เชื่อว่ามัน.. คือ การบรรลุ“**ธรรม**”อันหมายถึงบรรลุ“**ความรู้ยิ่ง**”
อยู่เพียงเท่านั้น.. แล้วก็เห็นว่า“**ความรู้ยิ่งในธรรมชาติ**”นี่คือยอดแห่ง“**ธรรม**”
แล้วก็หลงตนว่าตนบรรลุยอดแห่ง“**ธรรม**” แล้วสรุปว่า“**การรู้ยิ่งในธรรมชาติ**”
นี่แหละ คือ “**ธรรม**”สุดยอดแล้ว จึงกล้ายืนยันว่า “**ธรรม คือ ธรรมชาติ**”
ซึ่งยังเป็น“**ความหลงผิด**”อยู่

“**ธรรมชาติ**”ใด ๆ ก็ไม่ใช่“**นิพพาน**” เพราะ“**นิพพาน**”คือ“**ความดับ**
ของภาวะที่เป็นธรรมชาติ” ที่ผู้ศึกษา“**ธรรม**”ชั้นโลกุตระธรรม และฝึกฝน
จนบรรลุจริงเป็นจริงได้สูงสุด เพราะ“**ธรรมชาติ**”ย่อมชื่อว่า“**ธรรมดาโลก**
หรือไตรลักษณ์แห่งโลกีย์”อยู่ เช่นนั้นนิรันดร คือ มันก็..เกิดขึ้น-ตั้งอยู่-
ดับไป วนอยู่ไม่มีความหยุดวน

ส่วน“**ธรรม**”ที่เป็นนิพพานนั้นต้อง**ดับ**“**ธรรมชาติ**”อันเป็น
ธรรมดาโลกในตนหรือต้องรู้แจ้งจริงในไตรลักษณ์นั้นและ**ดับ**“**ธรรมชาติ**”
อันเป็นไตรลักษณ์นั้น ได้แก่ **การเกิดขึ้น-ตั้งอยู่-ดับไป** หรือ**ความ**
ไม่เที่ยง-เป็นทุกข์-ไม่ใช่ตัวตนของความวนสุข-วนทุกข์ อย่างไม่รู้
สิ้นสุดเด็ดขาดกันเสียที ให้ได้ในจิตตน นั้นต่างหาก จึงจะได้“**นิพพาน**”

และจุดสูงสุดของ“**ธรรม**”ที่เป็นเป้าสำคัญ ก็คือ **ความดับสูญสนิท**
ของ“**กิเลส**”อันเป็น**ตัวเหตุแท้**(ซึ่งเป็น“**ธรรมชาติ**”ชนิดหนึ่ง)อย่าง**ไม่เกิดอีก**
เด็ดขาด ซึ่งเห็นได้ชัดๆว่า เป็นไปในเชิง“**ดับหรือไม่มี**” ตัดสังสารวัฏฏ์
ได้จริง ...ไม่ใช่เชิง“**เกิด หรือ มี**”

ส่วน“**ธรรมชาติ**” นั้น หมายถึง “**สภาพที่เป็นไตรลักษณ์ คือ**
ความเกิดขึ้น-ตั้งอยู่-ดับไป หรือ **ความไม่เที่ยง-ความทุกข์-**
ความไม่ใช่ตัวตน เป็นครั้งคราว เร็วบ้าง ช้าบ้าง นานสุดแสนนานบ้าง
ตามเหตุปัจจัย อันมีรูปกับนามสังเคราะห์กันและกันอยู่อย่างลับซับซ้อน

ยังไม่สามารถดับสูญสนิทยังเป็นความแปรเปลี่ยนหมุนไปวนมานิรันดร์กาล เพราะไม่รู้จริง และเป็นอยู่อย่างนั้นกันทั้งนั้นในโลกในมหาจักรวาล

เนื่องจาก“ธรรมชาติ”นั้น ไม่มีความรู้(พุทธวิชา)“ในตน” ที่สามารถ ทำตนให้ตัดสังสารวัฏฏ์ได้ [ความวนของดิน-น้ำ-ลม-ไฟ เป็นต้น หรือแม้แต่คนที่ ยังไม่มี“พุทธวิชา”ชั้นบรมลูจจริง ก็ด้วย] จึงยังวนเวียน นั่นคือยังมี ยังเป็นไป ยังเกิดดับ-เกิดดับอยู่ในสังสารวัฏฏ์ยาวนาน หรือนิรันดร์ ซึ่งเป็นไปใน เชิง“ยังเกิด หรือยังมี” ...ไม่ใช่เชิง“ดับหรือไม่มี” แม้คำว่า“ชาติ” ก็แปลว่า “เกิด” อยู่ใต้งๆแท้ๆ

“ธรรมชาติ”ใดๆก็ตามที่ไม่ใช่คน ไม่มีสิทธิ์จะศึกษาและไม่สามารถ ผักฝนสังสม ให้บรรลุ“ธรรม”ชั้นนิพพานได้
นี่คือ “นัยสำคัญ”

“ธรรมชาติ”ที่ดีที่สุด หรือ เป้าหมายสูงสุดของ“ธรรมชาติ”คือ ความ สมดุล ความได้สัดส่วน หรือ ความลงตัว(มัชฌิมา) เรียบ คล่อง ง่าย งาม ร่าเริงเบิกบาน พึ่งตนเอง อุดมสมบูรณ์ เป็นไปได้ในตนเอง ยืนนาน ปานนิรันดร์ แต่ก็ยังไม่ใช่“เที่ยงแท้”

ส่วน“ธรรม”นั้น โดยเฉพาะของพุทธ เมื่อคนสามารถศึกษาปฏิบัติ จนถึงขั้นสำเร็จ ที่ชื่อว่า“อรหันต์สมบูรณ์สูงสุด คือชั้นอันติมะ”แล้ว ก็เป็นสภาพที่“เที่ยงแท้”(নিজจัง)เสียด้วยซ้ำ

ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงจำกัดความในคำว่า**สมบูรณ์** หรือ **เที่ยงแท้** นั้นไว้ ว่า..ความเป็นเช่นนั้นๆเอง(ตถตา) หรือความจริงนั้นเป็นเองอย่างอัตโนมัติ อยู่ในตนเอง(ตถตา)หรือความเป็นอย่างนั้นมันเป็นเองเกิดเองอยู่ในตนแล้ว (ตถตา) ความไม่ผิดไปจากการเป็นอย่างนั้น(วิตถตา), ความไม่เป็นด้วย ประการอื่น(อนัญญตถตา), [สรุปง่ายก็คือ ได้แล้วได้เลย ไม่กลับกลอก] และความ ที่..เมื่อมีสิ่งนี้ๆเป็นปัจจัย สิ่งนี้ๆจึงเกิดขึ้นนั่นคือผู้ที่มีเชื้อแท้ของ“อรหันต์ผล”

ในตนแล้วเป็นเหตุปัจจัย จึงสามารถสืบต่อให้ผู้อื่นเป็น“อรหันต์” เช่นที่ตนเป็นต่อไปได้อย่างเป็นผลจริง(อิทัปปัจจยตา)

ผู้ยังมี“อวิชชา”ก็คือผู้ยัง“**ดับธรรมชาติที่ชื่อว่ากิเลส**”ยังไม่ได้

การดับ“ธรรมชาติ”ของกิเลสหรือของความเป็นมนุษย์ที่ต้องหลงวนเวียนเกิดตาย-ตายเกิดอยู่ในสังสารวัฏฏ์อย่างเป็นทุกข์ลงได้นั้น เป็น“**ธรรม**”ชั้นโลกุตระ ซึ่งมีในศาสนาพุทธที่พิเศษกว่าศาสนาอื่นและมีขั้นตอนชัดเจน เบื้องต้น-ท่ามกลาง-ชั้นปลาย มีลำดับอย่างปฏิสัมพันธ์

ธรรม ๔ ความหมาย

ธรรม ๔ ความหมาย ที่เป็นโลกุตระ ได้แก่...

๑. รู้เท่าทันธรรมชาตินั้นๆ(ว่าเป็นทุกข์ขอาริยสัง)
๒. รู้เหตุแห่งการเกิดธรรมชาตินั้นๆ(ว่าเป็นทุกข์สมุทัยอาริยสัง)
๓. รู้ภาวะของความดับธรรมชาตินั้นๆ(ว่าเป็นทุกข์นิโรธอาริยสัง)
๔. รู้วิธีและการอยู่เหนือธรรมชาตินั้นๆ(ว่าเป็นทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา หรือเป็นทางปฏิบัติไปสู่ความดับโลกีย์นั้นๆ)

เรามาขยายความอีกที ด้วยตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมกันเลย เช่น จาก“**ธรรมชาติ**”ของ**ความเป็นมนุษย์** ตั้งใจฟังดีๆอีกทีयरักแล้วกัน

ในโลกนี้ คนทั่วไปก็คงมี“**ความรู้**”แน่ๆ ว่า พ่อแม่ ก็คือ ผู้ให้กำเนิดลูก หรือลูกก็เกิดมาจากพ่อแม่ การเกิดของลูก หรือพ่อแม่ทำให้ลูกเกิดภาวะเช่นนี้คือ“**ธรรมชาติ**” หรือให้ชัดขึ้นไปกว่านั้น **การมีเพศสัมพันธ์ของพ่อแม่ แล้วก่อให้เกิดลูก** ก็เป็น“**ธรรมชาติ**” ธรรมดๆทั่วไป ใครๆก็มีก็เป็นกันได้ และมีกันเป็นกันทุกคนเต็มโลก ไม่ต้องมี“**ธรรม**” หรือไม่ต้องมี“**ความรู้**” พิเศษอะไร ก็มี“**ธรรมชาติ**” ก็เป็น“**ธรรมชาติ**”นี้ได้

เพราะนี่คือ“**ธรรมชาติ**” ที่ไม่ต้องมี“**ธรรม**”ไม่ต้องเป็น“**ธรรม**”อะไร มีแค่“**สัตถชาตญาณ**”ก็เกิดก็เป็น“**ธรรมชาติ**”แบบนี้ได้อยู่แล้ว มันก็มี ก็เป็นอยู่ตาม“**ธรรมชาติ**”อย่างนั้นนินทร “**ธรรม**”จึงไม่ใช่“**ธรรมชาติ**”

ซึ่งก็คงเห็นแล้วว่า “**ธรรมชาติ**”ยังไม่ใช่“**ธรรม**” ยังเป็นแค่เรื่อง **สามัญทั่วไป ยังไม่ใช่“คุณงามความดี” ยังไม่ใช่“ธรรม”ที่แปลว่า“คำสอน”** เลย ยิ่งเป็น“**ธรรม**”หรือเป็น“**คำสอน**”ที่เป็น“**ความรู้ชนิดพิเศษ**”ของ **พระบรมศาสดา อันเป็น“ธรรม”ชั้นโลกุตระชั้นนิพพาน ยังไม่ใช่แน่นอน**

แม้แต่สัตว์โลกทั้งหลาย มันมีเพศสัมพันธ์กันแล้วก็เกิดลูก ก็เป็นเรื่อง ของ“**ธรรมชาติ**”ธรรมดาๆนี่เอง ไม่ใช่“**ธรรม**” เป็นแค่“**สัตถชาตญาณ**”ของ สัตว์โลกและชีวะปกติมาแต่ไหนแต่ไหน พืชพันธุ์ต่างๆก็ผสมพันธุ์กัน ก่อให้เกิด ลูกเกิดผล ก็เป็น“**ธรรมชาติ**”ธรรมดาสามัญ

และพืชพันธุ์ก็ดี สัตว์โลกทั้งหลายก็ดี แม้แต่คนที่ก่อเกิดลูกออกมาได้ นั้นก็ตาม ก็**ไม่ได้แสดงถึงคุณลักษณะของ“ธรรม”**

นั่นเป็นเพียง“**ธรรมชาติ**” เป็นเพียง“**สัตถชาตญาณ**”ที่ยัง“**อวิชชา**” เท่านั้น ยังหลงในทุกข์ ไม่รู้เหตุแห่งทุกข์ชนิดนี้ ดับทุกข์นี้ไม่ได้ และ คนที่ปฏิบัติกิจนี้กรรมนี้อยู่ก็ไม่ใช่ทางปฏิบัติเพื่อความดับทุกข์แต่อย่างใด

“**ธรรมชาติ**”ดังที่ยกตัวอย่างมานี้ ก็แค่“**โลก**”ที่เป็นความหม่นวน ของ **การเกิด ตั้งอยู่ และตาย** ก็เป็น“**ธรรมชาติ**”ธรรมดา“**สามัญ**” ไม่ใช่ “**ธรรม**”ที่เป็น“**วิสามัญ**” แม้จะเป็น“**ธรรม**”ที่หมายถึง“**ความรู้**” ก็ ไม่ใช่“**ความรู้ชั้นสูงสุดๆสุดๆอดๆ**”อันหมายถึง“**นิพพาน**”แน่ๆ

“**ธรรมชาติ**”ก็คือ“**ธรรมชาติ**” จึงไม่ใช่“**ธรรม**”ตามนัยสำคัญจะ นี้ ดังนั้น ความรู้ที่“**รู้**”ว่า “**ธรรม คือ ธรรมชาติ**”จึง“**รู้**”ยังไม่ถูกไม่ตรง เช่น“**ธรรมชาติ**”ดังว่านี้**ยังไม่“รู้”ว่าเป็น“ธรรม”ในความหมายใด** เพราะ“**ธรรม**”นั้น หมายถึง“**คำสอน**” ยิ่งเป็นของพระบรมศาสดาสัมมา

สัมพุทธเจ้ายังเป็น“คำสอน”ที่เป็น“ธรรม”ที่ลึกซึ้งสูงขึ้นไปอีก เนื่องจากมีพิเศษถึง“โลกุตระธรรม” จึงจะไปสู่“นิพพาน”ได้

นอกจาก“คำสอน”แล้ว“ธรรม”ยังหมายถึง“ความรู้” และหมายถึง“ความดี” อีกด้วย

แต่ในแง่ความหมายที่ว่า“คำสอน”นี้ “ธรรมชาติ”ก็ไม่ได้หมายถึง“คำสอน” หรือยังไม่เป็น“คำสอน” เพราะมันต้องประกอบไปด้วย“ปัญญา”ของคนที่ม่เจตนาใช้สิ่งนั้นมุ่งให้เป็น“คำสอน”จึงจะเกิด“คำสอน” และถ้าว่าโดยตรงของตัว“ธรรมชาติ”นั่นเอง ก็คือ ความเป็นอย่างนั้นของมันตามที่มันเป็น มันไม่ใช่เจตนา มันไม่ใช่ปัญญา มันไม่ใช่ตัว“ความรู้”ในคนที่ จะพูดออกมาเป็น“คำสอน” มันคือ“ความเป็น” ของมันเอง เพราะมันก็เป็นอยู่ของมันอย่างนั้นอยู่แล้ว **จึงไม่ชื่อว่า“ธรรม”**

“ธรรม”ไม่มีใน“ธรรมชาติ”ที่เป็นวัตถุ แม้แต่ใน“คน”ที่ไม่มีความปัญญา “ธรรม”มีใน“ธรรมชาติ”ที่เป็นชีวิตโดยเฉพาะใน“มนุษย์”เท่านั้นและต้องเป็นมนุษย์ที่มีภูมิขนาดโตขนาดหนึ่งจึงจะสามารถ“รู้ความเป็นธรรม” ยิ่ง“ธรรม” ที่หมายถึง “ความรู้” ก็ยิ่งลึกขึ้นไปอีก เพราะคำว่า“ธรรมชาติ” นั้น ไม่ได้มีเชิงหมายถึง“ความรู้”

ส่วนเชิงที่รู้จักทั่วไปเป็นสามัญนั้น “ธรรมชาติ”ก็หมายถึง**สิ่งที่เกิดขึ้นที่มีและเป็นอยู่ตามธรรมดาของสิ่งนั้นๆ** หรือ**สิ่งที่เป็นอย่างโดยมิได้ปรุงแต่ง** หรือ **สิ่งที่เกิดเองตามวิสัยโลก**

“ธรรม”หมายถึง“ความดี”อีกด้วย ถ้าเป็น“ความไม่ดี”จะต้องระบุลงไปว่า“อธรรม”ซึ่งหมายถึง**“สิ่งที่ไม่เป็นธรรมหรือไม่ชอบธรรม หรือสิ่งที่ไม่ดี”** จะเห็นได้ว่า**ดีหรือไม่ดี ไม่เป็นธรรมหรือเป็นธรรม ต่างล้วนไม่ใช่“ธรรมชาติ”**

คำว่า“ธรรม”หากกล่าวคำนี้เมื่อใด แม้จะกล่าวขึ้นมาลอยๆก็ตาม ใครๆก็จะเข้าใจโดยปริยายทันทีว่าหมายถึง**“สิ่งที่ดี หรือความดี หรือ**

ต้องไปในทางดี” ก่อนเสมอ

ส่วน“**ธรรมชาติ**”นั้น กล่าวขึ้นเมื่อใด ยิ่งกล่าวขึ้นลอยๆ ยิ่งหมายถึง **สิ่งที่เป็กลางๆของสิ่งนั้นๆ ไม่ได้ขี้งโน้มนเอนเป็นสื่อหมายถึง “ดีหรือเลว”**

แม้จะมีคนมองในแง่ว่า “**ธรรมชาติ**”นั้นหมายถึง“**ความจริง**”ของ ธรรมชาติโลก ก็เป็น**ความจริงแค่ชั้น “สมมุติสัจจะ”** ซึ่งเป็นแค่“**ความจริงสามัญ** ที่ทั่วไปคนส่วนใหญ่พื้นๆต่างก็รู้ได้”เท่านั้น และเป็น..ความจริงที่“**ไม่เที่ยง หรืออนิจจัง**”

แต่สำหรับคำว่า“**ธรรม**”นั้น หมายถึง“**ความจริง**”ที่ต้องอาศัยทั้ง“**ความรู้** ใน**ความจริงสามัญทั่วไป**”อันคนทั้งหลายก็รู้กันเป็นธรรมดาที่เรียกว่า “**สมมุติ สัจจะ**” และต้องมีทั้ง**ความรู้ในความจริงระดับสูง**” เป็น“**ความรู้พิเศษ**” อันคนทั้งหลายรู้ได้ยาก ไม่ธรรมดา คือ“**ปรมัตถสัจจะ**”

ผู้ที่เป็นปุถุชนหรือผู้มีภูมิจรรณระดับ“**โลกียะ**”จะมีภูมิแห่ง“**ความรู้**” แค่เพียง“**สมมุติสัจจะ**” ยังไม่มีภูมิจรรณถึงขั้น“**ความรู้**”ใน“**ปรมัตถสัจจะ**”

แต่ผู้ที่มีภูมิจรรณถึงขั้น“**โลกุตระ**” จะมีภูมิแห่ง“**ความรู้**”ทั้ง ๒ อย่าง คือทั้ง“**สมมุติสัจจะ**” และทั้ง“**ปรมัตถสัจจะ**”

ซึ่งจุดสูงสุดของ“**ธรรม**”ในศาสนาพุทธคือ“**นิพพาน**”นั้น ก็มีคุณภาพ พิเศษ คือ ตรงกันข้ามกับ“**ธรรมชาติ**”หรือ“**ไตรลักษณ์**”(อนิจจัง-ทุกขัง-อนัตตา)เกือบสิ้นเชิง นอกจากประเด็น“**อนัตตา**”เท่านั้น นอกนั้นค้านแย้ง กันทีเดียว แต่“**อนัตตา**”ก็มีนัยสำคัญต่างกัน**ใน“สัจจะ”**ทั้ง ๒ อย่าง ซึ่งลึกซึ้งมากเพราะ“**อนัตตา**”ของ**สมมุติสัจจะ**นั้น “**ไม่เที่ยง-ไม่รู้แจ้ง** **ปรมัตถธรรม-ไม่บรรลุผลอริยสัจ ๔**” จึงยังมีเหตุหมุนวนเกิดทุกข์ใหม่ได้อีก ส่วน“**อนัตตา**”ของ**ปรมัตถสัจจะ**นั้น “**เที่ยง-รู้จักรู้แจ้งรู้จริง**ใน**ปรมัตถธรรม-บรรลุผลอริยสัจ ๔**” จึงไม่มีการวนมาเกิดใหม่อีกสัมบูรณ์

กล่าวคือ“นิพพาน”นั้นมีสภาพ..เที่ยงแท้(นิจจัง) หรือมีความจริงที่ไม่เปลี่ยนแปลง(อวิตถตา)อีกแล้ว มีความไม่เป็นอื่น(อนัญญตตา)อีกเลยตามที่พระพุทธเจ้าทรงยืนยันเป็นสัจธรรม และไม่เป็น“ทุกข์”(นิรทุกข์)อย่างยั่งยืนถาวรอยู่เช่นนั้นตลอดกาล(สัสสตะ) ซึ่งเป็น“ธรรม”ที่ไม่มีกิเลสใดสามารถปรุงแต่งให้จิตเป็นทุกข์เป็นสุขได้อีกแล้วเด็ดขาด(อสังขตธรรม)

ดังนั้น คำว่า“ธรรมชาติ”จึงแค่หมายถึง“คำสอน”ก็ไม่ได้ หมายถึง“ความจริง”ก็เป็น“ความจริงขั้นสมมุติสัจจะหรือความจริงที่อนิจจังที่ไม่เที่ยงแท้แน่นอน ที่เป็นทุกข์” แม้จะเป็น“อนัตตา” ก็ได้แค่ขั้น“ตรรกะ” แค่ขั้น“อัตตวาทุปาทาน” แค่ขั้น“สมมุติสัจจะ” ซึ่งแปรเป็นอื่นได้อยู่อย่างวนเวียนไม่เที่ยงแท้แน่นอน **ยังไม่ใช้“ภาวะอนัตตาในจิต”ที่ผู้ปฏิบัติต้องจับมัน คั้นตายภาวะ“อัตตา ๓”ของตนได้ด้วย“วิชา ๘” และได้กำจัด“อัตตา”สำเร็จ สิ้นหมดตายสนิทสมบุรณ์ จนเที่ยงแท้เด็ดขาดแน่นอน**

หรือ“ธรรม”นั้นหากจะหมายถึง“ความดีงาม”ก็จะต้องกำหนดกำกับลงไปด้วยว่า“ธรรมชาติอย่างไรก็ดี หรืออย่างไรไม่ก็ดี ธรรมชาตินั้นคืออย่างนั้น ธรรมชาตินี้ไม่ดีอย่างนี้” เพราะกล่าวเพียงคำว่า“ธรรมชาติ” ลอยๆ เท่านั้น ในน้ำหนักของค่าแห่งความหมายโดยคำว่า“ธรรมชาติ”โดดๆ มันยังบ่งชี้ให้สื่อไปหมายถึง“ความดีงาม”เหมือนคำว่า“ธรรม”ยังไม่ได้เนื่องจาก**ธรรมชาติที่โหดร้าย ทำลายอะไรต่ออะไร หรือธรรมชาติที่เป็นพิษ เป็นโทษ หรือภัยธรรมชาติ** ก็มากมายนับไม่ถ้วน อาจจะมีบ้างในกลุ่มคนหรือกลุ่มสังคมที่มี“**ธรรมชาตินิยม**” พอกล่าวคำว่า“ธรรมชาติ” หรือสิ่งนั้นสิ่งนี้“เป็นธรรมชาติ” เขาก็จะรู้สึกไปในทางดีทันทีก็เป็นได้บ้าง นั่นก็เป็นความชื่นชอบของเขาเป็นส่วนตน ตามประสา**ผู้มี“ธรรมชาตินิยม”**

ขออธิบายต่อไปอีกนิดหนึ่ง ว่า เมื่อ“**ธรรมชาติ**”นั้นคือ **“สิ่งที่เกิดอยู่ตามวิสัยโลก”**

ดังนั้น วัลย์โลก ก็คือ ธรรมดาโลก หรือยังมีความเป็นโลกอย่างสามัญๆ หรือคือการเกิดขึ้น-ตั้งอยู่-ดับไป หรือคือ อนิจจัง-ทุกขัง-อนัตตา ซึ่งวนเวียน อยู่นรีนดร **ไม่รู้จบ ไม่สูญสนิท ไม่ระงับหรือดับเด็ดขาด ไม่“หมดตัวตน ชนิดขาดสันตติอย่างอันติมะ”**[ยังไม่เป็น‘อนัตตา’ชนิดดับสภาวะกิเลสในตน อย่างรู้แจ้งเห็นจริงด้วยญาณ(วิชา ๘)ของตนว่าตนสิ้นอาสวะ]

ซึ่งเป็น“สภาพ”ที่ยังไม่หมดสิ้น“สังสารวัฏฏ์”(การเวียนเกิดเวียนดับ หรือยังแปรเปลี่ยนไปเป็นอื่นได้อีก)

คือ ยังมี**การเกิด** แล้วก็**เป็นอยู่**ระยะหนึ่ง แล้วจึงจะ**ดับไป** แต่ก็ดับไป ชนิดเปลี่ยนสภาพ โดยเฉพาะ“อัตตา”ยังไม่ดับหรือสูญสิ้นชัดแท้แน่จริง

แต่ถ้าเป็นการ“**สิ้นสังสารวัฏฏ์**” ก็คือ “อัตตา”ของตนจะต้อง**ดับสนิท** ชนิดหมายถึง.. เมื่อดับแล้วจะไม่วนมาเป็นอย่างนั้นอีกนรีนดร หรือเมื่อ “อัตตา”ดับสนิทแล้วจะไม่ฟื้นอีกเด็ดขาด(อสังกุปปัง) กล่าวคือ สิ่งนั้นจะไม่มี **การเกิดขึ้น**มาอีก และจะไม่มี**การวนกลับมาเป็นอยู่**ชั่วระยะหนึ่งอีก โดยจะมีแต่“อนัตตา”หรือ“**ความไม่มีตัวตน**”นั้นๆ หรือแท้ๆคือ“**ไม่มีอัตตานั้น**” อย่างเที่ยงแท้(นิจจัง) ยั่งยืน(ฐวัง) ตลอดกาล(ลัสสตัง)

หากเป็น“**สุภาทิเสสนิพพาน**”ก็คือ **กิเลสอาสวะจะ“ไม่มีการเกิด”ขึ้น** มาอีก **ดับแล้วดับเลย** จึงจะ“**ไม่ใช่กิเลสอาสวะพักยกหรือดับไปชั่วคราว**” แล้วจะวนกลับมา“**เกิดอีกหรือเป็นอยู่**”ไปอีกชั่วระยะใดระยะหนึ่งอีก ดังนั้น จะมีก็แต่“**ความไม่มีตัวตนของกิเลสอาสวะ**”เพียงอย่างเดียวเท่านั้น **ตลอดไป** ส่วน“การเกิด”ของชีวะ หรือการเกิดของร่างกาย อย่าไปพูดว่า “**ไม่มี**”หรือ“**ไม่เกิดอีก**”(น โหติ) เพราะการพูดด้วยความเห็นอย่างนั้น มันเป็น“**ความเห็นที่ยังผิดหรือบาป**”(ปาปกัง ทิฏฐิตัง)

หากเป็น“**ปรินิพพาน**”ก็คือ **จะ“ไม่มีการเกิด”ขึ้นมาอีกของทุกสิ่งทุกอย่าง** **ไม่ว่าร่างกายก็ดี ชีวะก็ดี จิตวิญญาณหรือวิบากใดๆก็ตาม สำหรับผู้นั้น**

(ส่วน“กิเลสสาละ”ไม่ต้องพูดถึง เพราะสิ้นไปเด็ดขาดตั้งแต่บรรลุ“สุภาทิเสสนิพพาน”แล้ว) **จึงจะ“ไม่มีอะไรทั้งสิ้นเป็นอยู่”ชั่วระยะเวลาหนึ่งอีกเลยเท่ากับเป็นอัน“หมดสิ้นตัวตนใดๆ ทั้งปวงสัมบูรณ์”ตลอดนิรันดร**

เพราะฉะนั้น **ธรรมชาติ** ก็คือ สิ่งที่ยังเกิดอยู่ตามวิสัยโลกหรือตามวิสัยความหมუნวน ยังไม่ดับสนิทกระทั่งไม่มี“การหมუნวนแปรเปลี่ยนเป็นอื่นไปอย่างมิรู้จบ” หรือกระทั่งไม่มี“การเกิดเป็นแบบนั้นอีก”เด็ดขาดนั่นเอง

ไม่ว่าจะ“**เกิดเอง**”หรือ“**ตนเองสร้าง**”หรือ**ใครสร้าง**ก็ตาม แม้แต่“**พระเจ้า**” ซึ่งเป็นพระเจ้าผู้สร้างที่ยิ่งใหญ่กว่านักสร้างที่ยิ่งใหญ่ใดๆ ในมหาเอกภพ**เป็นผู้สร้าง** หรือนักปรุงแต่งเล็กใหญ่ ใดๆ **สร้าง** ฯลฯ

ก็ล้วนแล้วแต่เป็น“ธรรมชาติ”

ก็ล้วนแล้วแต่เป็น“วิสัยโลก”(ที่มีไซโลกุตรวิสัย)อยู่เช่นนั้นๆชั่วกับชั่วก็กลับทั้งสิ้น

เพราะ“พระเจ้า”แบบเวทนิยมคือ ผู้สร้าง ผู้ทำ ผู้สามารถบันดาลให้เกิดทุกสิ่งทุกอย่าง เท่าที่พึงสามารถทำให้เกิดขึ้นเป็นขึ้นมาได้ **ซึ่งพุทธถือว่าทุกอย่างมาจาก“เหตุปัจจัย” เมื่อ“ดับเหตุ”ได้ ทุกอย่างก็“ดับ”**

“พระเจ้า”ต่างหากที่ไม่รู้จัก“ดับสูญสนิท”แห่งความเป็น“**อาสวะ**” จึงยืนยงเป็น“**ผู้นิรันดร**” จึงไม่ใช่ฝ่าย“**นิพพาน**” แต่เป็นฝ่าย“**ธรรมชาติ**” เป็นฝ่าย“**โลกวิสัย**”ชัดเจนที่สุด

เพียงแต่ว่า“**พระเจ้า**”นั้น เป็น“**พลังแห่งเจตนา**” และ“**พลังแห่งความพยายามที่จะเอาชนะโลกวิสัยฝ่ายชั่ว**”(ชาตาน) หากจะทำลายก็ทำลายโลกวิสัยหรือ“**ธรรมชาติ**”ฝ่ายชั่ว แต่มุ่งสร้าง มุ่ง“**ทำโลกวิสัย**” หรือ“**ทำธรรมชาติ**”ฝ่ายดี ให้เจริญงอกงามอยู่นิรันดร **ซึ่งเป็นเรื่องของความพยายามให้“เกิดอยู่มีอยู่”นิรันดร วนเวียนอยู่ไม่มีสิ้นสุด จึงเป็น“ธรรมชาติดี”โดยแท้**

พระเจ้า หรือ ธรรมชาติ จึงไม่ใช่จุดพิเศษสุดของ“นิพพาน”

แต่“พระเจ้า”ก็คือ“ธรรม”ด้วยหรือ“ธรรมชาติ”จะเรียกว่า“ธรรม”ก็พอได้หากได้กำหนดขอบเงื่อนไขกันลงไปชัดเจนว่าเป็น“ธรรมชาติในฝ่ายดี” สภาวะ“ธรรมชาติฝ่ายดี”นี้ผู้ทำสำเร็จก็คือบุคคลผู้ชื่อว่า“กัลยาณชน”นั่นเอง ผู้ยังไม่ถึงขั้นสามารถทำ“ธรรมชาติให้สูญ”สำเร็จลงได้ ตามแบบโลกุตระของพุทธจนถอน“อัสวะสิน”(ขีณาสวะ)ได้ อาจจะมี“ความรู้”ความเข้าใจในเรื่องของ“ความดับความสูญ”ด้วยปริยัติอย่างดี ก็ยังได้ แต่ภาคปฏิบัติยังไม่สามารถ“บรรลุผลโลกุตระธรรม”สำเร็จจริง จึงยังไม่นับว่า“อารยชนแบบโลกุตระ”หรือ“อารยชนตามกฎเกณฑ์ของพุทธ”ยิ่งไปกว่านั้นมีผู้ปฏิบัติที่หลงคิดว่า ตน“บรรลุมรรคผล” ก็ยังได้อีก แต่แท้จริงเป็น“มิจฉาผล” เพราะผู้ปฏิบัตินั้นหลงคิดว่าเขาบรรลุจริงๆ

ซึ่งคนดังกล่าวนี้อาจจะสามารถมี“ธรรมฝ่ายดี”หรือมี“ธรรมชาติฝ่ายดี”ได้มากๆ สูงส่ง เหมือนคนในศาสนาอื่นที่ปฏิบัติดีถึงขั้นได้รับการเชิดชูเป็น“นักบุญ” ซึ่งนับเป็น“กัลยาณชน”ผู้สูงส่งมากๆ ถึงขนาดเป็นศาสดาเจ้าลัทธิ ก็ยังได้เลย จึงสามารถมี“กัลยาณชน”ได้ถึงระดับเป็น“ศาสดา” ตั้งศาสนาช่วยมนุษยชาติได้ดีเยี่ยม ก็เป็นจริงทีเดียว

แต่ไม่ใช่“ธรรม”ที่เป็น“โลกุตระ” มีทิศทางไปสู่“นิพพาน”

“กัลยาณชน”หรือผู้บรรลุธรรมซึ่งเป็น“ธรรมชาติฝ่ายดี”จึงยิ่งใหญ่ได้สูงส่งเยี่ยมยอดเหมือนกัน จึงถึงความเป็น“พระเจ้า”ได้อย่างยอดเยี่ยม

เพียงแต่ยังไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จในคุณสมบัติอันสำคัญของ“นิพพาน” คือ“สูญ”แบบโลกุตระ หรือสามารถจับมันคั่นตาย“ตัวตน”(อตฺตา, สักกายะ, อัสวะ)ของกิเลสและดับกิเลสได้ทุกระดับจนสิ้นกิเลสสาสวะสนิทอย่างยั่งยืนถาวร กระทั่ง“ไม่มีตัวตน”ที่เรียกว่า“อนัตตา” อย่างเป็นทางการ เพราะมี“วิชา๔”ในผู้ปฏิบัติรู้จักรู้แจ้งรู้จริงสภาวะทั้งหลายเหล่านั้นเป็นที่ยืนยัน ที่สุดพาพ้น“สังโยชน์”ตามลำดับจนสัมบูรณ์จริง

คุณสมบัติของ“นิพพาน”นั้น มีทั้งความ“สูญ”ทั้งความเป็น“พระเจ้า”หรือทั้ง“ธรรมชาติฝ่ายดี”**ในคนเป็นๆ**

แต่เมื่อถึงขั้น“ปรินิพพาน”แล้ว ก็ไม่ใช่“พระเจ้า”และไม่ใช่“ธรรมชาติ” เพราะเป็น“**ความสูญสิ้นสนิท**”ไม่เหลือทั้ง“พระเจ้า”ไม่เหลือทั้ง“ธรรมชาติ” ที่เป็นฝ่ายดีและเลว เหลือแต่**ความไม่มี“อัฐภาพ”**นั้น นิรันดร ซึ่งเป็น“**ธรรม**”ขั้นสุดยอดของ**มนุษย์**ที่พึงมีผู้ค้นพบได้พิสูจน์ได้ ดังนั้น จึงเป็น**ความรู้ความสามารถพิเศษที่“ดับ(กิเลส)สนิท”ได้จริง**สิ้น“**ความเป็นมนุษย์ที่ชื่อว่าปุถุชนและชื่อว่ากัลยาณชน**”ตั้งแต่ผู้นั้นยังมีชีวิตอยู่และที่**สุด“ดับสนิท”ได้แม้กระทั่ง“ไม่เหลืออะไรบนเวียงนอยู่ในเอกภพ หรือไม่มีสันตติ(ความสืบต่อ,การเกิดดับที่สืบต่อ)ใดๆ”อีกเลย**

จึงเท่ากับเป็นการทำลาย**ความเป็นมนุษย์**“ใน**ส่วนที่เป็นปุถุชน**”สำหรับตัวเรา ลงไปเลย เพราะ“**มีความเกิดเป็นมนุษย์ที่พิเศษชนิดใหม่**”ซึ่งเป็น“**มนุษย์เหนือธรรมชาตินี้ๆได้แล้วจริง**” เรียกว่า “**โลกุตระบุคคล**”

นี่คือ..**การปฏิเสธ“ธรรมชาติ”ที่แท้จริงของมนุษย์** ซึ่งมีนัยสำคัญที่ต้องทำความเข้าใจให้ลึกซึ้งซัดๆ แล้วปฏิบัติพิสูจน์ให้ได้ให้เป็นจริงด้วยตนเองเถิด

“**ความเป็นมนุษย์ชนิดใหม่**”ผู้บรรลุนิพพานสูงสุดจริงนี้ จึงเป็น“**ผู้ปฏิบัติธรรมที่ไม่มีความสนุกสนานกรีดกรีดเอเร็ดอรร้อย อย่างชาวโลกีย์เขาต้องมีรสแบบนั้นได้แล้วจริง**” เป็น**ผู้ไม่เสพรสโลกีย์นั้นๆ ไม่ติดยึดโลกีย์นั้นๆแน่แท้** จึงจะเรียกว่า“**ผู้บรรลุนิพพาน**”

แต่ก็ไม่ใช่ว่า“**ผู้บรรลุนิพพานสูงสุดแล้ว**”นี้ จะ**ร่วมรับอาการหรืออนุโลม**ความสนุกสนานเอเร็ดอรร้อยอย่างชาวโลกเขาบ้างไม่ได้ **ทำนรู้และร่วมรับ**ความสนุกสนานเอเร็ดอรร้อยโดยอนุโลมตนไปกับชาวโลกีย์ขนาดใดขนาดหนึ่งได้ ยึดได้ หัวเราะได้ แสดงอาการรื่นเริงพอเหมาะตามกาละเทศฐานะ ก็ได้

เหมือนคน“ทำมรยาทอยู่กับสังคม”นั่นเอง ไม่ใช่จะทำได้ ท่านประมาณตามสมควรของท่านว่าจะอนุโลม“ทำอาการ”หรือจะ“ทำมรยาทอยู่กับสังคม”แสดงความสนุกสนานเอร็ดอร่อย ออกมาให้เป็นมนุษย์สัมพันธ์กับสังคมเท่าใด แบบไหน ที่จะเป็นการประสานให้เกิดสามัคคีธรรม

ส่วนการกำหนดความมากน้อยจะขนาดเท่าใดหรือจะทำอย่างไร จึงจะมีผลเป็นประโยชน์“เชิงสัมพันธ์” หรือจะยับยั้งความเคร่งครัด คือไม่อนุโลมเพื่อเป็น“เชิงถ่วงดุลเขาไว้” หรือจะแสดงธรรมเชิงที่มี“ความขัดเกลา”(สัลเลขธรรม)ให้ได้สัดส่วนเท่าใดๆ ก็ตามแต่ท่านผู้“ทำ”นั้นจะใช้สัปปริสธรรมของท่าน

ท่านสามารถจะ“อนุโลม”ทำอาการอย่างชาวโลกก็ได้ในขอบเขตที่เหมาะสม และบางอาการ“อาจจะเกินเลย‘ลิกขาบท’เล็กน้อย”ไปบ้างก็มี หากท่านประเมินแล้วว่าเป็นประโยชน์แน่แท้คุ้มคุณค่าที่จะแสดงโดยประมาณแล้ว จริใจจริงๆ ซึ่งบางทีอาจจะกระทบต่อ“โลกวัชชะ”(ภาวะที่ชาวบ้านเขาถือสาหรือติเตียน) อาการที่ท่าน“ผู้จิตบริสุทธิ์”จริงนี้“อนุโลม”ก็เป็นการกระทำเพื่อผู้อื่นโดยแท้ ไม่ใช่แอบแฝงหรือเพื่ออามิสใดเลย

สำหรับท่านนั้น“บริสุทธิ์ใจ”อยู่จริง การกระทำที่ดูเหมือน“กลับกลอก ยอกย้อน”นี้เรียกเป็นภาษาศัพท์ธรรมะว่า“ปฏินิสสังคะ”หมายความว่า“สัจจะย่อนสภาพ”หรือ“สูงสุดคืนสู่สามัญ”ของท่าน“ผู้อยู่เหนือธรรมชาติ”โดยเฉพาะของพระอรหันต์นั้นถือว่าบริสุทธิ์ใจแน่แท้จึงยกให้เป็น“สติวินัย” แม้จะเกินเลย‘ลิกขาบท’ไปหรือผิดวินัยไปบ้าง ถ้าหมู่สงฆ์สวดประกาศหรือยกให้ ก็ไม่ถือว่าอับติ เป็นต้น

แต่ก็ไม่ใช่จะแสดงอาการสนุกสนานจนเกินเลยอย่างไม่มีขอบเขตหรือทำเหมือนชาวโลกก็อะไรก็ได้ไปเสียทั้งหมด อย่างน่าเกลียด ก็ต้องสังวร ประมาณ อย่างเหมาะสมด้วย“สัปปริสธรรม ๗”ให้ดีที่สุด

ดังนั้น “**ผู้อยู่เหนืออำนาจธรรมชาติแล้วนี้**” จะทำอาการสนุกสนานอยู่กับสังคมนักก็ได้ ไม่แสดงก็ได้ ตามแต่เห็นควร ที่คุ้มค่าที่จะเป็นประโยชน์ ตามวิจรรย์ญาณของท่านด้วยสติสัมปชัญญะปัญญาของท่าน

ที่สำคัญก็คือสำหรับ “**ผู้ยังไม่บรรลุ**” จินตใจของตนแข็งแรงมั่นคงแล้วจริงก็ไม่ควรแสดงออกให้มันผิดศีลผิดธรรมหรือไม่ควรทำอาการสนุกสนานเอร็ดอร่อย แม้แต่จะยิ้มจะหัวเราะ พระพุทธเจ้าก็ทรงสอนให้ผู้ปฏิบัติพึงสังวรควบคุมอาการอย่างระมัดระวังละเอียดประณีตยิ่ง หากยังอยู่ใน “**ศีล**” ที่ตนยังต้องสมาทานตามระดับของตนนั้นๆ ก็จง “**อย่าอนุโลม**” โดยแก้ตัวหรือเอาอย่าง “**ท่านผู้บรรลุ**” เป็นอันขาด “**เห็นช้างชื้อย่างช้ำตามช้าง**” เป็นอันขาด ไม่ใช่ฐานจะอย่าพึงละเมิด พึงเพียรฝึกฝนอดทน และบำเพ็ญตนให้เป็นมรรคเป็นผลตามภาคปฏิบัติให้เคร่งครัด อย่าให้ต่างให้พร้อยเป็นดีที่สุด

ต่อเมื่อบรรลุแล้วจริงโน่นแหละ เราก็จะถึงบท “**อนุโลม**” นั้นจริงเอง เราจะรู้ตัวเองได้ด้วยตนว่า “**เราสูงสุดพอที่จะอนุโลม**” ได้แล้วหรือยังตาม “**ญาณ**” ที่รู้สัจจะแท้ของตน *ไม่ใช่อนุโลมเพราะกิเลสมันเก่งจนต้องแพ้มันจริงๆ หากไม่ใช่กิเลสมันเก่งจนเราต้องแพ้มันแล้วละก็ ผู้มีหิริโอตตปะปะเพียงพอจะไม่ยอมละเมิดศีล ไม่กล้าทำให้ตนตกต่ำกันง่ายๆ แน่นนอน ผู้ละเมิดด้วยกิเลส ย่อมบาปหรือมีอกุศลวิบากจริงๆ*

ดังนั้น ผู้ธรรมจะรู้เองว่า “**ทำไมจึงจะต้องอนุโลม**” หรือทำไมจึงจะต้อง “**ทำอาการสนุกสนาน**” อย่างนั้นอย่างนี้อยู่ในสังคม

อย่างพระอรหันต์หรือพระอาริยเจ้าชั้นสูง เมื่อมีชีวิตอยู่ ท่านก็ยังมีร่างกายเป็นมนุษย์ แล้วท่านก็ยังอยู่กับสังคมของมนุษย์ ท่านก็เข้าใจว่ามนุษย์ยังต้องการโลกียรส เพราะว่าท่านเองท่านก็ผ่านมาเหมือนมนุษย์อื่น เพราะฉะนั้นพระอรหันต์แต่ละท่านก็จะมีญาณรู้ลำดับของมนุษย์ ด้วยสัมปยุตธรรม ๗ เท่าที่แต่ละท่านมี ท่านจึงอยู่กับมนุษย์อย่างอนุโลมปฏิโลม

กับมนุษย์ โดยใช้ศิลปวิทยาตามภูมิสมภารมีของแต่ละท่าน ซึ่งบางท่านก็มีมาก บางท่านก็มีน้อย บางท่านก็ไม่เข้าทำ แต่ดามะลือชื่อ ด้วย“ความหมดตัวตน” ตามอารยธรรมอย่างเป็นลัจจะ

แต่ทุกท่านก็ล้วนทำด้วยใจบริสุทธิ์ อากาที่ท่านแสดงออก-วิธีที่ท่านใช้ เพื่อจะจูงดึงคนให้ขึ้นมาเป็นมนุษย์ที่สูงขึ้น หรือเพื่อประสมประสานสามานสามัคคีให้แก่สังคม ท่านก็ช่วยมนุษย์ระดับแต่ละระดับ แข็งขึ้นยืนหยัดบ้าง อนุโลมกับมนุษย์ปุถุชนขนาดนั้นขนาดนี้บ้าง ไม่อนุโลมบ้าง แต่ทุกอาการก็ล้วนหวังดีด้วยความบริสุทธิ์ใจ แม้ท่านจะ“ขัดใจ” ไม่อนุโลมเอาเลย เล่นยึดเครื่องเสีย“สุดโต่ง” จนถูกกระแหนะกระแหน ถูกเพ่งโทษปานใดก็ตาม นั่นก็เป็นการ“ยืนหยัด”ความเป็นศีลความเป็นธรรม ตามที่ท่านเห็นสมควร หรือท่านใช้เป็น“สัญลักษณ์”สำหรับบางคน เพราะ“มนุษย์ที่สูงขึ้น” ก็คือ *ต้องทิ้ง“ความเป็นมนุษย์ที่เป็นปุถุชน” ขึ้นไปเรื่อยๆ ให้ได้*

๓

พระอรหันต์

หลักประกันของพระอรหันต์

ถาม : พ่อท่านทราบได้อย่างไรว่า มันดีกว่าสำหรับพระอรหันต์ ในการที่จะมีชีวิตอยู่ เพื่อที่จะช่วยคนให้สูงขึ้น

ตอบ : ถามให้ชัดๆลงไปเลยซิ หมายความว่าอย่างไร

ถาม : สิ่งที่ผมหมายความว่า ในกรณีที่มนุษย์มีชีวิตอยู่ใน ความทุกข์ในชีวิตที่มีความทุกข์นั้นก็ยังมีสัญญาณของความสนุกสนาน อยู่ด้วย นั่นคือ ความเป็นมนุษย์ที่แท้จริง

ตอบ : ถูกแล้ว ตามความเป็น“มนุษย์ที่แท้จริง”ที่คุณหมายถึงของคุณ เพราะคำว่า“มนุษย์ที่แท้จริง”ที่คุณหมายถึงนั้นก็ยังคงคือ“มนุษย์ระดับปुरुชน” และมีถึงขั้น“ระดับอมุขรย์” ที่ยังมีสัญญาณของความสนุกสนาน เป็น “ธรรมชาติ”ธรรมชาติอยู่นั่นเอง

ดูเหมือนคุณก็ยัง“เข้าใจและเชื่อมั่นอยู่อย่างเดิม” ทั้งๆที่อาตมาได้ อธิบายให้คุณฟังมาแล้วตั้งยี่ดียวมากมายว่า “มนุษย์”คือ“คนที่มีใจสูง” นั้น มีได้เกินกว่า“คนที่ยังมีใจไม่สูงเท่า”จริงๆ ซึ่งอาตมานับว่าเป็น “มนุษย์ที่แท้จริง”กว่ามนุษย์ที่ยังมีใจไม่สูงเท่าด้วยซ้ำ

คุณก็ยังถามเหมือนคุณรู้สึกว่ามันมี“มนุษย์”เพียงชนิดเดียวอยู่ใน ความเข้าใจและยังเชื่อมั่นว่า“มนุษย์ที่แท้จริง”จะต้องเป็นอย่างที่คุณหมาย เท่านั้น นอกนั้นไม่ใช่“มนุษย์ที่แท้จริง”หากแปลกจากธรรมชาติของความ เป็น“มนุษย์” ไปเป็น“มนุษย์ที่ไม่มีธรรมชาติ”ตามที่คุณยังเชื่อมั่นอยู่

อาตมาอุตส่าห์แยกแยะแทบเป็นแทบตายว่า พระพุทธเจ้าทรงค้นพบ “การสร้างคนหรือการก่อเกิดคน”ให้เป็น“มนุษย์ชนิดใหม่” คือเป็น“มนุษย์อาริยะหรือ มนุษย์โลกุตระ” จนถึงขั้นเป็น“มนุษย์นิพพาน

หรือ **มนุषย์อรหันต์**” ซึ่งเกิดใหม่ทางจิตวิญญาณจริงๆ เรียกรากเกิดชนิดนี้ว่า **“โอปปาติกโยนิ”** หรือ **“โอปปาติกะกำเนิด”**

และเป็นการเปลี่ยนแปลงหรือ“ฆ่า”ความเป็น **“มนุषย์ชนิดเก่า-มนุषย์ปุถุชน-มนุषย์โลกียะ”** โดยเฉพาะ **“อมนุषย์”** ให้สูญหาย ตายสนิทไปจาก“ตน”เสียด้วย แต่เป็น **“การตายทางจิตวิญญาณ”** เท่านั้นนะ ทว่า..ก็เป็น **“การตาย”** ที่แท้จริงเป็นสังขารระดับ **“ปรมัตถสังขาร”** ที่เดียว

เมื่อมี **“การตาย”** จริง จึงมี **“การเกิดใหม่”** จริง ซึ่งเป็น **“การเกิดของสัตว์ที่ผุดเกิดทันทีทางจิตวิญญาณในที่เดิมโดยไม่ต้องเปลี่ยนร่างเปลี่ยนกาย”** (โอปปาติกโยนิ) แต่ไม่ใช่แค่เกิดเป็นสัตว์นรกหรือแค่เทวดาแบบโลกียภูมิระดับ **“สมมุติเทพ”** เท่านั้น ทว่า..เกิดชนิดเป็นเทวดาแบบโลกุตระภูมิระดับ **“อุปัตติเทพ”** และจะเกิดสูงขึ้นไปจนถึงที่สุดเป็น **“วิสุทธิเทพ”** (อรหันต์) นั่นเทียว

“จิตวิญญาณ” ของผู้ที่ได้ศึกษาพุทธธรรม และได้ฝึกฝนอบรมตนจนกระทั่งใน **“จิตวิญญาณ”** ของผู้นั้น..มี **“การตาย”** จริงของกิเลสตัณหาที่เป็น **เชื้อ“อวิชชา”** ในจิตวิญญาณ ซึ่งเป็นรากเหง้าครอบครอง **“ความเป็นมนุषย์”** ปุถุชน หรือ **“มนุषย์โลกเก่า”** มาแต่ก้อนแต่อกของความเป็นสัตว์โลกเลย

สัตว์โลกหรือปุถุชนธรรมดาสามัญนั้นเกิดมาพร้อมกับ **“จิตวิญญาณ”** ของผู้ไม่ใช่พระอรหันต์ หรือของ **“มนุषย์ดั้งเดิมซึ่งก็คือปุถุชน”** ทุกคน **ไม่ใช่เกิดมาพร้อมกับ“จิตเดิมแท้”** ที่หลงกันว่า **“บริสุทธิ์”** เพราะปุถุชนย่อมมี **“กิเลส”** หรือ **“อวิชชา”** เป็น **ธรรมชาติ** สามัญ เมื่อยังไม่ใช่พระอรหันต์ จิตก็ย่อมยังไม่บริสุทธิ์

ที่ได้ยินผู้รู้พูดสอนกันมาว่า **“จิตเด็กแรกเกิดทุกคน หรือ จิตเดิมแท้”** **บริสุทธิ์** นั้น ในความเห็นของอาตมาเห็นว่า **ไม่ถูกต้อง** ถ้าหากเป็นเช่นที่พูด“เด็กแรกเกิด”ทุกคนต้องเป็นพระอรหันต์ทั้งนั้น เพราะเป็น **“ผู้มีจิต**

บริสุทธิ์” แต่ความจริงแล้วไม่ใช่ ปุถุชนทุกคนเกิดมาพร้อมกับอนุสัยของตนๆ หรือพร้อมกับอวิชชาพาเกิด ทว่ามันยังไม่แสดงออกทันทีเท่านั้นเอง

ปุถุชนทุกคนจะ“จิตบริสุทธิ์”ได้ในภายหลัง ต่อเมื่อดับ“อวิชชา” ในจิตได้สำเร็จเกลี้ยงอย่างสมบูรณ์ จึงจะเป็นพระอรหันต์ได้ในภายหลัง ไม่ใช่ทุกคนเกิดมาเป็น“เด็กแรกเกิด” เป็นพระอรหันต์มาก่อน แล้วค่อยมามี“กิเลส”ภายหลัง

และที่สำคัญคือผู้จะเกิด“จิตบริสุทธิ์”ได้แท้ และยั่งยืนถาวร จนถึงขั้น“ปรินิพพาน”ได้นั้น ก็เฉพาะผู้ที่ได้ศึกษาศาสนาธรรมของพระพุทธเจ้า แล้วปฏิบัติล้างกิเลสซึ่งมีต่างๆ นานา ที่สุดถึงขั้นฆ่าอนุสัยอาสวะของตนได้ ถูกตัวตนของมันจนดับหมดสิ้นจริง จึงจะเรียกจิตนั้นว่า“จิตบริสุทธิ์”

หากยังไม่ใช่“จิต”ที่ดับกิเลสได้ครบหมดจดจนสมบูรณ์ ทั้งชั้นหยาบที่เรียกว่า“วิตักกมกิเลส” ได้แก่ กิเลสที่มันมีบทบาทอยู่ไหนไหนเห็นได้ง่ายๆ ซึ่งเป็นโทษเป็นภัยใต้ง่ายๆ ซัดๆ หรือกิเลสที่รู้ทั้งรู้ว่า เรายังละเมิดความไม่ดีไม่ถูกต้องนั้นอยู่แต่ๆ

ทั้งชั้นกลาง ที่เรียกว่า“ปริยฐานกิเลส” ได้แก่ กิเลสชั้นยากขึ้นกว่าระดับแรกที่ยังครอบงำจิตใจเราอยู่ เราจึงต้องใช้ความพยายามมากขึ้น ต้องใช้พลังขยันอุตสาหะรวบรวมประสิทธิภาพของตนตั้งใจมั่นต่อสู้ จึงจะสู้ได้

และสุดท้ายทั้งชั้นลึกชั้นลับชั้นละเอียดที่นอนเนื่องอยู่ในสันดาน เรียกว่า“อนุสัยกิเลส” ซึ่งยังมีสภาพของ..ความตื้อตึงไม่ยอมเลิกละง่าย ๆ หรือใจตนยังเอนเอียงชอบ นับเป็น“อุปาทาน” คือ ยังมีลักษณะ“อภิญ्ञฐานภินิเวศานุสยา”(มันเหลือละเอียดเบาบางแล้วจนเราไม่เห็นมันได้ง่ายๆ หรือมันไม่ปรากฏสภาพ แต่มันก็ยังยึดเราเป็นฐานปฏิบัติการอยู่) ได้แก่...

๑. ส่วนที่ยังเหลืออันมีลักษณะเป็นเพียงเชิงกาม **ขั้นรูปราคะ**, อรูปราคะ(กามานุสสัย)
 ๒. ส่วนที่ยังเหลืออันมีลักษณะเป็นเพียงเชิงพยาบาทขั้นหฤตหิต ติดไฉนใจเท่านั้น(ปฏิฆานุสสัย)
 ๓. ส่วนที่ยังเหลือ อันเป็นเชิงปัญญา แต่เป็นเพียงความเห็น ไม่ถูกต้องในส่วนละเอียดอย่างสมบูรณ์(ทิวฆานุสสัย)
 ๔. ส่วนที่ยังเหลือเป็นความลึกลับตึงตง(วิจิกจฉานุสสัย)
 ๕. ส่วนที่ยังเหลือเป็นความถือดีถือตัว จนทำให้เกิดผลเสีย (มานานุสสัย)
 ๖. ส่วนที่ยัง“หลงยึดหลงติดอยู่เป็นภพ”(ภวานุสสัย) และที่เหลือ ขั้นปลายเป็นภพขั้นสูงพิเศษ(วิภวภพ)
 ๗. ส่วนที่ยังไม่รู้จริงในอนุสัยนั้นๆและกระทั่งยังไม่เห็นความจบสุด ของตน(อวิชชานุสสัย) ถ้าแม้ยัง**ดับสิ้นถอน“อนุสัย”หรือ“อาสวะเหล่านี้ ไม่หมดสนิทจริง** จะเรียก“จิต”นั้นว่า“จิตบริสุทธิ์”หรือ“จิตแท้”ยังไม่ได้ เพราะยังมีกิเลสระดับ“อนุสัย”หรือ“อาสวะ”นอนนิ่งอยู่ในกัมบังของจิตอยู่
- ในขณะที่เจ้า“อนุสัย”มันไม่แสดงบทบาทออกมาทำหน้าที่กิเลส แต่มัน กบดานนิ่งสนิทนอนเนื่องอยู่ใต้กัมบังของจิตประหนึ่งไม่มีกิเลสชั่วคราว ชั่วคราวเท่านั้น แล้วจะนับ“จิต”ชนิดที่ยังฆ่า“อนุสัย”จนตายสิ้นหมดจริง ยังไม่ได้นี้ เป็น“จิตบริสุทธิ์”ยอมไม่ถูกต้อง เพราะนั้น..มันเพียงแต่ **อนุสัยหรืออาสวะนั้น มันยังไม่แสดงตัว ไม่แสดงบทบาทออกมาเท่านั้น หรือไม่มี..เราเองต่างหาก ไม่สามารถมีญาณหยั่งรู้กิเลสระดับ“อนุสัย” เหล่านี้ออก ไม่ใช่ไม่มีมันแล้วแต่แท้ๆตนเองไม่สามารถมีญาณหยั่งรู้ในจิต ของตน ว่ายังมีกิเลสที่เรียกว่า“อนุสัย”หรือยังมี“กิเลสาสวะ”นั้นๆอยู่**
- ดังนั้น“จิตบริสุทธิ์”จะมีจริงเป็นจริงได้ เฉพาะผู้ศึกษาปฏิบัติจน**“ตนทำ จิตบริสุทธิ์ได้สำเร็จจริง”**เท่านั้น จึงจะเป็น“จิตแท้ๆ”คือ จิตบริสุทธิ์

จิตที่ปราศจากกิเลส

จึงจะได้เป็นพระอรหันต์ ซึ่งว่าผู้มี “จิตแท้” แต่ไม่ใช่ “จิตเดิม” เพราะ “จิตเดิม” ของสัตว์โลก มี “อวิชชา” หรือมี “กิเลส” มาก่อน เป็นเจ้าเรือนของทุกๆ สัตว์โลกทั้งสิ้น

คนที่มี “จิตวิญญาน” ระดับถึงขั้นเป็น “จิตบริสุทธิ์” นี้ มีภูมิเป็น เทวดา ชนิดโลกุตระภูมิ ชั้น “นิพพาน” จึงนับเป็น “มนุษยโลกใหม่” ที่เรียกว่า “มนุษยอาริยะ” ใน “โลกโลกุตระ” ซึ่งเป็น “มนุษยปรโลกในแบบของพุทธ” อันต่างจาก “โลกโลกิยะ” คนละโลกจริงๆ เพราะมีคตินิยมมีค่านิยมที่มุ่งหมายไปในทิศทางกันคนละทิศละทาง แน่ๆ

อาตมาจะไม่เสียเวลาแย้งกับคุณในตอนนี้จะว่า “มนุษยอาริยะ” กับ “มนุษยปุถุชน” ใครจะเป็น “มนุษย์ที่แท้จริง” กว่ากัน เพราะถึงใครจะนับเอา... มนุษยปุถุชน หรือ มนุษยอาริยะ ว่าเป็น “มนุษย์ที่แท้จริง” ก็เล่นลั่นกันไปได้ ไม่มีปัญหาอะไร เพียงแต่เบื้องต้นนี้ขอให้รู้และเข้าใจชัดแจ้งอย่างแม่นยำตรงต่อสภาพให้ได้ก่อนอื่นก็แล้วกันว่า มนุษยมีอยู่ ๒ อย่าง ตามนัยที่ว่านี้ ส่วนใครจะยืนยันเอาอย่างไหนว่า “แท้จริง” กว่าก็แล้วแต่

มนุษย์ที่ยังวนเวียนอยู่กับ “ความสุข-ความทุกข์” ก็วนเวียนอยู่กับการแสวงหาลาภ-ยศ-สรรเสริญ-โลกียสุข (ซึ่งมี “กาม” กับ “ภพ”) เท่านั้นเอง สำหรับในโลกสามัญหรือโลกปุถุชน เมื่อได้สมใจก็มีรส “สุข” ถ้าเสื่อมไป หรือไม่ได้สมใจก็มีรส “ทุกข์”

ส่วนพระอาริยะเจ้าโดยเฉพาะพระอรหันต์ ท่าน “ไม่มีสุข-ไม่มีทุกข์” แบบที่ปุถุชน “มีรส” กันนั้นแล้ว ถ้าเรียกว่า “มีสุข” ท่านก็มีสุขแบบ “นิรามิสสุข หรืออุปปลิมสุข” ซึ่งต่างจาก “สามิสสุข หรือกามสุขัลลิกะ” เพราะมัน “สุขแบบสงบจากกิเลส” (วิเวก, บัณฑิติ) หรือสุขแบบว่างจาก “รสอร่อย” ของโลกิยะแล้วจริง “รสอร่อย” นี้เรียกในภาษารธรรมะว่า “อัสสาทะ”

แม้จะเรียกโดยภาษาคำเดียวกันว่า“สุข”มันก็คนละ“รส”คนละชนิด

กล่าวคือ“สุข”ที่หลงในความสนุกสนานอยู่^๑นั้นเป็น“กามรส” (รสที่สมใจใคร่
อยาก) และเป็น“ภาวรส”(รสที่สมใจในภวังค์ มีรูปรามณ์ หรืออรูปารมณ์)
ล้วนเรียกว่า“อัสสาทะ”นับเป็น“โลกียสุข”หรือ“สามิสสุข”(สุขที่มีสิ่งล่อ)

ส่วน“สุข”ที่เกิดจากการลดละกิเลสจนกระทั่งปราศจากกิเลส^๒นั้น ก็เป็น
รสอีกชนิดหนึ่ง*ต่างกันอย่างจริงๆ* ซึ่งเป็นรสของผลแห่ง“เนกขัมมะ”ที่ออกจาก
จาก“กาม”ออกจาก“ภพ” จนถึงขั้น“วิมุติรส”(รสของความหลุดพ้นจากกิเลส)
เรียกว่า“วุปลโมสุข” นับเป็น“โลกุตระสุข”หรือ“นิรามิสสุข”(สุขที่ปราศจากสิ่งล่อ)
อันเป็นสุขที่*“ไม่มีอัสสาทะ”*

“อัสสาทะ”คือ รสที่คนอ่วยย สนุกสนาน เพลิดเพลิน ตื่นเต้นยินดี
แบบโลกียะหรือปุถุชนทั้งหลายที่พึงเป็นกันมีกัน ตราบใดที่ยังไม่“ทำให้
สิ้นขาด”(ชื่น)ความยินดี-ความติดใจ ก็ยังจะ“ต้องการ”มาให้ตนเสพ และ
“แสวงหา”เพื่อเป็นเพื่อมีกันอยู่ไม่จบสิ้น

เช่น ลาม-ยศ-สรรเสริญ-กามารมณ์หรือรูปารมณ์,อรูปารมณ์ ซึ่งเป็น
“สิ่งล่อ”(อามิส)ตัวร้ายของโลกโลกียะ อามิสเหล่านี้แหละสำคัญนักในโลก
โลกียะ เมื่อได้ก็เกิด“รสสุข”เพราะมี“อัสสาทะ”เรียกว่า“สามิสสุข” (สุขที่ได้
“สิ่งล่อ”มาให้ตนสมใจ) หรือ“สุขัลลิกะ”(สุขไม่จริง,สุขหลอกๆ)

ส่วน“นิรามิสสุข”คือ สุขที่*ไม่มีรสอ่วยย* หรือ*ไม่มี“อัสสาทะ”*ไม่ตื่นเต้น
ไม่สนุกเพลิดเพลินแล้ว เพราะเหตุแห่ง“การได้มา” หรือ“การเลื่อมไป” ของ
ลาม-ยศ-สรรเสริญ-กามารมณ์หรือรูปารมณ์,อรูปารมณ์

ซึ่ง“อัสสาทะ”หรือ“สามิสสุข”นั้น มัน“มีรส”เป็นอาการ มีสัญญาณ
ให้เราเสพจริงๆ

เช่น ถ้าได้“เงิน”มาสมใจ ก็“มีรส”สุขสมใจ ถ้าได้“กินอาหารถูกปาก”
ก็เกิด“รสสุข” ถ้าได้“ปล่อยอารมณ์”หรือได้“เพลินกับความคิด”ได้^๓ปั่น

มโนภาพตามที่ใจอยาก” [ฉันทหรืออรรถภาพในวงค์ต่างๆ] เป็นต้น ก็ล้วน“เกิดสุข”
เนื่องจาก“มีรส”ที่เรียกว่า“อัสสาหะ” เป็นอาการ เป็นสัญญาณ“สุข” เพราะ
“เสพรส”นั้นๆอยู่

ส่วน“นิรามิสสุข”หรือ“ไม่มีอัสสาหะ”นั้น มัน“ไม่มีรสชื่นชอบ หรือ
สนุกเพลิดเพลิน”เยี่ยงปฤชชนชาวโลกีย์เป็นๆกัน มันเป็นอาการเฉย ไม่ตื่นเต้น
กับสิ่งที่ได้ที่เกิดนั้นๆ *สัมผัสอะไรก็รู้จริงตามความจริงของสิ่งนั้นเท่านั้น*
ไม่มีสัญญาณของความสนุกสนานเหมือนปฤชชนชาวโลกีย์เขามี

เป็นอาการสงบเบิกบานอยู่เท่านั้น อาการนั้นเรียบ ไม่ห่วนไหว และ
ว่าง จากกิเลสที่จะทำให้ดูดหรือให้ผลัก แต่ก็*ไม่ใช่อาการเฉยเมย เชื่อยๆ*
แข็งๆ มะลือทือ ว่าเป็นจิตเบิกบานรำเริง ผ่องใส สว่าง คล่องแคล่ว
รู้แจ้งพร้อมปฏิภาณไหวพริบ มีปัญญา ปลอดโปร่ง และทำงานกับสิ่งที่
สัมผัสสัมพันธ์อยู่นั้นได้อย่างไม่ฝืดฝืนใดๆ แต่“*ความสงบจากกิเลสก็*
ยังสนิทหนึ่ง เบิกบาน ผ่องใสอยู่เหมือนเดิมในจิต”

ดังนั้น เมื่อคนผู้นี้ไม่ได้สนุกสนานเยี่ยงปฤชชนชาวโลกีย์ไม่มีสัญญาณ
ของความสนุกสนาน เหมือนอย่างที่คุณฮาวเว็ดหมายถึง จึงเป็น “**มนุษย์ที่**
แท้จริง” กันคนละแบบ ด้วยประการฉะนี้

สรุปแล้ว“**มนุษย์ที่แท้จริง**”แบบที่อาตมาอธิบายมานี้ หากท่านยังมีชีวิต
เมื่อเป็นพระอรหันต์แล้ว *ทุกท่านจะมีชีวิตอยู่ก็เพื่อช่วยมนุษย์ให้สูงขึ้น*
เป็นประโยชน์“หลัก” ส่วนประโยชน์“รอง”ก็ได้ศึกษาเพิ่มพุทธภูมิต่อไปอีก
แม้ท่านไม่คิดจะต่อภูมิก็ได้ทำ“กุศล”ยิ่งๆขึ้น ย่อมเป็นคุณค่าประโยชน์ตาม
ลัจจะ ก็เท่ากับมี“วิบาก”ที่เป็นกุศล สัมสมมากยิ่งขึ้นจริงตามจริงเท่านั้น
ก็ไม่เสียหายอะไรนี้ เพราะแม้ในโลกในสังคัมจะมีคนเช่นท่านอยู่มากมาย
หรืออยู่นานแสนนานเท่าใดๆ ก็ไม่ทำให้โลกให้สังคัมเสียหายหรือขาดทุน
เลย มีแต่ทำให้สังคัมได้ประโยชน์สังคัมดีเป็นกุศลมีคุณมีค่าแท้ เพราะ

ท่านมี“**หลักประกันอันวิเศษ**”แล้วจริง

สำหรับ“ตัวเอง”นั้นท่าน“**จบกิจ**”แล้ว..จบจริงๆ จบโดยท่านจะ“**ไม่เกิดอีก**” เมื่อท่านตายลงในชาติใดก็ได้หากท่านประสงค์จะจบจะไม่เกิด เพราะท่านเป็น“**ชินพีช**”หมายความว่า ผู้หมดสิ้นเชื้อ สิ้นเหตุ หมดพันธุกิเลส สืบต่อในตนอย่างแท้จริง และเป็น“**ชินปุณฺโพบัว**”หมายถึง ผู้สิ้นเรื่อง หรือไม่ต้องมีเงื่อนไขใดๆแล้วที่จะต้องเกิดใหม่หรือไม่เกิดอีก เพราะท่านเป็น“**อัสวชินะ**” คือ ผู้หมดกิเลสชั้นอัสวะแล้ว ทั้ง ๔ อัสวะ อันได้แก่ กามาสวะ-ภวาสวะ-ทิฏฐาสวะ-อวิชชาสวะ

ท่านสิ้น“**สังโยชน์ ๑๐**” ไม่มี“**อวิชชา**”ใดๆแล้ว **เพราะท่านมี“วิชา”ของพระพุทธเจ้าในตนขึ้นมาแทน** โดยสอบผ่าน“**วิชา ๘**”อันเป็น**สามัญผล**สำเร็จถึงที่สุด มี“**อัสวักขญาณ**”จบสมบูรณ์จริง ตาม**หลักสูตร ได้รับปริญญา“อรหันต์”** ส่วนใครจะได้เกียรติยศระดับพิเศษขนาดไหน มีความเก่งหรือเชี่ยวชาญจนวิเศษใน“**วิชา**”หนึ่ง“**วิชา**”ใดหรือหลาย“**วิชา**” ใน“**วิชา ๘**” ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งเฉพาะบุคคลๆไป

ที่ท่านยังช่วยมนุษย์อยู่ ก็เพราะเห็นว่า **มันดีกว่าไม่ช่วย ดีกว่าอยู่เฉยๆ** หน่ะๆ การอยู่เฉยๆนั้นไม่มีประโยชน์อะไรเลย ข้ามิหนำยังต้องเบลีงอะไรต่อมิอะไรต่างๆของโลก ที่คนผู้นั้นต้องใช้ต้องกินต้องอาศัยอีกด้วย และท่านก็ดีกว่ามนุษย์ผู้ยังเกิดมาเป็น“**มนุษย์วนเวียน**”ทุกข์ๆสุขๆตกนรกขึ้นสวรรค์ อย่างไม่แน่ไม่นอนอยู่แค่เป็น“**ปุถุชน**” ที่“**ไม่มีหลักประกันอันวิเศษที่เป็นอารยธรรมสำคัญให้กับตน**”

ส่วนพระอรหันต์นั้น **ทุกท่านมี“หลักประกันอันวิเศษ”สมบูรณ์แล้ว** อย่างเที่ยงแท้สำหรับตนทุกองค์ **ซึ่งเป็นสมบัติที่“ได้แล้วได้เลย”**จริงๆ **ติดตัวติดตน จน“เป็นเช่นนั้นเอง”(ตถตา)ในตนแล้ว**

“หลักประกันอันวิเศษ”ของพระอรหันต์ทุกคนที่ว่านั้น ก็คือ “ลัทธิปาปัสสะ อภรณัง - กุศลลัสสุปลัมปะทา - สจจิตตปริโยทปนัง” ซึ่งเคยอธิบายผ่านมาแล้ว และ“หลักประกัน”สำคัญที่ทุกคนที่ท่านสามารถกำหนดตนเอง“ไม่ว่านเวียนมาเกิดอีก หากท่านตายลงด้วย‘อนุปาทิสเสนนิพพาน’ให้เป็นครั้งสุดท้ายเมื่อใดก็ได้” และหรือ..ท่านจะวนมาเกิดอีก ยังจะไม่ตัดภพจบชาติเป็น“ปรินิพพาน” แม้จะ“อนุปาทิสเสนนิพพาน”ลง แต่ท่านยังจะต่อภพ“พุทธภูมิ” ช่วยคนในโลกอีก ยังไม่ยอมหยุด ก็ยังได้คือยังวนเกิดเวียนตายทำหน้าที่“พระเจ้า”ช่วยมนุษยโลก ช่วยหรือชนสัตว์โลกให้ข้ามโสมงสารต่อไปอยู่ก็ได้ แม้จะต่อไปอีกนานปานนิรันดร์

และที่คุณฮาวเว็ดถามว่า **อาตมาทราบได้อย่างไรว่า มันดีกว่าสำหรับ “พระอรหันต์” ในการที่จะมีชีวิตอยู่เพื่อที่จะช่วยคนให้สูงขึ้น**

อาตมาทราบได้ ก็เพราะได้ศึกษาและปฏิบัติจนเห็นทั้งความจริงเห็นทั้งเหตุผลต่างๆตามที่ได้อธิบายผ่านมาแล้ว เห็นทั้งหลักฐานในพระไตรปิฎก ที่เป็นการตรวจสอบได้จากหัวข้อธรรมต่างๆ และที่มีตัวอย่างชีวิตของพระอรหันต์มากมายที่ท่านเป็นอย่างนั้นจริงๆ นับตั้งแต่พระอรหันต์-สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นต้น ก็ล้วนช่วยคนด้วยพระกรุณา เรื่อยมาถึงพระมหาสาวกอื่นๆ และพระสาวกทั้งหลาย มันถูกต้องลงกันได้ สอดคล้องกัน สันนิษฐานกัน มีน้ำหนักอยู่ชัดเจน

ถาม : เท่าที่ผมเข้าใจนั้น คือความสุขใน“ความไม่มี” ใช่หรือไม่?

ตอบ : ใช่.. ตามที่ขอบพูดๆกันมานั้นแหละความสุขใน“ความไม่มี” ผู้บรรลุแล้วจริง จึงไม่ต้องการที่จะมีสุขอย่าง“มนุษย์ปุถุชน”เขามี “สุข” ชนิดที่“มีอัสสาทะ”ซึ่งเป็น“สุข”ที่ไม่เที่ยง ไม่จริง เป็น“สุข”ที่ต้องมีอะไรต่ออะไรให้ต้องหนัก ต้องเป็นภาระในใจหลากหลายชั้น ยุ่งยาก

มากสภาพ

แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าท่านผู้นี้**ไม่มี“สุข”** ท่านก็มี**“สุข”** ซึ่งเป็น **“สุขแบบพิเศษ”** ที่เลิศยอดไป**“สว่าง”** ชื่อ**“สะอาด”** เรียบง่าย**“สงบ”** เบาสบาย (นิพพานัง ปรมัง สุขัง) ยิ่งกว่าสุขแบบโลกียะเสียอีก เรียกว่า**“อุปสมุข”** หรือ**“วิมุติสุข”**

ท่าน**“สุข”** เพราะท่าน**“ไม่มีอัสสาหะ”** ท่าน**“ไม่มี”**ความไม่เที่ยง” ท่าน**“ไม่มี”**ความไม่จริง” ท่าน**“ไม่มี”**ความหลงยึดติดเป็นตัวเราของเรา” และท่าน**“ไม่มี”**อะไรต่ออะไรที่ต้องหนักเป็นภาระในใจหลากหลายชั้น ยุ่งยากมากสภาพ ท่าน..สุขเพราะท่าน..ไม่มีตัวผีร้ายที่มันมีอำนาจเหนือจิตใจเรา คือ ตัว..กิเลส-โลภ โกรธ หลง

หรือแม้แต่จะมีชีวิต**“สร้างสรร”** ยืนอยู่ในโลก ท่านก็**“สร้างสรร”** ได้ อย่างเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นแก่สังคมอย่างบริสุทธิ์ใจ และเป็น**“สุข”** ชนิดพิเศษกว่า เพราะท่าน**“ไม่มี”**เรื่องที่จะทำให้วุ่นใจให้หนักใจได้แท้จริงกว่า เพราะท่าน**“สร้างสรร”** ชนิด**“เพื่อเสียสละเพื่อสามัคคี”** อย่างบริสุทธิ์ชื่อสัตย์จริงใจกว่า เพราะท่านไม่ต้องโลภไว้เพื่อตน ท่าน**“ไม่มี”**กิเลสโลภบำเรอตนแล้วจริง ท่านจึง**“สุข”** **“โดยไม่ต้องมีอารมณ์เสพ หรือไม่ต้องเสพอารมณ์อัสสาหะ และไม่ต้องหลงติดหลงเป็นเราเป็นของเรา ซึ่งหากยังมี“อัตตา”** (ความเป็นเรา) **มี“อัตตนิยา”** (ความเป็นของเรา) **มันก็ยังมีความห่วงแทนเพื่อตัวเรา ยังมีความต้องการการได้เปรียบให้แก่ตัวเรา ยังมีความเห็นแก่ตัวให้ต้องเป็นทุกข์อยู่อย่างชาวโลกีย์แล้ว** เมื่อ**“ไม่มี”**สิ่งต่างๆสภาพนานาเหล่านั้นมันจึงเบาจึงว่าง จึง**“ไม่มี”**อะไรถ่วงให้หนักหนาสาครจรจ์ เหมือนปุถุชนคนที่ยัง**“มี”** เขาเป็นอยู่ มันจึงเป็น**“ความสุข”** อย่าง**“ไม่มี”**

หรือท่านจะ**“อนุโลม”** เป็นอย่างปุถุชนเขาเป็นบ้าง ซึ่งมันก็คือ สามัญ**“มารยาทของมนุษย์”** ที่**“ดูๆไปก็เหมือนกับท่านเป็น”** คล้ายๆกับที่

บุคลุชนเขาเป็น เช่น ท่านจะ“อนุโลม”บางขณะ ซึ่งดูเหมือนท่านสนุกสนานกับเขา-เออออห่อหมกไปกับเขาในบางครั้ง ..เอาง่ายๆเช่นว่า ท่านยิ้มหัวผสมโรงไปกับเขา หรือท่านเล่นหม้อข้าวหม้อแกงกับเด็ก เล่นตุ๊กตากับเด็ก เป็นต้น นั่นก็คือ ท่านเล่นสนุกกับเด็กเท่านั้น แต่ท่านก็ไม่ได้“สุข”อะไรกับตุ๊กตากับหม้อข้าวหม้อแกงเหมือนอย่างที่เด็กเขาเป็น หรือเ็นใจจริงท่านก็ไม่ได้ต้องการ“ความสนุก”นั้นท่านเพียง“อนุโลม”ไปกับเด็กๆตามกาละอันควรเท่านั้น

ลักษณะ“อนุโลม”ไปกับคนอื่น ซึ่งแท้จริงไม่ใช่“ท่านเป็น” แต่มันคือสภาพ“สลัดคืน” คือสภาพ“สูงสุดคืนสู่สามัญ”เยี่ยงนี้เป็น“สัจจะย้อนสภาพ”(ปฏินิสสัคคะ) ที่เป็น“ความจริง”ของคนจริงเท่านั้น หากคนที่ยัง“ไม่บริสุทธิ์จากกิเลส”จริงก่อนแล้ว จะอนุโลมบ้างก็เป็นเรื่องไม่บริสุทธิ์ หรือเป็นเรื่องปลอมเรื่องหลอกซ่อนเชิงเสียเป็นส่วนใหญ่ จึงมักจะมี“คนเจ้าเล่ห์”นำไปใช้หลอกลวงผู้อื่นได้

ถาม : ผมเข้าใจข้อเปรียบเทียบนั้นครับ แล้วก็ช่วยทำให้เข้าใจชัดเจนได้จากการเปรียบเทียบนั้น แต่ในขณะเดียวกัน สิ่งที่เราได้พูดกันมานั้น ผมคิดว่าเป็นอยู่ในอาณาจักรของ“ความเชื่อ”ด้วย

ตอบ : ใช่.. แต่มี“ความจริง”เป็นสำคัญ ผู้ที่“ยังไม่เชื่อ” จะไม่มีทางเข้าไปถึง“ความจริง” แม้แต่ผู้ที่“เชื่อแล้ว”ยังเข้าไปถึง“ความจริง”นี้ได้ยากเลย

ถาม : แต่ความจริงก็มีอยู่ว่า ผมเองนั้นไม่เคยพบปะพระอรหันต์ หรือแม้ว่าผมอาจเคยพบพระอรหันต์ ผมก็ไม่ทราบว่าเป็นอรหันต์

ตอบ : ใช่ทีเดียว การจะรู้จักพระอรหันต์นั้น ไม่ใช่ของง่าย เพราะ

พระอรหันต์นั้นท่านก็คือ คนสามัญเหมือนใครๆนี่เอง เพียงแต่ท่านมี “วิสามัญ” พิเศษในจิตใจแล้วแพะในส่วนของท่าน ท่านเองท่าน “ไม่หลง” เหมือนคนที่ยังไม่มีปัญญาญาณชัดเจนในโลกีย์เขาหลง **ท่านจึงไม่เหมือน ปุถุชนคนทั้งหลาย** “หลง” อยู่ แต่ท่านก็ทำงานสร้างสรรค์อยู่ในสังคมเหมือน คนขยันทั้งหลายนั่นเอง เป็นแต่ว่าท่านไม่ทำบาปทั้งปวงเด็ดขาด ท่านทำแต่ สิ่งที่ดีที่เป็นกุศลอยู่กับสังคม ด้วยจิตบริสุทธิ์ผ่องใส

ที่ท่าน “ไม่เหมือนปุถุชน” เอาเสียเลยนั้น **ไม่มีปุถุชนคนใดล่วงรู้ได้** เพราะเป็น “ความสำคัญ” พิเศษที่อยู่ในจิตของท่านเท่านั้น ใครจึงล่วงเข้าไป รู้ไปเห็นไม่ได้ นอกจากตัวท่านเอง ความพิเศษที่ไม่เหมือนนั้นก็คือ แม้ท่านจะ ทำดีปานใดๆ ท่านก็ไม่ได้ติดยึดเป็น “ของตน” (อัตตนิยา) หรือหลงเป็น “ตน” (อัตตา)

ซึ่ง “ความไม่ยึดติดว่าเป็นตนเป็นของตน” นี้ไม่ใช่จะเข้าใจได้ง่ายๆ และ ยิ่งเราต้อง “ทำให้ได้ให้เป็นจริง” ก็ยิ่งต้องฝึกเพียรว่าจะบรรลุผลสำเร็จนั้น สุดแสนยาก ดังนั้น ผู้ที่ “ไม่ยึดติดอัตตาและอัตตนิยาแล้ว” นี้จึงไม่ใช่เรื่องจะ รู้จะเห็นได้จากภายนอกง่ายๆ เพราะภายนอกท่านก็จะเหมือนๆกับคน ขยันหมั่นเพียรที่มุ่งมั่นสร้างสรรค์เพื่อสังคมทั้งหลายนั่นเอง ซึ่งใครๆก็จะ เห็นเห็นว่า “เหมือนท่านอยากใหญ่อยากมีอยากได้อะไรก็อยากได้” คล้ายกับปุถุชน คนโลกๆเขาเป็น แต่ความลึกซึ้งภายในของท่านนั้น ท่านเท่ากับ “ไม่ใช่” ตัวท่านแล้ว ท่านเท่ากับผู้ “ไม่มีตัวไม่มีตนของตน” เพราะท่านไม่ได้ทำ อะไรเพื่อตัวเพื่อตนเอง ท่านหมดตัวหมดตน หรือหมด “ความเห็นแก่ตัว” แล้วจริง ท่านจึงทำเพื่อผู้อื่นอยู่แท้ๆ

ท่านอยู่ตามสภาพที่ควรจะเป็น **ด้วยสติปัญญาที่มีเจตนาทำ “กรรม” อย่างเป็นกุศลอยู่เสมอ และด้วยความขยันชวนชวายที่เต็มไปด้วยเมตตา** เพียงให้เกิดคุณค่าประโยชน์ต่อสิ่งทีควรจะเกิด ซึ่งไม่ใช่ “เพื่อตัวเอง”

จึงไม่ใช่ “ตัวเองเพื่อตัวเอง”

พระอรหันต์หรือพระอาริยะของพุทธ ชนิดที่มี“สัมมาทิฐิ”จริง
จึงเป็นประโยชน์ในสังคมโดยที่คนทั้งหลายอาจจะไม่รู้จักร“ความเป็นอาริยะ
ของท่าน” แต่มอาจจะเข้าใจท่านผิดเอาด้วยก็ได้

เพราะบุคคลผู้เป็น“พระอาริยะของพุทธ”ชนิดที่มีสัมมาทิฐิ ดังที่กำลัง
กล่าวถึงนี้แตกต่างจากบุคคลที่ชาวพุทธส่วนใหญ่มากมายหลงนับว่า
เป็น“พระอาริยะ” เพราะชาวพุทธปัจจุบันนี้แทบทั้งนั้น ได้หลงนับถือกันว่า
“พระอาริยะ”ต้องบำเพ็ญแบบฤๅษีชีไพร หรือแบบนักปฏิบัติผู้หนีสังคม
ผู้หลบอยู่ตามป่าเขาถ้ำ ซึ่งเอาแต่นั่งหลับตามี“สมาธิชนิดสะกดจิต” เช่น
เดียวกันกับอาฬารดาบส-อุทกดาบส อันเขาถือกันว่าเป็นผู้เก่งยอดเยี่ยม
ในเรื่อง“สมาธิ”(สะกดจิต)ยิ่งนัก ขนาดพระพุทธเจ้ายังเคยไปเรียนด้วยทีเดียว
กระทั่งพระองค์ก็ได้บรรลุ“สมาธิ”แบบอาจารย์อาฬารดาบส-อุทกดาบส

แต่แล้วพระพุทธองค์ก็ทรงรู้ด้วยพระญาณของพระองค์ว่า “สมาธิ”
เช่นนี้ไม่ใช่“ทางบรรลุอย่างสัมมา” พระองค์จึงปลีกแยกไปไม่เอาด้วย เพราะ
การปฏิบัติที่ยัง“ไม่สัมมา”เยี่ยงนี้ก็ยอมได้“รูปภพ-อรูปภพ”ตาม
“ภวตถนา”นั้นๆ และก็คงหลงเสพหลงติดหลงยึดติดๆอยู่กับ“รูปภพ-
อรูปภพ”ว่าเป็นนิพพานกันไป หรือไม่ก็หลงยึดติดอยู่กับ“อัตตา”ต่างๆ
ที่ตนทำได้สำเร็จเฉพาะตน(อัตตปฏิลาโภ) มี“ไอฬาริกอัตตา-มโนมยอัตตา-
อรูปอัตตา”เป็นต้น แล้วนับว่าเป็น“ญาณ”เป็น“วิมุตติ” สุดยอดกันไป

ซึ่งการเรียนที่เน้นและนับเอา“สมาธิ”แบบนั่งหลับตาสะกดจิต เป็น
“ทางเอก” นี้ จะไม่มีทางเข้าใจละเอียดในเรื่องของ“ภพ”ที่ลึกซึ้งได้
เป็นอันขาด โดยเฉพาะ“ภพ”ที่เป็น“วิภวภพ”ในโลกุตระ เพราะผู้
ยังหลงติด“อัตตาภพ”หรือติด“อัตตา”ใน“ภวภพ”สามัญอยู่แค่นั้น และ
เป็นแค่“ภพ”ชั้นโลกียะเท่านั้นด้วย จึงไม่สามารถล่วงพ้นผ่าน“ภวภพ”

ขั้นโลกียะขึ้นไปสู่“วิภวภาพ”ที่เป็นโลกุตระได้เลย

เนื่องจาก“ภวภาพ”สามัญญาที่เป็นแคโลกียะนี้ ก็มี“อัตตา”อีกมากมาย เช่น “อัตตา”ที่เป็นการได้มาโดยอาศัยสิ่งหยาบๆใหญ่ๆช่วยปั้นช่วยสร้าง ขึ้นจนสำเร็จสมใจ เรียกว่า“โอฬาริกอัตตา”(สิ่งหยาบสิ่งใหญ่ภายนอกที่หลงติดยึดว่าเป็นตนเป็นของตนอยู่) หรือสภาวะที่เป็นการได้เฉพาะ โดยอาศัยจิตเท่านั้นช่วยปั้นช่วยสร้างขึ้นจนสำเร็จในจิต เรียกว่า “มโนมยอัตตา”(สิ่งที่ไม่มีแต่ปั้นสร้างขึ้นมาจนมีสำเร็จด้วยจิต) และสภาวะที่ยังติดยึดในอรูป ที่สุดภาพที่เป็นความสงบว่างเปล่าในจิต หรือขั้น“อัสัญญภาวะ”และหลงกันว่าเป็น “นิโรธนิพพาน”ถึงปานนั้นก็มิ เรียกว่า“อรูปอัตตา”(อรูปที่ปั้นสร้างขึ้นสำเร็จด้วยจิต) เป็นต้น

“อัตตา”เหล่านี้ล้วนเกิดได้เป็นได้ จาก“สมาธิที่สะกดจิตในภวังค์”หรือใน“ภวภาพ”ซึ่งไม่ใช่“สมาธิแบบสัมมาสมาธิ”ที่เกิดจากการปฏิบัติ “มรรค อันมีองค์ ๘”ของพระพุทธเจ้า จึงยังเป็น“อวิชชา”ที่บรรดาผู้หลงใน“สมาธิ”สามัญญาไม่สามารถมี“สัมมาทิฏฐิ”ว่าด้วยเรื่อง“สมาธิ”โดยเฉพาะยังไม่เข้าใจนัยสำคัญของความเป็น“สัมมาสมาธิ”ของพระพุทธเจ้า

เมื่อติดอยู่ในภุมิ“ภวตถนหา”ตกอยู่ใน“ภวภาพ”เพียงแค่นี้ จึงยังไม่ล่วงพ้นจาก“ภพ”สามัญญโลกียะที่มี“อัตตา”ต่างๆ ไม่ว่าจะ“โอฬาริกอัตตา-มโนมยอัตตา-อรูปอัตตา”ดังกล่าว ซึ่งก็คือ“ตัว”(อัตตา,อาตมัน)ต่างๆ “ตน”(อัตตา,อาตมัน)นานา ที่ผู้หวัง“นิพพาน”ของพุทธจะต้องเรียนรู้และละล้างจนไม่หลงไหลติดยึดให้ได้ทั้งนั้น จึงจะ“หมดตนหมดตัว”สุดท้ายจึงจะถึงขั้นเรียกได้ว่า“ไม่มีตัวตน”หรือ“ท่านก็ไม่ใช่ตัวท่าน”

“ท่านก็ไม่ใช่ตัวท่าน” ฟังเหมือนเล่นลิ้น แต่มันก็เป็น“ความจริง”ที่ค่อนข้าง“เชื่อ”ได้ยากเพราะต้องอาศัย“ความเข้าใจอย่างสัมมา”โดยเฉพาะต้องปฏิบัติจนเกิดจนมี“ความจริง”โน่นแหละจึงจะเข้าใจได้ถ่องแท้ถูกถ้วน

หากยังไม่มี“ความจริง”ก็จะเข้าใจไม่ค้อยถูกตัวถูกตน แม้แต่คำว่า“ตัว”
ว่า“ตน”นั้นก็หลากหลายละเอียดลึกซึ้ง จึงยากที่จะ“เชื่อ”

อะไรกัน?.. พุดอยู่ได้ว่า“ท่านก็ไม่ใช่ตัวท่าน”

ถาม : *หมายเอารูปร่างหรือ?*

ตอบ : รูปร่างก็ด้วย จิตใจก็ด้วย แต่ที่สำคัญในจิตใจที่ท่านอนุโลม
กับคนอื่นนั้น *ท่านก็ไม่ใช่ท่าน* พอเสร็จจากที่ท่านจะเป็นอะไรก็แล้วแต่
ในขณะที่เป็นอะไร ท่านก็เป็นให้จริงพยายามให้ดีที่สุดด้วยปัญญาอันยิ่ง
เหมือนดาราตูกตาทอง พอจบท่านก็ไม่มีอะไร ท่านก็วางก็ปล่อย ก็ “ไม่มี”
อะไรเป็นท่าน แม้ใน“รูป”อาจจะยังคงเหลือเป็นท่านอยู่ด้วยซ้ำ แต่ใน
“จิตที่จริง”ของท่านไม่ได้หวังหรือยึดมั่นถือมั่นว่าเป็น“ท่าน”(อัตตา)
ท่านจึง“ไม่มี” หรือ เป็นคน“ไม่มีตัวตน”(อนัตตา) ด้วยประการฉะนี้

ดังนั้น ในอาณาจักรของ“ความเชื่อ”จึงต้องมี“ความจริง”จึงจะ“เชื่อ”
ได้สนิทสมบูรณ์เป็นที่สุด กว่าจจะรู้จักพระอรหันต์ จึงไม่ใช่เรื่องธรรมดา

พระอรหันต์กับพระเจ้า

ถาม : เพราะฉะนั้นสำหรับพระอรหันต์ แล้วละก็...รูปลักษณ์ที่เรา
เห็นนั้น ..ผมคิดว่า คำอธิบายของพ่อท่านในคำว่า“อรหันต์”นั้น
ดูเหมือนว่าจะคล้ายคลึงหรือเทียบเคียงกันได้กับภาพลักษณ์ของพระ
เยซูในศาสนาคริสต์ียน พ่อท่านคิดว่า พระเยซูคริสต์นั้นเป็น
อรหันต์หรือไม่ครับ

ตอบ : มีส่วนคล้ายคลึงกันแน่นอน โดยเฉพาะในส่วนที่หมายถึง
“พระเจ้า” พุทธก็มี“ความเป็น“พระเจ้า”ได้สมบูรณ์เช่นกัน ถ้าจะ

เทียบเคียงกันในส่วนนี้ก็เทียบเคียงกันได้ เพราะ“**อรหันต์**”ของพุทธนั้น มีคุณลักษณะส่วนนี้เท่าเทียมกัน เหมือนกันกับทางศาสนาคริสต์มี นั่นคือ “จิตวิญญาณ”ที่เป็น“อรหันต์”นั้น เป็น“จิตบริสุทธิ์สะอาดจากกิเลสได้อย่าง **เป็นวิทยาศาสตร์**-สร้างสรรค์เพื่อผู้อื่นจริงชนิด**ไม่เพื่อตัวเพื่อตนเลย** เพราะหมดตัวหมดตนแล้ว แถมขยัน(วิริยารมยะ)ชวนชวายเป็น(เวทย์วิเศษ) ด้วยเมตตาอยู่จริง-และไม่สะสม(อภยะ)มีแต่ให้ มีแต่สละออก **เพื่อมวลมนุษยชาติ**”

นั่นคือ มีลักษณะแท้ เป็น..“**ผู้สร้าง-ผู้ให้(ประทาน)-จิตวิญญาณบริสุทธิ์**” ตรงตามคุณลักษณะ ๓ ของ“**พระเจ้า**”เหมือนกัน

แต่ในแนวทางของพระเยซู หรือศาสนาคริสต์นั้น เป็นแนวทางของ “**ปรมาตมัน**”หรือที่เรียกกันว่า สูดยอดคือ“**พระเจ้า**”**แต่เพียงถ่ายเดียว** **อุดมคติสำคัญสูงสุด คือ ต้องเข้าถึง“พระเจ้า”ให้ได้** ซึ่งได้แก่..

การหมายเอาความเป็น“**อัตตาอย่างยิ่งใหญ่(ปรมาตมัน) ชนิดหาประมาณมิได้**” และปรารถนาป้กมัน“**มีสวรรค์นิรันดร**” อีกด้วย เส้นทางสำคัญสูดยอด มีอยู่ที่**ความมี,ความเป็น(ภาพ) ความเกิด(ชาติ)อยู่**นิรันดรชัดเจน และ “**จบ**”อยู่ตรงนี้ นิรันดรเท่านั้น

ส่วนแนวทางของพุทธนั้นเป็นแนวทางของ“**ความไม่มีตัวตน**”(อนัตตา) “**ความสูญสิ้นอัตตาหรือความหมดสิ้นตัวตน**” หรือสูดยอดอุดมคติคือ“**นิพพาน**” และ“**จบ**”เป็นที่สุดตรง“**สูญทุกสิ่งอย่าง**” ไม่มีแม้แต่ “**จิตวิญญาณอันประเสริฐที่เป็นอรหันต์หรือเป็นจิตพระเจ้า**”ก็ไม่“เหลือ”กันอีกเลย สัมบูรณ์ที่สุดเมื่อ“**ปรินิพพาน**” จึงมีลักษณะ**ตรงข้ามกัน**กับ“**อัตตาอย่างยิ่งใหญ่(ปรมาตมัน) ชนิดหาประมาณมิได้**” **ความมี,ความเป็น(ภาพ) ความเกิด(ชาติ)อยู่**นิรันดร **กนละบัวกัน**ทีเดียว

แม้ผู้บรรลุ“อรหันต์”จะมีคุณลักษณะในส่วนแห่งความเป็น“พระเจ้า” ซึ่งหมายถึงความเป็น“ผู้สร้าง-ผู้ประทาน-จิตวิญญาณบริสุทธิ์” เพื่อมวลมนุษยชาติทั้งมวล”เช่นเดียวกันกับที่ศาสนาคริสต์สามารถมี ดังกล่าวแล้ว

แต่อุดมคติสำคัญสูงสุดของพุทธ คือ ต้องเข้าถึง“นิพพาน”ให้ได้ ซึ่งได้แก่..การหมายเอาความเป็น“อนัตตา” หรือที่เราเพิ่งจะพูดถึงผ่านมหายกฯคือ“**ความไม่มี‘อัตตา’(อนัตตา) ชนิดไม่มีตัวตนอย่างสิ้นเกลี้ยง**” ทั้ง“ตัวตนของกิเลส”และทั้ง“ตัวตนของจิตวิญญาณบริสุทธิ์อันสุดประเสริฐ หรือจิตวิญญาณพระเจ้า” จึงสามารถตัดสังสารวัฏได้ หรือ“**โมฆนิรันดร**”ถึงขั้นตัด ไม่ให้มีอะไรต่อเลย ได้ทุกขั้นตอนของ“ความมีอัตตาหรืออัตมัน”ใดๆ อย่ว่าแต่สวรรค์..แม้สันตติกิเลสสิ้นทุกสิ่งอย่างเด็ดขาด จบเกลี้ยง

นี่คือ ส่วนพิเศษที่ศาสนาพุทธมี ซึ่งแตกต่างจากศาสนาคริสต์ หรือแตกต่างจากศาสนาทุกศาสนาที่มี“พระเจ้า”เป็นสุดยอดเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่สำหรับพุทธที่มี“นิพพาน”เป็นสุดยอด ยังมีพิเศษเป็นความสลับซับซ้อน อันลึกซึ้งอยู่อีกหลากหลายชั้น

เพราะฉะนั้นจะเอามาเปรียบเทียบกันโดยจับวัดกันง่ายๆ แล้วให้ตอบว่า พระเยซูเป็น“อรหันต์”หรือไม่? ก็คงจะเรียก“พระเยซู”ด้วยภาษาคำเดียวกันนี้ไม่ได้เสียทีเดียว เพราะยังมีความลึกซึ้งในรายละเอียดอีกมากมาย หลากหลายชั้น ดังกล่าวมาแล้ว แต่อาจกล่าวได้ว่า “พระเยซู” กับ“พระอรหันต์”นั้นมี“จิตวิญญาณ”อันเป็นลักษณะ“ดี”ได้ตั้งเดียวกัน ซึ่งพระเยซู ก็ทรงเป็นยอดแห่ง“กัลยาณชน”ผู้มีความดีงาม มีพระศรัทธามีพระปรีชาสามารถเยี่ยมยอด มีพระประสงค์ปรารถนาดีต่อโลกต่อมนุษยชาติ มากคุณค่าหลากหลายประโยชน์มหาศาลต่อโลกต่อมนุษยชาติ อันเหลือจะคณานับ เพียงแต่ว่า ไม่มี“ความสูญตัวตน(ของกิเลส)แบบพุทธ ที่พิสูจน์ได้เป็นวิทยาศาสตร์ และจุดต่างที่สำคัญคือ“พุทธ”นั้นมีที่สุดถึงขั้น

ไม่เหลืออะไรอีกเลย(แม้จิตวิญญาณ)เป็นสุดท้ายปลายจบ”

ถาม : สาเหตุที่ผมเปรียบเทียบเทียบเพราะว่าผมผนวกความเชื่อของทางด้านศาสนายิวกับทางด้านคริสตในศาสนายูดาห์ที่พูดมาเป็นตำนานนั้น เขาพูดว่า “พระเจ้า” นั้นเป็นนิรันดร ล้ำทับพระเยซูคริสต์และศาสนาคริสต์ียนนั้น พระเยซูเป็น“พระเจ้า”ที่มีพระองค์อยู่ในรูปลักษณะของมนุษย์ และความหมายก็คือว่า ถือเอารูปลักษณะของมนุษย์ครึ่งแล้วครึ่งเล่าตลอดมา เพื่อที่จะช่วยมนุษย์

ในคำอธิบายของพ่อท่านพูดมา ทำให้ผมคิดถึงข้อนี้ ก็เพราะเป็นอย่างนั้น

ตอบ : สำหรับศาสนาพุทธ ผู้เข้าถึงปรมาตถธรรมอย่างสัมมาทิฐิ เข้าใจได้คืออยู่แล้วใน“ความเป็นจริง”ตามที่กล่าวนั้น ก็อย่างที่อธิบายให้ฟังมาแล้วไง คุณลักษณะอย่าง“พระเจ้า”ซึ่งทั้งยิ่งใหญ่ ทั้งเป็นนิรันดร นั้นหมายถึง“จิตวิญญาณ” อันเป็น“ภาวะ”ที่ดี ที่ประเสริฐ ที่มีคุณค่า ที่สร้างสรรค์ ที่ให้ที่สละแก่ผู้อื่นแก่โลก อย่างดีที่สุด โดยตั้งใจลดความเห็นแก่ตัว ลดอคติจริงใจเท่าที่ทำได้อย่างตั้งใจสุดๆ ก็คือ **สุดยอดแห่งจิตวิญญาณ** ภาวะดังกล่าวนี้ ก็ควรแล้ว ดีที่สุดแล้ว ที่จะเป็นอย่างนั้น ที่จะมีอยู่ในโลก เพราะเป็นอุดมคติพิเศษสุดของมนุษยชาติทั้งหลายทั้งปวง ที่ทุกคนจะต้องยึดถือมุ่งหมายนับเป็นสุดยอดของมนุษย์ที่เกิดมาในโลกในมหาจักรวาล **พึงมี พึงเป็น**อยู่ให้ได้ นี่คือส่วนแห่ง **“ความเป็น-ความมีบิวิต-ความยังไม่ตาย”** ของคน ผู้มี“จิตวิญญาณ”อยู่ในร่างในบิวิตแท้ๆ

ซึ่งเมื่อยังมีชีวิตก็ควรต้องมี“ความเป็นเช่นนั้น”ให้ได้ ให้จริง ให้นาน ที่สุดเท่าที่จะทำได้ สำหรับ“อเทวนิยมที่เป็นโลกุตระ”หรือตามแบบพุทธศาสนา นั้น สามารถศึกษาฝึกฝนพิสูจน์ได้ว่า ผู้ที่บรรลุ“อรหันต์”จิตวิญญาณ

จะมี“คุณลักษณะหรือคุณสมบัติ”แห่ง“ความเป็นจิตวิญญาณพระเจ้า”
ดังกล่าวนี้ได้ตลอดกาล(ลัสสตัง) ยังยืน(ฐวัง) ไม่มีอะไรจะมาหักล้างได้
(อสังหริ่ง) ชนิดที่เที่ยงแท้แน่นอน(นิจัจง)

คือมี“พระเจ้า”อยู่ในชีวิตของผู้นั้นตราบที่ยังไม่“ปรินิพพาน”นั่นเอง
ซึ่งปฏิบัติฝึกฝนจน“เป็นเช่นนั้น”ได้ กระทั่ง“เป็นเช่นนั้นเอง”(ตถตา)
นั่นคือ เป็นเช่นนั้นได้โดยอัตโนมัติตลอดไป ซึ่งไม่ต้องศึกษาอีก เพราะ
จบกิจแล้ว ไม่ต้องฝึกอีก ไม่ต้องควบคุมสังวรมันก์ทำของตนเอง
เป็นเอง “เป็นเช่นนั้นเอง”(ตถตา)ตาม“ความจริง”(ตถ)ที่เป็นได้จบแล้ว

นั่นคือ “จิตวิญญาณ”ส่วนหนึ่ง ที่เป็น“ความเป็น-ความมีชีวิต-
ความยังไม่ตาย”ที่ยังชื่อว่า ยัง“มี”อยู่ในมหาจักรวาล ในวัฏสงสาร
อันแตกต่างไปจากอีกส่วนหนึ่งคนละชั่วทีเดียว คือ “ความตาย-
ความไม่มีชีวิต-ความสูญ” นี่ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งภาวะหนึ่ง ที่คนหรือมนุษย์
ค้นพบ ผู้ที่ทรงค้นพบก็คือพระพุทเจ้าพระองค์ และสามารถนำมาให้
มวลมนุษยชาติศึกษาปฏิบัติฝึกฝนจนประสบผลสำเร็จสัมบูรณ์ได้

“ความตาย”ที่ว่านี้ หมายถึง“ความตาย..ของกิเลส ตายจนสิ้นสนิท
ชนิดที่เป็นวิทยาศาสตร์”

ส่วน“ความไม่มีชีวิต”นั้นหมายถึง ความไม่เป็นขีვეอีกแล้ว มันหมด
สภาพแห่งขีვეไปแล้วตลอดกาลไม่มีสิทธิ์กลับมาเป็นขีვეอีกตลอดกาล
ทั้งในมหาจักรวาล ทั้งในวัฏสงสาร

และเป็น“ความสูญ”ที่เป็นความสูญสนิท ที่สูญทุกสิ่งทุกอย่าง
ทั้งรูปทั้งนาม อันหมายถึงทั้งความสูญของร่างกายที่จะมีวนเวียนมาเกิด
ในวัฏสงสารนี้อีกไม่ว่าจะในรอบแห่งความหมุนเวียนใดๆสำหรับอัฐภาพ
ของผู้“ปรินิพพาน”(ปรินิพพาน คือ ความตายของอรหันต์ที่ตายกายแตกเป็นชาติ
สุดท้าย ตัดสันตติของตน ไม่ต่อพุทธุภูมิอีก ซึ่งมีนัยสำคัญต่างจาก“นิพพาน”)

และทั้งความสูงของอัตภาพที่เป็นนามธรรมหรือเป็นจิตวิญญาณที่จะ
พึงมีอยู่ในมหาจักรวาลนี้อีก ก็ สูงย ุ ตลอดนิรันดรกาล นั่นคือ ไม่มี
“อตัตา(อาตมัน)หรือปรมาตมัน”อีกเลย ในโลกนี้และโลกไหนๆก็ตาม

ซึ่งเมื่อคนผู้ใด หรือ“อตัภาพ”ใดที่สามารถ“ปรนิพพาน”ได้แล้ว ก็
จะ ทำ“ความตายสนิทหมดเกลี้ยงทุกภาวะ”ได้ ทำ“ความไม่มีชีวิตนิรันดร”
ได้ ทำ“ความสูงล้ำชนิดไม่เหลือทุกภาวะ ทั้งความเป็นภาวะวัตรร่างกาย
รูปธรรม ทั้งความเป็นภาวะอรูปธรรม-นามธรรมตลอดถึงอตัตา หรือ
ความเป็นปรมาตมันใดๆ” ได้แท้จริง

ถ้าทางส่วนที่มีความสูงสุดยอดอยู่ที่“นิรันดร” ไม่มี“ความขาด-
ความสูง” เป็นต้นว่า พระเยซู ที่นับว่า เป็น“พระเจ้า”ผู้มาในรูปลักษณะของ
มนุษย์หรือพระบุตร ตามที่พระเจ้าบังดาลหรืออวตารมา ศาสนาคริสต์
หรือศาสนาที่นับถือ“พระเจ้า”เป็นจุดสูงสุด ก็จะต้องเชื่ออย่างนั้นและ
เป็นเยี่ยงนั้นเพื่อสืบสานคุณธรรมความดีให้ยิ่งขึ้นไปเช่นนั้นมากที่สุดจะได้เป็น
คุณค่า เป็นประโยชน์แก่โลกแก่สรรพสัตว์มนุษย์ชาติ ถ้าจะมีคุณธรรม
ความดีงามเยี่ยงนี้อยู่ยงคงทนไปนานๆ และทั้งให้ดีงามสูงส่งทั้งมากขึ้นได้
ยิ่งขึ้นด้วย ไม่มีที่สิ้นสุดด้วย ก็เป็นอุดมคติที่สมควรยิ่งที่สุดแน่ๆ

ในโลกจึงจะต้องพยายามมีความเป็น“พระเจ้า”หรือความเป็นอันหนึ่ง
อันเดียวกับพระเจ้า ให้ได้มากเป็นอนันต์ทีเดียว และให้ได้ทั้งยืนนาน
ยาวไกลตลอดไปจนเรียกว่านิรันดร นั่นแหละดีที่สุดถูกต้องสุดๆ ตาม
ลัจจะที่ควรจะเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะ เป็นศาสนาใดๆ

ซึ่งความเป็นเยี่ยงนี้ก็ตรงกันกับศาสนาพุทธในบางส่วนหนึ่ง ดังที่ได้
อธิบายมาแล้ว พุทธมีเช่นที่ว่ามานี้สมบูรณแน่นอน เว้นแต่ผู้“มีจิตวิญญู”
เลยเถิด หลงผิดยึดมุ่นเอาแต่“ความสงบ”แบบฤาษีชีไพร เป็น“ภาวตัณหา”
จึงไปหลงสร้าง“อตัตา”เอียงโง่งตติอยู่ใน“ภวภาพ” ยิ่งกินลึกเข้าไปอีกเท่านั้น

เพราะฉะนั้น พุทธที่ “สัมมาทิฐิ” จริง นอกจากจะมีความเป็น “พระเจ้า” ดังกล่าว เช่นเดียวกันแล้ว พุทธยังสามารถทำ “ความไม่มี” โดยเฉพาะ “ไม่มีอัตตา” ได้อย่างลึกซึ้งซับซ้อนสนิทเนียนอีก จึงเป็นส่วน “พิเศษ” ที่ต่างจาก “ปรมาตมัน”

อนึ่ง พุทธตัดสังสารวัฏ “โมหะนิรันดร์” ได้อีกนัยหนึ่งด้วย

กล่าวคือ ผู้ที่บรรลุ “อรหัต” หรือ “นิพพาน” ได้แล้ว แต่ละคนสามารถจะเลือกเอา “ปรินิพพาน” คือ ตัวผู้ นั้นสามารถที่จะตายเป็นชาติสุดท้าย โดยไม่มีการเกิดอีก ไม่มีอะไรสืบต่อใดๆอีกเลยสำหรับตัวเอง สิ้น สัมบุรณ์ลงในชาติหนึ่งชาติใดก็ได้ หรือจะยังไม่ยอมตายชนิด “ปรินิพพาน” จบบุญ แต่จะยังวนเวียนตายเกิด-เกิดตายอยู่เพื่อช่วยมนุษยชาติ หรือช่วยหรือชนสัตว์ไปอีกนานปานนิรันดร์ก็ได้ ก็เป็นการสืบต่อ “พุทธภูมิ หรือโพธิสัตตภูมิ” ต่อๆไป นี่เป็นอิสระเสรีสัมบูรณ์ที่สุด

สรุปอีกทีก็คือพุทธมีส่วนดังกล่าวนี้เป็นส่วนพิเศษสำคัญหมายความว่า “แต่ละคน” ของพุทธผู้ปฏิบัติถูกต้องเป็น “สัมมาทิฐิ” ตามแนวทาง แห่งพุทธศาสนา เมื่อบรรลุผล “อรหัต” แล้ว ย่อมมีคุณลักษณะเหมือน อย่าง “นักบุญ” หรือศาสดาแห่งศาสนาอื่นๆพึงมีด้วย และแถมมีความ สามารถพิเศษสำคัญคือ “นิพพาน” เพิ่มขึ้นมาอีกโสดหนึ่งด้วย

และมีพิเศษสุดยิ่งๆไปอีกนัยหนึ่งคือ ผู้บรรลุถึงขั้นสุดมี “นิพพาน” เรียกว่า “สอุปาทิเสสนิพพาน” แล้วนี้ แม้นชีวิตท่านตายลงเป็น “อนุปาติเสสนิพพาน” ในคราวครั้งใดของความเป็นชีวิตครั้งแล้วครั้งอีกก็ตาม แต่ท่านผู้นี้จะไม่ยอม “ปรินิพพาน” จะยังคงถือเอาความเป็น “พระเจ้า” แล้ววนเวียนมาเกิดในรูปลักษณะของมนุษย์ครั้งแล้วครั้งเล่าอยู่นานเท่านาน ปานนิรันดร์ขนาดไหน ก็เป็นเรื่องของแต่ละท่าน เป็นความสมัครใจ เฉพาะส่วนบุคคล เมื่อยังเป็นอยู่และเป็นไปเช่นนั้นก็ย่อม “มีภูมิภาพ” ต่อไปสูงขึ้นๆ สัมบูรณ์ภูมิเพิ่มขึ้นไม่มีถดถอย

เพราะผู้บรรลุนิพพานของพุทธแม้ขึ้นต้นโสดาบัน จิตเข้ากระแส (โสดาบันนะ) ซึ่งเป็นการเกิดจริงของจิต จะมี“หลักประกัน”คือ มีความไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา(อวิหิงสาธรรม)-แน่นอนเที่ยงแท้(นียต)-มีแต่จะสูงขึ้นไปสู่ความตรัสรู้สูงสุดในเบื้องหน้า (สัมโพธิปรายน) ซึ่งเป็นคุณสมบัติจริงที่ได้จริงตั้งแต่ฐานะโสดาบันแล้ว และเมื่อเป็นอรหันต์ก็มีความไม่เกิดอีกของกิเลสอาสวะ(ชัชฌาสาสวะ)แล้วเด็ดขาดอีกด้วย จึงมีแต่จะสูงขึ้นไปสู่ “พุทธภูมิ” หรือคือ“ภูมิโพธิสัตว์”ซึ่งเป็น“วิภาวภาพ”ขั้นพิเศษ

แต่หาก“อรหันต์”องค์ใดตัดสินใจ“ปรินิพพาน”แล้วทำจิตตัดภพจวบชาติ ตายอย่าง“ปรินิพพาน”เป็นที่สุด ไม่ตายแค่“อนุปาทิสเสสนิพพาน”เท่านั้น ก็เป็นอันจบสิ้นขั้นอันติมะ จะไม่มีการวนเวียนเกิดคืนกลับมามีภพภูมิใดๆอีก ซึ่งผู้“ปรินิพพาน”นั้น เมื่อปรินิพพานลง จะกลับเปลี่ยนใจต่อภพภูมิใหม่อีกก็ไม่ได้แล้ว เพราะไม่มีส่วนของ“ใจ”ใดๆมาคิด หรือไม่มี“จิตวิญญาน” ไม่มี“ปรมาตมัน”ใดๆของท่านผู้นี้เหลืออีกเด็ดขาด ทุกอย่าง“สูญ”หมดสิ้นไปแล้ว

เนื่องจาก“จิตบริสุทธิ์”แท้จริงของพระอรหันต์ขึ้นไป ที่เป็นจิตไร้อุปาทานสมบุรณ์ และพ้น“อวิชชา”สูงสุดตามทางพุทธศาสตร์ ที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้นั้น ทุกองค์ตรัสรู้ความจริงตรงกันหมดว่า จิตวิญญาน“ไม่ใช่ตัวตน”(อนัตตา) ท่านจะอยู่ก็ด้วย“ปณิธาน”หรือ“สมาทาน”

ส่วนผู้ที่ยังไม่จบสิ้น“สังโยชน์ ๑๐”จริง จะยังเหลือ“อัตตา”และหลงติดยึด(โง่)อัตตานั้นๆอยู่ตาม“อวิชชา”ที่ยังเหลือสำหรับผู้มีพุทธวิชชาขั้น“อรหันต์”ขึ้นไป จึงจะสามารถทำ“ความสูญ”ระดับ“ปรินิพพาน”ดับภพจวบชาติได้ทุกองค์ ซึ่งเป็นความสูญชนิดตัดสังสารวัฏฏ์ไม่เหลือทั้งภพขั้น“วิภาวภาพ”ใดๆ ทั้ง“อัตตา”หรือ“ปรมาตมัน”ใดๆอีกเลย หากท่านประสงค์และทำจริง

ดังนั้น จะว่าเหมือนก็เหมือนในส่วนที่เหมือน จะว่าไม่เหมือนก็ไม่เหมือน
ในส่วนที่ไม่เหมือน แต่จะให้เรียกผู้ที่มีคุณธรรมความดีของคนละ
ศาสนาด้วยภาษา “คำเรียก” คำเดียวกันก็คงจะเรียกเช่นเดียวกันไม่ได้ เพราะ
ความละเอียดถี่ถ้วนลึกซึ้งบางอย่างต่ำสูงสลับซับซ้อนมีอยู่ มีทั้ง “**ลัทธิจะ
ย่อนสภาพ**” (ปฏินิสสัคคะ) ไปคนละอย่างต่างกันอีก มีความจริงอีกมากมาย

ทางศาสนาคริสต์นั้นเรียกผู้ที่มีคุณธรรมความดีหรือผู้ที่มีคุณธรรมสูง
ถึงขั้นพิเศษทางศาสนาเมื่อท่านตายไปแล้ว เหมือนกันหมดว่าเป็น “**นักบุญ**”
(a saint) ไม่ได้แบ่งเป็น “**โสดาบัน**” ไม่มีขั้นตอนเป็น “**สกทาคามี**” ไม่ได้แยก
ละเอียดเนื้อหาสาระลัทธิจะจนรู้ได้ว่าเป็น “**อนาคามี**” ดังนั้นยิ่งถึงขั้นสูงสุด
ระดับความเป็น “**อรหันต์**” ตามคุณลักษณะที่พุทธหมายถึง (ยิ่งขั้นเพริสตร์
ไปถึงพระพุทธเจ้ายังไม่ต้องพูด) ทางศาสนาคริสต์จึงไม่สามารถจะเรียกด้วย
“คำเรียก” เหล่านี้ได้ (ว่าท่านเป็นโสดาบัน เป็นสกทาคามี เป็นต้น) แม้จะ
มีคุณงามความดีความวิเศษสูงส่งมากมายปานใด เช่น “**พระเยซู**”

และ “**พระเยซู**” นั้นคริสตศาสนิกทั้งหลายก็ยกท่านเป็น “**พระเจ้า**”
ที่อยู่เหนือความเป็นมนุษย์ไปแล้ว จึงไม่สามารถจะจัดท่านเป็นชั้นไหน
อย่างไรตามภาษาเรียกของพุทธได้ เพราะพระเยซูเองท่านก็ไม่ได้แจก
รายละเอียดระดับชั้น “**อาริยบุคคล**” เหมือนทางพุทธ ทางพุทธนั้น
พระพุทธเจ้าทรงชี้ชัดในรายละเอียด แม้แต่คุณลักษณะของบุคคลที่เป็น
อาหุเนยยบุคคล ปาหุเนยยบุคคล ทักขิณเนยยบุคคล ซึ่งแบ่งเป็นบุคคล
“อุภโตภาควิมุติ” บ้าง บุคคล “ปัญญาวิมุติ” บ้าง บุคคล “กายลักขี” บ้าง
บุคคล “ทิลปิตตะ” บ้าง บุคคล “สัทธาวิมุติ” บ้าง บุคคล “ธัมมานุสारी” บ้าง
บุคคล “สัทธานุสारी” บ้าง หรือแม้แต่ “โคตรภูบุคคล” บ้าง เป็นต้น พระพุทธเจ้า
ก็แยกแยะแบ่งแจกคุณลักษณะต่างๆไว้ทุกสัดทุกส่วนทุกมุมทุกด้าน และ
บุคคลในแบบอื่นๆประเด็นละเอียดอื่นก็ยังมีจำแนกประเภทต่างๆอีก
มากมายหลายอย่างหลายเชิง ซึ่งมีนัยะต่างๆชื่อเรียกนานาอีกเยอะเยอะ

๕

พระเสด็จมายัง

คุณลักษณะของพระโสดาบัน

เช่น แค่ความเป็น“โสดาบัน”เท่านั้น พระพุทธองค์ก็ทรงแจ้งคุณลักษณะ บ่งระบุไว้หลากหลายหลายนัย เป็นต้นว่า

๑. จะต้องเป็นผู้ศรัทธาเลื่อมใส และ“ถึงพร้อม”ในพระพุท-
พระธรรม-พระสงฆ์ ซึ่งสภาพของผู้ที่จะ ถึงพร้อม”(สัมปทา)นั้น จะไม่ใช่ แค่ศรัทธาพระพุทธรูปพระธรรมพระสงฆ์ เพียงเลื่อมใสแล้วเชื่อถือกันอยู่แค่ “ศรัทธา” คือได้แต่“เชื่อ”พาเชื่อเดี๋ยวๆตายเป็นๆอยู่เท่านั้น เพราะถ้ามีแต่ความ “เชื่อ”อย่างพาเชื่อ..ต่อให้เชื่ออย่างเทิดทูนปักมั่นแน่นเหนียวหวงแหนขนาดไหน ก็ตาม หากคนผู้นั้นไม่มีเนื้อหาสาระแห่งธรรมล้ำค่าอื่นๆเจริญขึ้นประกอบ ไปด้วย จนมี“ความแข็งแรง”(อินทรีย์)ถึงขั้นนับว่าเป็น“การได้รับผลจริงเฉพาะ ตน”(ปฏิลาภ) ซึ่งจะต้องมีเนื้อหาทั้ง“ศรัทธินทรีย์-วิริยอินทรีย์-สตินทรีย์-สมาธิินทรีย์-ปัญญินทรีย์” อันเรียกว่า“อินทรีย์ ๕”แล้วละก็

พระพุทธเจ้าตรัสระบุไว้ชัดว่า“อินทรีย์ ๕ ประการนี้ ไม่มีแก่ผู้ใดเสียเลย โดยประการทั้งปวงเราเรียกผู้นั้นว่า เป็นคนภายนอก ตั้งอยู่ในฝ่ายปุถุชน” (พระไตรปิฎกเล่ม ๑๙ ข้อ ๘๘๙)

สังเกตให้ดีจะเห็นว่า พระพุทธเจ้าจัดปุถุชน เป็น“คนภายนอก” หรือ ในอีกความหมายหนึ่งลึกซึ้งแท้จริง ก็คือ ผู้ที่“ไม่ใช่คนภายในขอบเขต ของพุทธศาสนา” นั่นเอง

และตรัสระบุไว้อีกในหลายสูตรว่า “ความต่างแห่งผลย่อมมีได้เพราะ ความต่างแห่งอินทรีย์ ความต่างแห่งบุคคลย่อมมีได้เพราะความต่างแห่งผล” (พระไตรปิฎกเล่ม ๑๙ ข้อ ๘๗๙,๘๘๕ เป็นต้น)

เพราะฉะนั้นบุคคลจึงต่างกันว่า“มรรคผล” บุคคลที่ได้รับการรับรอง จากพระพุทธเจ้าว่า “เป็นคนภายในพุทธศาสนาจริง” ย่อมหมายเอา

การเกิด“มรรคผล”ในผู้หนึ่งที่เดียว อย่างน้อย..ผู้ใด**เมื่อมีความรู้ชัดในความเกิด-ความดับ คุณ-โทษ และอุปายเครื่องทำลายสิ่งไม่ควรทำลาย** ออกได้ตามที่มีที่เป็นจริงถ้าสามารถปฏิบัติจนมี“มรรคผล”จริงกระทั่งเจริญ “อินทรีย์ ๕”ถึงพร้อมด้วยคุณภาพตามขีดตามขั้น ผู้นั้นย่อมเป็น “**อารยบุคคล**” นั่นคือ มีคุณธรรมบรรลุลักษณะเป็น“**โสดาบัน**”ขั้นใดขั้นหนึ่ง เริ่มตั้งแต่“**โสดาปัตติมรรค**”เป็นต้นไป (พระไตรปิฎกเล่ม ๑๙ ข้อ ๘๔๔,๘๔๕)

หรือ ผู้**ได้รู้ชัดในความเกิด-ความดับ คุณ-โทษ และอุปายเครื่องทำลาย สิ่งไม่ควรทำลายออกได้ตามที่มีที่เป็นจริงแล้วปฏิบัติโดย“สำรวมอินทรีย์ ๖”อันได้แก่“จักขุนทรีย์-โสตอินทรีย์-ฆานินทรีย์-ชีวหินทรีย์-กายินทรีย์-มโนอินทรีย์”แล้วปฏิบัติจน“ได้รับมรรคผลจริงเฉพาะตน”(ปฏิลาภ)** นั่นคือ ผู้มีคุณธรรมบรรลุลักษณะเป็น“**โสดาบัน**”ขั้นใดขั้นหนึ่งขึ้นไป (พระไตรปิฎกเล่ม ๑๙ ข้อ ๙๐๓)

“สิ่งที่เป็นธรรมสำคัญ อันจะทำให้เป็นโสดาบัน”(โสดาปัตติยัคคะ) นอกจากจะต้อง**“เชื่อมั่นในความตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”(ตถาคตโพธิสัตถา)**แล้ว ก็ต้อง**“ได้รับ“ผล”ของศีล ๕ จนพระอาริยะเจ้าพอใจ** (อริยกันตศีล : พระไตรปิฎก เล่ม ๑๙ ข้อ ๑๕๗๕) เป็นอย่างต่ำอีกด้วย

และพระพุทธรเจ้าตรัสระบุไว้อีกในพระไตรปิฎก เล่ม ๑๙ ข้อ ๑๔๒๗-๑๔๓๓ ว่า ผู้จะบรรลุโสดาบันต้องมี

๑. การคบสัตบุรุษ(สัปปริสลังเสวะ)
๒. ฟังคำสั่งสอนของท่าน(สัทธัมมสวนะ)
๓. จนสามารถทำใจในใจของตนเป็น ปฏิบัติได้อย่างแยบคายต้องแก่ กระทั่ง**“ลงไปถึงที่เกิด”(โยนิโสมนสิการ)**
๔. ปฏิบัติธรรมได้ตามธรรมอย่างเหมาะสม(ธัมมานุธัมมปฏิบัติ)

ข้าพระองค์ยังสรุปไว้ชัดเจนว่า **พระโศดามันต้องเป็นผู้ประกอบ** ไปด้วย“สัมมาอาริยมรรคมีองค์ ๘” ซึ่งข้อนี้ก็คือ“**ทางปฏิบัติหลักเอก**” ที่เคยเอามาเปิดเผยให้ฟังผ่านมาแล้วว่า พระพุทธเจ้าตรัสยืนยันว่า **“มีทางนี้ ทางเดียวเท่านั้น ไม่มีทางอื่น”**(เอเสวมัคโค นัตถัญญ) ทางเดียวที่ว่านั้น ก็คือ **“สัมมาอาริยมรรคมีองค์ ๘”**นี้เอง คงจะพอจำกันได้

ที่จริงยังมีรายละเอียดมากมายกว่านี้ ในความเป็น“**โศดามัน**” ที่ควรอธิบาย นี่ก็รู้สึกว่ามีแล้ว ก็ขอสาธยายในข้อ ๑ นี้เพียงเท่านี้ก่อน แต่ก่อนจะไปถึงข้อ ๒ ก็ขอแถมอีกนิดว่า ในความเป็น“**โศดามัน**” เองนั้น พระพุทธเจ้ายังแจกประเภทออกไปอีก เป็นต้นว่า บ้างก็เป็น“**สัตตักขัตตปุรณะ**”(โศดามันชนิดที่ต้องดับชาติถึง ๗ ภาพหรือ ๗ วัฏฏะจึงจะบรรลอรหันต์) บ้างก็เป็น“**โกลังโกละ**”(โศดามันชนิดที่ต้องดับชาติอีก ๒-๖ ภาพหรือ ๒-๖ วัฏฏะจึงจะบรรลอรหันต์) หรือบ้างก็เป็น“**เอกพีชี**”(โศดามันชนิดที่ดับชาติได้ในภาพเดียวหรือวัฏฏะเดียวก็บรรลอรหันต์)

๒. จะต้อง“**พันสังโยชน์ ๓**” ได้แก่

[๑] สักกายทิฏฐิสังโยชน์

[๒] วิจิกิจฉาสังโยชน์

[๓] สีลัพพตปรามาสสังโยชน์ (พระไตรปิฎกเล่ม ๑๙ ข้อ ๑๔๗๐, ๑๔๗๔, ๑๔๗๘ เป็นต้น)

ซึ่งสภาพของผู้ที่จะ“**พัน หรือ หลุดพ้นจากสังโยชน์**” แต่ละสังโยชน์ นั้นก็ต้อง“**รู้จักรู้แจ้ง**”สังโยชน์ชนิดนั้นๆให้ถูก**ความหมาย** แล้วปฏิบัติ ให้เข้าไปถึง**ความเป็นจริง** และต้อง“**มีวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องแท้**”

เช่น“**สักกายทิฏฐิ**”ก็ต้องเข้าใจชัดเจนใน“**ความเป็นสักกายทิฏฐิ**”ว่า เป็นไหน? อย่างไร? และใน“**ความหมาย**”ที่ละเอียดลึกซึ้งของ“**สักกายทิฏฐิ**” ของ“**มิจฉาทิฏฐิ**” ของ“**อัตตานุทิฏฐิ**” ต่างกันอย่างไร? แค่นั้น?

เพราะพระพุทธเจ้าตรัสไว้ชัดในพระไตรปิฎกเล่ม ๑๘ ข้อ ๒๕๔-๒๕๕-๒๕๖ ว่า...

ผู้รู้^๑อยู่เห็น^๒อยู่(ซานโต บัสโต วิหติ)ในขบวนการของ“อินทรีย์ ๖”
โดยความเป็นของไม่เที่ยง(อนิจจัง) จึงจะละ“มิจฉาทิฏฐิ”^๓ได้

ผู้รู้^๑อยู่เห็น^๒อยู่(ซานโต บัสโต วิหติ)ในขบวนการของ...“อินทรีย์ ๖” โดยความเป็นทุกข
(ทุกขัง) จึงจะละ“สักกายทิฏฐิ”^๔ได้

ผู้รู้^๑อยู่เห็น^๒อยู่(ซานโต บัสโต วิหติ)ในขบวนการของ...“อินทรีย์ ๖”โดยความไม่มีตัวตน
(อนัตตา) จึงจะละ“อัตตาทิฏฐิ”^๕ได้

ดังนั้น ยิ่งลึกซึ่งเข้าไปสู่สภาวะปรมาตถธรรม ก็ยิ่งจะต้องทั้งรู้
ของจริงนั้น(ซานะ) ทั้งพบทั้งเห็นของจริงนั้น(บัสสะ)ในตน ซึ่งเป็นการรู้
และเห็นระดับนามธรรมชั้น“ปรมาตถสัจจะ” ว่า

จะต้องรู้เห็น^๑จักขุโดยความเป็นของไม่เที่ยง(อนิจจัง) จึงจะละ“มิจฉาทิฏฐิ”
ได้

รู้เห็น^๑รูป(ที่เนื่องจากจักขุ)โดยความเป็นของไม่เที่ยง จึงจะละ“มิจฉา
ทิฏฐิ”^๒ได้

รู้เห็น^๑จักขุวิญญาณโดยความเป็นของไม่เที่ยง จึงจะละ“มิจฉา
ทิฏฐิ”^๓ได้

รู้เห็น^๑จักขุสัมผัสโดยความเป็นของไม่เที่ยง จึงจะละ“มิจฉาทิฏฐิ”^๔ได้

รู้เห็น^๑สัมผัส^๒เป็นปัจจัยโดยความเป็นของไม่เที่ยง(อนิจจัง) จึงจะละ“มิจฉา
ทิฏฐิ”^๕ได้

[และแม้ หู-จมูก-ลิ้น-กาย-ใจ พระพุทธเจ้าก็ตรัสว่า จะต้องทั้งรู้ทั้งเห็น
น้อยเดียวกันกับจักขุหรือตา]

ซึ่งจะต้องรู้เห็นกันอย่างชัดเจนในความเป็นสภาพที่ไม่เที่ยง ตามที่เรียกด้วยภาษาว่า “อนิจจัง” นั้น มันต้องมี “การรู้-การเห็น” ถึงขั้นปรมาตถธรรม คือ ต้องเห็นทั้งจิต ทั้งเจตสิก ทั้งรูป ทั้งนิพพาน อันต้องมีสิ่งปรากฏให้“รู้”(ซานาติ)ให้“เห็น”(ปัสสตี)ภาวะจริงนั้นๆ มี“วิชา ๘” รู้จักรู้แจ้งรู้จริงภาวะจริง ตั้งแต่“วิปัสสนาญาณ”ไปจนถึง“อาลัขยญาณ”

นั่นหมายถึงว่า ผู้มันต้องมี“ญาณ”ได้รู้ได้เห็นแจ้งใน “ความเป็นสภาพที่ไม่เที่ยง”(อนิจจัง)ที่เกิดที่มีในตนอย่างปรากฏในปรมาตถธรรม เช่น เห็นกิเลสหรืออกุศลจิตของตนมันไม่เที่ยงหรือไม่คงที่เท่าเดิม(อนิจภาวะ) แต่เห็นกิเลสเหล่านั้นมันไม่เที่ยงเพราะมันมากขึ้นหนาขึ้นกว่าเดิม เป็นต้น การได้รู้แจ้งเห็นแจ้งปานฉะนี้แหละคือ “สภาพมีวิปัสสนาญาณเห็นไตรลักษณ์ ขึ้นอนิจจัง” ผู้ถึงขั้นนี้จึงจะได้ชื่อว่า “ผู้พ้นมิจฉาทิฏฐิ”

[พระไตรปิฎกเล่ม ๑๘ ข้อ ๒๕๕]

ซึ่งจะไม่ใช่แค่“สภาพมีความเข้าใจได้ด้อย่างถูกต้องขามูลลาลดลิกซึ่งใน‘ความไม่เที่ยง’(อนิจจัง)ที่เป็นเพียงความลิกซึ่งระดับตรกะเท่านั้น” เป็นอันขาด เพราะผู้รู้แจ้งลิกซึ่งเพียงแค่นั้นพระพุทเจ้าตรัสว่า ยังไม่“พ้นมิจฉาทิฏฐิ” ถ้าจะ“พ้นมิจฉาทิฏฐิ”ต้องมี“ตาทิพย์”(วิชา) ที่หยั่ง“รู้”(ซานาติ) หยั่ง“เห็น”(ปัสสตี) ปรมาตถธรรมนั้นๆปรากฏกันแท้ๆ

ผู้จะชื่อว่า “พ้นมิจฉาทิฏฐิ”นั้น ต้องได้รู้จักรู้แจ้งรู้จริง ได้เห็นแจ้งใน “ความเป็นสภาพที่ไม่เที่ยง”(อนิจจัง)ที่เกิดที่มีในตน ชนิดปรากฏจริงในปรมาตถธรรม(ปาตภาวะ) เช่น เห็นกิเลสของตนมันไม่เที่ยงหรือไม่คงที่เท่าเดิม(อนิจภาวะ) แต่เห็นกิเลสมัน มากขึ้น-หนาขึ้นกว่าเดิม (ปฏภาวะ) ตามที่ได้อธิบายมาแล้วนั้นจริงๆ

ถึงกระนั้นแม้จะเป็นผู้“พ้นมิจฉาทิฏฐิ”ได้แล้วปานนี้ เพราะเห็นกิเลสของตนไม่เที่ยง ทว่ามันมากขึ้น-หนาขึ้น แต่ถ้าตนเองยังไม่สามารถ

ทำให้กิเลสของตนลดลงได้ ผู้มีภูมิเท่านั้น ก็ยังไม่ชื่อว่าผู้เปรียบพร้อมถึง “ความเป็นโสดาบัน” เพราะเท่านั้นมันแค่เพียงได้รู้ “ความเป็นปุถุชน (คนกิเลสหนาขึ้น)” ที่เป็นสัจธรรมแท้ๆของตนเท่านั้น จึงแค่ได้ชื่อว่า “พินมิจฉาทิฏฐิ”

ผู้ที่ถึงขั้นนับได้ว่า เข้าข่ายเป็นโสดาบันนั้นจะต้องมีคุณภาพ “พินสักกายทิฏฐิ” ไม่ใช่แค่ “พินมิจฉาทิฏฐิ” เท่านั้น จึงจะได้ชื่อว่า บรรลุตระธรรมเป็นโสดาบัน ซึ่งต้องมี “วิปัสสนาญาณ-มโนมยิทธิ” อันเป็น “ญาณทัสสนะวิเศษ” ของพุทธที่อารยะต้องรู้จักู้แจ้งรู้จริงในปรมาตถธรรมของตน

และสภาพ “พินมิจฉาทิฏฐิ” ซึ่งเป็นคุณภาพพระดับหนึ่งนั้นก็แน่นอนที่สุดว่า จะต้องแตกต่างจากสภาพ “พินสักกายทิฏฐิ-พินวิจิกิจฉา-พินศีลพพต-ปรามาส” เพราะ “ผู้พินสักกายทิฏฐิ” นั้น จะต้องรู้เห็นสิ่งต่างๆตามนัยของ “ผู้พินมิจฉาทิฏฐิ” ที่ผ่านมานั้นทำนองเดียวกันก่อน คือ เห็นความจริงแล้วว่า “กิเลสไม่เที่ยง” เปลี่ยนแปลงได้ มีตัวตน ยึดเป็นตัวตน แต่ไม่ถาวร ไม่คงที่ เดียวก็กระบิดกระบวนไปอย่างนั้นอย่างนี้สารพัด แต่ที่ไม่ได้อย่างยิ่ง เพราะมีแต่จะเลวร้ายลงก็คือ กิเลสมันหนาขึ้นแล้วมันจะไม่ยอมจางลงเอง มีแต่จะหนาขึ้นๆไม่มีที่สิ้นสุด จึงชื่อว่า “ปุถุชน”

ซึ่ง “จุดสำคัญ” ของผู้ที่จะได้ชื่อว่า ล่วงพ้นภูมิปุถุชน เดินเข้าหาภูมิโสดาบัน นั้น หรือ “พินสักกายทิฏฐิ” ก็คือ ผู้ นั้นต้องมีญาณตามรู้ตามเห็นกิเลสของตนจริงๆ ว่า มันไม่เที่ยงหรือไม่คงที่เท่าเดิม (อนิจจานุปัสสี) และ “ความไม่เที่ยง” นี้ มีนัยสำคัญยิ่ง ก็คือ มัน “ไม่เที่ยงหรือไม่คงที่เท่าเดิม” เพราะเรามีฝีมือสามารถทำให้กิเลสมันลดละ อ่อนกำลังลงจากเดิม ไม่ใช่มัน “ไม่เที่ยง” เพราะมันมากขึ้นหนาขึ้น เป็น “ปุถุ=หนา,มาก” เราจึง ตามเห็นความจางคลายนี้ได้ (วิราคานุปัสสี) เมื่อเห็น “ความจางคลาย” ก็ สามารถจะอ่านความจริงถึงอารมณ์ที่กิเลสจางคลายในตนได้ว่าทุกข์ของเรา เบาลงน้อยลงสงบลงนั้น แท้จริงเป็นอย่างไร นี่คือ สุขเพราะ “อุปธิวิเวก”

(วูปสมสุข : เพราะกิเลสสงบลง)

และที่ลึกซึ้งสูงขึ้นไปกว่านั้นอีกก็คือ **คนผู้นั้นจับตัวตนของกิเลสได้จริง และมีวิธีทำให้กิเลสลดละจางคลายลงได้จริง** [มี**ปริญาต** : (๑)ญาณปริญาต (๒)ศีรณปริญาต (๓)ปหานปริญาต หรือมีสัมมัมปะชาน ๔ : สังวรปะชาน ปหานปะชาน ภาวนาปะชาน อนุรักษนาปะชาน] **ชนิดถูกต้องตามทฤษฎีของพระพุทธเจ้า** จึงมีญาณรู้แจ้งเห็นจริงชัดเจน เพราะจับมันคั่นตายสภาวะตัวตน อารมณ์ อากาโรของจริงต่างๆทุกอย่างอยู่หลังๆ โทหนโท **ไม่ใช่เดา ไม่ใช่ได้แต่แค่ว่า** จินตนาการ **และไม่ใช่แค่** “ทำสมาธิสะกดมันไว้” เท่านั้นด้วย **จึงฟัน** “ความสงสัย” (พันวิจิกิจฉาลังโยชน) ใน “ความจริงอันประเสริฐ” (อาริยสัง ๔) **อย่าง** สัมผัสอยู่รู้ที่อยู่เห็นอยู่แน่แท้ว่า **นี่มันคือ** “ทุกขอาริยสัง” (ปริญาต) **นี่คือ** “ทุกขสมุทัยอาริยสัง” ที่ถูกเราจัดการทำลายมันลงไปจริงๆ (ปหาน) ในขณะ คนผู้นั้นตื่นอยู่รู้ความ มีอิริยาบถธรรมดา ลืมตาโพล่งๆ มีสติปกติ จิตขั้นสู่วิถีสามัญ ไม่ใช่อยู่นางวังค์

และเจ้า “กิเลส” **นี่นั่นเองที่เป็น** “เหตุทำให้ทุกข์ หรือคือ เหตุแห่งทุกข์” (ทุกขสมุทัย) **ที่ต้องกำจัดล้าง** (ปหาน) **แล้วก็กำจัดล้างลงด้วย** สามารถของตน **จึงรู้เห็นความจริงอันประเสริฐว่า** เมื่อปฏิบัติถูกวิธีได้จัดการกับ ขบวนการอินทรีย์ ๖ **โดยความเป็น** “ทุกข์” (ทุกขโต) **และลดเหตุแห่งทุกข์** ถูกตัวตนแท้ **ทุกข์ก็ลดลงไปจริง** [พระไตรปิฎกเล่ม ๑๘ ข้อ ๒๕๕]

ดังนั้นจึงจะชื่อว่า ผู้ล่วงเข้าสู่ภูมิ “โสดาบัน” **เพราะปฏิบัติ** “ศีลและพรต” **มีมรรคมีผล** **ไม่ใช่** เพียงแต่ปฏิบัติ “ศีลและพรต” **อยู่แต่** ครอบๆ คล่าๆ เหยาะๆ เหยาะๆ **หรือปฏิบัติชนิดไม่เอาจริงเอาจัง หรือเอาจริงแบบแครง** เสียด้วย **ทว่า** “**ไม่ฟัน** สีสัพพตปาทาน” [ปฏิบัติศีลพรตตามจารีตประเพณีที่ไม่สัมมาทิฎฐิ จึงไม่มีมรรคผล]

เมื่อปฏิบัติจนมีมรรคมีผลเข้าสู่“อาริยมุมิ”ได้จริง จึงชื่อว่า “**พิน**
ลิลัพตปรามาสสังโยชน” ด้วย “**พินวิจิกิจจาสังโยชน**” ด้วย

ซึ่งชัดเจนอยู่แล้วว่าต้อง“**พินลักกายทิกุณฺฐิสังโยชน**” ด้วยแน่นอน
เพราะเป็นผู้เห็นแจ้ง“**ลักกายะ**”หรือ“**ตัวตนของกิเลส**”นั้น และสามารถ
“**ลดลักกายะ หรือ ลดตัวตนนั้นๆ ลงได้**”จริง ชนิดมี“**ญาณ**”รู้แจ้งตามที่เป็นจริงด้วย ถ้าแม้มีญาณครบบริบูรณ์ทั้ง“**๗ ญาณ**”ก็ถือว่า เป็น“**ผู้เปรียบพร้อมด้วย ‘โสดาปัตติผล’ครบครัน**” ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในพระไตรปิฎกเล่ม ๑๒ ข้อ ๕๔๓-๕๕๐ “โกสัมพียสูตร”

ส่วนสภาพ“**ผู้พินลักกายทิกุณฺฐิ**”จะแตกต่างจาก“**ผู้พินอัตตานุทิกุณฺฐิ**”อย่างไร? แค่นั้น? จึงจะชื่อว่า“**มีวิปัสสนาญาณเห็นแจ้งในไตรลักษณ์ขั้นอนัตตา**” ซึ่งเป็นขั้นสูงสุด [พระไตรปิฎกเล่ม ๑๘ ข้อ ๒๕๖] ก็ต้องเข้าใจชัดเจนทั้ง“**ความหมาย**”และต้องฝึกฝนปฏิบัติจน“**เกิดจริงเป็นจริงผ่านพินสภาวะโทษและคุณ**”นั้นๆ **โดยความเป็น“อนัตตา”** หรือ**โดย“ความไม่มีตัวตนของกิเลส”อย่างสมบูรณ์** ตามที่เป็นจริงอีกเช่นกัน

๓. จะต้อง“มีคุณสมบัติ ๘ ประการ” ซึ่งตนเองต้องรู้แจ้งด้วยปัญญาในตนเอง **พยากรณ์ตนเองได้ว่า** ตัวเรา...[๑]สิ้นสุดกับนรก(ชัณฺณิระยะ) [๒]สิ้นสุดกับกำเนิดเดรัจฉาน(ชัณฺณิรัจฺจานะ) [๓]สิ้นสุดกับวิสัยแห่งเปรต(ชัณฺณิปัตติวิสัยะ) [๔]สิ้นสุดกับเรื่องอบายทุกติและวินิปาต(ชัณฺณิปาตะ) [๕]เป็นผู้เข้าถึงกระแสธรรม(โสดาบันนะ) [๖]มีความไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา(อวินิปาตัมม) [๗]เป็นผู้เที่ยงแท้(นียตะ) [๘]เป็นผู้จะมีการตรัสรู้ในเมืองหน้า(สัมโพธิปรายนะ) [พระไตรปิฎกเล่ม ๑๔ ข้อ ๑๔๖๗, ๑๔๗๕, ๑๕๗๘ เป็นต้น]

๔. จะต้อง“มีศีล ๕”เป็นหลักวัดชัดเจน “มีศีล”ในที่นี้ก็คือ ต้องมีผลมีประโยชน์ จากการปฏิบัติศีล **มิใช่แค่สมาทานศีล “ถือศีล”แต่ยังปฏิบัติ**

ไม่เกิดความเจริญมรรคเจริญผลแค่นั้น ดังนั้น หาก“ศีลเป็นกุศล”ถึงขั้นพัฒนาจิต(ศีลเจริญถึงขั้นภาวนามัย) ก็จะมี“อวิปฏิสาร”(ความไม่เดือดเนื้อร้อนใจ)เป็นผลเป็นประโยชน์ และหากปฏิบัติเป็นกุศลยิ่งขึ้นไปก็จะเจริญมี“ปราโมทย์”(ความยินดี) มี“ปีติ”(ความอิ่มใจ) มี“ความสงบจากกิเลส”(ปัสสัทธิ) มี“สุข”(วุปสมสุข) มี“สัมมาสมาธิ”(ความตั้งมั่นในจิตแบบพุทธ) มี“ยถาภูตญาณทัสสนะ”(ความรู้ยิ่งในของจริง)มี“นิพพิทาวีระคะ”(ความเมื่อหน่ายคลายกิเลส) มี“วิมุตติญาณทัสสนะ”(ปัญญารู้แจ้งเห็นจริงในวิมุตติ) เป็นผลเป็นประโยชน์ตามลำดับ *“ศีลที่เป็นกุศลย่อมยังความเป็นอรรถัตตผลให้บริบูรณ์โดยลำดับ”* ปานนั้นทีเดียว เช่น มี“วิมุตติ”ในอบายภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอย่างชัดเจน ก็ต้องมีญาณรู้แจ้งในตน เป็นต้น [พระไตรปิฎกเล่ม ๒๔ ข้อ ๑ และ ๒๐๘]

๕. จะต้อง“มีญาณ ๗ ประการ” หมายถึงผู้ที่พ้นภูมิต่ำที่เรียกว่า “ภูมิอบาย” [ดังในข้อ ๓. เป็นต้น] และเป็นผู้พ้นกิเลสชั้นหยาบที่เรียกว่า “วิตกกมกิเลส”มาแล้วจริง ยังเหลือกิเลสชั้นกลางที่เรียกว่า“ปริยภูฐานกิเลส”ต่อไป ที่ตนเองจะต้องมี**“ญาณ”**รู้ในกิเลสเหล่านี้ด้วย ซึ่งเป็น“ญาณโลกุตระ” ไม่ใช่ความรู้สามัญทั่วไปที่ปุถุชนจะสามารถรู้ เพราะมีได้เฉพาะ“ผู้บรรลุแล้ว”เท่านั้น ดังนั้น **ผู้ที่จัดอยู่ในภูมิ“โสดาบัน”จะต้องมี“ญาณ”ทั้ง ๗ นี้ จึงจะชื่อว่า เป็นผู้เปรียบพร้อมด้วย“โสดาปัตติผล”** ได้แก่...

(๑) คนผู้นั้นจะต้องรู้แจ้งชัดใน“ปริยภูฐานกิเลส” หมายความว่า กิเลสในระดับเจริญกว่า“วิตกกมกิเลส” แม้กิเลสนั้นก็ชื่อว่านิวรรณ์ ๕ อยู่ นั่นแหละ ทว่าละเอียดขึ้นสูงขึ้นไปกว่า“วิตกกมกิเลส” ผู้เป็นโสดาบันนั้น จะต้องมีความรู้สามารถรู้จักรู้แจ้งรู้จริงกิเลสนิวรรณ์นั้นๆจะลุ่มมรุมอย่างไรแค่ไหนขั้นนี้เป็นนิวรรณ์กิเลสในขั้นปริยภูฐาน ตามฐานะแห่งภูมิของอาริยชนระดับนี้ ผู้นั้นก็ต้องรู้แจ้งในกิเลสเหล่านั้นๆได้จริง ภูมิธรรมข้อที่ ๑ ของโสดาบัน

จึงได้แก่ผู้ผ่านพ้น“วิติกกมกิลเลส”(กิลเลสขั้นต้น ขั้นปุถุชน ขั้นหยาบ) เพราะ
ถูกกำจัดมาได้แล้ว จึงจะนับว่าเรามีกิลเลสขั้นปริยฎฐาน เป็นความรู้ที่รู้จัก
รู้แจ้งรู้จริง ใน“ตัวตนกิลเลส”ได้ดียิ่งกว่าผู้มี“วิติกกมกิลเลส” นั่นเอง และ
ในภูมิขั้นนี้จะสามารถรู้ปริยฎฐานกิลเลสไม่ว่าจะเป็นนิเวรณใดๆกลุ่มมรรคในจิตตน
เราก็อยู่ในภูมิที่จะสามารถรู้กิลเลสระดับนี้ของตน ฉะนั้นพระพุทธเจ้าจึงตรัส
ว่า **เป็นผู้มีจิตตั้งไว้ดีแล้ว เพื่อตรัสรู้สัจจะทั้งหลาย**

พระพุทธเจ้าจึงทรงยืนยันว่า ภูมิเช่นนี้ไม่ใช่เรื่องสามัญที่ปุถุชนทั่วไปจะ
เป็นเช่นนั้นมิเช่นนั้น เพราะเป็นโลกุตระ เกิดได้เป็นได้เฉพาะอารยสาวก
ผู้มีภูมิบรรลุลจฺจนเท่านั้น

(๒) คนผู้นั้นเป็นผู้ไม่หนีหน้า“เหตุที่จะเกิดกิลเลส” หรือไม่ใช่หนัก
ปฏิบัติธรรมผู้เอาแต่หลบหนีเหตุปัจจัยที่จะทำให้เกิดกิลเลส แต่ต้องเป็น
นักปฏิบัติธรรมผู้กล้าประจัญกับเหตุ คบค้ำกับปัจจัยนั้นๆตามชีวิต
ปกติสามัญอย่างเหมาะสมแก่ฐานะ **โดยกล้าประจัญกับสงครามกิลเลส
กล้าคบค้ำกับสนามรบที่จะฆ่ากิลเลสนั้นเสมอ หรือปฏิบัติซ้ำซากอยู่กับ
โจทย์นั้นๆ(อาเสวนา) และทำให้มันเกิดผลสำเร็จอย่างที่เคยฆ่าละล้างกิลเลส
นั้นๆมานั้นแหละอีกๆๆ เพิ่มความเจริญ(ภาวนา) และต้องทำให้มากกว่า
จนกว่าจะถึงขั้นสัมบูรณ์(พหุสัมมัฏ)**

พระพุทธเจ้าจึงทรงยืนยันว่า ภูมิเช่นนี้ไม่ใช่เรื่องสามัญที่ปุถุชนทั่วไปจะ
เป็นเช่นนั้นมิเช่นนั้น เพราะเป็นโลกุตระ เกิดได้เป็นได้เฉพาะอารยสาวกผู้มีภูมิ
บรรลุลจฺจนเท่านั้น

(๓) คนผู้นั้นจะมีปัญญาญาณรู้ชัดได้ว่า“ทิวฏฐิที่ประกอบไปด้วย
หลักเกณฑ์และมรรคผลชนิดที่เราปฏิบัติได้ผลมาแล้ว”นั้น มัน**ไม่เหมือน
กันกับ“ทิวฏฐิอันชนิดอื่นของนักปฏิบัติอื่น ซึ่งแม้เขาจะได้ผลของเขาที่จะ
เป็นอย่างอื่นๆ”** ดังนั้น ผู้ที่ได้ผลอย่าง**“สัมมา”**นี้แล้ว จึงเห็นแจ้งแน่ชัด

ว่า **ไม่มีแบบไหนจะมาเหมือน หรือยิ่งนอกศาสนาพุทธก็ยิ่งไม่มีอย่างนี้** แต่แน่นอนว่า ก็จะต้องเหมือนกัน ดังเดียวกันกับผู้มี**“ทิฏฐิ”**เดียวกัน

พระพุทธเจ้าจึงทรงยืนยันว่า ภูมิเช่นนี้ไม่ใช่เรื่องสามัญที่ปุถุชนทั่วไปจะเป็นเช่นนั้นี่เช่นนั้น เพราะเป็นโลกุตระ เกิดได้เป็นได้เฉพาะอาริยสาวกผู้มีภูมิบรรลุลจริงเท่านั้น

(๔) ผู้บรรลุลแล้วจะมีชีวิตเป็นอยู่ตาม**“ศีลที่ตนได้แล้ว”**นั้นอย่างสบายๆ ไม่ลำบากใจเพราะศีล จะมีชีวิตไปกับศีลที่ทำได้แล้วสบายๆ เป็นธรรมชาติสามัญ แต่หากถ้าเมื่อใดตนบกพร่องในศีลหรือผิดพลาดในศีลที่ตนได้แล้วนั้นขึ้นมา ก็จะมีรู้สึกเดือดเนื้อร้อนใจทันที และจะรีบปลงอาบัติด้วยสำนึกอย่างรวดเร็วพลันทีเดียว แล้วสำรวจในข้อผิดพลาดนั้นๆต่อไป เปรียบเสมือนมือหรือเท้าของเด็กน้อยหากถูกถ่านไฟร้อนเข้าเมื่อใด จะรีบชักมือชักเท้าทันที หดกลับหนีไฟร้อนเร็วพลัน ฉะนั้น

กล่าวคือ **คนผู้นี้เป็นผู้มี**“หิริ-โอตตบปะ”**ต่อศีลต่อธรรมของตนอย่างแท้จริง จะรักศีลสงวนธรรมที่ตนได้นั้นๆให้มันคงอยู่เสมอ หากตนเกิดบกพร่องผิดพลาด ในศีลที่ตนได้ตนดีแล้วนั้นขึ้นเมื่อใด ก็จะสำนึกทันทีและรีบแก้คืนกลับ ทำศีลนั้นให้บริสุทธิ์ดังเดิมโดยเร็วมิชักช้า ความรักศีลรักธรรม ความสำนึกในศีลในธรรม จะมีเป็นปกติธรรมดาของผู้เป็น**“โสดาบัน”** เพราะรู้คุณค่าของศีลของธรรมว่าเลิศยิ่งในชีวิตมันเป็นสินทรัพย์ที่ตนควรได้ควรมียิ่งกว่าทรัพย์คฤหาสน์เงินตรา**

ซึ่งจะแตกต่างจาก**“คนผู้ไม่ใช่โสดาบัน”**หรือบุคคลผู้ไม่มีศีล ผู้ไม่รักศีล รักธรรมอย่างชัดเจน เพราะผู้ไม่รักศีลรักธรรมหรือผู้ไม่มีศีลนั้น แม้เขาจะทำผิดศีลเขาก็ไม่รู้ไม่ชี้หรือแม้รู้ว่าเขาผิดศีลเขาก็ไม่เดือดเนื้อร้อนใจอะไร จะผิดศีลก็ผิดไป ไม่เห็นจะนำตอกอกตักใจอะไร แล้วผู้**“ไม่ใช่โสดาบัน”**ก็จะไม่นำพาในศีลในธรรมต่อไปเป็นปกติสามัญ ตามธรรมดาของปุถุชน

เขาก็จะเป็นธรรมดาสามัญอยู่อย่างนั้นไปอีกนานเท่านั้น

พระพุทธเจ้าจึงทรงยืนยันว่า ธรรมดาสามัญของ“ปุถุชน”ทั่วไป จึงไม่ใช่ธรรมดาสามัญที่“อารยบุคคล”เป็นได้และเป็นอยู่ เพราะเป็นโลกุตระ เกิดได้เป็นได้เฉพาะอารยสาวกผู้มีภูมิบรรลुจริงเท่านั้น แต่ทั้ง ๒ ต่างก็มี “ความเป็นธรรมดาสามัญปกติ”ของตนๆ ทว่าคนละวิธี

(๕) คนผู้อยู่ในภูมิ“โสดาบัน” หรือผู้ถึงพร้อมด้วย“มรรค-ผล”แล้ว นี้ จะต่างจากนักปฏิบัติธรรมที่ยัง“ไม่สัมมาทิฐิ”หรือผู้มี“ทิฐิ”อื่นๆ ถึงขนาดเป็นผู้มีสมรรถนะพิเศษ หรือมีความสามารถพิเศษ ชนิดที่ปุถุชน ทั่วไปจะเป็นอย่างโสดาบันท่านเป็นไม่ได้ แต่ผู้ถึงพร้อมด้วย“มรรค-ผล” แล้วจริง จะมีสมรรถนะพิเศษนี้ได้เป็นธรรมดาเป็นปกติในชีวิตกันเลย

กล่าวคือ คุณภาพแห่งสมรรถนะพิเศษที่ว่านี้ จะมีทั้งสามารุเป็นผูปฏิบัติ“ฉาน”ไปพร้อมๆกับขณะที่มีชีวิตปกติสัมนาโพลงๆ มีอิริยาบถ สามีธุธรรมดาของคนที่กระตือรือร้นชวนชวายทำการทำงานต่างๆ หรือ ประกอบอาชีพต่างๆไปด้วย พร้อมกับทำ“ฉาน”ไปด้วย(และสั่งสมสัมมาสมาธิไปด้วย) และทั้งขณะเดียวกันพร้อมๆกับที่ทำงานทำอาชีพอยู่นั้นแหละ ก็ปฏิบัติธรรมโดยสามารถพิจารณา“กายในกาย..เวทนาในเวทนา..จิตในจิต..ธรรมในธรรม”ไปด้วย มีสติสัมโพชฌงค์..ฉัมมวิจย สัมโพชฌงค์..วิริยสัมโพชฌงค์ คอยเฟ่งฟุ้งมุงปรารถนาแรงกล้าในการปฏิบัติธรรมให้แก่ตนเองไปในตัว ชนิดมีประสิทธิภาพของ“ปริญญา ๓” หรือ“สัมมัปปธาน ๔”คล่องแคล่วแว่วไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล ว่าใครจะเก่งมากเก่งน้อย อย่างเป็นทางการเป็นปกติของชีวิตทีเดียว ทั้งธุริกิจการงานไม่ว่างานต้งานสูงต้งานต่ำของสังคมหมู่กลุ่ม ทั้งตนเองก็ยังมี ความเฟ่งฟุ้งมุงต้งขึ้นแข็งอยู่กับการปฏิบัติธรรม เพื่อสร้าง“สัมมาในองค์มรรคทั้ง ๘”ให้เจริญต้งๆขึ้น ซึ่งก็คือ การปฏิบัติอิทธิศีลสิกขา..

อธิจิตสิกขา และอธิปัญญาสิกขา ครบสูตรอยู่ในขณะนั้นนั่นเอง ไม่ต้อง
แยกเวลาแยกสถานที่ ไปเป็นคนละเวลา เช่นเวลาทำงานทำอาชีพก็เวลาหนึ่ง
หากจะปฏิบัติธรรมหรือจะปฏิบัติ“ฌาน”ก็ต้องหยุดทำงานหยุดทำ
อาชีพ ไปอยู่แต่ในที่จำเพาะในเวลาจำเพาะอีกที่หนึ่งอีกเวลาหนึ่งต่างหาก
การปฏิบัติธรรมของพุทธที่**สัมมาทิฐิ**ตามหลัก“มรรค ๘”นั้น
ไม่ต้องแยกเวลาแยกสถานที่ แต่อย่างใดเลย

เพราะคุณภาพหรือประสิทธิภาพในข้อที่ ๕ ของคนผู้เป็น“โสดาบัน”
ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้นี้ ต้องเป็นผู้มีความสามารถปฏิบัติธรรม
หรือปฏิบัติ“ฌาน”ไปพร้อมกัน อยู่พร้อมกันกับการทำงานทำอาชีพ
ทุกอิริยาบถ มีกายกรรม,วจีกรรม,มโนกรรมต่างๆของความเป็นชีวิต
อยู่ตามปกติคนสามัญที่ล้มตาโพลงๆเป็นคนตื่น จิตขึ้นรับวิถีทุกทวาร

เปรียบเสมือนแม่โคลูกอ่อน ที่เล็มหญ้ากินด้วย และฆ่าเลี้ยงเลี้ยงดู
ลูกน้อยไปด้วย พร้อมๆกัน หมายความว่า ทั้ง ๒ หน้าที่ หรือ ๒ งานนั้น
ทำอยู่ในขณะเดียวกัน

ซึ่งข้อนี้เป็นที่น่าสังเกตอย่างสำคัญ ว่า ผู้ปฏิบัติตามหลัก“มรรค ๘ มี
องค์ ๘”ที่เป็น“สัมมาทิฐิ”จริงแล้ว นั้น ผู้ยิ่งบรรลุดุธรรมของพระพุทธเจ้า
ถูกตรงแน่แท้ตามที่พระพุทธเจ้าทรงยืนยันไว้ ก็จะ**ยิ่งกระตือรือร้นชวนชวาย**
ในกิจในงานสร้างประโยชน์แก่สังคมยิ่งขึ้นด้วยและยิ่งสมาธิแน่นแน่ [ไม่ใช่
สมาธิในขณะนั่งหลับตา แต่เป็น“สัมมาสมาธิ”ที่มีในทุกอิริยาบถ] **กล่าวคือมีจิตรู้**
ครบ ๖ ทวาร ตื่นเต็มแวงไว แต่มีอารมณ์เป็นหนึ่ง (เอกัคคตารมณ์) **เพ่งดึงขำนิ**
ขำนาญในการปฏิบัติธรรมไปพร้อมกันกับขณะที่ทำการทำงานภายนอกยิ่งขึ้น
โดยรู้ทันกิเลสไปในขณะมีสัมผัสอยู่กับอะไรต่ออะไรต่างๆนั้นด้วย ชนิดที่เป็น
ธรรมดาสามัญปกติในชีวิต ไม่ใช่ต้องปลีกเวลาต่างหากไปปฏิบัติธรรม
เป็นครั้งเป็นคราว หรือทำอย่างยากลำบาก ต้องฝึกต้องฝน จึงเป็นผู้มี

ประโยชน์สร้างสรรค์ เองงานเอาการในหมู่ในคณะในสังคม ชยันชวนชวย เพราะ“คิด-พูด-ทำสิ่งที่ควรทำ-มีอาชีพสร้างสรรอยู่” ไม่ได้ปฏิบัติ“ฉาน” ต่างหากจากการงานในชีวิตประจำวันอันเป็นปกติธรรมดา ทำ“สมาธิ”ไปกับการทำงานในชีวิตปกติ

อารยบุคคลที่“**สัมมาทิฐิ**”จริง จึงไม่ใช่คนผู้ยิ่งปฏิบัติธรรม ยิ่งกลายเป็นคนเอาแต่หลงอยู่หนึ่งๆ ว่างๆ หยุดๆ ที่่อยๆ หรือยิ่งหนีสังคม ไม่ประกอบ การงานอะไร แล้วหลงนับถือกันว่า“นี่แหละคือผู้สงบ-ผู้ตัดขาด-ผู้หลุดพ้นโลก”อย่างพาชื่อ ตามที่ชาวพุทธส่วนใหญ่ในปัจจุบันนี้ได้พากัน หลงเข้าใจผิดเอียงโต่งไปหาลัทธิฤษีชีไพรดาบสผู้เอาแต่หลงติดป่าติดถ้ำ ติดสถานที่สงบ กันนั้นไม่

บุคคลผู้ถึงพร้อมด้วยทิฐิของพระพุทธเจ้า จะต้องปฏิบัติจนถึงขั้น ชื่อว่า“**เป็นธรรมดาสัมณ**”กันทีเดียว ซึ่งกว่าจะฝึกฝนจนมีได้เป็นได้ ใน“**อารยธรรม**”ถึงขั้นชื่อว่า “**เป็นธรรมดาสัมณ**”หรือ“**เป็นปกตินิสัย**” (ธัมมตา)ปานนั้น จึงไม่ใช่“**ธรรมดาสัมณ**”ของปุถุชนเป็นกันอยู่แน่ๆ

พระพุทธเจ้าจึงทรงยืนยันว่า ธรรมดาสัมณของ“**ปุถุชน**”ทั่วไป จึงไม่ใช่ธรรมดาสัมณที่“**อารยบุคคล**”เป็นได้และเป็นอยู่เพราะเป็นโลกุตรระ เกิดได้ เป็นได้เฉพาะอารยสาวกผู้มีภูมิบรรลุธรรมจริงเท่านั้น แต่ทั้ง ๒ ต่าง ก็มี“**ความเป็นธรรมดาสัมณปกติ**”(ธัมมตา)ของตนๆ ทว่าต่างก็เป็นคนละ วิสัย

(๖)คนผู้อยู่ในภูมิ“**โสดาบัน**” หรือผู้ถึงพร้อมด้วย“**มรรค-ผล**”แล้ว จะ ต่างจากนักปฏิบัติธรรมที่ยัง“**ไม่สัมมาทิฐิ**”หรือผู้มี“**ทิฐิ**”อื่นๆ ถึงขนาด มีกำลังพิเศษหรือมีความสามารถพิเศษ ชนิดที่ปุถุชนทั่วไปเป็นอย่างนี้ไม่ได้ แต่พระโสดาบันเป็นอยู่อย่างนั้นได้ปกติในตนสามัญธรรมดา

เพราะผู้ที่มีภูมิโสดาบันหรือผู้ถึงพร้อมด้วย“โสดาปัตติผล”แล้วจริงจะเป็นได้อย่างแข็งแรง(พลตา)ถึงขั้นเรียกได้ว่า**มีความเป็นอำนาจ**(พลตา) **ในตนเอง จนตนเองได้พึงอย่างวิเศษ**(นี่คือ อัตตา หิ อตตโน นาโถ แห่ฯ) **และมีความเป็นกำลัง**(พลตา)**จนสามารถสืบทอดเนื้อแท้ของพระศาสนาไว้ได้ทีเดียว**

กล่าวคือ คนผู้นี้จะสามารถเข้าใจและรู้จักกรรมของพระพุทธเจ้าที่ตรัสแสดงไว้ดีแล้ว แม้จะมีบัณฑิตคนใดแสดงธรรมต่างๆออกมาอย่างไร ก็จะได้รับได้รู้ได้ ตั้งใจไตร่ตรองเลือกเฟ้นเอาได้ ว่า อย่างนี้คือพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้า อย่างนั้นไม่ใช่ จึงกอบกรอประโยชน์ได้ ทำใจในใจจนเกิดคุณค่าได้ มีใจที่เต็มไปด้วยความเอาใจใส่ต่อธรรมทั้งปวง และจดจ่อตั้งใจใฝ่ฟังเอามาไตร่ตรองอย่างดี อย่างแข็งแรงถึงขั้นเรียกได้ว่า **ความเป็นกำลัง ความเป็นอำนาจ** (พลตา)

นับว่าเป็นผู้สามารถเก็บเอาพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้าไว้สืบทอดต่อไปได้ เพราะเป็น “อารยสาวก”จริง ผู้มี“**เชื่อ**(พุทธ)แท้” ย่อมสืบทอดต่อพันธุ์ “**พุทธแท้**” [นี่เป็นเพียง“**เชื่อแท้ระดับต้น คือ โสดาบัน**” หากเป็นผู้มี“**เชื่อแท้ระดับสูงกว่านี้**” ก็ยังจะสืบทอดต่อพันธุ์แท้ ได้คุณภาพดีกว่าขึ้นไปอีก]

พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า “**ความเป็นปกติสามัญธรรมดา**”นั้น เป็น **ความธรรมดา**(ธัมมตา)เช่นใด ก็เป็นเช่นนั้นเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นอย่างกับ “**ปุถุชน**” หรือเป็นอย่างกับ“**อารยชน**” แต่ถึงกระนั้นก็ยังมีความ**ต่าง**“**ในความ เป็นธรรมดา**” ของคน ๒ ฐานะนี้แน่นอน โดยเฉพาะผู้ที่มี“**อารยธรรม**” ในตนได้แล้วจน**เป็นธรรมดานั้นมันไม่ใช่ความเป็นธรรมดาสามัญที่“ปุถุชน”** ทั่วไปเขาเป็นอยู่ และ“**ปุถุชน**”ย่อมจะเป็นเช่น“**อารยสาวก**”ท่านเป็น..ไม่ได้ เพราะเป็นโลกุตระที่เกิตได้เป็นได้เฉพาะอารยสาวกเท่านั้น แต่ทั้ง ๒ ต่างก็มี

“ความเป็นธรรมดาสามัญปกติ” (ธรรมดา) ของตนๆ

(๗) คนผู้อยู่ในภูมิ“โสดาบัน”หรือผู้ถึงพร้อมด้วย“มรรค-ผล”แล้ว จะต่างจากนักปฏิบัติธรรมที่ยัง“**ไม่สัมมาทิฐิ**”หรือผู้มี“**ทิฐิ**”อื่นๆ ถึงขนาดมีกำลังพิเศษหรือมีความสามารถพิเศษชนิดที่ปุถุชนทั่วไปเป็นอย่างนี้ไม่ได้ แต่พระโสดาบันเป็นอยู่อย่างนั้นได้ปกติในตนสามัญธรรมดา(ธรรมดา)

เพราะผู้ที่มีภูมิโสดาบันหรือผู้ถึงพร้อมด้วย“มรรค-ผล”แล้วจริงจะเป็นได้อย่างแข็งแรง(พลตา)ถึงขั้นเรียกได้ว่า **มีความเป็นอำนาจ(พลตา) ในตนเอง จนตนเองได้ฟังอย่างวิเศษ** (นี่คือ อตตะ ทิ อตตโน นาโถ แห่ๆ) **และมีความเป็นกำลัง(พลตา)จนสามารถสืบทอดเนื้อแท้ของพระศาสนาไว้ได้ทีเดียว**

กล่าวคือ คนผู้นี้จะสามารถเข้าใจและรู้จักกรรมของพระพุทธรเจ้าที่ตรัสแสดงไว้ดีแล้ว แม้จะมีบัณฑิตคนใดแสดงออกก็จะรับได้รู้ได้ ตั้งใจไตร่ตรองเลือกเฟ้นเอาได้ ว่า อย่างนี้คือพระสัทธรรมของพระพุทธรเจ้า อย่างนี้ไม่ใช่ และมี“มรรค-ผล”จนแข็งแรงสมฐานะ นอกจากจะมีผลแข็งแรง(พลตา)แล้ว

ย่อมได้ความรู้อรรถ(อรรถเวท) หมายถึง ได้สิ่งที่เป็นแก่นแท้บรรลุผลตามที่ตั้งหมาย

ย่อมได้ความรู้ธรรม(ธรรมเวท) หมายถึง ได้ความจริงต่างๆ ทั้งที่เป็นสิ่งเป็นปรากฏการณ์ เป็นเหตุเป็นผลต่างๆ ซึ่งมีทั้ง“สมมุติธรรม” และ“ปรมาตถธรรม” มากมายเชิงชั้น สลับซับซ้อน ไม่ว่ารูปธรรมหรือนามธรรมตามบารมีเท่าที่ผู้นั้นๆจะสามารถ

ย่อมได้ความสุขใจยินดีว่าเริงอิมเอม(ปามุชช)อันเกิดขึ้นจากกรรมอย่างแข็งแรงถึงขั้นเรียกได้ว่ามีความเป็นกำลัง,มีความเป็นอำนาจ(พลตา)

นับว่าเป็นผู้สามารถเก็บเอาพระสัทธรรมของพระพุทธรเจ้าได้ สามารถคุ้มครองพระสัทธรรมของพระพุทธรเจ้าไว้สืบทอดต่อไปได้ เพราะเป็น

“อาริยสาวก”จริง ผู้มี“เชื้อ”(พุทธ)แท้” ย่อมสืบทอดต่อพันธู์“พุทธแท้”

พระพุทธเจ้าทรงยืนยันไว้ชัดในพระไตรปิฎกเล่ม ๑๒ ข้อ ๕๔๓-๕๕๐ ว่า “อาริยสาวกผู้ประกอบด้วย ‘ญาณ๗’ นี้แล้ว ย่อมเป็นผู้เปรียบพร้อมด้วย‘โสดาปัตติผล’ ฉะนั้นแล”

ผู้บรรลุระดับ“โสดาบัน”ก็ตาม “สกิทาคามี”ก็ตาม “อนาคามี”ก็ตาม แม้ที่ลุดถึงขั้น“อรหันต์” ก็ล้วนมีรายละเอียดแยกแยะทั้งเนื้อหา คุณภาพ องค์ประกอบ และประเภทต่างๆไว้ชัดเจนทั้งนั้นมากมาย ดังนี้เป็นต้น

๕

ปกิณกสาธะ

สวรรค์และการเวียนว่ายตายเกิด

ถาม : ผมจะไม่ลืกลงไปกว่านั้น แต่ว่าก็จะไม่ออกจากเรื่องนี้ไปไกลนัก เพราะว่าผมเองก็ยังอยู่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ“ความเชื่อ”อยู่ในเรื่องของ“ธรรมชาติ”ของความเชื่อ เพราะฉะนั้น ผมก็อยากจะขออธิบายตอนนี้ว่า เนื้อเรื่องบางอย่างที่ผมสนใจ

ตัวผมเองจริงๆแล้ว แต่เดิมนั้นผมเป็นยิว ตลอดชีวิตของผมในวัยเด็ก มีขันธ์นารีที่เป็นชาวคริสเตียนก็จะมาเคาะประตูบ้านของผม แล้วก็อธิบายกับพวกผมว่า ถ้าเผื่อผมนั้นไม่เชื่อว่าพระเยซูคริสต์นั้นมาสู่โลกนี้แล้วก็สิ้นพระชนม์ไปบนไม้กางเขนเพื่อที่จะช่วยไถ่บาปพวกเรา และถ้าไม่เชื่อว่า พระเยซูคริสต์นั้นทรงฟื้นคืนชีพขึ้นมาหลังจากนั้น ๓ วัน เราที่ไม่เชื่อนั้น จะถูกไฟนรกเผาอยู่ชั่วกับชั่วกัลป์ ส่วนตัวผมเองนั้น ผมเลือกที่จะไม่เชื่อที่มิชชันนารีบอกอย่างนั้น แม้ว่าสักวันหนึ่งอาจจะเปลี่ยนไป ผมเองก็ไม่ทราบ

แต่ตอนนี้ผมกลับเปิดตัวเองสู่ศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธสอนว่า ถ้าผมไม่ประพฤติตัวที่ดีไปในบางด้าน ผมจะกลับมาเกิดใหม่ และเกิดครั้งแล้วครั้งเล่า อาจจะมีเกิดมาเป็นวัว อาจจะมีเกิดมาเป็นงู

จากมุมมองทัศนคติของผมเอง ผมจะแยกได้อย่างไรในเรื่องสิ่งที่กล่าวว่าเป็นลัทธิ ความเชื่อว่าเป็นลัทธิ...ระหว่างศาสนาคริสต์ที่เชื่อในเรื่องของสวรรค์และนรก กับความเชื่อของศาสนาพุทธในเรื่องของการเวียนว่ายตายเกิด

ตอบ : ศาสนาพุทธสอนไม่ให้เชื่ออะไรง่ายๆ ให้เพียงรับฟังด้วยปัญญา และมีวิจารณ์ญาณเลือกเฟ้นได้ ตัดสินตามปัญญาเท่าที่เรามีอยู่ก่อนได้ แต่อย่าเพิ่งปักใจเชื่อลงไปทันที ต่อเมื่อได้ปฏิบัติพิสูจน์จนเกิด

ผลที่เป็นกุศลินีในตนจริงชัดเจนแล้ว เราก็จะรู้ว่า “เชื่อได้หรือไม่” ต้องปฏิบัติพิสูจน์ด้วยตนเอง

ศาสนาพุทธนั้น เป็นศาสนาที่พระพุทธเจ้าทรงยืนยันด้วยคำว่า “เอหิ-
ปัสสโก” ซึ่งหมายความว่า “เชื่อเชิญทุกคนให้เข้ามาดู มาดูมาเห็นด้วย
ตัวเองเถิด” ไม่ว่าจะลี้กซึ่งสูงส่งแค่ไหนๆ หรือ “มาเถิด..จงมา
พิสูจน์ให้เห็นจริงด้วยตนเอง” หรือถ้าจะพูดให้ซึ่งข่งกัว่า “ท้าทายให้มาพิสูจน์
กันได้ จงเห็นจริงเห็นแจ้งด้วยตัวเองที่เดียว” จึงค่อย “เชื่อ”

ในศาสนาพุทธก็มีสวรรค์มีนรก เรื่องของสวรรค์และนรกเป็นเรื่องของ
จิตวิญญาณ สวรรค์นรกไม่อยู่นอกจิตวิญญาณ จิตวิญญาณในตัวเรามี
สวรรค์นรกก็อยู่ในตัวเราเดี๋ยวนี ถ้าเราทำใจของเราเป็นนรก เมื่อเราตาย
ไม่มีร่างกายนี้แล้ว เราก็เป็นนรกเหมือนกันกับที่เรามีร่างกาย และจะ
เป็นนรกอยู่กับเราจริงยิ่งกว่าตอนที่เรามีร่างกาย เพราะเมื่อตายลง ตอนนั้น
เราปราศจากรูปธรรมที่เป็นร่างกายไปแล้ว นรกจึงเป็น เสมือนรูปธรรมเต็มๆ
ที่นามธรรมของเราอาศัยอยู่เท่านั้น สภาพเช่นนี้ขณะนั้นนั้นจึงเป็นโลกที่เป็น
จิตวิญญาณล้วนๆ ไม่มีรูปธรรมปน นรกสวรรค์แท้ๆของจิต

ดังนั้น จะมีร่างกายหรือไม่มีร่างกาย นรกก็คือโลกของนามธรรม
จิตวิญญาณเมื่อตกอยู่ในโลกของนามธรรมเต็มๆ ไม่เหลือรูปธรรมแล้วเช่นนี้
จึงเป็น นรกจริงยิ่งกว่าเมื่อตอนยังไม่ตายหรือยังมีส่วนของรูปธรรมอยู่
ตั้งนี่เอง

เราจะมีร่างกายหรือไม่มีร่างกาย มันก็นรกอันเดียวกัน ตายหรือเป็นก็
นรกอันนั้น เพียงแต่ว่า เมื่ออยู่ในโลกของความจริงอย่างไรน อย่างไรน
ก็ชัดกว่า เห็นจริงกว่าเพราะปกเปลือกความจริงออกไปสู่แก่นั่นเอง

เพราะฉะนั้น เราต้องรีบกำจัดนรกสำหรับเราเดี๋ยวนี และสร้างสวรรค์
สำหรับเราเดี๋ยวนี หากเป็นสวรรค์ถึงจะมีเดี๋ยวนีหรือตายไปก็เป็นสวรรค์

เหมือนกัน พิสูจน์นี้ได้เดี๋ยวนี้ ถ้าเราทำสวรรค์สำเร็จ มันก็เป็นสวรรค์ทันที พิสูจน์ให้เห็นแจ่มตั้งแต่ยังเป็นๆ นี้แล้ว จะชัด เราจะ“เชื่อ”ความจริงที่มีที่**ได้จริงเอง** ต้องพิสูจน์ความจริงนี้ให้เกิดให้เป็นตั้งแต่ยังไม่ตายนี้ให้ได้ เมื่อเรามีความจริง เห็นความจริงนี้แล้ว เราจะ**ไม่เชื่อ**ก็แล้วไป ช่วยเหลืออะไรไม่ได้แล้ว เพราะแล้วแต่ผู้ใดจะ“เชื่อ” เมื่อเห็นจริงของจริงนั้นๆ แล้ว ก็ต่างเลือกเอาตามใจของตน นั่นเป็นอิสระเสรีภาพส่วนตัวขั้นสัมบูรณ์

ข้อสำคัญ *ตนจะทำสวรรค์สำเร็จไหมละ ?*

ถาม : *โดยส่วนตัวของผมเองแล้วนั้น ผมเห็นด้วยกับพ่อท่าน*

ตอบ : สวรรค์ก็พุดถึงแล้ว เมื่อกี้พุดผ่านไปนั้น เป็นสวรรค์ทั่วไป ที่ส่วนใหญ่รู้จักกัน แต่ในศาสนาพุทธยังมีละเอียดลึกซึ้งซ้อนชั้นขึ้นไปอีก คำว่า“สวรรค์”ก็ยังมีแบ่งเป็น“สวรรค์ของโลกๆหรือของโลกียะ” กับ “สวรรค์ของโลกุตระ”

ถาม : *ผมยังไม่เข้าใจข้อนี้*

ตอบ : สวรรค์หรือนรกของโลกียะนั้น ประเดี๋ยวก็นรก ประเดี๋ยวก็สวรรค์ เกิดอยู่แล้วๆเล่าๆ เพราะนรกหรือสวรรค์นั้น คือ อารมณ์ที่มีแดนอยู่ในจิตวิญญาณนั้นแหละเกิดอยู่เป็นอยู่ จิตวิญญาณอยู่ที่ไหน นรกหรือสวรรค์ก็อยู่ที่นั่น อยู่ที่อื่นไม่มี จะเป็นหรือจะตายจิตวิญญาณก็มีนรก มีสวรรค์อยู่ในนั้น อยู่นอกตัวหรือในตัวก็คือนรกคือสวรรค์ในจิตนั่นเอง

เมื่อจิตวิญญาณของใครก็ตาม อยากได้อะไรมาเสพ อยากได้ของสวย มาให้แก่ตนเป็นต้น หากอยากได้ แต่ยังไม่ได้ตามที่อยากนั้น ความไม่สมใจ “อยาก”ก็ยังคงรุ่ม ยังพลุ่งพล่านอยู่ ถ้ามันอยากมาก ก็ยิ่งจะรู้ว่าการในจิต

ได้ชัด นั่นแหละคืออาการตื่นแต่ร้อนมาให้แก่ตน คือทุกข์(เคหสิต-โสมนัสเวทนา) เป็นสัตว์นรียกรรมี้แท้ๆ เพราะยังไม่ได้ทำให้ตนได้เสพสมใจอยาก ก็เป็นทุกข์ เป็น**นรก** แต่ถ้าเมื่อใดได้มาสสมใจตน ก็เสพสมอารมณ์ ที่ได้สมใจอยากนั้น ก็เป็น**สวรรค์**เสพสมใจที่อยากนั้น คือสุข(เคหสิต-โสมนัสเวทนา) เพราะได้มาให้ตนเสพสมใจอยาก เรียกสภาพนี้ว่า **สุข** เป็น**สวรรค์** ในระดับ“สมมุติเทพ”

นี่คือ นรกหรือสวรรค์ อันเกิดจริงเป็นจริงของคนปุถุชน เป็นสวรรค์หรือนรกของโลกียะ ที่คนในโลกแม้แต่สัตว์เดรัจฉานต่างเป็นต่างมีกันอยู่ **ทั้งนั้น** หากไม่เรียนรู้ตามแนวทางของ“**โลกุตระ**” ก็ไม่มีทางปิดนรกจบสวรรค์ **เชิงนี้แบบหนึ่งได้** ชีวิตสัตว์โลกที่เป็นอยู่เช่นนี้ ก็จะวนเวียนอยู่กับ“**นรก-สวรรค์**” อยู่อย่างนี้ไปนานเท่านั้น หรือ**นรีนดร** และ**ไม่เที่ยงแท้** จึงไม่จบสุด สัมบูรณ์ลงได้

ผู้จะเดินทางไปสู่“**โลกุตระ**”หรือ“**นิพพาน**” ต้องปิด“**นรกโลกียะ**” เหล่านี้ให้ได้ และสร้าง“**สวรรค์โลกุตระ**”ขึ้นมาทดแทน คือจะต้องทำลายล้างกิเลสที่“**อยากได้มาให้ตน**”นั้นๆลงให้ได้ ถ้าลดล้างกิเลส นั้นๆลงได้ นั่นคือ เรากำลังปิดหรือลด“**นรกโลกียะ**”ลงไปตามจริงเท่าที่สามารถล้างกิเลสได้จริงเท่าใดๆ

และขณะเดียวกันกับที่เราปฏิบัติธรรมมีมรรคผลลดล้าง“**กิเลส**”ลง ได้นี้ซึ่งก็คือกำลังลด“**นรก**”ดับ“**นรก**”ให้แก่ตนไปตามลำดับ เราลดกิเลสลงได้ด้วยฝีมือประพตปฏิบัติของเรา เราก็จะ“**ดีใจ**”ที่**สามารถลดกิเลสได้สมใจอีก** เราก็จะปลื้มใจดีใจ(ปีติ) ก็เป็น“**สวรรค์**”อีกชนิดหนึ่ง นั่นคือเรา**เสพรสสวรรค์ชั้นโลกุตระ**เข้าไปเหมือนกัน แต่เป็น“**สวรรค์โลกุตระ**”แล้ว เป็น“**วูปสมสุข**”(เนกขัมมลิตโสมนัสเวทนา) ไม่ใช่สวรรค์แค่“**สมใจในการตามใจกิเลส ที่อยากได้โลกธรรม ๘ มาให้แก่ตนสำเร็จ**” ทว่าเป็นการได้สมใจ

“ที่ได้กำจัดกิเลสตามที่มุ่งหมายประพุดิปฏิบัติแท้ๆ”ต่างหาก ต้องจับ “ประเด็น” อย่างไรก็ตามเป็น“โลกียะ” อย่างไรก็ตามเป็น“โลกุตระ” ให้แม่นยำคมชัดๆ และถ้าจิตใจหรือพอใจอยู่แค่นี้ ก็เป็น“สวรรค์แค่ลดกิเลสได้แค่นี้” ติดเป็นสวรรค์เป็นเทวดาโลกุตระ(อุบัติเทพ) หลงสวรรค์อยู่แค่ขั้นนี้ อยู่เท่านี้

นี่คือ สวรรค์อันเกิดจริงเป็นจริงของอารยชน เป็นสวรรค์ของโลกุตระ ที่เป็นสุขเพราะสามารถลดกิเลสของตนเองลงได้จึงเสพสุขสมใจในภุมินี่อยู่ (เนกขัมมลิตโสมนัสเวทนา)

และถ้าหากผู้นี้ได้พยายามประพุดิลดกิเลสให้ตน ทว่าลดไม่ได้ เพราะสู้กิเลสไม่ไหว ตนก็ไม่สนใจที่ไม่สามารถชนะกิเลส จึงเสียใจเป็นทุกข์ ก็เป็นนรกของคนระดับนี้เหมือนกันเป็นทุกข์ของการต่อสู้ที่แพ้ศัตรูอันคือ อุปกิเลส แล้วไม่รู้จักวาง(เนกขัมมลิตโสมนัสเวทนา) **ทุกข์เพราะผู้นี้ยึดมั่นหรือ ยังวางไม่เป็นจากการไม่สามารถเข้าถึงภูมิสวรรค์สูงขึ้นไปสู่โลกุตระที่สูงขึ้น ได้อีก**

ถ้าแม้นางได้ก็“ไม่ทุกข์”หรือ“ไม่มีนรก”ของขั้นนี้ได้สูงขึ้นไปอีก แต่ก็ ยัง“ไม่ได้สวรรค์”ขั้นโลกุตระเพิ่มเติมขึ้นมาเท่านั้น หากวางความติดยึดนี้ได้ จนเป็นอารมณ์“ไม่ทุกข์ไม่สุข”(เนกขัมมลิตอุเบกขาเวทนา) ก็เป็น ความสามารถในการทำ“เนกขัมมลิตอุเบกขา”ชนิดหนึ่งแม้จะไม่ได้ลด “กิเลส”หรือ“ตัณหา” แต่ก็เป็นการลด“อุปาทาน”แท้ๆ(ลดความติดยึด)ลงได้ จึงเป็น“สวรรค์ในโลกุตระ”อีกชนิดหนึ่ง

แต่ถ้าแม้เห็นว่าผู้้นั้นสามารถ“ลดกิเลสลงไปได้หรือลดกิเลสนั้นๆ ได้จนหมด” และอีกทั้งสามารถ“ลดกิเลสที่เป็นการดิใจซ้อนขึ้นมาอีก เพราะลดกิเลสลงได้สมใจ”(ปีติ) [เรียกกิเลสขั้นนี้ว่า“อุปกิเลส”] กระทั่งหมดสิ้น กิเลสระดับนี้ หรือที่เรียกว่าหมดทั้งกิเลส และหมดทั้ง“อุปกิเลส”ด้วย

อย่างสิ้นเกลี้ยง แม้ที่สุดถึงขั้นอารมณ์“เนกขัมมลิตอุเบกขาเวทนา” ผู้ปฏิบัตินี้ก็รู้เท่าทันและสามารถปล่อยวาง“อัตตา”หรือปล่อยวางอุปาทานขั้นสุดนี้ได้

ผู้มีญาณ๓ ทั้งสังจญาณ-กิจจญาณ-กตญาณ รู้แจ้งในอารมณ์ตนว่า ไม่มีเสพสมใจ ไม่สุขเพราะได้เสพสมใจ ไม่ทุกข์เพราะไม่มี“อยาก”มาเสพรส ให้ลมใจตนแล้ว(ดับกามตัณหา-ภวตัณหา-วิภวตัณหาได้สิ้นเกลี้ยง) จึงไม่ต้องมีสุข ความไม่มีทุกข์อย่างโลกียะจึงเป็นอันดับสิ้นไปหมด ชนิดที่ไม่ต้องวนเวียน อยู่กับสุขๆ-ทุกข์ๆอีกแล้วตลอดไป และแม้แต่สุข-ทุกข์ในส่วนเหลือของ สวรรค์ชั้นโลกุตระ อีกทั้งความไม่สุข-ไม่ทุกข์หรืออุปาทานในอัตตาใดๆ ก็วางได้สิ้นรอบด้วย ผู้นั้นก็สมบูรณ์ในโลกุตระภูมิ ได้นิพพาน

ถาม : ผมเข้าใจสิ่งที่พ่อท่านพูดแล้ว

ตอบ : แล้วคุณจะไปพิสูจน์สวรรค์ไหนล่ะ หมายถึงว่าจะพิสูจน์ สวรรค์แบบไหน ?

ถาม : แน่แน่นอนครับ ผมคิดว่าผมจะเลือกสวรรค์ในนิพพานมากกว่า แต่ว่าผมก็ยังไม่สามารถจะอนุโลมได้ในกรณีที่ผลักดันเรื่องนี้ ผมพูดนี้มันเป็นการยากมาก เหมือนกันในการที่จะเรียบเรียงคำพูด ความจริงก็คือว่า ไม่ว่าผมจะเห็นด้วย แล้วก็เห็นดีกับสิ่งที่ พ่อท่านพูดมานั้นสักเพียงใดก็ตาม และผมคิดด้วยว่าผมจะต้องคิด ผมจะต้องนึกพิจารณาในเรื่องนี้อย่างจริงจังจ้ะว่า ในสิ่งที่พ่อท่านได้ พูดขึ้นมา นั้น ผมจะต้องคิดในชีวิตส่วนตัวของผมด้วย

สิ่งนั้นไม่ใช่สิ่งที่คริสเตียนเขาหมายความกัน เพราะว่าทาง คริสเตียนนั้น เขาไม่ได้หมายความอย่างที่เรากำลังพูดกัน แต่เขา หมายถึง“นรก”จริงๆ และ“สวรรค์”จริงๆ นรกข้างล่างและสวรรค์

ข้างบนจริงๆ และเขา“เชื่อ”กันจริงๆเลยว่า พระเยซูคริสต์นั้นสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขน แล้วก็ฟื้นคืนพระองค์มา ๓ วันต่อมา เพื่อที่จะให้โอกาสแก่คนได้เลือกกระหว่างสองอย่างนั้น คือ ให้เลือกเอา ระหว่าง“สวรรค์”กับ“นรก”

ท่านฟื้นขึ้นมาเพื่อให้คนได้มีโอกาสเลือกเอา ระหว่าง “สวรรค์”และ“นรก” นี่คือ ความเชื่อของทางชาวคริสต์

ตอบ : อตมาเข้าใจ เพราะว่าแม้แต่ในพุทธเอง ผู้ที่เอียงไปทางพราหมณ์ ที่มี“พระเจ้า” มีพระพรหม มี God หรือมีความเชื่อใน“สิ่งศักดิ์สิทธิ์”ที่เป็นฤทธิ์บันดาลบันดาลอันไม่เกี่ยวเนื่องด้วย“กรรม”ด้วย“วิบาก”ของตนๆ การเชื่อหรือทิวฏฐิอย่างนี้ก็ล้วนเหมือนกัน แม้ชาวพุทธที่หลงผิดติดยึดในแนวทางเช่นที่ว่านี้ก็เยอะ

ถาม : เช่นเดียวกัน คิดในแง่เดียวกัน เมื่อคิดมาถึงเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด ผมจะต้องเชื่อว่า“ผมจะต้องเกิดใหม่”นี้อย่างหนึ่ง และผมจะต้องเชื่อว่า“ผมจะต้องเกิดใหม่ในรูปลักษณะที่สูงกว่าหรือต่ำกว่า”อีกด้วย ถูกหรือไม่ครับว่าในทางพุทธศาสนาต้องเชื่ออย่างนั้นขอได้โปรดช่วยแก้คำพูดผมด้วย ถ้าผมเข้าใจผิด

ตอบ : ไม่ผิด ถูกแล้ว

ถาม : เพราะฉะนั้น อันนี้ก็เพียง“ความเชื่อ”เท่านั้นสิครับ นี่เป็น“ความเชื่อ” แม้ว่าพ่อท่านจะคิดว่า นี่เป็น“ความจริง”นี่เป็น“สัจจะ” แต่มันก็เป็นแค่“ความเชื่อ”เท่านั้น ใช่ไหมครับ

ตอบ : ผู้ที่เพียงมีปัญญาหรือมีความเข้าใจได้เพียง“ความเชื่อ”ที่น่าเชื่อถือ ก็แค่“เชื่อถือ”อตมาแบ่งความเชื่อระดับนี้ไว้เป็นระดับต้น

ซึ่งใช้ภาษาไทยเรียกว่าแค่“เชื่อถือ”ภาษาบาลีก็เรียกว่า“สัทธา”หรือสันสกฤต
ก็ว่า“ศรัทธา” เป็นความเชื่อขั้นแรกทั่วไป ต่อมาผู้ที่มี“ความเชื่อ”สูง
ขึ้นไปกว่านั้นถึงขนาดที่คิดว่า“เราน่าจะพิสูจน์เข้าหาความจริง” คนนี้ก็จะ
ถึงขั้นอยากได้อะไรก็อยากเป็น จะชวนชวนแสวงหาและปฏิบัติตนเอง
เพื่อพิสูจน์เข้าไปหา“ความจริง” นี่เป็น“ความเชื่อ”ที่มีกำลังแห่งความเชื่อ
มากขึ้นสูงขึ้น อาตมาแบ่งเป็นขั้นที่ ๒ ใช้ภาษาไทยเรียกผู้มีความเชื่อถึง
ขั้นนี้ว่า“เชื่อฟัง” ภาษาบาลีก็จะเป็นความเชื่อที่มีกำลังสูงขึ้นจริงก็เรียกว่า
“สัทธินทรีย์”(สันสกฤต=ศรัทธินทรีย์)

ความเชื่อขั้นสูงสุดท้าย คนที่มี“ความเชื่อ”ระดับนี้ ก็คือ ผู้ที่ปฏิบัติ
จนประสบผลสำเร็จอย่างได้“ความจริง”นั้นๆเกิดจริงเป็นจริงในตนแล้ว
ผู้นั้นก็จะ“เชื่อความจริงที่เราได้เราเป็นแล้ว”นั้น ไม่ใช่เชื่อแค่ด้วยเหตุผล
หรือเชื่อเพราะน่าเชื่อ หรือเชื่อเพราะเป็นเรื่องที่เชื่อตามๆกันมาแต่บูร์าบูราณ
หรือเพราะอะไรต่ออะไร ตั้ง ๑๐ ประเภทตามที่พระพุทธเจ้าเคยตรัสไว้
ใน“กาลามสูตร” แต่ที่เชื่อนี้เพราะ“มีความจริง” นั้นๆแล้วอย่างรู้จักรู้แจ้งชัด
ในตน จึงเชื่อ อาตมาเรียก“ความเชื่อ”นี้ในภาษาไทยว่า“เชื่อมั่น”ในภาษาบาลี
ก็เป็นความเชื่อขั้น“สัทธาพละ”(สันสกฤต = ศรัทธาพละ)

ถาม : *ผมเข้าใจครับ แต่ผมจะสามารถพิสูจน์เรื่องการเวียนว่าย
ตายเกิดได้อย่างไร เมื่อผมตายไปแล้ว ผมจะจำอะไรไม่ได้ แม้ว่าจะ
ปฏิบัติในทางพุทธแล้วก็ตาม*

แน่นอน อาจจะมีบางท่านที่สามารถจดจำหรือระลึกชาติได้
อย่างเช่นพ่อท่าน แต่ว่าพวกเขาส่วนมากก็จำอะไรไม่ได้ สำหรับ
ชาติปางก่อน

ตอบ : ก็ไม่ต้องถึงขั้นระลึกชาติหรือหมายถึงชีวิตร่างกายที่ถือ

ชาติกำเนิดจากกรรมมารดาข้ามภพข้ามชาติไปถึงปานนั้นก่อน ขอให้เรา
เข้าใจคำว่า“อดีต” คือสิ่งที่ผ่านไปแล้ว เป็นต้นว่า**พฤติกรรมที่เกิดขึ้นแล้ว
ผ่านปัจจุบันไปแล้ว แล้วเราสามารถระลึกเอา“พฤติกรรมอดีต”ที่เกิดขึ้น
แล้วนั้น มาระลึกดูได้ไหม?** เท่านั้นก่อนก็ได้

ระลึกถึง“การเกิด-การตาย”ในจิตวิญญาณของเราที่เวียนว่ายตายเกิด
เป็นกรรมกิริยาของจิตที่เกิดขึ้น แล้วก็หยุดไปหรือดับไปพักไป มีอารมณ์
ใน“มโนกรรม”ที่เกิดที่ดับในขณะที่เป็นๆนั้นก่อนเกิด เช่นอกุศลจิตหรือกิเลส
นั่นเองเกิด และมันก็ดับไปชั่วคราว แล้วเวียนกลับมาใหม่ หรือเรารู้พุทธรู้
แล้วเราก็ปฏิบัติให้อกุศลจิตนั้นดับลงได้ จนมันตายสนิท

ที่สำคัญนั้น ก็คือ **การเกิดของกิเลส** นักปฏิบัติธรรมจะต้องรู้จัก
“การเกิดของกิเลส” เมื่อ“กิเลส”เกิดขึ้นแล้วก็ผ่านไปเป็นอดีต เราสามารถ
ย้อนระลึกถึง“อดีตของกิเลส”นั้นๆได้ไหม? หรือยิ่งระลึกถึงองค์ประกอบ
ต่างๆในการเกิดกิเลสต่างๆทั้งหมด รู้เรื่องราวทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว
มีพฤติกรรมต่างๆเป็นอดีต ทั้งภายนอกภายใน กล่าวคือ ทั้งรูปธรรมขันธ์นอก
ที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวข้อง ทั้งจิตใจอารมณ์ที่เกิดจริงในจิตของอดีต และ
สามารถรู้ในอารมณ์จิตที่เป็นอดีตนั้นๆของเราว่า มี“กิเลส”เกิดด้วย
หรือไม่ อย่างไร เป็นกิเลสตระกูลไหน

ซึ่งมันก็เป็น“อดีต”แท้ๆที่เราย้อนระลึกไปถึง เพื่อนำมาพิจารณาดูอีกที
ว่า เราได้ปฏิบัติธรรมหรือไม่ ได้ผลอย่างไร

“กิเลสมันเกิด” แล้วเราสามารถทำให้“กิเลสมันดับ”ได้หรือไม่ แค่นั้น
อย่างไร หรือ“กิเลส”เช่นนี้ เคยเกิดกับเรามาแล้ว และเราก็เคยต่อสู้
พยายามปฏิบัติด้วย“สมถวิธีและวิปัสสนาวิธี” เคยลดละมาบ้างแล้ว
มันเวียนมาเกิดอีกหรือไม่ มันเกิดมากกว่าเก่า หรือเกิดน้อยกว่าเก่า
หรือไม่เกิดอีก ดังนี้ เราจะรู้“การเกิด-การตายของกิเลส” ตามที่เป็นจริง

ของเรา เป็นการเรียนรู้ ตรวจสอบความจริง

เมื่อเราปฏิบัติได้รับผลของกรรมะ รู้อดีต รู้ปัจจุบัน หรืออดีตที่มีรอบของการเวียนเกิดเวียนตายในเรื่องของการเกิดกิเลสเกิดอารมณ์ในจิตวิญญาณ การเกิดของอกุศลจิต-การตายของอกุศลจิต การเกิดของกุศลจิต เป็นต้น การระลึกถึง“อดีต”ในการเกิด-การตายแค่นี้ ก็เป็นผลที่จะเป็นหลักฐานในการยืนยันความจริงนี้ได้

การระลึกถึง“ความเกิด-ความดับ”และเห็นจริงใน“ความเกิด-ความตาย” เช่นนี้ คือ“การระลึกชาติ”ที่สำคัญยิ่ง มีประโยชน์ยิ่ง เมื่อเราฝึกฝนจนชำชองแล้วเราก็จะเก่งกล้าสามารถสูงขึ้นๆระลึกถึง“อดีต”ได้ยาวไกล ชำมภพข้ามชาติได้ยิ่งๆขึ้นตามความสามารถต่อไป

ถาม : คือสิ่งจะเกี่ยวกับเรื่องกรรมไขไหมครับ ถ้าอย่างนั้นคำว่า เวียนว่ายตายเกิด ก็สามารถที่จะตีความในเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดของจิตใจด้วย ของจิตวิญญาณด้วยไขไหม

ตอบ : แน่หนอนทีเดียว เรื่องจิตใจนี้เป็นสำคัญ ส่วนที่จะไปมีความสามารถพิเศษสูงถึงขั้นไปเข้าใจการเวียนว่ายตายเกิดผ่านการระลึกชาติไปอีกหลายๆชาติ ชำมภพข้ามชาติที่เป็นการเกิดจากกรรมมารดาที่เป็นคนลัทธิทางเนื้อหนังนั้น มันยากกว่า แต่จริงๆแล้ว..ไม่สำคัญเท่า เพียงแต่ถ้าแม่นยำระลึก ชำมภพข้ามชาติได้อีกมากขึ้น มันก็มีข้อมูลยืนยันความจริงได้เพิ่มมากขึ้นยิ่งกว่าเท่านั้น

การมีความสามารถระลึกชาติ ชำมภพข้ามชาติไปอีกมากมายได้แต่ไม่สามารถเรียนรู้การเวียนว่ายตายเกิดของกิเลสในจิตอย่างเป็นสัจจะ ก็ไม่มีประโยชน์ทางปรมัตถธรรม ที่จะทำให้ตนเจริญถึงนิพพานได้

แต่..แม้จะสามารถระลึกชาติแล้วการเวียนว่ายตายเกิดของกิเลส
ได้จริงและสามารถทำให้กิเลสตายหมดเกลี้ยงได้ภายในชีวิตชาติเดียวนี้
โดยไม่สามารถระลึกข้ามชาติได้ ก็เพียงพอแล้ว ได้นิพพานแล้ว นี่ต่างหาก
คือ ความสำคัญยิ่งกว่า

ถาม : และนั่นถือว่า เป็นการเวียนว่ายตายเกิดในลักษณะ
หรือชนิดเดียวกันด้วยหรือไม่

ตอบ : ด้วย.. เพราะเป็นเรื่องของ“ปรมาตถธรรม”ที่เดียว ก็เรื่อง
ของจิต-เจตสิกนี้แหละที่พาเวียนว่ายตายเกิด

ถาม : ในคำว่า ปรมาตถกัตติ จิตกัตติ เจตสิกกัตติ ล้วนเป็นศัพท์สำคัญ
แล้วในเนื้อหาแห่งความจริง มันหมายถึงการเวียนว่ายตายเกิด
ที่มีลักษณะอันเดียวกันด้วยใช่ไหม

ตอบ : อันเดียวกัน ถ้าเข้าใจด้วย“พุทธปัญญา”อย่างถ่องแท้ เพราะ
ตัวการที่ทำให้“เวียนว่ายตายเกิด”อย่างไม่มีทางจบสิ้นนั้น มันคือ“กิเลส”
ซึ่งทำตัวราวกับ“จิต” แต่เป็น“ตัวปลอม” แท้ๆนั้นมันเป็น“แขกหรือผู้มา
เยือน”(อาคันตุกะ) เข้ามาแฝงอยู่ใน“จิต” ความจริงมันไม่ใช่“จิต” ไม่ใช่
“วิญญาณ”จริงแท้ มันทำตัวราวกับเป็น“จิตแท้”เสียเองเลยที่เดียว หาก
ให้กิเลสมันเป็นใหญ่พาเวียนว่ายตายเกิดอยู่ละก็ ไม่มีวันหยุดเวียนว่าย
หรือไม่มีสิทธิ์หยุดตายเกิด-เกิดตายลงอย่างเด็ดขาดสูญภพชาติได้เลย
ถ้าแม้ันผู้ใดไม่ศึกษาฝึกฝนในเรื่องของ“จิตวิญญาณ”จนมี“ญาณ
อาริยะ” สามารถแยก“ตัวปลอม”(กิเลส)หรือ“แขก”(อาคันตุกะ)ที่มันดีซุ่ม
ทำตัวเป็น“จิต”เป็น“วิญญาณ”มานาน และแฝงอยู่ใน“จิต”อย่างสนิทเนียนนี้
ออกจาก“ความเป็นจิตเป็นวิญญาณ”ได้ชัดๆเจนนๆ แล้วจัดการกำจัด

หรือฆ่าเจ้ากิเลสให้“ตายสนิท”เด็ดขาดสำเร็จลง จนหมดสิ้นอาสวะ
ท้ายสุด(อันติมะ) ผู้นั้นก็ ไม่มีวันได้รู้“ความจริงอันยิ่งใหญ่” ว่า...

อิสสระสัมบูรณ์ของมนุษย์ คืออย่างไร?

จิตแท้หรือจิตที่บริสุทธิ์สมบูรณ์จริงนั้น เป็นหรืออยู่อย่างไร?

“จิตวิญญาน”นั้น จริงๆแล้วไม่ใช่ทั้ง“สิ่งเที่ยงแท้” ไม่ใช่ทั้ง
“ความนิรันดร์”

และการเวียนว่ายในสังสารวัฏนั้น ใครเป็นผู้กำหนดบังคับลบล้าง
แท้จริง?

แม่ที่สุก “จิต”กับ“พระเจ้า”ที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั้นมันอย่างไร
กันแน่?

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงยืนยันว่า...

“จิตเป็นประธานสิ่งทั้งหลายทั้งปวงจิตเป็นใหญ่กว่าสิ่งทั้งหลายทั้งปวง
สิ่งทั้งหลายทั้งปวงสำเร็จได้ด้วยจิต” (มโนปุพพังคมา ชัมมา มโนสกุฎฐา มโนมยา)

ไม่มีใครเป็นประธานของ“จิต”อีกที่ ไม่มีใครเป็นใหญ่กว่า
“จิต” อีกแล้ว จิตเป็นประธานสิ่งทั้งหลายทั้งปวง

นอกจากผู้ยัง“อวิชชา”อยู่เท่านั้นที่ยังเป็นทาสอยู่ จึงยังมี“นาย”
ยังมี“สิ่งที่ใหญ่กว่าเหนือกว่าตน”อยู่อีก ยังไม่สูงสุดในตนเอง

สำหรับผู้ฆ่ากิเลสตายเกลี้ยงสิ้นสำเร็จจริง กิเลสเกิดอีกไม่ได้แล้ว
คนผู้นี้ก็คือ “ผู้อิสระ”อย่างสมบูรณ์ เป็นผู้มี“จิต”บริสุทธิ์ “จิต”นี้
จึงเป็นใหญ่เป็น“พระเจ้า”ของตนเองจริงๆ ไม่มีใครใหญ่กว่าตัวของ
ผู้นี้เองอีกแล้ว

คนผู้นี้จึงมี“จิต”ของตนเองนั่นเองเป็นประธานหรือเป็น
ใหญ่ที่สุดในตนเอง ยกเว้นผู้เป็นทาสกิเลสอยู่

ดังนั้น ผู้เป็นใหญ่ที่สุดนี้จะเวียนเกิดเวียนตายอีก เป็น
ตัวตนมนุษย์ที่เวียนวนมาหยั่งลงสู่ครรภ์มารดา ตลอดออกมา
มีรูปร่างซึ่งจับต้องเห็นกันด้วยตาสัมผัสรู้ได้ด้วยทางทวารนอก
ท่านก็มีสิทธิ์จะยังสามารถอยู่ได้

**หรือท่านจะตาย“ดับสูญสนิท”ชนิดดับภพจบชาติ ไม่มีอะไร
ใดๆ เหลืออีกเลยเด็ดขาดสำหรับตน “ตนหมดสิ้นทั้งความเป็น
ตัวตน สูญสนิท ทั้งไม่มีตัวตนไปกับกาละในมหจักรวาลอีก”**
(บริณีพพาน)ก็สามารถทำได้ด้วยยอมเป็นเอกสิทธิ์สมบูรณ์ในตนเอง
จริงๆ ไม่มีใครอื่นหรืออำนาจยิ่งใหญ่อื่นใดละเมิดได้

นี่คือ“ความเป็นใหญ่”ที่พิสูจน์ได้อย่างแท้จริง

ส่วนสิ่งที่“ตายสนิทแล้ว”ไม่เกิดอีก ก็คือ“กิเลส”ซึ่งตายแล้วถึงขั้นสุด
ถอน“อาสวะ”สิ้นไม่เหลือที่เดียว “ความตายในประเด็นนี้”ก็ตายจริง และ
ยอมตายแล้วตายเลย ดังที่ได้กล่าวมาแล้วซ้ำซาก แม้ในความเป็นร่าง
เป็นกาย จะยังวนเกิดวนตายอยู่ภายใต้ฤทธิ์เดชของโลภีย์ หากจะถูกฤทธิ์เดช
ที่แรงกล้าของโลภีย์ มอมเอาเมาไปบ้างบางครั้ง ก็เป็นได้ชั่วขณะเท่านั้น
เหมือนเมาเหล้าเข้าสายก็หายไป จะไม่ติดหลงถาวรยืนนานอยู่ เช่นที่ชาวโลภีย์
เป็นเด็ดขาด อำนาจโลภีย์ไม่สามารถมอมเอาเอา “ผู้ได้ล้างกิเลสถึงรอบจริง”
นี้ กลับคืนไปเป็นชาวโลภีย์ได้อีก

ข้อสำคัญที่ต้องขอย้ำอีกก็คือ ทฤษฎีของพุทธสามารถรู้“รูป”
รู้“นาม”ของสภาวะในจิตในเจตสิก แล้วหัดวิเคราะห์จนรู้แจ้งใน “**อาการ-
สิ่ง-นิमित-อุเทศ**”ของจิตและเจตสิก **โดยเฉพาะ“กิเลส”ตามที่มีมัน
เป็นอยู่จริง** และสามารถทำให้มันจางคลายลง ทั้งหยาบ(วิตกกัมมะ)- กลาง
(ปริยภูฐานะ)- ละเอียด(อนุสยะ) สุดท้ายทำให้มันตายสนิทเกลี้ยงไม่เหลือ
ชนิดไม่เกิดอีกเด็ดขาด

“อาการ” หมายความว่า ความเป็นอยู่ หรือความเป็นไปของสภาพจิต ขณะนั้นๆ หรือกิริยาท่าทีของจิตขณะนั้นๆ ไม่ว่าจะ เป็นลักษณะ-อารมณ์- ความรู้สึกของจิตขณะนั้นๆ

“ลึงค” หมายความว่า ความแตกต่างของอาการในจิต ที่แยกเป็น **“ความแตกต่างกันได้”** เช่น กิเลสมี**ความแตกต่าง**จากจิตอย่างไร? ก็สามารณมีญาณแยกออกได้รู้ชัดเจน หรือกิเลสที่เป็นราคะมี**ความแตกต่าง**จากกิเลสที่เป็นโทสะอย่างไร? ก็สามารณมีญาณแยกออกได้ เป็นอกุศลแตกต่างจากกุศลอย่างไร? มีมากแตกต่างจากมีน้อยอย่างไร? ก็ล้วนสามารณแยก **“ความแตกต่างของอาการต่างๆในจิต”** ออกได้ ดังนี้เป็นต้น

“นิमित” หมายความว่า เครื่องหมายที่กำหนดให้รู้เจาะจงลงไป ในจุดสำคัญของสภาพนั้นๆอีกที เป็นต้นว่า ถ้าอย่างนี้ก็เป็นเครื่องหมาย ชี้ชัดว่า**“นี่คือกิเลส”** ถ้าอย่างนี้ก็เป็นเครื่องหมายชี้ว่า**“นี่คือปัญญา”** ถ้าอย่างนี้ ก็เป็นเครื่องหมายกำหนดให้รู้ว่า**“นี่คือราคะ”** ถ้าอย่างนี้ก็เป็นเครื่องหมาย ที่กำหนดได้แล้วว่า**“นี่คือโทสะ”** ดังนี้เป็นต้น

“อุเทศ” หมายความว่า การชี้ให้เห็น การยกขึ้นชี้แจง การอธิบาย การชี้บอก กำหนดการกันให้รู้ความ เป็นหัวข้อบ้าง สาธยายละเอียดบ้าง เป็นต้น

ถาม : **นั่นเป็นศัพท์สำคัญทางธรรมทั้งนั้น อันนี้ก็ทำให้ผม กระจำขี้เนาะแล้ว**

ผมอยากจะกราบเรียนถามพ่อท่านว่าอันนี้เป็นภาสติความเฉพาะ พ่อท่านเอง หรือว่าผู้นำทางด้านศาสนาอื่นๆก็เข้าใจแจ่มมุมนี่ของพระ พุทธศาสนา

ตอบ : ไนแจ่มมุมนี่อาตมาอธิบายให้คุณฟังนี้ เนื้อหาหลักๆ หรือแง่สำคัญๆ

หลายเรื่องหลายประเด็นของอาตมานั้น ไม่เหมือนผู้นำทางด้านศาสนาอื่น ๆ และก็มีหลายแง่หลายเรื่องมากมายที่เหมือนกันตรงกัน ซึ่งจะส่งเสริมให้รัฐตรึงสิ่งซึ่งขึ้นได้สักด้วยซ้ำ ถ้าได้ไตร่ตรองตามที่อาตมาอธิบายนี้ดี ๆ

และคำว่า“การตีความ”นั้น มีทั้งตีความจาก“ความคิดเห็น” ด้วยเหตุด้วยผล เรียกว่า“ตรรกะ” และมีทั้งตีความหรืออ่านจาก“สภาวะธรรมจริงออกมาเป็นภาษาสู่กันฟัง”

สำหรับอาตมานั้น“ตีความหรืออ่านจากสภาวะธรรมจริงออกมาสู่กันฟัง” เป็นส่วนมาก เฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของ“ปรมาตมธรรม”

ส่วนการตีความที่เป็น“ตรรกะ”นั้น อาตมาใช้ด้วย ก็มีอยู่ไม่น้อยเหมือนกัน สำหรับแง่เชิงที่ต้องอาศัยการตีความด้านตรรกะประกอบด้วย จึงจะรู้จะเข้าใจได้

ศาสนสัมพันธ์

ถาม : จากจุดนี้ผมอยากจะข้ามไปพูดเรื่องของพระพุทธรูปศาสนาของชาวอโศก กับพระพุทธรูปศาสนาของคนอื่น ๆ ทั่วไปในโลก

ผมเข้าใจว่าแก่นแท้ของพระพุทธรูปศาสนานั้นเหมือนกันทั้งโลก ผมอยากจะทราบว่าคุณคิดว่าศาสนาพุทธของคนไทยนั้น จะได้จากการศึกษาที่ติดต่อกับชาวพุทธอื่นในโลกบ้างไหม คุณคิดว่าพระพุทธรูปศาสนาแบบไทยหรือของคนไทยนั้น มีอะไรบ้างไหมที่ต้องเรียนรู้จากพระพุทธรูปศาสนาของคนอื่นเขานอกประเทศ เช่น พระพุทธรูปศาสนาที่ชาวอียิปต์ หรือชาวเวียตนาม หรือชาวญี่ปุ่นที่เขานับถือกัน เขาเชื่อถือกัน

ตอบ : ความจริงพุทธรูปศาสนาในประเทศไทยนี้เองก็เพียงพอ แต่

จะได้ความรอบรู้ปรีถีย่อยแตกต่างจากศาสนาพุทธในแบบประเทศอื่น ๆ ก็เป็นส่วนเพิ่มเติมที่จะนำมาประกอบวินิจฉัย เปรียบเทียบและศึกษา เจาะเข้าไปหาความจริงเป็นการเพิ่มมิติของความรู้ในแนวกว้างและเนวลึกมากขึ้น ไม่เสียหายถ้ามีสัมมาทิฐิดีพอ แต่ถ้าไม่สัมมาทิฐินักก็อาจจะ เป็นผลทำให้ลังเลสงสัย รวนเร่ได้หรือยิ่งฟุ้งเกิน ยิ่งลั่นเปลืองออกไป กว่าความจำเป็นมากขึ้นก็ได้ ทำให้หมกมุ่นยิ่งขึ้นก็ได้ เพราะในปัจจุบันนี้ พุทธต่างๆตื้นๆไม่ลึกซึ่งอะไรมากนัก หรือพุทธผิดๆนั้น มีมากเสียด้วย

ถาม : *ผมอยากทราบเรียนถามว่า พ่อท่านยินดีที่จะได้รับเชิญ เป็นผู้สอนศาสนา ไปเป็นแขกผู้สอนศาสนาในประเทศอื่น เช่นว่า ในเวียดนาม หรือที่อื่นไหม*

ตอบ : *อาตมาคงจะเหน็ดเหนื่อยมาก เพราะอาตมาพูดภาษาอื่น ไม่ได้เลย*

ถาม : *ขึ้นอยู่กับภารกิจที่ต้องมีล้าม*

ตอบ : *ขนาดอาตมาอธิบายนเองกับคนไทยแท้ๆ ด้วยภาษาไทยของตัวเอง อาตมายังเหน็ดเหนื่อยมาก เพราะทุกวันนี้“ศาสนาพุทธมันซับซ้อน สับสนปนเป จนยากแก่การเจาะเข้าไปหาเนื้อแท้”*

ถาม : *ผมกำลังทำให้พ่อท่านเหนื่อยมากหรือเปล่าครับ ตอนนี้*

ตอบ : *เมื่อเราเต็มใจ หากจะเหนื่อยก็ไม่เป็นไร*

ถาม : *สำหรับผมซึ่งเป็นคนภายนอกนั้น ผมรู้สึกคล้ายกับว่า ผู้นำทางพระพุทธศาสนาอย่างเช่นพ่อท่านเองจะต้องมีอะไรบางอย่าง*

ที่จะต้องร่วมกันอยู่ในการที่จะเผยแพร่อำสอนทางพระพุทธศาสนา เช่น ในฐานะที่เป็นผู้นำทางศาสนานั้น พ่อท่านคิดว่าท่านมีอะไรที่จะต้องแชร์กัน ระหว่างท่านกับองค์ดาไลลามะ หรือ ดิข นัท ฮันท์

ตอบ : ต่างแบ่งกันทำงานอยู่ไกลๆ ต่างคนก็ต่างร่วมกันช่วยพระพุทธศาสนา ต่างคนต่างก็ช่วยมนุษย์ ต่างคนต่างก็วิถี่ยศนาของตนด้วย ซึ่งเป็นการร่วมทำให้พุทธศาสนาถูกต้องตั้งมาขึ้นมาทั้งรวมทั้งแบ่งกันทำด้วยจิตใจที่มีจุดหมายเพื่อพระพุทธศาสนาอย่างเต็มหัวใจเหมือนกัน ต่างคนต่างก็มีเจตนาดีต่อพระพุทธศาสนาไปตามบารมีของตน ตามฐานะของตนๆ เหมือนครุร่วม“โลกเรียน”เดียวกัน ต่างแบ่งกันสอน แบ่งกันทำ ช่วยกันทำ

วินัยของสมณะ

ถาม : ผมใคร่จะเรียนถามพ่อท่านในเรื่องอื่นๆ ที่เจาะจงลงไป ผมเข้าใจว่า ถ้าเพื่อสมณะหรือสิกขมาตุรน์ได้ทำผิดข้อวินัย ๕ ประการ กฎ ๕ ประการ เช่น ขโมยทรัพย์มากกว่า ๑๐๐ บาท หรือ มีความสัมพันธ์ทางเพศ ส่วนอีก ๓ ข้อ ผมจำไม่ได้ แต่คิดว่าพ่อท่านคงทราบ เขาก็จะถูกขับไล่ ถูกตัดออกจากหมู่สงฆ์ ใช่ไหมครับ

ผมเข้าใจดีว่า กฎการลงโทษจะต้องรุนแรง แต่ว่าทำไมไม่ลงโทษ เช่นว่า ขับจากหมู่กลุ่มสัก ๕ ปี อะไรอย่างนี้

ตอบ : กฎก็คือกฎ คุณเข้าใจดีว่า “กฎการลงโทษกรณีร้ายแรงก็ต้องรุนแรง” ซึ่งก็ดีแล้ว ใช่ไหม ในกฎที่ต้องรุนแรง ก็เพราะเหมาะสมตามนั้น แม้แต่ทางโลกเขาก็ยังมี ส่วนที่ไม่รุนแรงก็มีระดับลดหลั่นไป

สำหรับประเด็นที่คำถามนี้ คงหมายถึงความผิดระดับ“**ปาราชิก**” ซึ่งมีอยู่ ๔ ข้อ ไม่ใช่ ๕ ข้อยุทธภัย ก็ใช่ ผิดความสัมพันธ์ทางเพศ ก็ใช่ ถ้าผิดในกฎ“**ปาราชิก**”นี้ ต้องถึงขั้นขับจากหมู่ให้ร่วมอยู่กับหมู่ไม่ได้ ถือว่า คนผู้นั้นตายจากศาสนาพุทธไปทั้งชาติ ไม่ต้องสอน ไม่ต้องอนุเคราะห์ใดๆ ในด้านธรรมะไปหนึ่งชาติ นี่คือโทษหนักของ**พุทธศาสนา**

คำว่า “**ขับออกจากหมู่**” ในโทษ**ปาราชิก**นี้ คือโทษ“**อสังวาส**” ซึ่งโทษ“**อสังวาส**”เป็นโทษหนักที่สุดในประดาโทษทางศาสนาพุทธ อันหมายความว่า “**ไม่ให้ร่วมอยู่กับศาสนาพุทธแล้ว**”ดังนั้นผู้มีโทษ**ปาราชิก**จึง**ให้ร่วมกิจศาสนา**ไม่ได้ หรือ**ไม่อนุญาตให้เข้ามาศึกษาศาสนาพุทธอีก** ซึ่งแรงกว่าคำว่า “**ขับออกจากหมู่**”ที่เป็นโทษในระดับอื่น อื่นนั้นล้วนรองลงมาหมด

เป็นต้นว่า โทษระดับ“**บัพพาทนียกรรม**”ซึ่งเป็นโทษถึงขั้น**ขับออกจากหมู่**เช่นกัน แต่ไม่ถึงกับ**ไม่ให้ร่วมกิจศาสนาไปตลอดชีวิต** หรือ**ไม่อนุญาตให้เข้าร่วมศึกษาศาสนาพุทธอีกตลอดชีวิต**

หรือโทษระดับ“**สังวาสนาสนา**”ซึ่งเป็นโทษถึงขั้น**ขับออกจากหมู่** **ขับออกจากกรรพการ่วมกับสงฆ์** แต่ก็ไม่ถึงกับโทษ“**อสังวาส**”ที่เป็นโทษ**ปาราชิก**

เพราะโทษ“**อสังวาส**”นี้ หนักแรงกว่า โทษต่างๆทั้งหมดในประดาโทษทั้งหลายของศาสนาพุทธ แม้แต่“**พรหมทัณฑ์**”ซึ่งเป็นโทษที่สงฆ์ทั้งหลายพร้อมใจกันไม่พูดด้วย ไม่ว่าจะกล่าวตักเตือน ไม่ให้คำสั่งสอนใดๆ

โทษ“**ปาราชิก**”หรือ“**อสังวาส**”นี้ หมายถึง“**ไม่มีการร่วมกันใดๆ**”เท่ากับ “**ตายจากศาสนาพุทธไปชาติหนึ่ง**”แต่ไม่ได้หมายความว่าไม่ร่วมคบหาทีเดียว ก็ยังคบหาตามประสามนุษย์ร่วมโลกร่วมสังคมสัตว์โลก ไม่ใช่ไม่ร่วมในความเป็นมนุษย์เสียเลย มันก็จะเกินไป ยังให้ความเมตตากันได้

ร่วมในความเป็นมนุษย์ร่วมโลกร่วมสังคมกันได้ สงเคราะห์กันตามประสาเพื่อนมนุษย์ได้ ทว่า..สิ่งที่ไม่ร่วม”ไม่ให้การสงเคราะห์นั้นหมายเอา

“เรื่องของศาสนาพุทธเท่านั้น” เป็นการลงโทษไปตลอดชาติ จึงเท่ากับ “ตายจากศาสนาพุทธไปชาติหนึ่ง” นั่นคือ เฉพาะ “ความรู้ หรือความ เกี่ยวข้องกับการเกิดการมีธรรมะที่ชื่อว่าศาสนาพุทธ เป็นอัน “ไม่มี การเกิด (เป็นอาริยะทางจิต) ต่อได้อีกในชาตินี้” พุทธศาสนิกทุกคนจะต้อง “คว่ำบาตร” ไม่เอื้อไม่เต็มเชื้อพุทธธรรมให้ “สมี” ตลอดชีวิตของสมี

ดังนั้น ในสังคมพุทธที่ปฏิบัติต่อ “สมี” ก็ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามโทษ ของ “สมี” หมายความว่า *ภิกษุผู้ปาราชิกแล้ว* เท่ากับตายจากศาสนาพุทธ ไปแล้วชาติหนึ่ง แต่..ทุกวันนี้ แม้ในประเทศไทย ก็ยังปฏิบัติกันไม่ถูกต้อง ยังผิดพลาดอยู่มาก เพราะ “สมี” ยังได้รับการศึกษาพุทธศาสนาอยู่ ยัง ได้ร่วมกิจกรรมพุทธศาสนาอยู่ ชาวพุทธยังไม่เข้าใจลึกซึ้งถึงโทษทัณฑ์ ร้ายกาจนี้ ยังอนุโลมหย่อนยานจนไม่มีน้ำยาเลย ไม่สมกับโทษร้ายกาจ สูงสุดของสงฆ์กันแล้ว ภิกษุจึงไม่หวั่นเกรงโทษปาราชิก จึงละเมิดโทษ ร้ายแรงนี้กันเป็นประจำ โทษนี้ไม่ศักดิ์สิทธิ์แล้วปัจจุบันนี้ เพราะ การปฏิบัติไม่ถูกต้องตรงตามโทษอย่างสมน้ำหนักของโทษ อย่างเป็นทางการ

ถาม : *ผมเข้าใจในข้อนั้นครับ แต่ว่าผมยังไม่เข้าใจว่า ทำไมบทลงโทษถึงได้แรงขนาดนั้น ผมเข้าใจ เช่นว่า เขาจะต้องถูกสึก หรือว่าถูกขับไล่ออกจากหมู่ ตัดขาดจากหมู่สัก ๕ ปี หรือ ๑๐ ปี ซึ่งก็หนักพออยู่แล้ว ทำไมจะต้องตลอดชีวิตด้วย*

ตอบ : เพราะว่าเป็นกฏ กฏที่รุนแรงก็ต้องรุนแรง ความผิดขั้นนี้เป็นโทษที่ร้ายแรงที่สุด ทางโลกเขาก็มีโทษที่ร้ายแรงเช่นกัน เขารุนแรงขนาด *ประหารชีวิต* โน่นแน่ะ นี่เราไม่ได้ *ประหารชีวิต* จริงสักหน่อย แต่โทษทางศาสนาก็เทียบได้กับ *โทษประหารชีวิต* ที่เดียว จึงมีนัยสำคัญว่า “การประหาร” ของโทษหนักสุดนี้ มีด้วยประการฉะนี้

เรื่องกิเลส ซึ่งมีความลึกซึ้งลับซับซ้อนอยู่มาก พระพุทธเจ้าทรงรู้แจ้งด้วยพระปรีชาญาณในเรื่องเหล่านี้ดีเยี่ยม พระองค์ทรงตรากฎไว้เช่นนั้น ก็เพราะมันมีความเหมาะสมตามนั้น กฎก็ต้องมีศักดิ์มีสิทธิ์สมควรแก่น้ำหนักแห่งคุณค่าที่ควรจะได้จะเป็น

ดังนั้น การลงโทษขั้นรุนแรง ก็ต้องรุนแรง ทางโลกก็มี ทางธรรมก็มี เช่นเดียวกัน พระพุทธเจ้าตรัสถึงการฝึกสอนคนว่า ในทางธรรมของพระองค์ ก็มีการลงโทษถึงขั้น“ฆ่าทิ้ง” เช่นเดียวกันกับนักฝึกม้าที่ชื่อว่า “เกลี” ผู้เชี่ยวชาญในการฝึกม้า เขาก็จะมีการ“ฆ่าทิ้ง” ม้าที่ไม่รับการฝึกหรือม้าที่ถึงขั้นใช้ขั้นรุนแรงแล้วก็ยังไม่ฝึกได้ ด้วยการ“ฆ่าทิ้งเสีย เพื่อให้เสียชื่อเสียงแก่สกุลแห่งอาจารย์ของตน”

การ “ฆ่าทิ้ง” ของพระพุทธองค์

ก็คือโทษปาราชิก หรือ“อสังวาส” นี้เอง

พระพุทธองค์ตรัสว่า “คนคนนั้น เป็นคนที่ไม่ควรว่ากล่าวสั่งสอนอีกต่อไป ถึงแม้เพื่อนผู้ประพฤติพรหมจรรย์ร่วมกันซึ่งเป็นผู้รู้ ก็จะไม่ถือว่า คนคนนั้นเป็นคนที่ควรว่ากล่าวสั่งสอนอีกต่อไปด้วย เกลี..นี่แหละคือวิธีฆ่าอย่างดีในวินัยของพระอริยเจ้า ได้แก่ การที่ตถาคตและเพื่อนผู้ประพฤติพรหมจรรย์ร่วมกัน พวกกันถือว่าบุรุษนี้เป็นผู้ที่ไม่ควรว่ากล่าวสั่งสอนอีกต่อไป”(พระไตรปิฎกเล่ม ๒๑ ข้อ ๑๑๑) ซึ่งเป็นการลงโทษที่ร้ายแรงที่สุดเท่ากับ“ฆ่าทิ้ง” หรือเท่ากับ“ผู้ที่ถูกลงโทษ ตายไปจากการได้รับสั่งสอน คือไม่ได้รับการศึกษาศาสนาพุทธจากหมู่ชาวพุทธอีกทั้งชาติ ๑ ชาติ” ถือว่า **“ตายไปเพราะถูกฆ่าทิ้งแล้ว”**

คำว่า“ฆ่าทิ้ง”จึงหมายถึง ตายไปจากการได้รับคำสั่งสอน ไม่ได้เรียนรู้พุทธธรรมจากสังคมของพุทธต่อไปอีก “อสังวาส”หมายความว่า “ไม่ร่วมกันอีกแล้ว” ซึ่งก็คือ ถูกฆ่าทิ้งตายจากพุทธศาสนาไปสำหรับชีวิต

๑ **ชาติ** บทลงโทษ“ปาราชิก” จึงเท่ากับ..ถูกฆาตตายไปจากพุทธศาสนาตลอดชีวิต ๑ **ชาติ**

ทุกวันนี้ในวงการพุทธหย่อนยานกัน จนโทษนี้ไม่ศักดิ์สิทธิ์ ไม่มีผลดีไม่เป็นประโยชน์ต่อศาสนา ตามพุทธประสงค์แล้ว ซึ่ง“การไม่ได้รับการสั่งสอน”นี้ เทียบเท่ากับ“การฆ่าทิ้ง” นี่คือ“วินัยของพระอริยเจ้า” แม้แต่ในบัญญัติของพระวินัยก็มีคำความล่ำทับยืนยันว่าเท่ากับ‘ตาย’แล้วตายไป เหมือนตาลยอดด้วน เหมือนใบไม้แห้งหล่นจากขั้ว เหมือนศิลาแตกเป็นเสี่ยงแล้ว ไม่มีทางทำให้กลับคืนมาเหมือนเดิมได้

หรือ ชั้นรองลงมา“ฆ่าทิ้งไม่ตลอดชีวิต” ก็คือชั้นเรียกว่า **พรหมทัณฑ์** ซึ่งเป็นชั้นที่ลงโทษแรงถึงขนาด“**สงฆ์ทั้งหลายตกลงกัน ไม่ว่าจะกล่าวสั่งสอนไม่พูดด้วย ผู้ถูกลงโทษนั้น**” ซึ่งบทลงโทษเท่าเทียมกันกับ“ฆ่าทิ้ง”แต่ไม่ถึงกับ“ตลอดชีวิต” เหมือนกับโทษ“อสังวาส”(โทษสำหรับปาราชิก) เพราะเป็นการลงโทษที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อผู้ถูกลงโทษแก้ไขตนเอง กลับคืนสู่สภาพดีได้ตามที่สงฆ์เห็นควร จึงอาจจะไม่“ถูกฆาตตาย”จนตลอดชีวิต อาจจะฟื้นกลับได้ ซึ่งอาจจะดูร้ายแรงกว่าโทษ“ติดคุกตลอดชีวิต”อยู่บ้าง เพราะไม่ได้รับการสั่งสอน ไม่มีใครพูดด้วย ดังนั้นเป็นต้น

คนที่ภูมิจิตไม่สามารถยับยั้งกิเลสในระดับแค่นี้ๆ ตามฐานะอันมีขีดเขตแท้จริงแต่ละระดับ เมื่อภพนี้ก็ทราบดีแล้ว ถ้าไม่สามารถปฏิบัติได้แม้แค่นี้ ก็ถือว่า จิตวิญญานหรือภูมิธรรมยังไม่มีความถึงขั้น ไม่ใช่ฐานะไม่สมควรแก่ฐานะ ไม่สามารถที่จะปฏิบัติได้สูงกว่านั้นไปได้หรอก

ส่วนกฎอย่างที่คุณสาวเว็ดว่า ให้ออกจากหมู่ไปชั่วระยะก็ดี หรือเหมือนกับติดคุกชั่วคราวก็ดี โทษอย่างนั้นก็มี นั่นก็เป็นอีกระดับหนึ่ง มันเป็นโทษขั้นที่ไม่เท่าปาราชิก เป็นโทษรองๆลงมา

ถาม : ขอตัวอย่างได้ไหมครับ

ตอบ : โทษไม่ถึงประหารชีวิตก็มี โทษติดคุก ซึ่งไม่ตลอดชีวิต มี วันออก ก็มีโทษที่เรียกว่า “**สังฆาติเสส**” เป็นต้น ตัวอย่างความผิด เช่น การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ก็จะต้อง“**อยู่กรรม**” ซึ่งก็เหมือนติดคุก บางคนที่ต้อง“**อยู่กรรม**” ก็เทียบเท่ากับติดคุกนั้นแหละ นานถึง ๔ ปีก็มี ๕ ปีก็มี มากกว่านั้นก็มี น้อยกว่านั้นก็มี ในพวกเราที่ต้องอยู่กรรมหลายปี ก็เพราะก่อนจะรู้ชัดเจนถึงโทษชนิดนี้ว่าต้องนับเอาระยะเวลาที่ตนไม่เปิด เผยความจริงจากวันที่ตนปฏิบัติผิดว่าวันเวลาที่ปกปิดมาเท่าไรนั้นแหละ คือกำหนดวันติดคุก เขาไม่เข้าใจ เพราะสงฆ์หมู่ใหญ่พาทำผิดกันมาก่อน

ถาม : แล้วการทำโทษสำหรับสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง เป็นอย่างไร?

ตอบ : ก็ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่พระพุทธเจ้าทรงกำหนดไว้ เรียกว่า“**อยู่กรรม**”หรือ“**อยู่ปริวาส**” ซึ่งเป็นโทษความผิดระดับ“**สังฆาติเสส**” สังฆาติเสสทั้งหมดนั้นมีอยู่ ๑๓ ข้อ นับเป็นโทษอยู่ในหมวดอาบัติหนัก (*ครุกาบัติ*) รองจากอาบัติ“**ปาราชิก**” โทษที่ได้รับก็ต้องถูกลงโทษให้ ประพฤติตนในข้อกำหนดต่างๆ เช่น ต้องลดฐานะของตนอยู่ในสภาพผู้ ไม่มีศักดิ์เท่าภิกษุอื่นแม้ภิกษুবวชใหม่วันแรก ไม่ได้รับการรับคารวะ จากภิกษุบริสุทธ์ ต้องกราบคารวะรายงานประจําตนเองถึงโทษที่ตน ได้ทำผิดนี้ต่อภิกษุผู้เพ็งได้พบกัน ซึ่งยังไม่รู้เรื่องความผิดของตนทุกองค์ แม้จะเป็นพระบวชใหม่วันแรก ไม่มีสิทธิ์ร่วมทำสังฆกรรมใดๆกับหมู่สงฆ์ เป็นต้น และไม่มีสิทธิ์เท่าปกติสามัญของภิกษุบริสุทธ์สามัญ ต้องนั่ง ต่อท้ายแถวภิกษุแม้บวชใหม่ อีกมากมายเยอะเยอะ ตลอดเวลาที่ยัง “**อยู่กรรม**” จึงเหมือนกับโทษ“**ติดคุก**”ของชาวโลก ซึ่งจะต้องมีกฎ

มีระเบียบ ถูกบังคับไม่ให้ทำอย่างนั้น ต้องทำอย่างนี้ตามกฎหมาย เป็นต้น

ถาม : แล้วต้องอยู่กรรม หรือถูกทำโทษอย่างนั้น จะนานเท่าไร กำหนดอย่างไร

ตอบ : หากทำผิดแล้วแจ้งต่อภิกษุอื่นให้ทราบความผิดของตนทันที ไม่ข้ามวันที่ทำความผิดนั้น ถือว่าเป็นผู้ทำผิดไม่ปกปิดไว้ โทษก็มีเพียง ต้องเข้าหมู่สงฆ์ตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป เมื่อเป็นความผิดสังฆาทิเสสจริง ก็ขอ “มานัต” คือขอรับโทษตามกฎหมายระเบียบเพื่อ “ประพุดมานัต” ซึ่งตามกฎหมายกำหนด ๖ ราตรี เป็นอัตราโทษพื้นฐาน เมื่อประพุดมานัตครบ ๖ ราตรี แล้ว จากนั้นผู้นี้ก็จะมีสิทธิ์ขอ “อัพภาน”

อัพภาน นั้นคือ การที่สงฆ์สวดระงับอาบัติ และรับผู้ปฏิบัติออกจากโทษครบแล้ว ให้กลับเข้าหมู่สงฆ์ เป็นภิกษุผู้บริสุทธิ์ปกติดังเดิม

แต่ถ้าทำความผิดแล้วปกปิดไว้ เกินหนึ่งราตรี ไปกี่ราตรี ก็จะต้อง “อยู่กรรม” ตามจำนวนของราตรีที่ปกปิดไว้ เช่น ปกปิดไว้ไม่ได้แจ้งให้ใครทราบ เพียง ๑ ราตรี ก็อยู่กรรม ๑ ราตรี แล้วจึงจะมีสิทธิ์ขออยู่มานัต หรือ “อยู่กรรม” ๖ ราตรี ที่เป็นพื้นฐาน เมื่ออยู่มานัตครบแล้ว จึงจะมีสิทธิ์ขออัพภาน หรือถ้าปกปิดไว้ ๗๘๐ ราตรี ก็ต้องอยู่กรรม ๗๘๐ ราตรี แล้วจึงจะมีสิทธิ์ขออยู่มานัต ขึ้นตอนต่อไปตามลำดับ

ที่จริงมีข้อกำหนดอื่นๆที่ละเอียดซับซ้อนอีกพอสมควร

ถาม : ผมคิดว่าอันนี้ก็เป็นอย่างอื่นในท่ามกลางอีกหลายเรื่องที่ผมจะไม่เห็นด้วย หรือคิดว่ามันไม่ค่อยจะถูกนัก เพราะว่าสมณะก็เป็นมนุษย์ เรื่องนี้ก็เป็นอย่างธรรมดาธรรมชาติสำหรับมนุษย์

ตอบ : นี่แหละเป็นประเด็นสำคัญที่จะต้องทำความเข้าใจกันทีเดียว

แม้แต่คนในศาสนาพุทธเองแท้ๆ ก็ยังไม่กระจ่างในประเด็นสำคัญอันเกี่ยวกับคำว่า **“ธรรมชาติ”** โดยเฉพาะความหมายที่เป็น **“โลกุตระ”** กับ **“ธรรมชาติ”** ส่วนมากยังเห็นเพียงว่า **คุณธรรมชั้นสูง** ที่เรียกว่า **บวรลโลกุตระธรรมของพุทธ** นั่นคือ การเข้าถึงธรรมชาติ และผู้นั้นก็เป็นอยู่เป็นไปตามธรรมชาติ ปฏิบัติตนไปตามธรรมชาติเท่านั้น

หรือเข้าใจเพียงว่า ผู้ถึงภูมิบวรลธรรม จะต้องมึปัญญารู้แจ้งเห็นจริงว่า **“ธรรมะ นั่นคือ ธรรมชาติ”** ก็เป็นอันรู้แจ้งบวรลสูงสุดแล้ว

แต่ความจริง ยังไม่ใช่เพียงเท่านั้น ธรรมะของพุทธ โดยเฉพาะธรรมะที่แสนวิเศษ นั้น คือธรรมะชั้น **“โลกุตระ”** และการบวรลธรรมของพุทธขั้นนี้ ไม่ใช่เพียงการรู้แจ้งเห็นจริงว่า **“ธรรมะ คือ ธรรมชาติ”** หรือ **“การเข้าถึงธรรมชาติ”** เท่านั้น

แต่เป็นการบวรลขุณิตที่ผู้บวรลจะต้องลดกิเลสของตน จนมึจิต **“อยู่เหนือธรรมชาติ”** นั้นๆ ได้ทีเดียว จึงเรียกว่า **“โลกุตระลัจจะ”**

โดยต้องรู้จัก **“ธรรมชาติ”** นั้นๆ ต้องรู้เท่าทัน **“ธรรมชาติ”** นั้นๆ ก่อน นั้นถูกแล้ว เฉพาะอย่างยิ่ง **“ธรรมชาติที่เป็นจิตวิญญานของตน”** แต่ไม่ใช่เท่านั้น ต่อจากนั้นต้องรู้ว่า **“ธรรมชาติ”** นั้นๆ เรามึกิเลสเข้าไปร่วมกับ **“ธรรมชาติ”** ทั้งหมดนั้นหรือไม่ ? ต้องวิจัยใน **“ธรรมชาติ”** นั้นๆ ให้เจาะลึกเข้าไปอย่างซัดแจ้ง แล้วก็ทำการมำกิเลสใน **“ธรรมชาติ”** นั้นๆ ให้ได้ จนที่สุดสามารถ **“อยู่เหนือธรรมชาติ”** นั้นๆ อย่างเด็ดขาดจริงจ้ง

ตัวอย่าง เช่น เรื่องที่เรากำลังพูดกันอยู่นี้ คือเรื่อง **“sex”** หรือเรื่องสำเร็จความมึคร่ ซึ่งเป็นเรื่องของกามารมณนี้แหละ ลองฟังดีๆ จะเข้าใจได้ซัดทีเดียว

ตามธรรมดาโลกียชนหรือปถุชน ย่อมเห็นว่า “กามารมณ์” นั้น เป็น
ธรรมชาติ ก็ใช่ และเห็นว่ามันก็ต้องมีต้องเป็นอยู่เช่นนั้น คนจะขาด
จะเลิกมันไปทำไม? หรือเลิกมันไม่ได้! หรือหากเลิก.. ก็ผิดธรรมชาติไป
เท่านั้นเอง แต่“อาริยชน”ไม่เห็นเช่นนั้น โดยเฉพาะอาริยชนชั้นสูง
ของพุทธระดับหนึ่งขึ้นไป หรือผู้บรรลุโลกุตระธรรมของพุทธได้ตามขั้น
ตามระดับจริงนั้นแม้แต่“กามารมณ์”ที่ปถุชนเห็นว่าเป็น“ธรรมชาติ”
นี่แหละ อาริยชนระดับสูงสามารถ“ดับธรรมชาติ”นี้ได้ หรือ
“ไม่มีธรรมชาติ”นี้ กลายเป็น“ผู้อยู่เหนือกามารมณ์”
ได้จริงๆ หรือเป็น“ผู้ไม่มีกามารมณ์”ได้จริงๆ

“ธรรม” ที่เป็นโลกุตระชั้นสูงปานฉะนี้ ดังกล่าวนี้ จึง
ไม่ใช่“ธรรมชาติ” เพราะ“ดับธรรมชาติ”นั้นๆในตน
ลงได้จริงเสียด้วย

หรือผู้บรรลุธรรมสูงสุด ก็คือ ผู้ไม่หลงเสพ“ธรรมชาติ”
ผู้ไม่ยึดติดใน“ธรรมชาติ”ใดๆอีกเลย ไม่ว่าจะ เป็น
“ธรรมชาติแต่กามารมณ์”หรือ“ธรรมชาติในตน และ
ธรรมชาตินอกตน”อื่นใด ผู้นั้นชื่อว่า ถึง“นิพพาน”

ฉะนั้น “ธรรม” จบท้ายปลายสุดของ“โลกุตระสังขะ”
จึงไม่มี“ธรรมชาติ”ใดๆอีกสำหรับตน ดับสิ้น“ธรรม
ชาติ”ของตน สูญสนิทตลอดไป ก็เป็น“ปรินิพพาน”
หมดทุกสิ่งทุกอย่างไม่เหลืออะไรอีกเลยไม่มีอะไรอีกเลย
ไม่เกี่ยวกับอะไรอีกเลยต่อไปในวัฏสงสารมหาจักรวาลนี้

“ธรรม”ชั้นสูงสุดปานฉะนี้ จึงไม่ใช่เรื่อง“ธรรมชาติ”ธรรมดาๆ
แต่เป็นเรื่อง“เหนือธรรมดาธรรมชาติ” เพราะฉะนั้น คนที่มาบวชจริงๆนี้..
มาเป็นภิกษุหรือสมณะนี้ จะต้องให้ถึงภูมิธรรมโลกุตระให้ได้ เมื่อได้จริงแล้ว

จึงเรียกว่า“อารยบุคคล” หาก“ด้นธรรมชาติ”นั้นๆลงได้ ก็ไม่ใช่คนธรรมดาตามธรรมชาติ แต่มีภูมิธรรม“เหนือธรรมชาติ”จริงๆ เพราะเป็นจิตวิญญาณที่ลดกิเลสได้แล้วจริง

จึงไม่ใช่..“คนสามัญที่มีกิเลสตามธรรมชาติสามัญ” เพราะ“ด้นสิ้นความเป็นคนโลกีย์หรือไม่ใช่คนที่มีกิเลสตามธรรมชาติของโลก”แล้วภายในจิตเกิดเป็นคนชนิดใหม่แล้วอย่างแท้จริงชื่อว่า “คนโลกุตระ” หรือ“อารยชน”

เรื่องของศาสนาพุทธ โดยเฉพาะเรื่อง“โลกุตระ” จึงไม่แปลกที่คุณจะยังไม่เห็นด้วย และอาจจะยากเอาการที่จะเข้าใจ เพราะแม้แต่ชาวพุทธเองที่เข้าใจอย่างสัมมาทิฐิแล้วด้วยซ้ำ ไม่มีวิจิตรจินดาเลย ก็ยังไม่ใช่ง่ายที่จะปฏิบัติจนบรรลุสังขารมที่ว่านี้ได้จนบริสุทธิ์บริบูรณ์

ถาม : บทลงโทษเหล่านั้น เพราะว่าการที่จะทำให้ผู้กระทำผิดนั้น เปลี่ยนแปลงตัวเอง เปลี่ยนแปลงความประพฤติใช่หรือไม่

ตอบ : ใช่ และเป็นการคัดฐานะหรือระดับของคนด้วย

ถาม : ถ้าเมื่อไหร่ที่สมณะรูปใดรูปหนึ่ง หรือสิกขมาตุรูปใดรูปหนึ่งถูกลงโทษนี้ ทั้งกลุ่มทั้งหมดจะได้รับการบอกหรือไม่ แล้วก็จะบอกหรือไม่ว่าด้วยเหตุใด ที่ท่านเหล่านั้นถูกลงโทษอย่างนั้น

ตอบ : ในหมู่คณะสงฆ์ด้วยกันบอกกัน แต่ไม่จำเป็นต้องบอกฆราวาสอื่น ความผิดสังฆาทิเสส หรือความผิดขั้นอาบัติหนัก(ครุกาบัตติ) ปานนี้ มีกฎระบุไว้ชัด ว่าไม่ให้ภิกษุเที่ยวได้ไปบอกฆราวาสด้วย แต่เขาก็จะรู้ว่าภิกษุนั้นมีความผิดขั้นหนัก เพราะเขาจะเห็นได้จากที่ท่านต้อง“อยู่กรรม” ซึ่งไม่มีเจตนาปิดบังในส่วนนี้ แต่ก็ห้ามภิกษุทุกรูปไปบอกรายละเอียดใดๆ

แก่ชราวาส ชราวาสจึงไม่อาจจะรู้ได้ว่า ภิกษุผู้ทำผิดนั้นผิดข้อไหนใน
อาบัติหนัก หรือผิดอะไร เพราะมันมีถึง ๑๓ ข้อ สำหรับสังฆาภิเสก

ถาม : หมายความว่า ในหมู่สงฆ์นั้นจะทราบที่ถูกลงโทษ
นั้น ทำผิดในระดับไหน เพียงแต่ไม่ทราบว่าทำอะไร อย่างนั้น
ใช่หรือไม่

ตอบ : ในหมู่สมณะด้วยกันต้องบอกกันหมด ว่าผิดอะไรข้อไหน?
ผิดมากน้อยเท่าไร? แม้สมณะที่เพิ่งมาพบกันใหม่ ยังไม่ทราบเรื่อง
ก็ต้องบอกให้ทราบทีเดียว บอกภิกษุที่พบกันทุกรูป และต้องบอกด้วยว่า
ผิดอะไรข้อไหน? ผิดมากน้อยเท่าไร? แต่ไม่ให้บอกข้างนอกสงฆ์
หรือไม่ให้บอกแก่ชราวาส ซึ่งคนนอกจะไม่มีสิทธิ์ทราบในรายละเอียด
ดังกล่าวนี้ แต่สำหรับสงฆ์นี้ต้องบอกกันว่าผิดข้อไหน ผิดเท่าไร
ต้องบอกให้ครบ ขึ้นไม่บอกมีความผิดด้วย

ถาม : ทำไมจะต้องผิดด้วยละครับ

ตอบ : เพราะมีกฎบอกไว้ ตามพระวินัย ต้องทำเช่นนั้น นี่เป็นวินัย
อันบัญญัติกำหนดไว้ของพระศาสดา

ถาม : สำหรับสมณะที่ถูกลงโทษนั้น เขาสามารถที่จะไถ่โทษ
แล้วก็ได้รับการยอมรับกลับเข้าไปในหมู่สงฆ์ได้ ไม่ใช่หรือครับ

ตอบ : แ่แน่นอน ยอมรับกลับได้ เมื่อทำถูกต้องครบครันตามกำหนดเวลา
หรือตามวิธีดังที่ได้เล่าให้ฟังคร่าวๆ นั้น

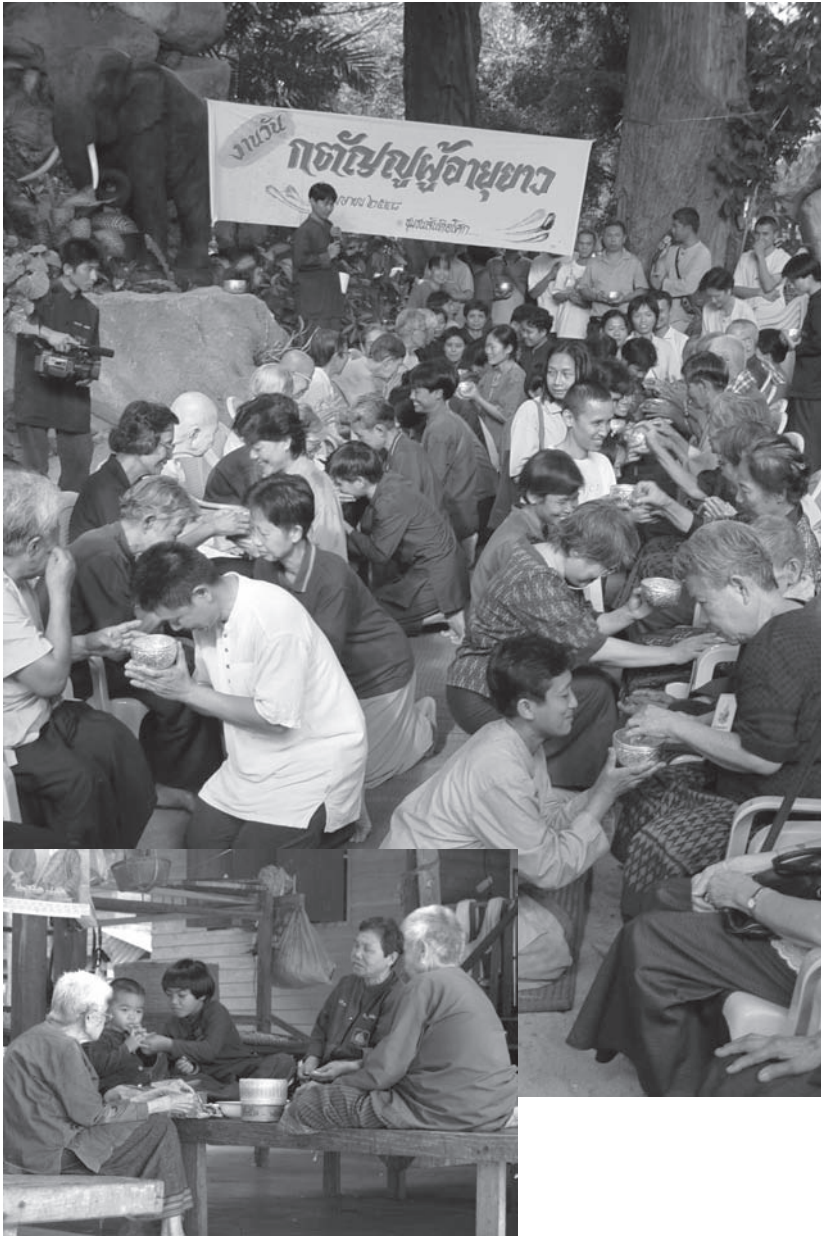
ถาม : สำหรับในกลุ่มของชาวอโศกนั้น ได้ปรากฏเรื่องนี้ แล้วได้ประสบผลสำเร็จหรือไม่ แล้วสมณะเหล่านั้น จะไม่รู้สึก... รู้สึกว่าเป็นสิ่งที่น่าอายหรืออะไรอย่างนั้นหรือ ?

ตอบ : เกิดขึ้น เพราะฉะนั้น ต้องระวังอย่าให้เกิดผิดเช่นนั้นขึ้นอีก ในกลุ่มของชาวอโศกประสบผลสำเร็จอย่างเห็นจริงเลย และเห็นความล้มเหลวของผู้ไม่เอาจริง หรือผู้ทำไม่ถูกต้องตามพระบัญญัติของพระศาสดาชัดเจนยิ่งด้วย

ถาม : ผมเข้าใจครับ..แล้วสมณะรูปนั้นจะมีถูกสมณะรูปอื่น ๆ จับมอง แล้วก็เห็นว่าสมณะรูปนั้นแปดเปื้อนด้วยความผิดมาแล้วหรือ ?

ตอบ : มีเช่นนั้นแน่นอน และนั่นแหละคือผลที่เป็นประโยชน์ในตัว แต่ทุกคนก็ต้องรู้จักอภัย และต้องรู้จักความไม่ยึดมั่นตายตัว **ทุกอย่างมีการพัฒนาได้ คนเลวขาดความไม่ดีเดิมๆได้ อย่าคิดว่ามีตราบาบที่แก้ไขไม่ได้**

๖

ความรัก ๑๐ มี恃

ความรักมิติที่ ๑-๗

ถาม : ระหว่างที่ผมอยู่ที่ปฐมมโศกนั้น มีอยู่อีกข้อหนึ่ง ซึ่งหลายคนได้บอกแก่กระผมว่า พ่อท่านได้สอนในเรื่อง “ความรัก ๑๐ มิติ” ผมเชื่อแน่ว่า พ่อท่านได้สอน“ความรัก ๑๐ มิติ”นี้ให้แก่สมาชิกของชาวอโศกมาก่อนแล้ว ผมอยากจะทำขอให้พ่อท่านสนทนากับผมในเรื่องนี้อย่างย่อๆ

ตอบ : อาตมาแบ่งความรักออกเป็น ๑๐ ขั้นตอน หรือ ๑๐ มิติ โดยนับมิติที่ ๑ คือ ความรักที่เป็นเรื่องของความใคร่ เรื่องของกาม เรื่องของการสมสู่ของผู้หญิงผู้ชาย ซึ่งเป็นความรักที่แคบที่สุด แต่คน ๒ คน ความรักมิตินี้ ถ้ายิ่งรักมากจิตใจในรสสมไคร่มากเท่าใดๆ ก็ยิ่งแคบมากเข้าๆ เท่านั้นๆ มันเป็นวงแคบที่เห็นแก่คน ๒ คนหนักหน้าขึ้นไปยิ่งๆ ผูกมัดรัดตรึงตรึงใจเป็นอุปาทานแน่นขึ้นๆ หากยังมีแต่ความใคร่มากขึ้นๆ ก็ยิ่งจะหนักซ้ำดำฤชณา เป็นความหลงใหลหวงแหวนและหึงจัดรัดรวบ รุนแรงไม่มีคนอื่นแทรกเข้าได้เลย มีอะไรก็ให้แต่แก่เธอเพื่อแลกกับความรักที่หลงติดแน่นนี้เท่านั้น หนักเข้าๆ จะเห็นแต่แก่ตัว โดยอาศัยคู่ที่ตนรักสุดนั้นแหละเป็นเครื่องมือหรือองค์ประกอบในการเสพสมสุขสม ให้แก่ตน ยิ่งหลงใหลสุขนั้นมากเท่าใดก็ยิ่งหวงแหวน กระทั่งถึงขั้นใครมองใครแตะต้องไม่ได้ จะหึงแรงจนถึงขั้นทำร้ายคนที่มาละลابلลวงได้ ถึงขั้นเอาตายกันทีเดียว

มันเป็นความรักที่ต่ำที่สุด นับเป็นความรักที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่นน้อยที่สุด เป็นความรักระดับที่เห็นแก่ตัว หรือแม้จะมีผู้อื่นก็อยู่ในวงแคบที่สุดแค่ ๒ คน เรียกชื่อมิติที่ ๑ นี้ ว่า“เมถุนนิยม”หรือ“กามนิยม”

มิตินี้ ๒ คือ **ความรักระหว่างสายโลหิต หรือพ่อ-แม่-ลูก** ก็ขยายขอบเขตของความรักกว้างขึ้นมาอีกนิด แต่ก็ยังแคบมาก มีขอบเขตอยู่แค่แวดวงสายเลือดชั้นแรกเท่านั้น ความรักที่ยังไม่แผ่กว้างออกไปกว่านี้ จึงเป็นความเห็นแก่ตัวในแวดวงที่ยังไม่เป็นประโยชน์กว้างเกื้อออกไปสักเท่าใด เช่นเดียวกันถ้ารักอย่างหลงเฉพาะแวดวงพ่อแม่ลูกนี้ยิ่งหนักยิ่งมากเท่าใด ก็จะหวงเหวนตระหนี่ถี่เหนียวเพื่อแวดวงแคบๆแค่นี้ไปตลอดชีวิต จะเผื่อแผ่ออกไปแก่ผู้อื่นหรือวงนอกได้ยาก อะไรๆก็จะลำเอียงเพื่อแวดวงเท่านั้นก่อนอื่นเสมอ เรียกชื่อมิตินี้ว่า **“จิตปุถุชนนิยม”** หรือ **“พັນธนิยม”**

มิตินี้ ๓ คือ **ความรักที่แผ่ออกมาถึงญาติ** ก็กว้างขึ้นมาอีกนิด นอกจากพ่อแม่ลูกแล้วก็แผ่ความรักออกไปละเอียดลึกซึ่งขึ้นกว้างขึ้นถึงญาติวงศ์พงษา หากผู้ใดมีคุณลักษณะของความรักเกื้อกว้างออกมาเผื่อแผ่แก่ญาติยิ่งมากขึ้นมากระดับออกไปเท่าใดๆ ก็ดีกว่าความรัก ๒ มิติต้น มากเท่านั้นๆ แต่ก็ยังอยู่ในแวดวงที่นับเนื่องเอาแคว่งศาสดาญาติของตน ซึ่งเป็นการยึดติดหลงใหลในเชื้อสายเผ่าตระกูลมากเกินไป

ในความเป็นคน มันน่าจะมีคุณค่าหรือความสำคัญที่ควรเห็นแก่ และควรเพื่อแผ่กว้างเกื้อกันมากกว่าที่จะยึดติดอยู่แค่นางศาสดาญาติเท่านั้น ไม่น่าจะหลงใหลจำกัดขอบเขตความสำคัญไว้แต่ในสายเลือด หนักข้อเกินไปจริงอยู่ตามแนวสีกก็ตมต้องนับเนื่องเป็นหน้าที่ควรเกื้อกูลช่วยเหลือเผื่อแผ่ผู้ที่เป็นญาติก่อนก็ถูกละ แต่ก็น่าจะมีเงื่อนไขอื่นๆที่สำคัญสมควรกว่าเข้าไปเป็นตัวแทรกได้บ้าง ซึ่งบางทีก็น่าจะเห็นแก่คนอื่นที่ไม่ใช่ญาติก่อน เพราะสมควรกว่ามีประโยชน์สำคัญอย่างมีเหตุมีผลมีหลักฐานอันเหมาะสมยิ่งจริง ไม่เช่นนั้นจะเป็นคุณค่าประโยชน์ที่คับแคบเห็นแต่แก่เผ่าพันธุ์โคตรวงศ์เกินไป

เรียกชื่อมิตินี้ ๓ นี้ว่า **“ญาตินิยม”** หรือ **“โคตรนิยม”**

มิตินี้ ๔ คือ **ความรักที่เริ่มขยายออกสู่ผู้อื่นที่นอกจากญาติ** เป็นการขยายความรักที่อยู่แค่นี้ในวงศาตถาญาติออกไปสู่หมู่มิตรสหาย อันเป็นสังคมิใกล้ชิดมิตรสหายที่กว้างขึ้นกว่าเพียงวงศ์ญาติเท่านั้นออกไปได้อีก อาจจะแผ่ความรักความเกื้อกูลออกไปแก่เพื่อนฝูงหมู่คณะยังไม่กว้างมากมายถึงระดับมีใจมุ่งหมายเพื่อชนทั้งชาติทั้งประเทศทีเดียว แต่ก็เห็นความเห็นแก่ผู้อื่นเพื่อแผ่กว้างเกื้อกระจายออกจากขอบแคบแค่งศ์ญาติพี่น้องสายโลหิตมากขึ้น ก็ต้องนับว่าเป็นความรักที่มีคุณค่าสูงขึ้น เพราะความรักเช่นนี้ คือการลดความเห็นแก่ “ตัวเรา-ของเรา” ที่เป็นแค่งศ์ญาติ ซึ่งยังแคบ ก็ขยายกว้างขึ้นไปสู่มวลมนุษยชาติเพิ่มขึ้นแล้ว จึงนับว่ามีคุณค่าเพิ่มขึ้นกว่าความรัก มิตินี้ ๓

ใครก็ตามที่เห็นแก่ความสุขของผู้อื่นที่กว้างขึ้น สามารถเสียสละ หรือช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นได้ นอกจากวงศาตถาญาติ แม้จะเป็นเพียงมิตรสหาย แวดล้อมก็ดี หรือผู้คนอื่นๆในแวดวงใกล้ๆก็ตาม ก็นับว่ามีความรักที่เจริญขึ้น เป็นความรักที่ดิงามเป็นประโยชน์ใหญ่กว้างขึ้น แผ่ขยายขึ้นจริง

ความรักมิตินี้ ๔ นี้ เรียกว่า “สังคมนิยม” หรือ “สหายนิยม”

มิตินี้ ๕ คือ **ความรักที่มีอุดมคติเพื่อชาติเพื่อประเทศ** หากผู้ใดมีความรู้สึกนึกคิดหรือมีอุดมคติต้องการช่วยเหลือเกื้อกูลกว้างออกไปกว่าความรักแค่มิตินี้ ๔ เป็นความรักความปรารถนาถึงขั้นหมายใจจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้คนทั่วไปในประเทศชาติจริง ไม่แคบอยู่แค่รักเพื่อน หรือเพื่อแผ่เพื่อคนใกล้ตัวเราเท่านั้น แต่เป็นความเกื้อกว้างที่มีน้ำใจ คิดเห็นแก่คนทั้งชาติทั้งประเทศจริงๆ และไม่ใช่ว่าเพียงความรู้อย่างมันเป็นอนุตมการณ์ที่ดีอยู่แค่นั้น หรือไม่ใช่เพียงเป็นคารมโกหกๆลีลาต่างๆของคนหาเสียงให้ตนเท่านั้นด้วย แต่ต้องเป็น “ความจริงของจิตที่เกิดความรู้สึกรักและปรารถนาตามอุดมคตินี้แท้ๆ” ยิ่งมีน้ำหนักรู้หรือมีความเข้มข้นของน้ำใจมากยิ่งขึ้นเท่าใดๆ ก็ยิ่งประเสริฐยิ่งเท่านั้นๆ

และจะจริงยิ่งหากคนผู้นี้มีพฤติกรรมพากเพียรพยายามกระทำเพื่อให้เกิดผลตามอุดมคติ ที่สุดจะจริงสมบูรณ์ทีเดียวถ้าแม้ผู้มีความรักนั้น บริสุทธิ์จากความแฉงเพื่อผลประโยชน์ให้เกิด..ลาม-ยศ-สรรเสริญ-สุขแก่ตน ซึ่งเป็นความเจริญของความรักความปรารถนาได้อย่างเห็นได้ชัดขึ้นไป อีกว่า เป็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์แน่แท้

ความรักระดับมิตินี้ ๕ นี้ เรียกว่า “ชาตินิยม”หรือ“รัฐนิยม”

มิตินี้ ๖ คือ **ความรักมวลชนทุกชาติที่เป็นมนุษย์ในโลกไม่จำกัดเฉพาะในชาติของตนเท่านั้น** ยิ่งเห็นได้ชัดว่า เป็นความรักความปรารถนาที่แผ่กว้างเกือบออกไป อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ในด้านรูปธรรมแห่งมวลมนุษย์ เพราะเป็นความรักที่แผ่แผ่ต่อมนุษยชาติไปทั่วโลกไม่จำกัดผิวพรรณเพศวัยเชื้อชาติชั้นวรรณะกันแล้ว เป็นความรักระดับโลกาภิบาลที่เดียว คือ รักปรารถนาจะให้แก่ทุกคน เป็นอุดมคติที่สูงส่งยิ่งแล้ว สำหรับมนุษย์ที่พึงกระทำพึงแสดงออกทางรูปธรรม หากผู้ใดมีจิตใจที่มีความรู้สึกนึกคิด และได้พากเพียรประพฤติตามอุดมคติดังกล่าวนี้จริง ก็นับเป็นผู้มีความรักที่มีคุณค่าสูงส่งขึ้นไปกว่า มิตินี้ ๕ แน่นอน

และไม่ใช่เพียงความรู้ว่ามันเป็นอุดมคติที่ดีอยู่แค่นั้น หรือไม่ใช่เพียงเป็นกรรมไก่อ้อ ลีลาเก๋ๆของคนหาเสียงให้ตนเท่านั้นด้วย แต่ต้องเป็น “ความจริงของจิตที่เกิดความรู้สึกรักและปรารถนาตามอุดมคตินี้แท้ๆ” ยิ่งมีน้ำหนักหรือมีความเข้มข้นของน้ำใจมากยิ่งขึ้นเท่าใดก็ยิ่งประเสริฐยิ่งเท่านั้น

และจะจริงยิ่งหากคนผู้นี้มีพฤติกรรมพากเพียรพยายามกระทำเพื่อให้เกิดผลตามอุดมคติ ที่สุดจะจริงสมบูรณ์ทีเดียวถ้าแม้ผู้มีความรักนั้น บริสุทธิ์จากความแฉงเพื่อผลประโยชน์ให้เกิดลาม-ยศ-สรรเสริญ-สุข แก่ตน

ซึ่งเป็นความเจริญของความรักความปรารถนาได้อย่างเห็นได้ชัด
ขึ้นไปอีก ว่าเป็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์แท้

ความรักระดับมิติที่ ๖ นี้ เรียกว่า “สากลนิยม” หรือ “จักรวาลนิยม”

มิติที่ ๗ คือ **ความรักที่แผ่กว้างเป็นนามธรรมอันยิ่งใหญ่ รัก
ทุกสรรพสิ่งในมหาเอกภพทีเดียว** ซึ่งเป็น**ความรักอย่าง“พระเจ้า”**
เป็นความรักที่ไม่มีขีดชั้น รักแม้กระทั่งศัตรู ไม่มีการแบ่งมิตรแยกศัตรู
กันอีกแล้ว ถึงขนาดใครจะ“ตบแก้มซ้าย ก็ยังจะต้องยื่นแก้มขวาให้เขา
ตบซ้ำอีกด้วย”

ซึ่งมุ่งหมายเข้าหาความดีงามทางนามธรรมมากขึ้น โดยนับถือว่ามี
“พระเจ้า”เป็นอำนาจหลักแห่งคุณงามความดีและเป็นอำนาจที่ยิ่งใหญ่ที่สุด
กว่าสิ่งใดๆทั้งปวง ดังนั้นทุกคนจึงต้องมีความรักในพระเจ้า และทำตน
ให้มีความรักดุจพระเจ้าผู้ทรงรักทุกสิ่งทุกอย่าง

เป็นการฝึกตนให้เป็นคนดี ตั้งหน้าตั้งตากระทำแต่ความดีงาม ตนจะ
ต้องทิ้งความไม่ดีทั้งหมด หยุดความไม่ดีทั้งปวงให้หมด พยายามไม่โลภ
ไม่โกรธ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ขี้เกียจ อดทน บุกบัน มีเมตตาตามสากลแผ่ไปทุกทิศ
ต้องเป็นคนเสียสละเพื่อมวลมนุษยทั้งโลกให้ถ้วนทั่ว

เป็นการมุ่งฝึกฝนตนให้ดีเป็นที่ตั้ง ไม่ทำความไม่ดี เท่าที่สามารถ
จะรู้จักความดีงามกับความไม่ดียิ่งงาม แล้วอดกลั้นละเว้นความชั่ว
ความไม่ดีไม่งาม ทั้งมวลให้ได้ และมุ่งมั่นจริงจังกับการอุทิศหาวิธี
ทำแต่คุณงามความดีอย่างทุ่มเทเต็มที่เดียว

จะภาคภูมิใจใจอิมเอมใจที่ได้ทำดี โดยมีคติว่า “ทำดีแล้วจะไปอยู่
กับพระเจ้าในสรวงสวรรค์นิรันดร”

ซึ่งความเป็น“พระเจ้า”ก็ดี ความมี“สรวงสวรรค์นิรันดร”ก็ดี เหล่านี้
เป็นสภาพที่ยังเป็นภพเป็นชาติ เป็น“อัตตา”หรือ“อาตมัน” สำหรับ“พระเจ้า”

ก็เรียกว่า“ปรมาตมัน” สรวงสวรรค์ก็คือ “ภพ”คือ“ดินแดนแห่งพระเจ้า”

เป็นความรักที่นับว่ามีคุณค่ามหาศาล เพราะรักมวลชนทุกคน ใครทุกข์พยายามช่วยให้ได้ทั้งหมด แม้ที่สุดตัวเองจะตายก็ยอม อย่างเช่น พระคาสตาของศาสนาที่นับถือพระเจ้ามากมาย เช่น พระเยซูแห่งคริสตศาสนา พระไซโรเอสเตอร์แห่งศาสนาไซโรเอสเตอร์ พระบาฮาอูลลาห์แห่งศาสนาบาไฮ แม้แต่คຸຣຸນານักแห่งศาสนาซิกข์ ล้วนแต่นักเสียสละชั้นยอด เสียสละทั้งชีวิตถึงขั้นถูกฆ่าตายแทบทั้งนั้น

ซึ่งล้วนเป็นศาสนาที่บูชายึดถือ“พระเจ้า”ยึดถือ“GOD” เป็นความรักที่จัดอยู่ในลักษณะ“**เทวนิยม**”ซึ่งเป็นลัทธิบูชา“**ปรมาตมัน**”หรือ“**พระวิญญูณยิ่งใหญ่**” และไม่ได้ศึกษาเจาะเข้าไปในความเป็น“อัตตา”อย่างละเอียด เฉพาะอย่างยิ่งจะยังไม่รู้เรื่องของ“**อนัตตา**”เลย แต่ก็ยังเป็นศาสนาที่เต็มไปด้วย“พลังสร้างสรรค์” ช่วยมนุษยชาติไว้ได้อย่างมาก

เพราะเป็นศาสนาที่มุ่งมันเพ่งเล็งแต่ในฝ่ายคุณงามความดีเพื่อมวลมนุษยชาติอย่างเอาจริงเอาจัง จึงไม่ได้เอาใจใส่ในฝ่าย“**เหตุแห่งความไม่เจริญ**” อันคือ กิเลส ตัณหา อุปาทานต่างๆ ซึ่งเป็น“**สมุทัยแห่งทุกข์หรือเหตุแห่งความเลวร้าย**” (ไม่เหมือนศาสนาพุทธ) เพียงแต่“**ปล่อยวางไม่สนใจความทุกข์ปล่อยวางความเลวร้ายต่างๆไป ไม่เอาใจใส่เจ้าตัวพวกนั้น**”หรือ“**ไม่ต้องรู้เรื่องกิเลสต่างๆ ไม่ได้เรียนรู้มันให้ถ่องแท้ทะลุปรุโปร่ง ไม่ได้ทำลายถูกตัวถูกตนของเจ้าพวกความเลวร้ายพวกนี้ อย่างสิ้นซาก ทั้งหยาบกลางละเอียด**” ซึ่งเป็นวิธี“**สมถะ**”ธรรมดาๆ เหมือนศาสนาส่วนใหญ่ทั่วไป จึงเท่ากับปล่อยปละละเลย“**ตัวเหตุแห่งความไม่เจริญ**” หรือกักเก็บ“**เจ้าพวกตัวเลวร้ายเหล่านั้นไว้ในก้นบึ้งของจิต**”ไม่ให้มันขึ้นมาวุ่นวายกับตนเท่านั้น **โดยไม่ได้จับได้ใส่ทัน“ตัวมัน” และ“ลดละหรือทำลายมันให้ดับสนิทไปจริง”**

ศาสนาที่เป็น“เทวนิยม”แทบทั้งนั้น ก็เป็นเช่นนี้ เป็นศาสนาที่เก่งกาจ สามารถในการทำความคุณงามความดี รักมวลมนุษยชาติ รักทุกสรรพสิ่ง เสียสละ ได้เก่งเยี่ยมเก่งยอด มุ่งมั่นในคุณภาพดังกล่าวนี้จริงจัง

ศาสนาเช่นนี้ จะมีอยู่นิรันดรคู่ไปกับมวลมนุษยชาติในโลก เรียนรู้ได้ไม่ยากนัก หากปฏิบัติเอาจริงก็สามารถเป็นได้ดีได้จริง จึงมีคุณค่า ประโยชน์ต่อโลกต่อมวลมนุษยชาติได้มาก และอยู่นานนิรันดร์ทีเดียว

แต่..เพราะไม่ได้สงสัยไหวทันต่อความเป็น“อัตตา”(ตัวตน) จึงไม่ได้เอาจริงเอาจังในการค้นคว้าศึกษาเรื่อง“อัตตา”

จึงไม่มีการศึกษาที่มีทฤษฎีและวิธีการเจาะเข้าค้นความจริงในเรื่อง “อัตตา” จึงไม่ได้เรียนรู้ความเป็น“ตัวตนของจิตวิญญาณ-ตัวตนของ กิเลส” จึงไม่ได้ศึกษาอย่างละเอียดถี่ถ้วน“ตัวตน”ของกิเลสชนิดรู้จักรู้แจ้ง รู้จริง จึงไม่ได้เรียนรู้ถึงขั้นอภิธรรม อันจะต้องวิเคราะห์“จิต-เจตสิก- รูป-นิพพาน” อย่างรู้แจ้งแทงทะลุเป็นสังขธรรมสมบูรณ์ จึงไม่สามารถ เข้าใจรอบถ้วนในความเป็น“อัตตา”หรือ“อาตมัน”

จึงยิ่งหลงยึดถือว่า เป็น“ตัวตน”ยิ่งๆ

และกลับจะมีแต่ยิ่งหลงยึดติดแน่นในความเป็น“อัตตา”หรือ“ตัวตน” ว่าเป็นยอดแห่งจิตยอดแห่งวิญญาณ จนถึงขั้นเป็น“อัตตาหรือ อาตมัน ที่ยิ่งใหญ่สุดยิ่งใหญ่” จึงยิ่งทั้งแน่นหนักเนียน ทั้งเน้นนานนิรันดร์กาล เป็น“ปรมาตมัน”(ตัวตนยิ่งใหญ่สูงสุด)

ดังนั้น ที่จะรู้แจ้งแทงทะลุในสภาพ“อนัตตา”(ไม่มีตัวตน,ไม่ใช่ตัว ไร่ตน) จึงหมดโอกาสจึงไม่ใช่ทางที่จะหมด“ตัวตน” จนสามารถเข้าถึง “นิพพาน”ได้แน่ยิ่งกว่าแน่

ซึ่งศาสนาที่ยังไม่มี“นิพพาน”เยี่ยงนี้ จะมีอยู่ในโลกเสมอ ไม่มีขาดสาย มีหลายลักษณะ หลายระดับแห่งคุณค่าด้วย นับเป็นสุดยอดแห่งความรัก

ฝ่ายโลกีย์ หรือฝ่าย“อัตตา”

ดังนั้น มิติที่ ๗ นี้ จึงชื่อว่า “เทวนิยม” หรือ “ปรมาตม้นิยม”

ความรักมิติที่ ๘

มิติที่ ๘ คือ ความรักที่เรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างให้ถ่องแท้ละเอียดลออ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม โดยเฉพาะ“นามธรรมที่เป็นจิตวิญญาณ” และสัจจะแห่งความรักทุกมิติ

ตั้งแต่ มิติที่ ๑ ใต้สูงขึ้นมาอย่างเจาะลึกละเอียดเป็นขั้นเป็นระดับ พร้อมกับเรียนรู้ให้เห็นแจ้งในสัจธรรมของ“สภาวะแห่งความรัก” ว่า

มันคืออะไรกันแน่? มันมีอาการอย่างไร?

อะไรเป็นเหตุให้เกิดความรัก มีผลร้ายผลดีอย่างไร?

มันเกิดที่ไหน? ตั้งอยู่ที่ไหน? ดับในที่ไหน?

มันอาศัยอะไรเป็นอยู่ หรือดำเนินไปในโลก?

จริงๆแล้วมัน มันให้ความทุกข์หรือความสุข?

มันเป็นความจริง หรือความลวง?

แม้มันจะให้ความทุกข์ แล้วมันมีประโยชน์บ้างหรือไม่?

หากมันมีประโยชน์ จะใช้มันทำประโยชน์ได้อย่างไร?

มนุษย์ควรมีหรือไม่? ถ้าควรมี จะมีได้แค่ไหน? อย่างไร?

หากจะดับมัน ไม่ให้เกิดในตนเลย ได้หรือไม่?

และถ้าจะมีมันเพื่อใช้สร้างประโยชน์ โดยตนไม่ติดยึด จะทำได้หรือไม่?

ที่สุด ไม่ต้องมีอะไรอีกเลย แม้แต่สิ่ง“ความรัก”ต้องอาศัย จะได้หรือไม่?

ฯลฯ

ตามที่กล่าวมานั้น เป็นประเด็นแห่งปัญหา ที่มีคำตอบสมบูรณ์แล้ว
ในศาสนาพุทธ

โดยสังจะ ลักษณะอาการทางจิตที่เรียกว่าภาษาว่า “ความรัก” นี้
มันก็คือ “ความต้องการ” นั่นเอง ดังที่ได้อธิบายมาแล้วตั้งแต่ มิตที่ ๑-๗
ก็ล้วนคือ “ความต้องการ”

พูดให้ยาวออกไปอีก “ความรัก” ก็คือ ความต้องการ “ให้” หรือ
ต้องการ “เอา” ของคน

ถ้าใคร ไม่มีความต้องการ “ให้” หรือ ไม่มีความต้องการ “เอา” ไม่ว่า
ชั่วขณะใดขณะหนึ่ง หรือมีเป็นช่วงยาว-ช่วงสั้น หรือมีถาวรก็ตาม นั่นก็คือ
อาการ นั้นเรียกได้ว่า อาการของผู้นั้น “ไม่มีความรัก”

ดังนั้น อาการทางจิตของใครที่เกิด “ความต้องการ” ขึ้นในจิต
ก็คือ คนผู้นั้นกำลังเกิด “ความรัก”

“ความต้องการ” ที่ว่านี้ ภาษาทางศาสนาของพุทธ เรียกว่า “ตัณหา”
ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ประเภทใหญ่ ได้แก่ “กามตัณหา-ภวตัณหา-
วิภวตัณหา” หรือ “ความรักที่เกี่ยวกับลักษณะกาม -ความรักที่
เกี่ยวกับลักษณะภพ -ความรักที่เกี่ยวกับลักษณะวิภพ”

ความรู้ละเอียดๆ ขึ้นจึงอยู่ที่ “ความเป็นกาม-ความเป็นภพ-
ความเป็นวิภพ” ว่า เป็นอย่างไร? กินความแค่ไหน? แตกต่างพิสดาร
กว่ากันถึงขนาดไหน? จึงจัดแบ่งกันไว้เป็น ๓ อย่างนั้น

เมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงความจริงของ “กาม-ภพ-วิภพ” อย่าง
สัมมาทิฐิ จนเกิด “วิปัสสนาญาณ” ก็จะทำเนกาการกับสิ่งที่ควรและ
ไม่ควร ได้ถูกต้อง และนำพาชีวิตตนให้เจริญไปกับการมี “ความรัก” ได้
อย่างมีคุณค่าประโยชน์ อย่างเป็นสุขวิเศษขึ้นจริง

ส่วน “ความรัก” นั้น คงพอจะเข้าใจกันอยู่ทั่วไป จะคนละมาก คนละ

น้อย ก็ตามภูมิของแต่ละคน ถ้าใครยังได้เรียนรู้และได้ฝึกหัดอ่าน **“อาการ
ในจิต”**ที่เกิดลักษณะของ**“ความต้องการให้ หรือต้องการเอา”**
อย่างจริงจังถ่องแท้ ในความซับซ้อนของความจริงพวกนี้ ก็ยิ่งจะรู้จัก
รู้แจ้งเห็นจริงใน**“ความจริง”**ชัดเจนว่า**“สิ่งจะแห่งความรัก”** คืออย่างไรกัน
แม่นยำมันยิ่งขึ้น

ดังนั้น ถ้าผู้ศึกษาฝึกฝนได้บรรลุผลสมบูรณ์รู้แจ้งหยั่งถึงความจริง
ก็จะหมดปัญหาที่ว่า **ความรัก...**

มันคืออะไรกันแน่? มันมีอาการอย่างไร?

และถ้าหากได้ศึกษาฝึกซึ่งขึ้นไปถึงว่า **อะไรเป็นเหตุให้เกิดความรัก
มีผลร้ายผลดีอย่างไร?** ก็ยิ่งจะรู้แจ้งมากเพิ่มเติม และจะได้จัดการส่วนที่**“ร้าย”**
ให้หมดไปจากตน พร้อมกับจัดการส่วนที่**“ดี”**ให้เพิ่มพลังขึ้น ให้เกิดคุณค่า
ประโยชน์แก่ตน แก่สังคม และโลก ทัพบวี่

ไม่ว่าจะเป็น**“ประเด็นแห่งปัญหา”**ข้ออื่นๆ ที่กล่าวไว้ตอนต้น เช่น

มันเกิดที่ไหน? ตั้งอยู่ที่ไหน? คับในที่ไหน?

มันอาศัยอะไรเป็นอยู่ หรือดำเนินไปในโลก?

จริงๆ แล้วมัน มันให้ความทุกข์หรือความสุข?

มันเป็นความจริง หรือความลวง? และประเด็นอื่นๆ ทั้งหลาก
ทั้งหลาย อย่างที่ได้กล่าวผ่านมาแล้ว

ก็ต้องเรียนรู้ให้แจ่มแจ้ง และฝึกฝนอบรมตนจนเกิดผล ไปตามขั้น
ตามตอน กระทั่งสมบูรณ์ให้ได้

ผู้ศึกษาและฝึกฝนจนเกิด**“มรรคผล”**แท้จริง เราเรียกว่า**“อารย
บุคคล”** ซึ่งเป็นศัพท์ที่กำหนดเรียก**“ผู้บรรลุพุทธธรรม”** โดยแบ่งชั้นไว้
๔ ชั้นใหญ่ๆ คือ

โสดาบัน-สกทาคามี-อนาคามี-อรหัตต์

“อารยบุคคล” หมายความว่า คนเจริญเพราะมีหรือเกิดความ
ประเสริฐจริงในตน ตามทิศทางที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบ ซึ่งเป็น
“คนโลกใหม่”(ปรโลก)

ที่เรียกว่า **“โลกใหม่”** ก็เพราะเป็นโลกที่ต่างจาก **“โลกเก่า”** แล้วจริงๆ
ทุกๆที่ยังเป็นคนเหมือนกัน **“มีกายมีจิตวิญญาณ”**เช่นเดียวกัน อยู่ใน
สังคมเดียวกันนี้แหละ แต่มีความรู้สึกนึกคิด **“เป็นทิศอื่น”**(ปร) **“ต่างไป
จากคนโลกเก่า”**(ปร) **“นอกไปจากเดิม”**(ปร)แล้วจริง ความรู้สึกนึกคิด
ของชาว **“โลกเก่า”**เรียกว่า **“โลกียะ”**เป็นโลกที่ใครๆก็รู้ก็เป็นอยู่ทั้งนั้น ส่วน
“โลกใหม่”นี้เป็นอีกโลกหนึ่งแปลกไปกว่า **“โลกเก่า”**นั้นคนละทิศละทาง

ความเป็น **“โลก”**ซึ่งหมายถึงความหมุนเวียนอยู่ไปมา อย่างไม่รู้จัก
ถ้าโลกแตกหรือไม่มีความหมุนเวียนของสิ่งนั้น ก็คือ **หมดความเป็นโลก**

“โลกเก่า”ของคนที่หรือ **“โลกียะ”**ของคนที่คือ **“ความวนเวียนเกิด-
ตาย แล้วก็ตาย-เกิดของคน ย่อมวนเวียนอยู่เพราะอำนาจของกรรม
ของวิบากที่ตนเองไม่รู้จักอย่างแท้จริงแล้วก็ต้องเป็นไปตามกรรมตามวิบาก
ดีๆชั่วๆ ทุกข์สุขๆ สูงๆต่ำๆ ชาวๆดำๆ ร่ำรวยยากจน สวยขี้เหร่ ฯลฯ
สารพัดแห่ง“สมมุติของโลก”นับไม่ถ้วน**

และที่สำคัญคือ ใน **“โลกเก่า”**หาเหตุปฏิบัติที่จะทำให้คนทำตนสูงจริง
มันคงถาวร ชนิดเที่ยงแท้มีหลักประกันอย่างเห็นแจ้งด้วยญาณปัญญา
อันยิ่ง(ขนาดข้ามชาติกันทีเดียว)**ยังไม่ได้**

ยิ่งกว่านั้นก็คือ **ไม่สามารถ**ทำให้จบ **“การเกิด-การตาย”**อย่างเด็ดขาดจริง
ชนิดไม่มีการเวียนเกิด-เวียนตายอีกแล้วตลอดไป

โลกเก่าหรือโลกียะ ยังไม่พ้นความเป็น **“ทาส”** จึงเรียกว่า **ยังไม่พ้น
“โลกธรรม”** พูดชัดๆก็คือ **“ไม่พ้นโลกียธรรม”** หรือ ยังเป็น **“ทาส”**ลาภ-
ยศ-สรรเสริญ-โลกียสุข อยู่นั่นเอง ไม่มากก็น้อย

คนโลกเก่าก็จะพอรู้**ความเป็น“ทาส”**ดังกล่าวนี้อยู่บ้าง และมีผู้พยายามทำตนให้**“พ้นจากความเป็นทาส”**เหล่านี้เหมือนกัน แต่ทำได้ไม่เที่ยงแท้ถาวร จนมีหลักประกันอย่างเป็นจริงเห็นจริงสัมบูรณ์

ดังนั้น **“โลกเก่า”หรือ“โลกียะ”** ก็จะเป็นอยู่อย่างเก่าๆเดิมนั้นเอง นิรันดรมาและคงนิรันดรตลอดไป ถ้าไม่รู้จัก**“โลกใหม่”**ที่ชื่อว่า**“โลกุตระ”**

เพราะ**“โลกียะ”** ก็คือ โลกสามัญที่ทุกคนเคยผ่านมาแล้วทั้งสิ้น เคยรู้ เคยเข้าใจ เคยเชื่อ เคยยึดถือมา เคยเห็น เคยเป็น เคยรู้สึก เคยมุ่งหวัง เคยท้อถอย เคยสุขเคยทุกข์ เคยโลภ-โกรธ-หลง เคยรักเคยจาง คลาย ฯลฯ เคยวนเวียนเกิดแล้ววนเล่ามาแต่ไหนแต่ไร ไม่มีทางหลุดพ้น ออกไปจากมันเป็นที่สุดที่จับได้จริงแท้สักที

ส่วน**“โลกใหม่”** นั้น เป็น**“โลกอื่น”**(ปรโลก) เป็น**“โลกที่ต่างหากจากโลกเก่า”**(ปรโลก) มีคุณลักษณะและความเป็นไปดำเนินอุดมคติไปอีกอย่างหนึ่งเรียกว่า**“โลกอุดร”**หรือ**“โลกุตระ”** อันแตกต่างจากคนทั้งหลาย ทั้งปวงในโลกเก่าที่เรียกว่า**“โลกียะ”**ไปแล้วจริง ชนิดมีวิถีชีวิตเดินทางไปสู่**“นิพพาน”** อย่างแน่นอน ในอนาคตข้างหน้า

ผู้ที่มี**“ความรัก”**ชนิดนี้ หรือคนชนิด**“มิตินี้ ๘”** นี้ จึงเรียกว่า**“อาริยนิยม”** หรือ**“โลกุตรนิยม”**

ความรักมิตินี้ ๘

มิตินี้ ๘ คือ ความรักของผู้ที่ได้เรียนรู้**“สัจจะแห่งความรัก”** และได้ปฏิบัติจนบรรลุผลสำเร็จสมบูรณ์สำหรับประโยชน์ตน คือ**“จบ”**

“จบ”ก็คือ เลิกมี**“ความรัก”**นั้นๆเพื่อตัวเอง ไม่เกิด**“ความรัก”**นั้นเพื่อตัวเองอีกแล้ว หรือ**ไม่ต้องการ**“เอา”**อารมณ์นั้นมาเสพสมใจเพื่อตนเอง**

อีกแล้ว อย่างมี“สุขสงบ”

ความ“จบ”ก็จะจบไปแต่ละรอบแต่ละชั้น ตามที่ได้ศึกษาและปฏิบัติใน “มิติที่ ๘” ก็จะเกิดผล“จบ”ได้ไปตามลำดับ แม้จะเป็นความจบที่เสร็จลงไป ในตัวของแต่ละระดับนั้นๆ ก็เรียก“ความจบ”นั้นๆว่า“นิพพาน”หรือ“วิมุตติ” ไปแต่ละชั้นแต่ละรอบ ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กันไปอย่างซับซ้อน แต่มีระเบียบ

จนสุดท้ายก็“จบสัมบูรณ์”สูงสุด ดับ“โลก”ต่างๆให้แก่นั่น หรือ ดับความรักที่“เห็นแก่ตัวเอง” ถึงขั้นไม่เหลือเศษขุสึละของที่บำเรอ ‘อารมณ์’ ของตัวเอง(อตฺตา)อีกเลย เป็นอรหันต์สัมบูรณ์

ผู้ที่ยังมีส่วนที่“เห็นแก่ตัว(เอง)” แล้วก็ต้องบำเรอให้แก่“ตนเอง” (อตฺตา)วนเวียนอยู่ไม่รู้จักจบจนหมดสิ้นสินิทนั้น ก็คือผู้ยัง“ไม่ดับโลก”แห่ง ความเป็นของตนเอง หรือ“ความรัก”ที่ยังเพื่อตนเองอยู่” จึงยังไม่บริสุทธิ์ สะอาดแท้สัมบูรณ์ ยังเป็นความรักที่“บำเรอตน” ซึ่งยังเป็น“ภาพ” ยังเป็น “ชาติ” ยังเป็น“อตฺตา”หรือยังเป็น“อาตมัน” และสามารถสะสมพอกพูนขึ้น แม้จะเป็นกุศลหรือความดีมากมายก็ตาม ก็เป็นสวรรค์ ก็เป็นเทวดา เสวยสวรรค์ ยิ่งใหญ่ที่สุดก็เป็น“ปรมาตมัน” ดังที่“เทวนิยม” เป็นกัน แล้วก็ยึดมั่นถือมั่น ผูกฝนเอาจนได้ จนเสพติดและอยู่ได้นานแสนนาน กระทั่งพากันหลง ว่า มี“นิรันดร”นั่นเอง

ศาสนาพุทธนั้น ได้พิสูจน์ความเป็น“อตฺตา”อย่างเป็น วิทยาศาสตร์ กระทั่งสามารถรู้จักแจ้งรู้จริงถึง“ความไม่มี อตฺตา”ที่ยืนยงคงความเป็นตัวตนที่เที่ยงแท้ ไม่แปรปรวน ที่จะอยู่อย่างเดิมได้นิรันดร แม้แต่“ปรมาตมัน”เองก็ยืนยง คงตนอยู่อย่างเที่ยงแท้จนนิรันดรไม่ได้ ผู้ไม่ได้พิสูจน์อย่าง บรรลุผลสัมบูรณ์เท่านั้นที่จะยังเชื่อหรือยังหลงมั่นใจอยู่ว่า อตฺตาหรือปรมาตมันนั้นเที่ยง และนิรันดร

“ความมีอยู่”ทุกสิ่งในเอกภพมหাজักรวาลต้องมีการเปลี่ยนแปลง และเคลื่อนที่หมุนเวียนทั้งสิ้น ไม่มีเที่ยงแท้ และไม่มีนิรันดร

“ความไม่มีแล้ว”เด็ดขาดที่สนิทถาวรยั่งยืนสัมบูรณ์เท่านั้น ที่หยุด หมุนเวียน และหยุดการเปลี่ยนแปลงจริงแน่นอน อย่างนิรันดรแท้

สิ่งที่ยังปรากฏว่า“มี” จะต้องเปลี่ยนแปลงหรือแปรปรวน ไม่เที่ยงแท้ (อนิจจัง) และต้องเคลื่อนที่ ไม่มีสิ่งใดอยู่หนึ่งๆลอยตัวอยู่ได้อย่างไร้สัมพัทธ์ ในมหาเอกภพ ไม่มี“ความมี”ใดๆที่สามารถคงที่และเที่ยงแท้ไม่แปรเปลี่ยน ตนเอง หรือไม่เคลื่อนไหววนเวียน

นอกจาก**“ความไม่มีจริงๆ”**ซึ่งได้แก่**“ความไม่มีกิเลส”**ที่ได้ละล้าง ด้วยทฤษฎีของพระพุทธเจ้า จนได้ชื่อว่า**“นิพพาน”**เป็นต้น ที่จบสัมบูรณ์ ไม่แปรเปลี่ยนอีกแล้ว ที่เที่ยงแท้นิรันดรจริง ที่พิสูจน์ได้

สุดท้ายแห่งสุดท้าย ก็คือ สภาพ**“ปรินิพพาน”**เท่านั้นที่**ดับไม่เหลือ** ชนิดสิ้นสูญทุกอย่างสำหรับตน ไม่ว่า“อตตตา”หรือ“ปรมาตมัน” แม้แต่ “ขันธ ๕”ที่เคยเป็นเหตุปัจจัย ก็มีไม่ได้อีก จึงไม่มีอะไร เคลื่อนไหวเวียนวน ใดๆสัมบูรณ์เด็ดขาด “สูญ”สนิทเกลี้ยง ไม่มีอะไรเหลือ

ผู้ที่ได้เรียนรู้**“โลกใหม่”**ที่เรียกว่า**“โลกุตระ”** และได้ปฏิบัติตน จนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จจริง นับตั้งแต่ขั้นต้นที่เรียกว่า**“โสดาบัน”**ก็เริ่ม นับว่าเป็น**“อารยบุคคล”**ระดับต้น และจะมีระดับสูงขึ้นไปแต่ละ ระดับอีกทั้งหมด ๔ ระดับ คือ **โสดาบัน-สกทาคามี-อนาคามี-อรหัตต์** ล้วนเรียกว่า **“อารยบุคคล”**ทั้งสิ้น เมื่อจบ**“อรหัตต์”** ก็ถือว่า**“ผู้นั้นจบ สมบูรณ์สำหรับประโยชน์ตนสูงสุด”**

ระดับแต่ละระดับ ก็คือ **“ความจบ”**แต่ละรอบ จบในที่นี้ก็คือ**ตัดกิเลส ได้เสร็จสิ้น ไม่เวียนวนไปเกิดใน“โลก”**นั้นๆ หรือ**“กิเลสไม่เกิด”**เวียนวน เป็นสุขเป็นทุกข์อยู่ใน**“โลก”**นั้นๆอีกแล้ว

“โลตาบัน” ก็คือ *คนที่ไม่ต้องเกิดเวียนวนเป็นสุขๆทุกข์ๆอยู่ใน “โลกอบาย”* [โลกอบายมุขคือโลกที่ต่ำที่สุด] “อบาย” คือ *ความต่ำหยาบ ความจัดจ้าน ร้ายแรง หรือความไม่ดีไม่งามขั้นเลวระดับพื้นฐาน หรือความทุกข์ที่รู้จักกัน เป็นสัจจะชัดๆต่างๆ*

“โลก”คือ *ความหมุนวนเวียนไปๆมาๆหรือต่ำๆสูงๆเป็นวงวนเวียน ไม่หยุดจบเด็ดขาดลงได้แน่แท้*

และที่ต้องเวียนวนลงไปสู่ที่ต่ำที่เลวนั้นอีก หรือต้องเสพต้องติด ต้อง เป็นอยู่กับความวนไปๆมาๆ เพื่อตนเองจะได้รับสุขรับทุกข์อยู่กับสภาพ อย่างนั้นๆ ขาดสภาพนั้นไม่ได้ หรือละสภาพนั้นๆไม่เสร็จเด็ดขาด ก็เพราะ “ไม่รู้” (อวิชชา)

ไม่รู้ใน “จิต” ของตนว่า *ตนมี “กิเลส” นั้นๆ หรือไม่รู้ “ความจริงอัน ประเสริฐ” (อารยสัจ) ว่า “สุข” เพราะได้เสพสมใจกิเลส นั้น คนสามารถเรียนรู้ ฝึกฝนจนดับเหตุแห่ง “สุข” นั้นๆได้* หากดับได้จริง ผู้นั้นก็ “สุขสงบ” (รูปสมสุข) ยิ่งกว่าได้ “เสพสมใจกิเลส” เป็น “รสสุข” (อัสสาหะ) ที่โลกโลกีย์หลง เสพกันอยู่เสียอีก

“รสสุข” (อัสสาหะ) ที่ว่านี้ แท้ๆแล้วมันเป็นแค่อามิสที่ล่อให้คนหลงติด เท่านั้น **มันไม่ใช่ของจริง** มันเป็น “**ของไม่จริง**” (อลิเก) เช่น สุขเพราะ ได้เสพกาม ดังนี้ ก็เรียกว่า “กามสุขัลลิกะ” ซึ่งล้าให้หายไปจากจิตของคน ได้ ลึนรลกามได้ หรือปฏิบัติละล้างเหตุคือ “กามตัณหา” ให้กามตาย หายไปจากจิตได้

หากปฏิบัติได้ผลจริงก็จะ “สุขสงบ” (รูปสมสุข) เพราะสิ้น “การหมุนวน” ไม่ต้องเสพกาม แล้วก็ต้องพัก แล้วก็ต้องกลับวนเวียนไปเสพใหม่อีก ไม่หยุดเด็ดขาดลงได้จริง แม้ชาตินี้จะหยุดไปได้ชั่วคราว แต่กิเลส โดยเฉพาะ “*วิตกมกิเลส และปริยฎฐานกิเลส*” ไม่ได้ละล้างจนหมดสิ้น

ก็ต้องวนเวียน เกิดมาเสพ เป็นภาระไม่จบสิ้นอยู่นั่นเอง ต้องเดือดร้อน ต้องเหน็ดเหนื่อยบำเรอตนอยู่เพราะยังดับกิเลสไม่ได้ ยังหลง“ติด”มัน ยังหลงว่าเป็น“สุข”ที่น่าเสพจนไม่รู้เลิก ไม่หยุดหมუნวน

จึงเรียกว่า **“ยังมีโลกชนิดนี้”** อยู่

“โลก”ที่ต้องดับหรือต้อง**“อยู่เหนือฤทธิ์เดชของโลกียนั้น”** (โลกุตระ) ต้องไม่เป็นทาส“โลก”นั้นๆ ต้องไม่ให้เกิดการหมუნวนหมუნเวียน เสพสุขเสพทุกข์เพราะมัน ตามนัยที่อธิบายมานี้ จน“ไม่มีกิเลส” หรือ “ไม่มีโลก-ไม่ต้องหมუნวนอีกเด็ดขาด” จึงจะชื่อว่า**“นิพพาน”**

พระพุทธเจ้าตรัสแบ่งโลกไว้ ๓ โลก ได้แก่...

๑. กามโลก หรือ กามภพ

๒. ภวโลก หรือ ภวภพ

๓. วิภวโลก หรือ วิภวภพ

ผู้ใดยังมี“กามภพ-กามโลก”อยู่ ก็เพราะยังมี **“กามตัณหา”**

ผู้ใดยังมี“ภวภพ-ภวโลก”อยู่ ก็เพราะยังมี**“ภวตัณหา”**

ผู้ใดยังมี“วิภวภพ-วิภวโลก”อยู่ ก็เพราะยังมี**“วิภวตัณหา”**

จะ**“ดับโลก”**ต้องเรียนรู้**“ตัณหา ทั้ง ๓”**นี้ให้ถูกต้อง ละเอียดลอบ เพราะมีความลึกซึ้งซับซ้อนอยู่มาก ใน**“ตัณหา ๓”**นี้

“กามตัณหา”คือ กิเลสมันต้องการบริโภคทางวัตถุรูปภายนอก เช่น ลาภวัตถุ-ยศขั้นตำแหน่ง-รูปธรรมแห่งการยกย่องสรรเสริญยินยอม-สุขทางวัตถุธรรมต่างๆ เช่น “รูป-เสียง-กลิ่น-รส-เสียดสีสัมผัสนอกให้ได้มา สัมผัสบำเรอแก่ตนทางทวาร ๕ ซึ่งเป็นทวารภายนอก ได้แก่ ตา-หู-จมูก-ลิ้น-กาย เรียกว่า**“กามคุณ ๕”** ตามที่ตนติดตนยึดว่า ถ้าได้มาตั้งใจสมกับ ขนาดสมกับทิวภูมิที่ตนหวังตนชอบนั้น แล้วก็จะเกิด**“รสสุข”(อัสมาทะ)**

“ตัณหา”เช่นนี้เป็นตัณหาเบื้องต้น มีวัตถุประสงค์รูปธรรมหยาบ สัมผัสกัน จากภายนอก โดยสมมุติกันขึ้นมาหลงเสพหลงติดกันเป็นอุปาทานกัน อยู่ถ้วนหน้า อันเคยเป็นเคยเสพกันอยู่ทุกคน

นี่แหละคือ “กามตัณหา”ของ“ปุถุชน”สามัญ

“ภวตัณหา”คือ กิเลสมันต้องการบริโภคทางอรูปหรือนามธรรม ภายใน

เช่น ยังมี“ความต้องการ”หรือ“ความหวัง”ในจิต เป็นสภาพวิมาน ในห้วงนึกคิด แล้วก็ฝังยึดอยู่ในจิตเป็น“ภพ”[ได้แก่ สภาพที่ยังต้องการมี ต้องการเป็นอยู่-สภาพที่ยังไม่หยุดหวัง, ยังไม่หมดรสอร่อย(อัสสาทะ)เด็ดขาด, ยังไม่หยุดเสพ, ยังไม่ยอมจบ]

หากเป็นความหวังแม้จะหวังลาภวัตถุ-ยศขั้นตำแหน่ง-รูปธรรมแห่ง การยกย่องสรรเสริญเย็นยอ-สุขทางวัตถุธรรมต่างๆ เช่น “รูป-เสียง- กลิ่น-รส-เสียดสีสัมผัส”ให้ได้มาสัมผัสบำเรอแก้ตน ก็ยังเป็นอยู่ทาง ทวารที่ ๖ ในภายในอยู่ คือ ในทวารใจเท่านั้น อันไม่ใช่ออกมาสัมผัสทาง ตา-หู-จมูก-ลิ้น-กาย ตามที่ตนติดตนยึด ว่าถ้าได้มาตั้งใจสมขนาด สมที่ภูมิจิตที่ตนหวังตนชอบนั้นแล้วก็จะเกิด“รสสุข”(อัสสาทะ) เพียงแต่ว่า ได้รูปภายในหรืออรูปภายในมาเสพ ก็สามารถเป็นสุขเป็นทุกข์อยู่ภายใน ได้ เช่นนี้เรียกว่า “กามในภพหรือกามในภวังค์”

หรือสภาพที่ปั้นขึ้นสร้างขึ้นเองในจิตโดยตรง แล้วก็สัมผัสภายใน เสพสมเองในจิต ไม่ว่าจะปั้น“รูป(ภายในจิต)-อรูป-นามธรรม”แท้ๆ เช่น “ความรู้-ความเฉลียวฉลาด-ศาสตร์วิชาการ”หรือเพียง“ความคิดนึก वादฝัน”(วิมาน)ใดๆ หรือจะเป็น“รูปมาน-อรูปมาน”ที่เป็นชนิด“รูปภพ- อรูปภพ”ในจิต ตามแบบลัทธิหนึ่งหลับตาทำสมาธิทั้งหลาย หรือถึงขนาด สภาพ“ดับจิต”ที่พากันเรียกว่า“นิโรธ” หากทำแล้วก็สุขเสพสมซึมซื่น ติดยึดกันอยู่เท่านั้น

สภาพที่เสพสุขทางทวารจิตอยู่ดังกล่าวนี้ ภาษาสมัยใหม่เขาก็ว่า
“สำเร็จความใคร่ทางความคิดหรือสำเร็จความใคร่ทางจิต” ภาษาธรรมคือ
เสพสม“อัสสาทะ”ในภพ

นี่ก็คือ “ภวตัณหา”ของ“ปุถุชน”สามัญโลกียะ

ที่นี้ก็“ตัณหา”ที่ ๓ ซึ่งเป็นตัณหาลำคัญมาก **“วิภวตัณหา”** คือ
ความต้องการที่มีอุดมคติ เป็นความต้องการที่มีคุณค่า เช่น ความต้องการ
ที่ตั้งใจสร้างคุณงามความดี ตั้งใจปฏิบัติธรรม และสูงถึงขั้นนับว่า เป็น
“ตัณหาอาริยะ” คือ “ความต้องการได้นิพพาน-ต้องการโลกุตระธรรม”
แบ่งออกเป็น ๓ ชั้นให้ฟังง่ายๆ แต่มีความซับซ้อนลึกซึ้งอยู่ไม่น้อย

(๑) **ชั้น“กัลยาณปุถุชน”(ปุถุบุคคล)**

(๒) **ชั้น“อาริยชน”(เสขบุคคล)**

(๓) **ชั้น“อมตชน”(อเสขบุคคล)**

๑. ชั้น“กัลยาณปุถุชน”(ปุถุบุคคล) ได้แก่ ความต้องการลดละ
ต้องการเสียดสละ ต้องการเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยการพยายามหาทาง
ให้เป็นไปได้ และสามารถเป็นไปได้อย่างจริงจัง ทั้งต่ำทั้งสูง ตามภูมิ ตามฐานะ
ซึ่งก็สามารถเป็นคนดีกันจริง ได้ดีบ้างเล็กลง้อยๆก็มีเยอะเยอะถมเถ
ได้ดีมากพอสมควรก็มีอยู่ไม่น้อย ที่ได้ดีมาก ๆ ก็มีบ้าง มากจนมีภูมิสูง
ชั้นเยี่ยมยอดถึงระดับเป็น“ศาสดา”ก็สามารถเป็นไปได้อีก

เพียงแต่ว่า “กัลยาณปุถุชน”นั้น ยังไม่เข้าขั้น**“สัมมาทิฐิ”**จนมี
มรรคผลตามทิฐิของพุทธ กระทั่งสามารถรู้แจ้ง“โลก”หรือ“ภพ”ที่แบ่งแยก
ออกได้ว่า อย่างไรเป็น**“โลกียะ”** อย่างไรเป็น**“โลกุตระ”** แล้วปฏิบัติตน
เข้าสู่ความเป็น**“อาริยชนในโลกโลกุตระ”**ได้จริงเท่านั้น

และที่สำคัญคือไม่รู้จักรู้แจ้งเห็นจริงในความเป็น“กิเลส” อันเป็น“เหตุ”
ที่เกิด**โลกียะ** อย่างจับมันคั่นตาย และไม่สามารถฆ่าให้ตายได้เป็นขั้น

เป็นลำดับ ทั้งอย่างหยาบ(วิติกกมกิลีส) ทั้งอย่างกลาง(ปริยภูฐานกิลีส)
ทั้งอย่างละเอียดสุด(อนุสัยกิลีส)

อีกอันหนึ่งคือ ความเป็น“กัลยาณบุรุษ” นั้น ยังไม่มีความถาวร
หรือความเป็นนิรันดร์ ชนิดพิสูจน์ได้ดั่งเดียวกันกับวิทยาศาสตร์เขาพิสูจน์
จึงยังไม่ชัดแจ้งสัมบูรณ์เหมือนพุทธวิชา

คำว่า**“วิภาตัมหา”** นี้ ทั่วไปก็แปลกันอยู่แล้วว่า **“ความอยากใน
วิภ”** ได้แก่ ความทะยานอยากในความไม่มี ไม่เป็น อยากไม่เป็นนั้น ไม่
เป็นนี้ เช่น อยากไม่เป็นคนยากจน อยากไม่เป็นคนต่ำต้อยหน้า ฯลฯ
อยากตาย อยากขาดสูญ อยากพรากรพันไปจากภาวะที่ตนเกลียดชัง
ไม่ปรารถนา หรือความอยากในทางที่ไม่มีรูปไม่มีร่าง เช่น อรูปพรหม
หรืออรูปภพ ความอยากไม่เกิดอีก เป็นต้น

ซึ่งไม่ผิดเสียทีเดียว แต่ไม่สมบูรณ์ในนิยาม หรือในความหมายที่
จำกัดความให้ไว้ นั้นยังไม่ลึกถึงจุดสำคัญเพียงพอ ยังไม่ถ่องแท้ครบครัน

เพราะโดยเนื้อหาแห่งลัจจะนั้น **“วิ”** ในที่นี้เป็นสภาพ**“พิเศษ”** หรือ
“วิเศษ” ชนิดหลุดพ้นจากสามัญไปสู่สภาพ**“วิสามัญ”**จริงๆ ซึ่ง**พิเศษ**
หรือ**วิเศษชนิด“ต่าง”จากสามัญ**ไปคนละ“โลก”ทีเดียว [แยก
ทิศทางของความสุขไปคนละทาง]

หรือแม้จะแปลความหมายของ**“วิ”** ว่า**“ไม”** หรือคือ**เชิงปฏิเสธ** มันก็
ไม่ใช่แค่ปฏิเสธความต้องการที่เป็นเรื่องววนอยู่ใน**“ภพ”**เดิม**“โลก”**เดิม
แต่ยังคงววนอยู่ใน**“กามภพ”**หรือ**“ภวภพ”**ดั่งเดิม ซึ่งเปลี่ยนไปเพียงแต่**เป็น**
สภาพด้านดีกลับ หรือกลับกันคนละฟากของต้นมหาเท่านั้น เพราะหากแค่นี้
มันก็เวียนวนกลับไปกลับมาว่า **รับหรือปฏิเสธใน“กามต้นมหา”และใน**
“ภวต้นมหา”อยู่ เป็นโลกเป็นภพ อันยังเป็นโลกโลกีย์ หรือเป็นภพปุถุชน
เก่าๆเดิมนั่นเอง ซึ่งก็เท่ากับ**“ไม่อยากในกาม หรือไม่อยากในภพ”**

ชั่วคราวชั่วคราว **ยังไม่ใช้เลิกเด็ดขาดชนิดรู้จัก“ภพ”รู้จัก“อัตตา”แล้วพากเพียร “ลดละอัตตา”จนกระทั่งดับอัตตา และดับภพได้จริงโดยไม่มีการเวียนวนมา “อยาก”แบบก่อนอีกแล้ว เพราะเปลี่ยนภพใหม่ขึ้นสู่โลกุตระได้แท้**

หากจะนับว่าเป็น“ความต่าง” ก็มีความต่างกันแน่ แต่ก็เพียงในความหมายแค่ว่า“ต่างกัน”เพราะมันรับหรือปฏิเสธบ้างสูงขึ้นแล้วก็ต่ำลงบ้าง ซึ่งก็เป็นปกติสามัญของผู้วนเวียนเป็นอนิจจังอยู่ในโลกปุถุชนที่ยังตัดวิภูสงสารไม่ได้

ถ้าจะว่า “ต่าง” เพราะเป็นคนมี “คุณค่า” ก็จริงขั้นหนึ่งเหมือนกัน สำหรับผู้ทำตามอุดมคติได้สูงจริง

แต่ยังไม่“ต่าง”ถึงขั้นเปลี่ยนภพเก่า ไปสู่ภพ“พิเศษ”หรือ“วิเศษ” ชนิด“ต่าง”ไปจาก“ปุถุชน”เป็น“อารยชน”

ปุถุชนทั้งหลายมากมาย ต่างก็รู้ใน“อุดมคติ”ดีๆที่มนุษย์ควรทำควรเป็น เช่นว่า ความต้องการลดละกิเลส ต้องการเสียดละ ต้องการเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น เป็นต้น และก็ได้พยายามกันน้อยบ้างมากบ้าง อยู่ทั่วไป ซึ่งล้วนเคยเป็นเคยได้กันอยู่บ้างในบางครั้งบางคราวมาแล้ว ทั้งนั้น บ้างก็ได้ชั่วคราวชั่วแว็บ ไม่นานเลยก็มี พยายามรักษาไว้ได้นานๆ ก็มี บางคนได้นานตลอดชาติเป็นชาติๆก็มี ได้ดีข้ามชาติไปหลายชาติก็มี **แต่ไม่มั่นคงเที่ยงแท้(ไม่นิยต) ชนิดเปลี่ยนเชื้อจิตเปลี่ยนภพใหม่ถึงขั้น มีการเกิดใหม่ของจิตวิญญาณในจิตวิญญาณนั่นเอง(โอปปาติกโยนิ) อย่างมี “สิ่งจริงปรากฏ”(ภาวะ)ในตน และ“ดวงตาแห่งธรรม”(ธรรมจักขุญาณ) ของตน รู้แจ้งเห็นจริงด้วย จึงยังไม่นับว่า“พิเศษ”หรือ“วิเศษ”ขึ้นโลกุตระ**

ส่วนความรู้พื้นๆธรรมดาคำว่า“วิเวกัตถนหา” ที่ใช้กันในความหมาย แค่ว่าไม่อยากเป็นคนจน ไม่อยากเป็นคนต่ำต้อยน้อยหน้า ไม่อยากเป็นคนโง่ ไม่อยากมีความเจ็บความปวด เป็นต้น ซึ่งยังมีความไม่อยากจะไร

ต่ออะไรอีกนานปีการสารพัดสำหรับสามัญปุถุชนที่“ไม่อยาก”เป็นนั่น
ไม่อยากเป็นนี่

ก็จริง..ไม่ผิดเลยในภาวะปุถุชน ที่ยังหลง“โลกธรรม”สามัญ แต่เห็น
ชัดได้ว่า มันยังวนอยู่ในภาพของคนผู้แสวงหา“โลกธรรม๘”ธรรมดานั่นเอง
ไม่ได้ต่างไปจากความเป็นปุถุชนเลย จะนับว่าเป็น“อุดมคติ”ชั้นโลกุตระ
ยังไม่ได้ นอกจากต้องนับว่าเป็นความทะยานอยากสามัญของปุถุชน
หรือโลกียะธรรมดา ซึ่งก็คือ“กามตัณหาและภวตัณหา”แท้ๆได้ังๆ ระดับ
ปุถุชนอยู่อย่างเดิม เพียงแต่“อยากหรือไม่อยาก”กลับข้างกันไปคนละข้าง
เท่านั้น ซึ่งมันก็เพียงแค่เป็นความหมายว่า“ไม่”หรือเชิงปฏิเสธขั้นพื้นฐาน
เป็นแต่เพียง“ภาคปฏิเสธความต้องการ” ซึ่งเมื่อเป็น“เชิงดูด”ภาคหนึ่ง และ
ภาคปฏิเสธก็เป็น“เชิงผลัก” ก็เป็นวิสัยโลกหรือโลกียะธรรมดาๆนั่นเอง จะ
ว่าเป็น“ความต่าง”ก็ต่างกันในเรื่องของขั้วของทิศ กลับกันไปคนละขั้ว
คนละทิศหรือเป็น“ความโต่าง”(อันตา)กันไปคนละข้างคนละด้านใน“โลก”
เดิมๆหรือ“โลกเก่า”เดียวกันเท่านั้น ซึ่งไม่ได้หลุดพ้นออกไปจาก“โลก
โลกีย์”ของสามัญปุถุชนแต่อย่างใด ไม่ได้วิเศษ(วิ)กว่าเดิมแต่อย่างใด

แม้“กัลยาณชน”ที่ประสบผลสำเร็จใน“อุดมคติ”ดังกล่าวข้างต้นก็ตาม
จะสามารถเก่งกาจดีถึงขั้นได้เป็น“คาสดา”องค์ใดองค์หนึ่งแท้จริง แต่ยังไม่
สามารถรู้แจ้งใน“รัฐสงสาร”ยังไม่รู้ยิ่งใน“อัตตา”ยังไม่รู้ยิ่งใน“ภพ”และ
“วิภพ”ที่เป็นโลกุตรอย่างสัมมาทัญญู จึงยังคงหมუნวนไม่เที่ยงอยู่ แม้จะ
ขึ้นสูงได้ก็ตาม แต่ก็ต้องวนเวียนลงต่ำอยู่อีกจนได้ ยังไม่มี“ความยั่งยืน
ถาวร”เด็ดขาดชนิดสัมบูรณ์ด้วย“ญาณทัสสนะหรือวิปัสสนาญาณ” หรือ
ด้วย“วิชา๘”แบบพุทธ ดังนั้น จึงนับว่า ยังเป็น“โลกียะ” เพราะยังตัด
“รัฐสงสาร”ไม่เป็น หรือยังเปลี่ยนแปลง“ภพ”เป็น“ภพใหม่” (ปรโลก
ในนัยะโลกุตระ)ไม่ได้ เนื่องจากยังไม่รู้จักรู้แจ้งรู้จริง“โลกุตระ”เลย หรือแม้

“รู้”..แต่ถ้าตนยังไม่เกิดในโลกุตระ คนผู้นั้นก็ยังไม่เป็นอาริยะ

ด้วยเหตุฉะนั้น ความหมายของ“วิ”ชั้นดังกล่าวนี้ แม้จะเก่งกาจ ถึงขนาดได้เป็น“ศาสดา”องค์ใดองค์หนึ่งจริงในโลกมนุษย์ แต่ยังไม่ “วิชา ๘” และยังไม่เกิดไม่เป็น“อาริยะ”ได้จริง จึงยังไม่มีลักษณะ“วิเศษ หรือพิเศษ”ชนิด“วิภวภพ”ชั้นโลกุตระ จึงยังเป็นเรื่องของ“ภพสามัญ” ยังไม่ใช่ความพิเศษหรือวิเศษ ที่มี“ความพิเศษหรือวิเศษ”ชนิดเหนือขึ้นไปกว่าสามัญ เป็น“วิสามัญ”อีกชั้นหนึ่ง ตามที่นิยามมานี้

ที่กล่าวว่า“วิภวตัณหา”ทั้งหมดนั้น ยังเป็น“ตัณหา”ของ“ปุถุชน”สามัญ ยังเป็นสภาพของภพ“โลกิยะ” เพราะยังไม่ใช้ภพของ“โลกุตระ” จึงยังไม่ถึง“วิภวภพ”ที่เป็น“ภพพิเศษ” อันมีอมตะทั้งเกิดทั้งดับอย่างอันติมะ

เนื่องจาก“ภพพิเศษ”ที่เป็นชั้นโลกุตระ(วิภวภพ)นี้ สามารถ“ดับ ความเกิดในโลกหรือในภพที่ต้องการได้แน่แท้เด็ดขาด” และมี“การเกิดใหม่ในจิต”(โอบปาตักโยนิ)หรือในอัฐภาพของตนจริง ด้วยการรู้แจ้ง เห็นจริง ทำให้จริงกับ“อตฺตา”ของตน จึงเป็นความ“ต่าง”จาก“ภวภพ”สามัญกันคนละโลก ชนิดพิสูจน์ได้คู่เดียวกันกับการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์

โดยพิสูจน์กันในชีวิตที่ดำเนินไปปกติประจำวันสามัญของมนุษย์ ด้วยทฤษฎีสำคัญของพุทธ ที่มีทฤษฎี“มรรค อันมีองค์ ๘” เป็นต้น ทว่าสามารถรู้จักรู้แจ้งเห็นจริงสัมผัสจริง มีสภาวะจริงของรูปธรรม และนามธรรมปรากฏให้ประสบ“ความจริง”(สัจธรรม) เป็นเช่นเดียวกันกับนักวิทยาศาสตร์พิสูจน์สิ่งต่างๆ

ที่ต้องอนุโลมนับเอาชั้น“กัลยาณปุถุชน”นี้ ว่า เป็น“วิภวตัณหา”ด้วย ก็เพราะ“กัลยาณชน”นั้นๆมีความตั้งใจในใจจริง และสามารถทำกันกระทั่งเป็นความสำเร็จจริงในชั้นอุดมคติได้ด้วย ทำความเจริญให้ตนให้สังคม

มนุษย์ชาติได้จริง ส่วนจะสำเร็จมากหรือน้อย ได้เดียวเดียวหรือได้นาน ได้ดียวอดหรือดียวอย แหนบเนียนซับซ้อนลึกซึ้งสูงส่งแค่นี้ ก็ตามความจริง ที่ทำได้จริงนั้นๆ เท่าที่เป็นได้มีได้ อันมีปรากฏอยู่ในสังคมมนุษย์ จึงต้องผนวกนับไว้ด้วย

ถ้าจะนับภาวะนี้เป็น“อุดมคติ” ก็เริ่มนับได้ แต่ยังไม่**มีคุณสมบัติ** ชนิดที่เป็น“**อาริยะแห่งโลกุตระ**” เพียงแต่เป็น“**กัลยาณบุรุษแห่งโลกิยะ**”แค่นั้น

เพราะฉะนั้น ถ้าเข้าใจกันชัดเจนแล้วว่า “**สามัญบุรุษ**”นั้น ย่อมเป็นอยู่กับกิเลสโลกิกรรหลงเป็นธรรมชาติ และดำเนินชีวิตสามัญอยู่ด้วยการบำเรอให้สมโลกสมโกรรของตนตามสัญชาตญาณ โดย“หลงลืม-หลงผิด-หลงไหล-หลงเหลือ-หลงตัว”(โมหะ-อวิชชา)เป็นปกติธรรมชาตินี้คือ“ภาวะ”หนึ่ง

ส่วนคนที่ตั้งใจจริงและพากเพียรเป็น“**กัลยาณบุรุษ**”โดยพยายามลด**ความโลภโกรรหลง** นั่นก็เป็นอีกภาวะหนึ่ง ซึ่งสูงขึ้นมาจาก“**สามัญบุรุษ**”

ดังนั้น ถ้าใครผู้ใดสำนึกจริงปฏิบัติจริงถึงขั้น“**กัลยาณบุรุษ**” จึงนับเป็น“**อุดมการณ์**”เบื้องต้น โดยอนุโลมนับเข้าในความหมายของ“**วิภาตถนา**” ด้วยประการฉะนี้

นั่นก็คือ ความหมายของ“**วิภาตถนา**” ข้อที่ ๑ ชั้น“**กัลยาณบุรุษ**” (ยังไม่พ้นความเป็นปุถุคคค) อันเป็นคุณลักษณะข้อแรกของ“**วิภาตถนา**”

ข้อที่ ๒ ชั้น“**อาริยชน**”(เสขบุคคล) ได้แก่ ความต้องการลดละต้องการเสียสละ ต้องการเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยการพยายามหาทางให้เป็นไปได้ และสามารถเป็นไปได้จริง **ชนิดเป็นขั้นเป็นตอนตามทฤษฎีของพุทธ** ตามหลักเกณฑ์ของพุทธ อย่างมี“**สัมมาทิฐิ**”แท้จริง ซึ่งสามารถเป็นไปได้ เพราะเรียนรู้“จิต”-เรียนรู้“กิเลส”ได้อย่างชัดแท้ ถูก

“ตัวตน”(อัตตา)ของ“กิเลส”แบบจับมั่นคั่นตายกันจริงๆ และทำให้ดับ ทำให้ตายได้ เป็นขั้นเป็นลำดับ ถูกสัดส่วน มีทฤษฎีสำคัญสมบูรณที่สามารถปฏิบัติอย่างพิสดารได้และเมื่อดับได้แล้วถึงขั้นจริงจะไม่เวียนวนไปตกต่ำอีก (นิจจัง, ฐวัง, สัสตัง, อวิปริณามธัมมัง, อสังหริัง, อสังกุปปัง)

ที่สำคัญคือ สามารถรู้จู้จู้แจ้งเห็นจริงในความเป็น“กิเลส”อย่างจับมั่นคั่นตาย และสามารถฆ่ามันให้ตายได้เป็นขั้นเป็นลำดับ ทั้งอย่างหยาบ(วิตกกมกิเลส) ทั้งอย่างกลาง(ปริยภูฐานกิเลส) ทั้งอย่างละเอียดสุด(อนุสัยกิเลส) เมื่อ“ตาย”จาก**ภพโลกียะ** จึง“เกิด”ใหม่ใน**ภพโลกุตระ** เป็น“ความเกิดทางจิต”แบบโอบปาติกโยนิ คือ “จิตเกิด”อยู่ในตัวคนเป็นๆนี่เอง

หรือแม้แต่ความถาวร-ความเป็นนิรันดร์ ก็สามารถรู้จู้จู้แจ้งเห็นจริงในภาวะของความถาวรหรือความเป็นนิรันดร์ ชนิดพิสูจน์ได้ด้วยตนเองเป็นวิทยาศาสตร์ทางจิตทีเดียว อย่างน้อยก็รู้จู้จู้แจ้งเห็นจริงในขั้น“มีความไม่ตกต่ำของตนจากที่ตนปฏิบัติได้แล้วกระทั่งเป็นสามัญนั้นๆ”(อวินิปาตธัมม) และเห็นจริงสูงขึ้นอีก “เป็นผู้มีความเที่ยงแท้ถาวรในสภาพที่ตนได้ตนเป็น”(นียต) เป็นต้น อนาคตก็มั่นใจในความสูงสุดเพราะแน่ชัดในการจะได้“เป็นผู้มีการตรัสรู้สูงสุดในเบื้องหน้า”(สัมโพธิปรายณะ) เนื่องจากรู้แจ้งเห็นจริงในภูมิธรรมของตนด้วยญาณอันยิ่งกว่า ตนนั้น “กำจัด ทำลายอบายภูมิจ ๔ ในตนหมดสิ้นแล้ว”(ชัตตนริยะ-ชัตตนริจจาน-ชัตตนปิตติวิลยะ-ชัตตนาบายหุคตวิวินิปาตะ) เพราะมีภูมิบรรลุเข้ากระแสนารียะถึงขั้น“โสดาบัน”แล้วเป็นอย่างแท้จริง ชื่อว่า “เสขบุคคล”ขั้นต้น

ผู้เข้าขั้น“เสขบุคคล”หรือ“อาริยชน”ต้องมีสภาวะจริงเข้าถึงภพถึงภูมิได้จริงปานนี้ จึงจะเริ่มนับเป็น“อุดมการณ์ระดับโลกุตระ” เพราะสามารถเข้าสู่“ภพพิเศษ”แท้(วิภวภพ)ที่ทำการ“ดับความเกิดในโลกหรือในภพต่ำที่ตนปรารถนาจะดับนั้นๆได้แน่แท้เด็ดขาดเป็นลำดับๆ

ขึ้นไป” ซึ่งเป็นความ“ต่าง” ชนิดกลับกัน หรือทวนกระแส“กามภพและภพภพ”แยกไปคนละโลก ซึ่งไม่ใช่เพียง“ต่าง”กันแค่คนละมุมคนละด้านกันเท่านั้น ทว่าก็ยังอยู่ในกามภพ ยังอยู่ในภพภพที่วนไปวนมาอยู่ นั่นเอง แต่“อารยชน”นี้“ต่าง”กับ“ปุถุชนหรือกัลยาณปุถุชน” ชนิดเปลี่ยนภพใหม่จาก“กามภพ”หรือ“ภพภพ”หลุดพ้นออกไปนอก“กามภพ”และนอก“ภพภพ”อย่างเด็ดขาดไปต่างหากเป็น“คนละโลก”กันทีเดียว จึงเรียกว่า“วิภพภพ” เพราะ“ดับกาม-ดับภพ”ที่เป็น“โลก”ชั้นสามัญ เลื่อนขึ้นไปเป็นลำดับๆ ได้จริง อย่างรู้จักรู้แจ้งเห็นจริง ความจริงที่ได้ที่เป็นจริงนั้นๆ แน่แท้ในตน

ดังนั้น ชั้นต่ำสุดของคน ที่ยังมี“กามตัณหา”และยังมี“ภพตัณหา”ในสิ่งที่เป็น“อบายมุข”(ความเลื่อมขึ้นหยาบ,สภาพที่ปราศจากความเจริญระดับหยาบ) ได้แก่ การยังลำสอนยังหนักยังมากในเรื่องเพศ, ยังติดการพนัน,ยังติดยังเสพลิงเสพติดระดับคนดีสามัญเขาไม่เสพกันแล้ว, ยังหลงมัวเมาในเกมในกีฬาในการละเล่น หรือมหรสพ, ยังมัวเมาในการเที่ยวกลางคืน, ยังติดมิตรคบมิตรที่พาไปมัวเมาเรื่องอบายมุขทั้ง ๕ ที่พูดผ่านมานี้ รวมทั้งยังติดการเกียจคร้าน เป็นต้น

ที่กล่าวมานี้ คือ ตัวอย่างของความติดยึดหลงเสพหลงสุขอยู่ใน“ภพต่ำ”หรือ“โลกต่ำ” โดยยังมีการวนเวียนสุขเวียนเสพอยู่กับสิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้อย่างใดอย่างหนึ่งก็ตาม เมื่อไม่ได้เสพตามที่ติดที่ยึดได้อย่างใดก็ยังไม่ได้สมใจอย่างนั้น ก็จะถึงขั้น“เป็นทุกข์”เพราะสิ่งอย่างนี้

นี่ถือ **เป็นนรกหรือแดนแห่งความเลื่อมที่ต่ำที่สุดแล้ว**

และ มี“กามตัณหา”ในสิ่งที่เป็นลาภวัตถุ-ยศตำแหน่ง-สรรเสริญ เยินยอ-สุขทางวัตถุ ทางรูป-เสียง-กลิ่น-รส-เสียดสีสัมผัสสนอก ที่ยังรุนแรงจัดจ้านอยู่ จนต้องทุจริตหรือไม่อยู่ในศีลในธรรมแค่ศีล ๕ เช่น

ถึงกับต้องฆ่าสัตว์ ต้องทำร้ายผู้อื่นรุนแรงอำมหิตเพื่อให้ได้มาหรือให้ได้
สมใจใน“โลกธรรม ๘” (ผิดศีลข้อ ๑) ...ต้องละเมิดกฎหมายละเมิดศีลธรรม
พื้นฐาน ถึงขั้นเข้าข้ายลักขโมย เพื่อให้ได้สมใจในสิ่งที่ตนต้องการ(ผิดศีล
ข้อ ๒) ...ต้องละเมิดทางกามเกินกว่าสามัญพื้นฐาน เช่น ผัวเดียวเมียเดียว
หรือจะมีกามก็เฉพาะสิ่งที่สมควรแก่จริยธรรม มาตราฐานพื้นฐานที่สังคม
นับถือกัน(ผิดศีลข้อ ๓) ...ต้องถึงกับโกหกหลอกลวง เพื่อให้ได้สมใจในสิ่ง
ที่ตนต้องการ(ผิดศีลข้อ ๔) ...ต้องเสพเพราะยังติด ยัง“อดทนต่ออรสอ่อย
ของอบายมุข”ไม่ได้เด็ดขาด “รสอ่อยแห่งอบายมุข”นั้นยังมีฤทธิ์เหนือจิตอยู่
ความติดยึดที่ยังหลงเสพหลงติดดังที่กล่าวมาเป็นตัวอย่างนี้คือ“ภพต่ำ”
ที่เรียกว่า ชั้น“อบายภูมิ”อันปุถุชนต้องปฏิบัติตนให้“หลุดพ้นติดพันเสพ”
ให้ได้ถึงขั้นมี“ญาณ ๗”รู้แจ้งจริงในตนว่า เราหลุดพ้นแล้วจริง จึงจะเป็น
“อารยชน” หรือ“เสขบุคคล”ขั้นต้น เรียกว่า“โสดาบัน”

“อารยชน”นั้นมี ๓ ขั้น ได้แก่ ๑.โสดาบัน ๒.สกาคามีหรือสกิทาคามี
๓.อนาคามี ที่นับว่าเป็น“เสขบุคคล”เพราะผู้นั้นยังต้องศึกษาต่อไปอยู่(เสข=
ผู้ยังต้องศึกษา) เนื่องจากยังไม่จบ“การศึกษา ๓” (อริศีลสิกขา-อริจิตสิกขา-
อริปัญญาสิกขา) ผู้พัฒนาตนผ่าน“การศึกษา ๓”บรรลुरुธรรมเป็น“อารยชน”
จึงนับเป็นผู้เข้าสู่“เสขภูมิ”[พื้นเพของพระเสขะ คือ เข้าสู่ชั้นอารยชนแล้ว จะเป็น
ชั้นหนึ่งชั้นใดใน ๓ ก็ตาม แต่ยังต้องศึกษาอยู่ยังไม่จบถึง“อรหนต์”อันเป็นภูมิสุดท้าย]
ผู้ยังไม่บรรลुरुธรรม เข้าชื่อ“อารยชะ” ยังไม่ชื่อว่า“เสขบุคคล”

อารยชนต้องมี“ญาณ”รู้แจ้งเห็นจริงในตนว่าตนสามารถตัดกิเลสได้จริง
มีญาณรู้เห็นในจิต-เจตสิกว่า ตนมี“กิเลส”แล้วตนก็ตัดกิเลสเหล่านั้นๆได้สำเร็จ
จึงเรียกว่า“ผู้สำเร็จ”ไปแต่ละระดับขั้น

ขั้นต้นก็“โสดาบัน” ผู้เป็น“โสดาบัน”นั้นต้องมี“ญาณ ๗”(พระไตรปิฎก
เล่ม ๑๒ ข้อ ๕๔๓-๕๕๐) รู้แจ้งจริงในความเป็น“อารยภูมิ”ของตน มีสิ่งปรากฏ

ยืนยันทนอย่างแน่นแท้ ถูกขืนถูกตอน

ซึ่ง“ญาณ”นี้ จะไม่ใช่ความรู้ที่รู้แค่ว่าเอา ไม่ใช่รู้ชนิดคลุมๆเครือๆ ไม่ใช่รู้แค่ตรรกะแม้จะเป็นตรรกะที่ถูกต้องเยี่ยมยอด หรือแม้จะเป็นผู้คงแก่เรียนรอบรู้ขั้นอัจฉริยะก็ตาม และไม่ใช่รู้แค่รู้ภาษาของธรรมะมากมายหลากหลาย รู้ภาษาบาลีดีเยี่ยม รู้ภาษาอังกฤษเชี่ยวชาญ มีปฏิภาณรู้รอบป็นเหตุในผลของสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์

หรือรู้ละเอียดลออในคุณค่าของคุณธรรมต่างๆดีเลิศก็เถอะ ยิ่งรู้ชนิดหลงนิมิตนั่นนินิมิตนี่ในอุปาทานในสมมุติสัจจะต่างๆนานา แล้วก็เข้าใจเอาเองว่า นั่นคือความรู้วิเศษ คือความมี“ญาณ” นั่นยิ่งไม่ใช่ใหญ่ [ซึ่งความหลงแบบนี้ ทุกวันนี้มีกันมากขึ้นๆ]

เป็นต้นว่า ผู้มีภูมิโสดาบัน ก็ต้องรู้“สักกายทิฏฐิสังโยชน์”เป็นอย่างไร ต้องรู้“สักกายะ”ของตนอย่าง“ชัดแท้ไม่ลึงเลสงสัย”[รู้จักภาวะจริงนั้นๆ (สักกายะ)อย่างรู้แจ้งรู้จริง ไม่วิจิกิจจฉาย]ใน“อารยธรรม”(พระธรรม) เพราะรู้จัก รู้แจ้งเห็นจริงใน“อารยธรรม”เช่นนี้เอง จึงรู้แน่ๆถึงความ เป็น“พุทธ” ตามแบบพระสัมมาสัมพุทธเจ้า(รู้พระพุท)ว่า ไม่มีใครเทียบเท่า นั้นจริงแท้ไหน มีพุทธคุณลักษณะใด และทรงสูงส่งเยี่ยมยอดอย่างไร และด้วยความจริงที่เห็นชัดในตัวเองว่า เราผู้ประพฤติดตามธรรมของพระพุทเจ้า อย่าง“สัมมา”ได้ผลอย่างนี้เอง คือ“ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบแท้”(พระสงฆ์) ผู้นี้จึงชื่อว่า เข้าถึง“พระพุท,พระธรรม,พระสงฆ์”ครบครัน จึงเป็นผู้ “ศรัทธาพระไตรรัตน์” เพราะเห็นจริงในความมีจริงเป็นจริงในตน

ซึ่งเกิดจริงเป็นจริง ก็เนื่องมาจาก..ผู้นี้ได้ปฏิบัติตนด้วย“ไตรสิกขา” (การศึกษา ๓) อันได้แก่...

ปฏิบัติ“ศีล”ให้มืผลมีอานิสงส์จน“พันสี่พันพดปรามาส”(อธิศีล)

กระทั่งสามารถพัฒนา“จิต”เป็น“สัมมาสมาธิ”(อธิจิต)

และพร้อมกันนั้นก็มีความหมายหรือปัญญา” รู้จัก รู้แจ้ง เห็นจริง ในภาวะปรมาตถธรรมต่างๆว่า ตนรู้จัก “ตัวตนของกิเลส” แล้วทำให้กิเลสลดละจางคลายได้ถึงขีดถึงขนาด ตามกฎเกณฑ์ที่พระพุทธเจ้าทรงกำหนดเป็นลำดับไว้ถูกต้อง (วิราคะเป็นต้น วิมุติเป็นสำคัญ) อย่างชัดเจนในความจริงนั้นๆ “เห็นของแท้ไม่ลืมหูลืมตาในความละความลดความหลุดพ้นนั้นๆได้จริง”

จึงเรียกว่า “**พินวิจิกจมาสังโยชน์**” เพราะมี “**ญาณหรือปัญญา**” (อธิปัญญา) รู้จัก รู้แจ้ง เห็นจริง ในความเป็นจริง อันได้แก่ “**การเกิดจริง เป็นอาริยะจริงของตน**” นั้นเองว่าเกิดอย่างไร เป็นอย่างไร ลดไปละไป หรือหลุดพ้นไป ถึงขั้นตายไปอย่างไร

ขั้นต่อไปสูงขึ้นเป็น “**สกทาคามี**” ก็ต้องรู้จัก “**กามราคะ**” และ “**ปฏิมะ**” ของตนที่ยังมีในตนอยู่อย่างถูกต้องสภาพ แล้วปฏิบัติให้ละลดจางคลายกิเลสดังกล่าวนี้ให้ได้มากขึ้นๆไปเรื่อยๆ จนหลุดพ้น กระทั่ง “**พินสักกายะ ๓ ฐิติสังโยชน์-พินวิจิกจมาสังโยชน์-พินสีลัพพตปราคาส**” ในส่วนที่เป็นระดับของภูมิ “**สกทาคามี**” อย่างรู้จัก รู้แจ้ง เห็นจริงตามความเป็นจริงอีกเช่นกัน พินสังโยชน์โดยนัยเดียวกัน แต่ต่างระดับกันขึ้นไปเท่านั้น หากสามารถลดละ “**กามราคะ-ปฏิมะ**” ลงได้จริง จิตสะอาดจากกามจากปฏิมะขึ้นเรื่อยๆ นี้แหละคือ ความเป็น “**สกทาคามี**” สูงขึ้นไปจริงตามลำดับ

เมื่อลดละจางคลาย “**กามราคะ**” และ “**ปฏิมะ**” กระทั่ง “**พินกามราคสังโยชน์**” และ “**พินปฏิมะสังโยชน์**” หมดยึดตามเกณฑ์ โดยมี “**ญาณ**” รู้จัก รู้แจ้ง เห็นจริง ก็เป็นอัน “**พินโอรัมภาคิยะสังโยชน์**” (สังโยชน์ระดับต่ำ ๕ ขั้น ได้แก่สักกายะ วิจิกจมา สีลัพพตปราคาส กามราคะ ปฏิมะ) ขึ้นสู่ภูมิ “**อนาคามี**”

สำหรับ “**อนาคามี**” ก็ปฏิบัติละลดกิเลสระดับ “**อิตตา**” ขึ้นสูงต่อไป อันเป็น “**อุทรมภาคิยะสังโยชน์**” [สังโยชน์ระดับสูง ๕ ขั้น ได้แก่ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา] จนกว่าจะหมดเกลี้ยงสะอาด ลีนกิเลส

ขั้นสุดท้าย คือ “พันอวิชชา” ซึ่งเป็นการพันสังโยชน์สูงสุดยอดสมบูรณ์ กระทั่งสูญหมด “อาสวะ” จึงจะเป็นการสิ้นสุดความเป็น “เสขบุคคล”

ข้อที่ ๓ ชั้น “อมตชน” (อเสขบุคคล) ได้แก่ ความต้องการลดละ ต้องการเสียสละ ต้องการเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยการพยายามหาทาง ให้เป็นไปได้ และสามารถเป็นไปได้อย่างจริง **บัณฑิตเป็นขั้นเป็นตอนตาม ทฤษฎีของพุทธ ตามหลักเกณฑ์ของพุทธ** อย่างมี “สัมมาทิฐิ” แท้จริง และสามารถเรียนรู้ปฏิบัติได้จน “จบกิจ”

ผู้ “จบกิจ” ถือเอาการหมดกิเลสที่ยึดติดเป็น “ตัวตน” (อัตตา) และหลง ติดเป็น “ของตัวของตน” (อัตตนิยา) ชนิดไม่เหลือเศษธุลีละอองของกิเลส เพื่อตัวเพื่อตนแม้นิดแม้หน่อย จึงจะเป็นผู้ “ไม่เห็นแก่ตัว” แท้ๆจริงๆ มีแต่ “เห็นแก่ผู้อื่น” เป็นผู้สร้างสรรด้วยภูมิพุทธ (พระผู้สร้าง)..แล้วเสียสละ อย่างบริสุทธิ์ (พระผู้ประทาน)..เพราะจิตวิญญานของท่านปราศจากกิเลส แห่งๆแล้ว (พระจิตวิญญานบริสุทธิ์) จริง”

ซึ่งความหมายของ “จบกิจ” ก็คือ สำเร็จแล้วไม่ต้องศึกษาอีก ไม่ต้องไปปฏิบัติซ้ำซากอีก จบแล้วจบเลย เป็นนิรันดร์ไปเลย เช่น “ดับ กิเลส” ได้สนิทสมบูรณ์แล้วจริง จะไม่มีวนเวียนไปมีกิเลสอีก เพราะ “อมตชน” ทั้งหมดมี “ความเป็นไปได้จริง” (ตถตา) นั้น สำเร็จแล้วจริงๆ [ผู้สนใจดู พระไตรปิฎก เล่ม ๑๖ ข้อ ๖๐-๖๓ ประกอบด้วยจะเข้าใจมากขึ้น]

“อมตชน” หรือ “อเสขบุคคล” คือ ผู้มุ่งมั่นจะมี “ความเป็นเช่นใด ก็ฝึกตนจนมีความเป็นเช่นนั้นแล้วได้จริง” กระทั่งเป็นเช่นนั้นเองในตน” (ตถตา)

“อมตชน” หรือ “อเสขบุคคล” คือ ผู้ปฏิบัติแล้วจนเกิดผลสำเร็จของตน กระทั่ง “พันอวิชชา” แล้วใน “ปฏิจจสมุปปาท” ทั้งสาย โดยสามารถรู้จัก รู้แจ้งรู้จริงภาวะต่างๆของ “ปฏิจจสมุปปาท” ทุกภาวะครบครัน และสามารถปฏิบัติอย่างไร จะละล้าง จะกำจัดอะไร ตรงไหน อย่างไร เช่น รู้ว่า

สังขารเป็นอย่างไร วิญญาณเป็นอย่างไร นามรูปคืออย่างไร สฬายตนะนั้นเป็นไฉน ผัสสะเป็นไฉน ที่สำคัญคือ ตัณหาคืออาการอย่างไร อุปาทานคืออย่างไร และมีวิธีปฏิบัติจนสามารถ**“กำจัดตัณหา-อุปาทาน”** อันเป็น**“ทุกขสมุทัยอาริยสังข์”** อย่างถูกภาวะ หรือถูก**“ตัวตน”**(อัตตา)ของมัน กระทั่ง**“ตัณหา-อุปาทาน-ดับสนิทสิ้นเกลี้ยง”** *ภพจึงดับชาติจึงดับ โศก-ปริเทวะ-ทุกข์-โศมนัส-อุปายาสะ จึงดับหมดสิ้นไปอย่างสัมบูรณ์*

นี่คือ การรู้จัก รู้แจ้ง รู้จริง ภาวะของ**“ปัจจุสมุปบาท”** ต่างๆ ทั้งสายเกิดและสายดับ ด้วย**ความเป็นได้จริง**(ตถตา) และมีปัญญาอันยิ่ง หรือมี**“วิชา ๘”**(ไม่มีวิชา หรือวิชาดับนั่นเอง) รู้จัก รู้แจ้ง เห็นจริง ใน**ความเป็นได้จริง** นั้นด้วยตนเอง ในตนเอง ของตนเองสัมบูรณ์ จึงชื่อว่า**“ผู้จบกิจ”**

เพราะผู้**“จบกิจ”** ได้ปฏิบัติกระทั่งบรรลุผล **“เป็นได้ตามเป้าหมาย”** **กระทั่งสภาพเช่นนั้นเป็นอย่างนั้นเองแท้จริงแล้ว**(ตถตา)ชนิดถาวรเด็ดขาด เพราะรู้แจ้งแทงทะลุ**ความเป็นจริง**(ตถตา)นั้น **มีความไม่คลาดเคลื่อนจากความเป็นอย่างนั้น**(อวิตถตา) และรู้แจ้งแทงทะลุ**ความเป็นจริง**นั้น ในตนว่า **ความไม่ผิดไปจากความเป็นอย่างนั้น คือ ไม่เป็นอย่างอื่น ด้วยประการอื่นแล้ว “กิเลสดับ”เป็นอย่างไร ก็เป็นได้อย่างนั้นตลอดกาล** (อนัญญตถตา)แน่ๆเด็ดๆในตัวเองที่เป็นเองอยู่ แน่แท้สัมบูรณ์แล้ว

เพราะทั้งเป็นได้จริงเอง ทั้งรู้แจ้งแทงทะลุ**ความจริง**แท้ยิ่งยอดนั้นถึง **มูลเหตุอันแน่นอนในธาตุนั้นๆ-ความที่เมื่อมีสิ่งนี้เป็นปัจจัยในการเกิด สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น ความที่มีสิ่งนี้เป็นปัจจัยในการดับสนิท สิ่งนี้จึงดับสนิท ไม่คลาดเคลื่อน-ไม่เป็นอื่นสัมบูรณ์** (อิทัปปัจจยตา)

ดังนั้น เมื่อผู้**“จบกิจ”** เป็นหรือมี**สิ่งที่ตนมีตนเป็นได้แล้วจริง** จึงสามารถเป็น**“ต้นเชื้อ”**หรือเป็น**“ผู้มีสิ่งนั้นในตนจริง”**(มีความเป็นอาริยะ)ก็สามารถ**“แพร่เชื้อแท้”**นี้ต่อและต่อไปให้เกิดให้เป็น**“เผ่าพันธุ์อาริยะแท้”**แก่

คนอื่นๆ ที่สามารถรับได้เป็นได้ต่อไปอย่างไม่ปลอม เพราะเป็น“เชื้อแท้”
นั่นคือ **สามารถเป็น“ต้นเชื้อ” และแพร่เชื้อแท้ของความเป็น
“อารยชน”และ“อมตชน”ให้เกิดขึ้นต่อไปได้จริงนั่นเอง**

“อมตชน”หรือ“อเสขบุคคล”หรือผู้“จบกิจ”นี้ จากพระไตรปิฎก
เล่ม ๑๙ ข้อ ๑๓๖๗ แจกแจงไว้ ว่า ต้องมีคุณสมบัติ ๘ ประการ ได้แก่

๑. อรหัตต์ คือ เป็นผู้ไกลจากกิเลส(อรหัง)
๒. ชีณาสพ คือ เป็นผู้หมดกิเลสถึงขั้นสิ้นอาสวะ(ชีณาสวะ)
๓. ผู้อยู่จบพรหมจรรย์แล้ว คือ เป็นผู้ได้รับสภาพนั้นสัมบูรณ์และมี
สภาพนั้นอยู่กับตนแล้วด้วย(วุสิตวันตะ)

๔. ผู้มีกิจที่ควรทำอันทำจบแล้วสำหรับตนเอง(กตกรณียะ)

๕. ผู้มีภาระอันวางลงแล้วสำหรับตนเอง(ไอหิตถการะ)

๖. ผู้มีประโยชน์ของตนอันบรรลุโดยลำดับแล้ว(อนุปปัตตสัทตะ)

๗. ผู้สิ้นเครื่องผูกพันให้ติดอยู่ในเภาพแล้ว(ปริกขีณาวาสัญญะ)

๘. ผู้หลุดพ้นแล้วเพราะรู้โดยชอบ(สัมมัทธญา วิมุตตะ)

ความเป็น“อมตชน”จึงคือ ผู้ที่รู้แจ้ง“**ความเป็นตัวตน**”(อัตตา) และ
จัดการกับ“**ความเป็นตัวตน**” อย่างรู้แจ้งเห็นจริงชนิดแทงทะลุด้วยปัญญา
อันยิ่ง ในการทำ“**ดับสนิท**”(ตาย)และทำ“**เกิดพิเศษ**”ได้สำเร็จจบด้วยวิชชา

ที่สำคัญคือ สามารถรู้แจ้งเห็นจริงในความเป็น**ถาวร** หรือความเป็น
นิรันดร์ ชนิดพิสูจน์ได้เป็นวิทยาศาสตร์ทางจิต สามารถรู้จักรู้แจ้งเห็นจริง
ในความเป็น“**กิเลส**”อย่างจับมันคั่นตาย“**ตัวตน**”(อัตตา)ของมัน และ
สามารถฆ่ามันให้ตายได้เป็นขั้นเป็นลำดับ ทั้งอย่างหยาบ(วิตีกมกิเลส)
ทั้งอย่างกลาง(ปริยภูฐานกิเลส) ทั้งอย่างละเอียดสุด(อนุสัยกิเลส)
ชนิดไม่เหลือแม้แต่เศษธุลี ถึงขั้นสิ้นเกลี้ยงสนิท“**ไม่มีตัวตน**”ที่เรียกว่า
“**อนัตตา**” โดยมี“ญาณ ๑๖”ของตนเอง รู้เห็น“**ความจริง**”ทั้งหลายนั้นๆ

เป็นอันติมะ

ที่สุดแม้แต่“*อภยวิญญาน*” ซึ่งเป็น“ที่พึ่งของโลก”(โลกนาถ) ว่า คืออย่างไร เกิดอยู่อย่างไร และจะดับสิ้นสูญสนิทหมดตัวกฎสงสารอย่างไร

สุดท้ายแห่งท้ายสุด สามารถรู้แจ้ง“*อตฺตา*” ด้วยญาณทัสสนวิสุทธิชนิดไม่มีอะไรลึกลับอีกแล้วสำหรับความเป็น“*สมมุติสัจจะ*”และความเป็น“*ปรมาตฺถสัจจะ*”ในอตฺตาอย่างแจ่มแจ้ง โดยสามารถอาศัย*อตฺตา* สร้างสรร“*ประโยชน์เกื้อกูลแก่มวลมนุษยชาติทั้งหลายด้วยพละ๕*”ตามภูมิของแต่ละท่าน(*พหุชนหิตายะ*)สร้างสรร“*ความเป็นอยู่สุขแก่มนุษยชาติทั้งหลาย ด้วยพละ๕*”ตามภูมิของแต่ละท่าน(*พหุชนสุขายะ*) และ“*อนุเคราะห์โลกอยู่ ครอบคลุมเท่าที่ตนจะมีวิภพแห่งพุทธชาติตามปณิธานของแต่ละท่านด้วยความสงสารจริงจัง*”(โลกานุกัมปายะ)

ดังนั้นเอง คือ ผู้“*จบ*”ประโยชน์ตน เพราะรู้แจ้ง“*สัจจะแห่งความรัก*”อย่างสมบูรณ์ ผู้มี“*ความรัก*”ปานฉะนี้ หรือคนชนิด“*มิตฺติที่๘*”นี้ จึงเรียกว่า“*นิพพานนิยม*” หรือ“*อรหันตนิยม*”

ได้ทำความเข้าใจกับ“*ความรัก*”มาถึง ๘ มิตติแล้ว โดยเฉพาะ*มิตฺติที่ ๘-๙* ซึ่งค่อนข้างยืดยาว เพราะเป็นมิตติที่จะต้องเจาะถึงเนื้อหาสำคัญให้ได้รับรู้ไว้พอสมควร หากศึกษาไม่ลุ่มมาทิวัจฉิแท้ และไม่ปฏิบัติจนบรรลुरू้แจ้งแห่งทะเล“*กายในกาย..เวทนาในเวทนา..จิตในจิต..ธรรมในธรรม*”อย่างละเอียดสมบูรณ์ก็เชื่อว่าเข้าใจ“*ความรัก*”ตามทิวัจฉิของพุทธถูกสังขธรรมถ้วนรอบได้ง่ายๆ

เมื่อได้รู้ได้เข้าใจ“*ความรักมิตฺติที่ ๘ และ ๙*”มาแล้ว สำหรับ *มิตฺติที่ ๑๐* ก็คงจะเข้าใจตามได้ไม่ยากนัก

ความรักมิติที่ ๑๐

มิติที่ ๑๐ คือ ความรักของผู้ที่**“จบสัจจะแห่งความรัก”**สำเร็จสมบูรณ์สำหรับประโยชน์ตนแล้ว ตนจึง**“ไม่มีความรัก”**เพื่อตนอีก เหลือแต่**“ความรัก”**ผู้อื่นหรือความรักที่เป็นอุดมคติ ความรักเพื่อมวลมนุษยชาติ

“ความรัก”ที่เป็นอุดมคติ **ขั้นมิติที่ ๑๐** นี้ก็คือ ความรักที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ผู้อื่น ชนิดสุจริตใจ อย่างบริสุทธิ์แท้จริง หรือเป็นความต้องการ**“ให้”**แก่ผู้อื่น ชนิดที่**“ไม่มีความลำเอียง”** (*ไม่มีอคติ ๔*) สมดุลสมบูรณ์ที่สุด เพราะความรักมิติที่ ๑๐ นี้ หากจะพูดให้ละเอียดลงไปอีกทีก็เป็น**“ความรักที่“ไม่มีความรัก”** ฟังเพียงคำพูดขั้นต้นนี้ก็คงจะงงๆอยู่ ความจริงของสภาวะก็คือในจิตมี**“อาการเกิดความต้องการจริง แต่อาการต้องการนั้นไม่ใช่“ความต้องการเพื่อตนเองจะได้”** ตนเองจะมี ตนเองจะ**“กอบโกย”** หรือ**“ไม่ใช่อาการต้องการเพื่อตนเองจะได้”** **“เสพผลตรงของความต้องการนั้นๆ”** เรียกด้วยภาษากันว่า **“ความรัก”**หรือเรียกว่า **“ความต้องการ”** ก็ไม่ผิดเลย แต่เป็น**“ความรัก-ความต้องการ”**ที่**“ไม่ได้”****“ต้องการผลตรงจากกรรมหรือจากการกระทำนั้นๆมาเพื่อตนเอง”**

ความรักชนิดนี้จึงแปลกไปจากความรักมิติอื่นๆสมบูรณ์แล้วชนิดสิ้นเชิง ความจริงนั้น**“อาการชนิดนี้คืออาการของ“ความรู้ขั้นพิเศษ” หรือ“โลกุตรปัญญา”** ล้วนๆ ที่**“ต้องการ”**ทำอะไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการกระทำทางกายหรือวาจาหรือใจ ให้เกิดผลเพื่อผู้อื่น เป็นเป้าหมายตรงนั้นเอง เพราะท่านไม่ได้ทำเพื่อตน ท่านทำโดย**“ไม่มีความเสพแก่ตนแล้ว** แม้แต่ความลำเอียงเพื่อ**“เห็นแก่พวกของตน”**ก็ไม่มีแล้วจริง [การ**“เห็นแก่พวกของตน”**นั้นก็เพื่อสร้างมวลขึ้นมาเป็นองค์ประกอบให้เกื้อหนุนความได้เปรียบอันจะมีผลต่อตนในที่สุดโดยแท้] เมื่อไม่เหลือ**“ความเป็นตน(อัตตา) และ**

เป็นของตน(อัตตนิยา)” ลื่นเชิงแล้วจะนี่ การกระทำใดๆจึงเป็นความ
ซื่อสัตย์สุจริตเที่ยงธรรมที่สุด

ดังนั้น จึง**ไม่มี“ความรัก”** ที่เป็น**ของตนเองหรือเพื่อตนเอง**
จะมีก็แต่**“ความรัก”**ที่เป็นของผู้อื่น หรือท่านจะรักเหมือนผู้อื่นเขารักก็ได้
ทั้งนั้น แต่ความรักของท่านเป็นไปเพื่อผู้อื่น **ไม่ได้เพื่อตนเอง** เช่น

ท่านสามารถมี**“ความรักแบบอมตชนก็ได้”**

ท่านสามารถมี**“ความรักแบบอารยชนก็ได้”**

ท่านสามารถมี**“ความรักแบบ ‘พระเจ้า’ ก็ได้”**

ท่านสามารถมี**“ความรักแบบกัลยาณบุุชชนก็ได้”**

**สรุปแล้วก็คือท่านสามารถมี“ความรักแบบโพธิสัตว์” ตามฐานะ
ของแต่ละท่าน เท่าที่“ภูมิจริง”ของแต่ละท่านมี หรือเท่าที่ท่านได้สร้าง
สะสมบารมีมาเท่าใด ก็เท่านั้น ของแต่ละท่าน**

ลองนึกทบทวนดูซิ ที่ได้อธิบายมาแล้วใน**มิตินี้ ๘** ว่า **“ความรัก”** นั้น
มันคืออะไร ความรัก ก็คือ**“ความปรารถนา”**หรือแปลว่า**“ความต้องการ”**
และแยกเป็น**ความต้องการ“ให้”** กับ**ความต้องการ“เอา”** สำหรับผู้มี
ความรักมิตินี้ **๑๐** นี้ มีแต่**ความต้องการ“ให้”** ไม่มี**ความต้องการ“เอา”**
แล้วนั่นเอง

และคงพอจำได้ ภาษาทางศาสนาเรียก**“ความต้องการ”**ว่า **ตัณหา**
ซึ่งแบ่งออกเป็น **๑.กามตัณหา ๒.ภวตัณหา ๓.วิภวตัณหา** แต่สำหรับผู้
มี**ความรักมิตินี้ ๑๐** นี้ มีก็เพียง**วิภวตัณหา**เท่านั้น ไม่มี**กามตัณหา**
ไม่มี**ภวตัณหา**แล้ว อีกทั้ง**วิภวตัณหา**ของผู้มี**ความรักระดับมิตินี้ ๑๐** นี้
ก็ไม่ใช่ **วิภวตัณหา** ที่มีคุณลักษณะอยู่แค่ชั้น**“กัลยาณบุุชชน”** หรือ
“อารยชน”เท่านั้นด้วย แต่เป็น**วิภวตัณหา**ชั้น**“อมตชน”**ที่สูงขึ้นไป
ตามภูมิแห่งบารมีของพระโพธิสัตว์แต่ละองค์กันทีเดียว

เพราะฉะนั้น ท่านผู้มี “ความรักชั้นมิติที่ ๑๐” จึงได้แก่บุคคลที่เป็น “อมตชน” เท่านั้น

คงยังไม่ลืมว่า “วิภาตถมหา” คือ ความต้องการที่มีอุดมการณ์ เป็นความต้องการที่ตั้งใจสร้างคุณงามความดีเพื่อตนเพื่อผู้อื่น

บุคคลที่พยายามตั้งใจสร้างคุณงามความดี หรือบุคคลที่มีอุดมคตินั้น ก็มีทั้ง ๑. กัลยาณบุพฺพชน ๒. อาริยชน ๓. อมตชน เพราะ “วิภาตถมหา” นั้นมีได้ในบุคคลทั้ง ๓ ประเภท

เช่น กัลยาณบุพฺพชน ก็มุ่งมั่นสร้างคุณงามความดีตามภูมิของตน และตั้งใจเสียสละให้ได้มากขึ้นๆเท่าที่สามารถ โดยนับเอา “กรรมกิริยาที่ตนได้เสียสละ” ว่าเป็น “ประโยชน์ตน” นั้น ๑ ซึ่งก็เป็น “ประโยชน์เพื่อผู้อื่นในตัวเอง” ด้วย และนับเอา “การได้บำเพ็ญกรรมกิริยากายวาจาใจของตนให้เก่งขึ้นสุขภาพขึ้นดีขึ้นตามที่ตนมีภูมิปัญญา” ว่าเป็น “ประโยชน์ตน” นี้ อีก ๑

“กัลยาณบุพฺพชน” ก็จะสามารถอุทิศสภาวะวิริยะสร้างคุณงามความดีได้มากมายหลากหลาย ให้ท่วมท้นมหาศาลขนาดไหนก็พากเพียรไปได้ จนสามารถเป็นศาสดาผู้ปลดเปลื้อง ช่วยเหลือมวลมนุษยชาติไปทั่วโลก ก็เป็นไปได้

เพียงแต่ “กัลยาณบุพฺพชน” นั้นยังไม่มี “ญาณ ๗” ที่เป็นอาริยะ (อริยंग) เป็นโลกุตระ (โลกุตตรัง) ซึ่งเรื่องของอาริยะหรือโลกุตระนี้ไม่ใช่เรื่องธรรมดาสามัญทั่วไปในระดับบุพฺพชน (อสาธาณัง บุพฺพชนเหติ)

และอีกประการหนึ่ง “กัลยาณบุพฺพชน” คือ ผู้ที่ยังไม่มีญาณหยั่งรู้ ว่า สภาวะความเป็นตัวตนที่เรียกว่า “สังกาศะ” นั้นคือ “สภาวะอะไร” ที่ตนหลงติดหลงยึดอยู่ (ไม่พ้นสังกาศะทัญญู) ยังไม่รู้แจ้งเห็นจริง เพราะยังสงสัยในความเป็น “พระพุทฺธ” ว่าคืออย่างไรแท้ๆ.. “พระธรรม” คือใจนจริง.. “พระสงฆ์” ที่พระพุทฺธเจ้าทรงรับรองว่าเป็น “สาวกสังโฆ” ของพระองค์ อันได้แก่ “คู่แห่งบุรุษ ๔ หรืออาริยบุคคล ๘” มีสภาพเช่นไร

(ไม่พ้นวิจิกิจฉา) และยังไม่สามารถปฏิบัติศีลประพฤติพรตนั้นๆจนถึงขั้นบรรลุมรรคผล ได้จริง เพราะปฏิบัติอยู่เพียงลุ่มๆคล่ำๆ ปฏิบัติแค่จับๆจตุๆ ไม่เอาจริง ไม่พากเพียรจนบรรลุมผล (ไม่พ้นสัททพตปรามาส) ดังนั้น จึงไม่สามารถจะสร้างคุณงามความดี หรือเสียสละได้แบบ **บริสุทธิ์จากความเป็นตัวตน บริสุทธิ์จากความเป็นตัวของตัวของคุณ** ถูกต้องชัดเจน เพราะยังเป็นทาส“ตัวตน”(อัตตา) ซึ่งแฝงลึกอยู่ในกำบังของจิต จะมากหรือน้อยก็ตามแต่ผู้นั้นๆจะมีจริงตามภูมิจริงของแต่ละท่าน ซึ่งท่านไม่สามารถ“รู้ตัวรู้ตน”ของตน(รู้อัตตานั้นเอง)ได้กระจะกระจำงเหมือนทฤษฎีของพุทธ เพราะมีละเอียดยึดซึ่งสลับซับซ้อนยิ่งนัก

สำหรับ“อารยชน” ก็มุ่งมั่นสร้างคุณงามความดีตามภูมิของตน และตั้งใจเสียสละให้ได้มากขึ้นๆเท่าที่สามารถ โดยนับเอา“คุณค่าจริงถึงขั้น **ปรมาตม์ที่ตนได้เสียสละ**” ว่าเป็น“ประโยชน์ตน”นั้น ๑ ซึ่งเมื่อตนได้เสียสละย่อมเป็น“ประโยชน์เพื่อผู้อื่นในตัว”ด้วย ยิ่งเป็นการเสียสละที่สะอาดบริสุทธิ์จากกิเลสมากเท่าใดๆ ก็ยิ่งเป็นทั้ง“ประโยชน์ตนและประโยชน์ผู้อื่น”จริงแท้ บริสุทธิ์สูงส่งยิ่งๆขึ้นเท่านั้นๆ จึงเป็น“**ประโยชน์ที่สะอาดแท้กว่ากัลยาณปุถุชน**”

เพราะอารยชนรู้สภาวะของสัจจะที่เป็นปรมาตม์ คือ **รู้กิเลสในจิต-รู้จิตในจิตชัดเจนแม่นยำดีกว่า** “คุณค่า”ที่เป็นความสะอาดจริงบริสุทธิ์จริงจึงสูงกว่า และสามารถปฏิบัติตนจนมี“ความจริง”ว่า **ไม่มีกิเลส(ไม่มีตัวทำลาย) ไม่มีตัวตน(ไม่มีอัตตา) ไม่ชอบไม่ยึดเป็นของตัวของตน(ไม่มีของตัวของตน) จึงเสียสละได้สมบูรณ์บริบูรณ์กว่า**

เพราะผู้ยังมี“กิเลส”ก็ดี ยังมี“ของตัวของตน”ก็ดี และยังมี“ตัวตน”ก็ดีสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่**ไม่ได้**สละออกไปให้แก่ใคร จึงนับ เป็น“คุณค่า”ไม่ได้

๑. “คุณค่า”จึงถูกลบ เพราะ“กิเลส”ที่ตนเสพตนผลาญ ค่านั้น
ตนทำลายเองลงไปในตนเอง ซึ่ง“กิเลส”นี้ เป็นตัวทำลายในคน ที่สูญเสียม
มากมายเหลือประมาณ

๒. “คุณค่า”ที่ถูกลบ เพราะกอบโกยมาไว้เป็น“ของตัวของตน” กล่าว
คือ เมื่อยึดเป็น*ของตัวของตน* มันก็ยังไม่สละออกหมดจริงแท้ เพราะ
ยังยึดเอามาเป็น“*ของตัวของตน*”(อัตตนิยา) แล้วตนก็เสพก็เสวย
เป็นรสสุขจากความเป็น“ของของตน” จึงต้องถูกลบ“ค่า”

๓. แม้จะสละส่วนที่ชอบเป็น“ของตัวของตน”ออกไปหมดแล้ว หาก
ยังไม่รู้จัก“ตัวตน”(อัตตา)จริงแท้ ด้วยญาณอย่างละเอียดลึกซึ้ง ก็จะมี
ส่วนหลงเป็น“ตัวตน”(อัตตา) “คุณค่า”จึงถูกเก็บกักไว้เป็น“ตัวตน”อยู่
ส่วนหนึ่ง ผู้นี้ก็ยังไม่สละออกหมดอย่างอันติมะ เพราะยังมี“ตัวตน”ที่ยัง
แฝงเสพแฝงเสวยรสในตน หรือยังมุงมั่นเอาเป็น“ตน”อยู่ “คุณค่า”
การสละจึงยังไม่สูง ไม่สะอาดอย่าง“หมดตัวหมดตน”ชนิดเกลี้ยงสนิทจริง

ความรู้ของ“อารยชน”ในส่วนลึกตามที่กล่าวนี้ เป็น“คุณค่า”แห่ง
คุณงามความดีที่สะอาดบริสุทธิ์ มี“คุณค่า”ซ้อนอยู่ในลัจจะของความลึกซึ้ง
นั้น ซึ่งส่วนที่ลึกถึงขั้นนามธรรมละเอียดๆ ก็ไม่สามารถจะหยิบมาแสดง
เป็นรูปธรรมได้ แม้แต่จะกล่าวถึงก็แสนยาก

และสำหรับ“อารยชน”ที่มุงมั่นสร้างคุณงามความดีตามภูมิของตน
และตั้งใจเสียดสละให้ได้มากขึ้นๆเท่าที่สามารถนั้น ก็จะนับเอา“*การได้ปรับ
กรรมกิริยากายวาจาใจของตนให้เก่งขึ้นสุภาพขึ้นดีขึ้น ตามที่ตนมี
ภูมิปัญญา*”ว่า เป็น“ประโยชน์ตน”นี้อีก ๑ ตามนัยที่“กัลยาณบุรุษ”
เข้าใจและกระทำ *อารยชน*ก็เช่นเดียวกันด้วย ทว่ามีนัยแห่ง“ปรมาตม”
หรือคุณลักษณะของ“โลกุตระ”เท่านั้น ที่*อารยชน*มี ซึ่งพิเศษต่างจาก
“กัลยาณบุรุษ”

“อาริยชน”สามารถอุทิศสภาวะวิริยะสร้างคุณงามความดีได้เหมือนกัน กับ“กัลยาณบุรุษ” ทว่าอาริยชนบางท่านอาจจะไม่เก่งกาจสามารถสร้างคุณงามความดีทางโลกียะได้มากมายหลากหลาย เท่า“กัลยาณบุรุษ” บางท่าน ก็เป็นได้ และเป็นจริงอยู่เยอะเยอะ แต่ที่“อาริยชน”นับว่าเป็น “อาริยชน” นั้น ก็เพราะมี“ญาณ ๗”ที่เป็นอาริยะ(อริยัง) เป็นโลกุตระ (โลกุตตรัง) ซึ่งเรื่องของอาริยะหรือโลกุตระนี้ ไม่ใช่เรื่องธรรมดาสามัญทั่วไป ในระดับบุรุษ(อสาธาณัง บุรุษุชเนหิ) อันนับเป็นข้อแตกต่างพิเศษสำคัญ

จึงเป็นผู้มีญาณหยั่งรู้ว่าสภาวะความเป็น“ตัวตน”ที่เรียกว่า“อัตตา” นั้น คือ “สภาวะอะไร” เริ่มตั้งแต่รู้จัก“อัตตา”ระดับสักกายะ ซึ่งหมายถึงตัวตนระดับแรก ได้แก่“ความยึดเอาสิ่งที่ตนหลงติดหลงยึดอยู่ขณะ นี้”(สักกายะ) หรือ“ความประชุมของอุปาทานที่ตนหลงอยู่ชนิดที่ควรละได้ ก่อนอื่น”(สักกายะ) หรือ“ความเห็นว่าเป็นตัวตนในเบื้องต้นที่ควรรู้และควรละก่อนอื่นขณะนี้”(สักกายะ) แล้วสามารถลด“สักกายะ”นั้นๆลงได้ [นับว่า“พ้นสักกายทัญญู”...พ้นสังโยชนข้อที่ ๑]

และรู้แจ้งเห็นจริง เพราะสิ้นสงสัยในความเป็น“พระพุทธ”ว่าคือ อยางไรแท้ๆ และ“พระธรรม”คือไฉนจริงๆ หรือ“พระสงฆ์”ที่พระพุทธเจ้า ทรงรับรองว่า เป็น“สาวกสังโฆ”ของพระองค์ อันได้แก่“คฤแห่งบุรุษ ๔ – อาริยบุคคล ๘”มีสภาพเช่นไร [นับว่า“พ้นวิจิกิจฉา”...พ้นสังโยชนข้อที่ ๒]

และสามารถปฏิบัติศีลประพฤติพรตนั้นๆจนถึงขั้นบรรลุมรรคผล ได้จริง เพราะปฏิบัติอย่างพากเพียรเอาจริงเอาจัง ไม่แค่ลุ่มๆคล้ำๆ หรือแค่จับๆจตๆ [นับว่า“พ้นสีลัพพตปรามาส”...พ้นสังโยชนข้อที่ ๓]

ดังนั้น เมื่อ“อาริยชน” ปฏิบัติจนสามารถบรรลุสูงขึ้นไปพ้นสังโยชน ต่างๆอีก ซึ่ง“สังโยชน”นั้นมีถึง ๑๐ ข้อ ที่จะใช้ตรวจ“สภาวะกิเลส-ตัณหา-อุปาทาน”ได้หมดจด หากอาริยชนผู้ใดปฏิบัติจนพ้นสังโยชนถึงขั้นสุด คือ

“พันธสัญญาทั้ง ๑๐” สมบูรณ์ เรียกว่า สำเร็จเป็น “อรหันต์” ก็เป็นอันถือว่า จบครบ “**ประโยชน์ตน**” สมบูรณ์ ซึ่งเท่ากับสิ้นสุดกิจตนแล้ว ดังที่ได้อธิบายมาแล้วใน “**ความรักมิติที่ ๘-๙**”

ต่อจากนั้นจึงเป็น “**ความรักมิติที่ ๑๐**” อันเป็น “**ความรักที่ไม่มีความรัก เพื่อตัวเพื่อตน**” หรือที่เรียกสั้นๆ ชวนงง ว่า **ความรักที่ “ไม่มีความรัก”** นั่นเอง หรือคือผู้ทำงานให้แก่โลกแก่สังคมอยู่ด้วย “**โลกุตระปัญญา**” ซึ่งเป็น “**ความรู้ขั้นพิเศษ**” ของ “**อตตชน**”

และเพราะผู้เป็น “**อตตชน**” ทำงานเสียสละ ด้วย “**ความไม่มีตัวตน**” แล้วจริง จึงมี “**คุณค่า**” **สมบูรณ์ในตัว** เพราะเป็น “**ความรักอันเป็นความต้องการที่จะให้**” แต่ถ้อยเดียว ไม่เหลือมีแม้ส่วน “**แอบเสพแฝงเสพ**” ใดๆ อย่างซื่อสัตย์บริสุทธิ์ นี่คือ “**วิภาตถนหาระดับอตตชน**” ซึ่งจะเกิดผลเป็นความชำนาญเพราะทำงานช่วยมนุษยชาติ “**ร้อยชนสัตว์**” ไปตามความเป็นจริง ประพฤติจริงของภูมิระดับพระโพธิสัตว์

ความรัก มิติที่ ๑๐ นี้ จึงเป็นความรักของพระโพธิสัตว์ระดับ “**อรหันต์**” ขึ้นไป หรือความรักของพระปัจเจกสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นไป ถึงความรักของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในหนึ่งเดียว

ที่จริงแล้ว ความเป็น “**พระโพธิสัตว์**” นั้นนับตั้งแต่ “**โพธิสัตว์ระดับที่มีภูมิตรัสรู้สังขารของพระพุทธเจ้าชั้น “โสดาบัน” ขึ้นไปก็ได้แล้ว**” ซึ่งเป็นผู้มีความตรัสรู้จริงระดับหนึ่ง เป็นอารยชน หากตั้งใจ “**โพธิสัตว์**” และบำเพ็ญธรรมความเป็นโพธิสัตว์ ก็ย่อมทำได้ตามฐานะ แต่ยังไม่เห็นว่า เป็นผู้ มี “**ความรัก มิติที่ ๑๐**” ได้สมบูรณ์ เพียงมี “**ความรักมิติที่ ๘-๙**” ตามที่มีภูมิจริงของตนๆ เท่านั้น

ส่วนผู้แค่ตั้งใจปรารถนาเป็นโพธิสัตว์หรือปรารถนา “**พุทธภูมิ**” หรือผู้ตั้งใจปรารถนาบำเพ็ญเพื่อความตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในเบื้องหน้า แต่

ยังไม่มีภูมิ“ตรัสรู้”(โพธิ)แม้แค่ระดับอารยภูมิใดๆสักชั้นเลย ก็เป็นเพียง
สัตว์ผู้ยังไม่มี“โพธิ”หรือยังไม่มี“ภูมิตรัสรู้”ใดๆ เป็นแค่ผู้อยากได้“โพธิ”แต่
ยังไม่มี“โพธิ”[อยากได้“ความตรัสรู้” แต่ยังไม่“ความตรัสรู้”ยังไม่มี“โพธิ”สักชั้น]
หรือผู้ยังไม่หยั่ง ลงสู่ภูมิโพธิสัตว์สักชั้นเดียว เรียก“พระโพธิสัตว์”ยังไม่ได้
เรียกได้แค่ว่าผู้ตั้งใจปรารถนาจะเป็น“พระโพธิสัตว์”หรือผู้แค่ปรารถนาและ
กำลังประพฤติให้ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต แต่ยังไม่บรรลุ
“ตรัสรู้อารยธรรม” หรือยังไม่มี“โพธิ”สักชั้นสักชั้น

ผู้มี“ความรัก”ขั้น**มิติที่ ๑๐** นี้ จึงเป็นความรักที่เรียกว่า“**พุทธภูมินิยม**”
หรือ“**โพธิสัตว์ภูมินิยม**” เป็นความรักของผู้อยู่ในฐานะ“**อมตปน**”ขึ้นไป
และภูมิ**อมตชน**ขึ้นไปเท่านั้น

ที่จะอยู่ใน“**กามโลก-กามภพ**”ก็ได้

จะอยู่ใน“**ภวโลก-ภวภพ**”ก็ได้

จะอยู่ใน“**วิภวโลก-วิภวภพ**”ก็ได้

**เพราะท่านรู้แจ้งสภาพของ“โลกหรือภพทั้ง ๓ นั้น”ครบสมบูรณ์แล้ว
และท่านก็สามารถอยู่อย่าง“ไม่มีตัวตนที่จะติดยึดอยู่กับโลกทั้ง ๓ นั้น
ได้เด็ดขาดแล้วจริง”** ถ้าท่านจะอนุโลมลงไปช่วยคนในโลกหรือในภพ
ต่างๆ ดังกล่าวนั้น ท่านก็สามารถทำได้ จะเก่งกาจสามารถช่วยรื้อบน
สัตว์โลกผู้ยังไม่พ้นทุกข์ ได้เท่าใด แคลไหน ก็“**เท่าฐานะแห่งภูมิ
หรือแห่งบารมี**”ของแต่ละท่าน เนื่องจากท่านมีภูมิ“**เหนือโลกเหนือภพ**”
(โลกุตระภูมิ)นั้นๆแล้วจริง

เหนือโลก-เหนือภพ หมายความว่า ท่านอยู่ในโลกหรือภพนั้น
ท่านอยู่อย่างไม่เป็นทาสใดๆในภพนั้น อยู่อย่างนาย อยู่อย่างไม่เสพ
อยู่อย่างไม่ติด หรือไม่“**ยึดมั่นถือมั่น**”(อกิณเวส=หลงยึดเป็น“ที่อยู่ถาวร”)
อยู่อย่างไม่อยากได้อะไรมากของโลกล้วนมาให้ตน-ไม่บำเรอตนเลยได้อย่างสนิท

ผู้อยู่เหนือโลกเหนือภพ จริง **จึงมีแต่“ความต้องการให้” ไม่มี “ความต้องการเอา”**(มาเป็นตัวตน-มาเป็นของตน)

“เท่าฐานะแห่งภูมิหรือแห่งบารมี”ของแต่ละท่าน หมายความว่า พระโพธิสัตว์แต่ละท่านจะมี“อภิญญา”หรือมี“ปฏิสัมภิทาญาณ”ต่างๆ มากหรือน้อยตามฐานะแห่งบารมีของแต่ละท่าน เท่าที่ได้ฝึกฝนอบรม บำเพ็ญมาได้ แต่ละท่านจึงถนัดก็ไม่เหมือนกัน สามารถมากน้อยก็ไม่เท่ากัน ซึ่งก็ตามกรรมวิบากของแต่ละท่านที่ได้สั่งสมมาเป็นบารมี

ดังนั้น แต่ละท่านเมื่อบำเพ็ญ“โพธิสัตว์” **แม้ท่านจะไม่อยากได้ ไม่ต้องการ** แต่ท่านก็รู้แจ้งในสังขารมดีที่สุดแล้วว่า **“กรรม”ใดที่ทำ มัน ย่อมเกิดย่อมเป็นของตนอยู่เอง** เมื่อท่าน**“กระทำ”(กรรม)** มันก็เกิด ความรู้ความชำนาญเชี่ยวชาญในภูมิโพธิสัตว์ หรือเพิ่มสัมมาสัมโพธิญาณ สูงขึ้นไปตามจริงหรือตามที่**มี“กรรม”หรือมี“การกระทำ”**จริงนั้นๆไม่พ้นไปได้ ท่านจึงเพียงแต่พากเพียรเรียนรู้อุตสาหะอดทน ต่อสู้กับ“เหล่ากิเลสที่ ครอบงำผู้คนทั้งหลาย” ว่า **จะช่วยมนุษยในโลกได้อย่างไรจึงจะดีที่สุด และทำอะไรเพียงเพื่อให้เกิดคุณค่าสูงที่สุดเท่าที่จะพยายามให้ได้เท่านั้น**

ความอุตสาหะของท่านคำนึงเพียง **“ประโยชน์ของประโยชน์”** ที่สำคัญ และจำเป็นนั้นๆให้เกิดขึ้นในโลก ด้วย**“ความรู้”**โดยไม่ต้องมี**“ความรัก”** เป็น**ความบริสุทธิ์ใจ**แห่ง**“ธรรมาธิปไตย”**เต็มรูป แต่ด้วยความจริงแห่ง พุทธิกรรมและดวงจิตที่เต็มไปด้วยความเสียสละ เพื่อช่วยมวลมนุษยชาติ อย่างอุตสาหะเหน็ดเหนื่อยนั้น ท่านคือ **“ผู้รักมวลมนุษยชาติ ทั้งมวล”**โดยแท้

เพราะฉะนั้น ท่านจึงบำเพ็ญ**“กุศลกรรม”** ยัง**กุศลกรรมให้ถึงพร้อม ทำเดียว** เนื่องจาก**“ท่านไม่ทำบาปทั้งปวงแล้ว”**จริง และ**“จิตท่าน ก็ส่องใสบริสุทธิ์แล้ว”** โดยไม่ต้องอยากได้นั้นได้อีกแล้ว

นั่นคือ ไม่ต้องมี“ความรักมาเพื่อตัวเอง”ใดๆ อย่างมีภูมิถึงที่สุดแห่ง“ความรัก”สมบูรณ์สุดแล้ว

หากผู้ใดสามารถเข้าใจ“ความรัก๑๐มิติ”ตามที่สาธยายมานี้ดีเพียงพอ ก็จะสามารถนำไปปฏิบัติดำเนินชีวิตให้เจริญและเป็นสุขแท้ได้จริง

ถาม : คำว่า“โพธิสัตว์”ในที่นี้ พ่อท่านหมายถึงว่า ท่านผู้นั้นจะกลับมาเพื่อช่วยโลก แทนที่จะเลือกเพื่อที่จะ“ดับสูญ” ใช่หรือไม่?

ตอบ : ใช่..เพราะท่าน“อยู่เหนือโลก” เหนือธรรมชาติของการเวียนเกิดเวียนตายแล้ว ไม่มีอำนาจไหนเหนือตัวท่านแล้วในเรื่อง“ท่านจะเวียนอยู่ในวัฏสงสาร” ท่านกำหนดได้เอง ท่านจะเวียนมา“เกิดอีก” หรือตัดสิ้นใจจะ“ดับสูญสิ้นสนิท”ไม่มีอัตตภาวะใดๆเวียนมาเกิดอีกเลยก็ได้ ตัวเองมีอำนาจเหนือ“การเวียนเกิดเวียนตายของตนสมบูรณ์” จะอยู่ หรือจะสูญก็ได้ สำหรับผู้มีภูมิ“โลกุตระ”ในระดับ“อรหัตต์”อย่างสัมบูรณ์แล้ว

ที่จริงไม่ต้องถึง**มิติที่ ๑๐** แค่**มิติที่ ๙** ก็สามารถ**“จะเวียนอยู่ในวัฏสงสาร”** หรือ**ไม่เวียน** แต่จะ**“ดับสูญ”**ไปเลย ก็มีสิทธิ์ทำได้แล้ว เพราะเมื่อผู้นั้นบรรลุถึงขั้นสุดความเป็นอรหัตต์ ใน**มิติที่ ๙** ก็สามารถ**“ปรีนิพพาน”** ได้ แต่ถ้าท่านยัง**ไม่“ปรีนิพพาน”** จะเวียนเกิดอีก บำเพ็ญต่อสู่“พุทธภูมิ” เพื่อบรรลุสูงสุดเป็นพระพุทธเจ้า จึงชื่อว่า**“โพธิสัตว์ภูมินิยม”**

การ“ปรีนิพพาน”คือ การดับรอบสิ้นหมดทุกภพทุกภูมิ ไม่ต่อภพต่อภูมิอะไรอีก สิ้นความหมุนเวียนสนิท เป็นอันจบสุดนิรันดร์ “หมดสิ้นตัวตน”ใดๆ สำหรับสภาพที่ชื่อว่า**“ตัวตน”**ว่า**“อัตตา”**ว่า**“อาตมัน”**หรือ**“ปรมาตมัน”** ก็ตาม เป็นอัน**ไม่มีเหลืออยู่** ไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกมหจักรวาล จะอยู่ในหรือนอกมหาเอกภพ หรืออยู่ ณ ที่ไหนแดนใดอีกอย่างสุดๆสัมบูรณ์(*absolute*)

ดังนั้น **มิตีที่ ๑๐** จึงหมายถึงผู้สมัครใจจะต่อ“พุทธภูมิ”จริงๆ ท่านยังตั้งจิตมี“ภพ”ต่อไปอีก ยังไม่ยอมจบ **ซึ่งก็เป็น“วิภวภพ”ที่พิเศษเหนือชั้นกว่าที่จะกล่าวปนกันกับ“วิภวภพ”ในระดับของความรักมิตีที่ต่ำกว่านี้ลงไปกันแล้ว** โดยเฉพาะ ตั้งแต่ **มิตีที่ ๘** ลงไป

เพราะภูมิจิตของผู้อยู่ใน**มิตีที่ ๘** ยังไม่บริสุทธิ์สูงสุดถึงขั้นอรหนต์ ดังนั้น แม้ท่านจะสามารถมี“วิภวภพ”หรือมี“วิภวตัณหา”ซึ่งเป็น“ตัณหาอุดมคติ”ก็ตาม ก็ยังมีความกระทบกับ“ตน”ที่ยัง**เหลือประโยชน์“ตน”อยู่** เพราะจิต“ตน”ยังไม่บรรลุถึงขั้นบริสุทธิ์สะอาดสิ้นเกลี้ยงถาวร **ขนาดที่ผู้นั้น“ตนทำเพื่อตน”ก็ไม่ต้องมีอีกแล้ว** เพราะหมดสิ้นกิเลสที่ตนเคยมีที่**“มันเสพเพื่อตน”**(เป็นสุขเป็นรสอันสหาย)นั้นสิ้นสนิทแล้วจริงถาวร แม้เป็น**“อุปกิเลส”**ก็ไม่มีเหลือ ดังนั้น ผู้นี้จึงยังไม่เป็น**“วิภวตัณหา”**ที่หมดสิ้น**ประโยชน์“ตน”อย่างสมบูรณ์** เหมือนภูมิจิตของผู้ถึงขั้นจบกิจใน**มิตีที่ ๘** ที่ถึงขั้นเป็นอรหนต์สมบูรณ์แล้วขึ้นไป

ด้วยเหตุเช่นนี้เอง“ภูมิจิต”ของผู้อยู่ใน**มิตีที่ ๑๐** หรือผู้จบกิจ เป็นอรหนต์สมบูรณ์แล้วใน**มิตีที่ ๘** จึงไม่เหมือนกับผู้ยังอยู่แค่**ภูมิที่ ๘** ที่ยังไม่ถึงขั้นเป็น“อรหนต์บุคคล”สมบูรณ์ หรือถึงขั้นเป็น“อมตชน”ดังกล่าวข้างต้น เพราะยังมีส่วนของเศษธุลีละอองของ“อวิมุตตจิต”ที่ยังไม่เต็มร้อย แม้จะนับว่าเข้าเขตสอผ่านเข้าสู่ภูมิอาริยะแล้ว ก็ยังไม่สะอาดเท่าผู้สมบูรณ์เต็มร้อยด้วยประการฉะนี้ ดังนั้น หากจะมี**“วิภวภพ”** หรือเรียกว่ามี**“วิภวตัณหา”**ซึ่งเป็นภาษาคำเดียวกันก็ตาม แต่ก็ยังมี**ความเป็น“วิภวตัณหา”**ที่มีค่าแห่งความบริสุทธิ์หรือมีค่าแห่งคุณภาพ-ค่าแห่งประโยชน์เพื่อผู้อื่นเต็มร้อยที่ต่างกัน

แต่บางคนก็อาจจะสงสัยอีกแหละว่า ก็ในเมื่อ**“ผู้ยังต้องการจะบำเพ็ญให้ตนได้สัมมาสัมโพธิญาณ”** แล้วจะกล่าวว่า **“ไม่เพื่อตัวเพื่อตน”**อย่างไรกัน?

เรื่องนี้ต้องฟังความแม่นยำในจิตใจให้ละเอียดสุขุมกันทีเดียว คำว่า “เพื่อตัวเพื่อตน” นั้น มันหมายถึงการ**“มีสภาพตัวเอง’รับรสเสพ”** จึงเป็นการเสพสุข เป็น**“รสมือได้สมใจแล้วก็มีอารมณ์เกิดสุข-มีความเกิด‘อัสสาทะ’ หรือเกิดอะไรขึ้นที่ใจ”** (ในจิตมีอารมณ์ฟูขึ้นเป็นต้น)

แต่ผู้ที่พ้น**“ความเกิดแล้ว เพราะได้อะไรสมใจก็ตาม ก็ไม่เกิดกระเพื่อมใจ ไม่เป็นรสอัสสาทะ”** ภายในจิตไม่มี**“ความเกิดฟูใจใดๆเลย”** มิแต่รู้ความเป็นความมีที่ปรากฏเป็นกรรม เป็นกิริยา เป็นภาวะนั้นๆตามที่เกิดที่เป็นจริงมีจริงนั้น เช่น ท่านเกิด**“ภูมิสัมมาสัมโพธิญาณชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้นที่ท่าน”** ท่านก็เจริญขึ้น ท่านก็เป็นก็มีในตัวท่านเพิ่มขึ้นมาจริง แต่ภายในจิตของท่าน**“ไม่มีอาการกระเพื่อมใจเกิด-ไม่มีรสสุขเกิด-ไม่มีความฟูใจใดๆขึ้นมาแล้วตนก็เสพ”** ดังนี้ มีแต่**“ภูมิธรรม”**เจริญขึ้นๆในตัวท่าน เพราะท่านประพฤติท่านพากเพียรทำ ท่านประกอบ**“กรรมที่เป็นกุศลเพื่อประโยชน์ผู้อื่น”** อยู่อย่างตั้งใจจากบั้น ผลเจริญมันก็ย่อมเกิดย่อมสั่งสมลงไปในตัวท่าน ตามธรรมดาแห่งความจริง

และที่สำคัญคือ ความเจริญแห่ง**“สัมมาสัมโพธิญาณ”** หรือความเจริญแห่ง**“พุทธภูมิ”** ของท่านนั้น แม้เจริญขึ้น ก็**ไม่ใช่เพื่อท่านจะเป็น“ผู้ได้เพื่อตัวเอง”** แต่ที่เกิดที่เป็นขึ้นในตัวท่านนั้น มัน**“เกิดขึ้นเพื่อไปเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นยิ่งๆขึ้น”** เพียงแต่มันอาศัยตัวท่านเกิดเท่านั้น ยิ่งเกิดก็ยิ่งเป็นคุณค่าแก่มวลมนุษยชาติเพิ่มพูนมหาศาลขึ้นในโลกต่างหาก ท่านกลับจะต้องเหนื่อยเพิ่มขึ้น ท่านจะต้องทนอดทนสาหัส จะต้องทำงานหนักขึ้นมากขึ้น ไม่ใช่เพื่อ**“ท่านเป็นท่านมี”** เพื่อตัวท่านได้ชื่นชมว่า *ท่านได้ท่านสุขเลย* แต่เป็นคุณานุคุณแก่มหาชนในโลกเท่านั้น [พหูชนหิตายะ พหูชนสุขายะ โลกานุกัมปายะ]

“โพธิญาณเกิด ยิ่งเกิดก็ยิ่งเพื่อผู้อื่นยิ่งๆขึ้น” จึงไม่ใช่**เพื่อตัวเพื่อตนเองแต่อย่างใด**

ถาม : ผมคิดว่าน่าสนใจที่ ความรักมิตีต่างๆ ตั้งแต่ มิตีที่ ๑ ไปจนกระทั่งถึงมิตีที่ ๔ หรือ ๕ ลักษณะของความรักที่พ่อท่านพูดถึงนั้น ดูเหมือนว่าจะกว้างออกไป

ตอบ : ใช่.. กว้างออกๆ

ถาม : แต่ว่าพอขึ้นไปถึงระดับที่สูงแล้วนี้ ก็กลับเข้ามาสู่ตัวเอง

ตอบ : สู่ตัวเองนั้น มันมีความซับซ้อนอยู่ในตัว สำหรับระดับ “โลกุตระ” มีทั้งสู่ตัวเอง และในความสู่ตัวเองมีทั้งเพื่อผู้อื่นไปพร้อมด้วย ส่วนโลกียะ นั้น จะเห็นภาวะ “สู่ตัวเอง” เป็นแนวระนาบ ซึ่งเหมือนมีมิติเดียว จึงรู้สึกว่ามี การทำสู่ตัวเองเท่านั้น

ถาม : ที่บอกว่า ในที่สุดก็จะมามุ่งว่า ตัวเองจะอยู่ที่ใด จะไม่อยู่ที่ใด ก็เหมือนกับมาคิดกับตัวเองเท่านั้น

ตอบ : มันลึกซึ่งซับซ้อนอยู่ การลด “ตัวเอง” ของโลกุตระนั้น เท่ากับ มีผล..คิดเพื่อผู้อื่นอยู่แล้วในตัว ดังนั้นแม้จะบอกว่า ในที่สุดก็มามุ่งที่ตัวเอง อันนี้เป็นปรัชญาสำคัญของพุทธทีเดียว คือ “ทำที่ตนเอง” โดยลดสิ่งที่ต้องลดในตนเองนี้แหละ แต่จะเพื่อผู้อื่นไปในตัวเสร็จ และถ้าผู้นี้จะมีชีวิตหรือมีการดำเนินบทบาทอยู่ต่อไปในสังคม จึงไม่ใช้การอยู่เพื่อตัวเอง หรือคิดเพื่อตัวเองเลย แต่คิดเพื่อผู้อื่นอยู่เพื่อผู้อื่นยิ่งขึ้นแท้จริง และประณีตลึกซึ้งเพิ่มขึ้นๆ

ถาม : คงไม่ใช่เช่นนั้น หมายถึงว่า ในเบื้องต้นนั้น ความรักระหว่างผู้หญิงผู้ชายแล้วก็กว้างออกไปเป็นพ่อแม่ลูก สู่พี่น้อง สู่อะไรต่ออะไรนี้ แล้วตอนหลังก็ค่อยๆ เร็วเข้าไปหาตนเอง

ตอบ : อ้อ.. ไม่ใช่เรียกว่า คงหมายถึง**มิตีที่ ๘ ที่ ๙** ขึ้นไปกระมัง ที่ดูเหมือนว่า **เรียกว่าหาตนเอง** คือคิดหรือทำเพื่อตนเองหลุดพ้น หรือ ยิ่ง**มิตีที่ ๑๐** ยิ่งเพื่อความได้สัมผัสโพธิญาณของตนเอง

ความจริงแล้ว มันซับซ้อนอย่างที่บอกแล้ว ที่จริงนั้น ผู้ที่มี**มิตีที่ ๘** ก็คือ ผู้ที่ได้เรียนรู้และปฏิบัติตามแบบพุทธก็จะมี**มิตีที่ ๑ ถึง มิตีที่ ๗** เจริญมาพร้อมในตัวเองแล้วนั่นเองนี่เป็นคุณสมบัติของ“โลกุตระภูมิ” โดยเฉพาะ ดังนั้น หาก**มิตีที่ ๑-๒-๓-๔-๕-๖-๗** มีการคิดและทำเพื่อผู้อื่นกว้างขึ้นอย่างไร ผู้มี**มิตีที่ ๘** ก็มีภูมิที่กว้างอย่างนั้นเช่นกัน และแถมมีภูมิของ“โลกุตระ” คือละ**“อัตตาหรืออาตมัน”** ซึ่งได้แก่“ความเป็นตัวตนของตน”แท้ๆ หรือกล่าวชัดๆก็คือ**“ละล้างความเห็นแก่ตัว ตรงตัวเหตูแท้”** นั่นแหละ ละล้างลงไปโดยการฆ่าตัวตนที่“ตัวการต้นเหตู” ชนิด..จับ“อัตตา”หรือตัวตนของต้นเหตุนั้นๆได้ถูกต้องจริงด้วย และละล้างอย่างรู้จักหน้าตาเนื้อตัวของ“ตัวตนของต้นเหตุนั้น”อย่างจับมันคั่นตายแล้วละล้างจัดการให้มันดับหายไปจากเราจนหมดสิ้นได้จริงชนิดสัมผัสบุญ ไม่มีการรบกวนเข้ามาอีกได้ด้วย จึงเป็นเรื่องที่ต่างกันกับลัทธิอื่นที่**ยังไม่มีทฤษฎีล้าง“อัตตา”**

ส่วน**มิตีที่ ๑ ถึง ๗**นั้น ถ้าไม่ใช่ทฤษฎี“โลกุตระ”แบบพุทธแล้ว **การเรียนรู้ “อัตตา”ก็ไม่ใช่แบบพุทธ** จึงมี“อัตตา”ซับซ้อนอยู่ในตน โดยตนเองก็ไม่สามารถรู้ตัวมัน ไม่รู้เท่าทันความฉลาดลึกซึ้งของมันด้วย และลัทธิต่างๆ ส่วนมาก ก็เป็นลัทธิที่มี**“อัตตาหรืออาตมัน”** ซึ่งจะยิ่งสร้าง“อัตตา”หรือสร้าง“อาตมัน”ให้ยิ่งให้ใหญ่ยิ่ง ไม่มีที่จบที่สิ้นด้วย อย่างนี้ต่างหาก ที่เป็นการ**“เข้าหาตนเอง”ตลอดเวลา** คล้ายๆกับการสร้างความยิ่งใหญ่ของลัทธิ“ทุนนิยม”นั่นเอง เป็นความเห็นแก่ตัว เข้าหาแต่ตัว

ที่ดูรู้สึกว่ามี **มิตินี้** ๑ ถึง ๗ นี้ฟังแล้วเห็นว่ากว้างขึ้นๆ แต่พอ **มิตินี้** ๘ กลับฟังแล้วดูรู้สึกว่าการกลับเข้ามาสู่ตัวเอง นั้นก็เพราะว่าการพูดการอธิบาย **มิตินี้** ๑-๗ ไม่ได้กล่าวถึง“อัตตา” หมายความว่า **ไม่เห็นให้แก่ที่“ตัวตน” หรือตัวเองนัก** เพราะชี้ให้เห็นแต่กว้างออกไปหาผู้อื่นเสียมากกว่า เป็นการพูดแต่ในระนาบตั้งหรือระนาบเดียว เลยทำให้ดูเหมือนว่า **ไม่มีตัวตน** เพราะไม่ได้ชี้การกำจัดตัวตนหรือตัวเองอย่างเป็นทางการเป็นหลักเป็นทฤษฎีสำคัญ

แต่ใน **มิตินี้** ๘ **ขึ้นไปนั้น จะต้องเรียนรู้“อัตตา” เป็นมิตินี้ที่มีความรู้ในเรื่องอัตตา** จะกล่าวถึง“อัตตา”เป็นสำคัญอย่างเป็นทางการหลักเลยทีเดียว นิดก็เห็น“ตัวเอง” หน่อยก็นึกถึง“ความเป็นตัวเอง” แล้วก็ละล้างความเป็นตัวเอง ซึ่งเน้นแต่เข้าหาตัวเอง แต่ก็เป็นการทำคุณค่าให้แก่ผู้อื่น แท้ๆ แต่ดูเหมือนเข้าหาแต่ตัวเอง ดูเผินๆก็เหมือนทำแต่ประโยชน์ตัวเอง ดังนั้นฟังแล้วจึงดูเหมือน**เอาแต่“ความจริง”ของตนเอง** ซึ่งไม่ผิดเหมือนกันเพราะเป็น“ความจริงของตนเอง”จริงๆ แต่นั่นคือ**“การก่อดักตัวเอง”** เพื่อตัวเพื่อตนเหลือเกิน แต่**“ความจริงของตนเอง”แบบโลกุตระนี้** เป็น**“ความจริงที่ลดตัวเอง ละความเป็นตนเอง ซึ่งมันยังไม่เพื่อตัว เพื่อตน ยิ่งๆ ขึ้นต่างหาก มันเป็นผลเพื่อผู้อื่นแท้จริงยิ่งๆขึ้น”** อย่างรู้แจ้งเห็นจริง

“ตัวการหรือต้นเหตุ” คือ มิตินี้ ๘ นั้น เน้นเรียนรู้ความเป็น“ตัวเอง” แล้วกำจัด“ตัวเอง” ไม่ใช่ยังมุ่งเป็นตัวตัวเอง-เพื่อความใหญ่โตของ“ความเป็นตัวเอง” แต่กำจัด“ตัวเอง”เป็นเหตุ เมื่อแผ่ออกไป“ให้ผู้อื่น”เป็นผล ไม่ใช่เรียวเข้าหาตัวเอง มันซับซ้อนลึกซึ้ง แต่ความจริงมันยังเป็น“ความซื่อสัตย์-หมดตัวตน-หมดความหลงเหลือแฝงใดๆ”ที่เดียว ไม่ได้เรียวเข้ามาหา

ตนเองเลย แต่ยิ่งพุ่งออกไปให้แก่ผู้อื่นๆ ยิ่งสูงขึ้นต่างหาก

ถาม : ผมคิดว่าผมเข้าใจครับ ที่จริงผมว่าผมเข้าใจตั้งแต่แรก อาจารย์ขวัญดีแปลไม่ตีเอง (หัวเราะ) คำถามอื่นๆที่ผมจะถามต่อไปนี้อาจจะเจาะจงลงไปข้อโน้นข้อนี้ เพราะฉะนั้นอาจจะกระโดดไปกระโดดมาในเรื่องต่างๆ ดังนั้นเรื่องต่างๆที่ผมจะถามต่อไปนี้มันเป็นหัวข้อเรื่องปกิณกะ ผมต้องพูดไว้ก่อน เพราะว่าพ่อท่านจะได้ไม่สงสัยว่าทำไมกระโดดไปกระโดดมา

ตอบ : ไม่เป็นไร

ถาม : มีผู้บอกผมว่ากฎในเรื่อง“การกิน-การนอน และการทำงาน”ที่ปฐมอโศก ตั้งแต่ปีที่แล้วนี้ ก็ได้รับการผ่อนคลายลง และผมได้รับการบอกมาว่า พ่อท่านอนุโลมลงมาเล็กน้อย

ตอบ : เป็นต้นว่า เรื่องอะไรบ้างล่ะ

ถาม : ขึ้น.. ผมก็คงจะต้องเอ่ยถึงคนที่เล่าให้ผมฟัง

มีผู้ที่บอกผมว่า เมื่อก่อนนี้ที่ปฐมอโศกนั้น สติริกกว่านี้มาก เกร็งครัดกว่านี้มาก ผมพยายามที่จะคิดถึงที่ผมได้รับการบอกมาอะไรเกี่ยวกับการกิน เกี่ยวกับเรื่องการนอน อะไรอย่างนี้ ผมอาจจะจำตัวอย่างที่ผมได้รับการบอกจากชาวอโศกบางคนไม่ได้ แล้วก็อาจจะข้ามไปถามคำถามอื่นก็ได้ว่า จุดนี้ก็อยากทราบเรียนถามพ่อท่านก่อนว่า จริงหรือไม่ว่าท่านอนุโลม ท่านผ่อนคลายลงในเรื่องของความเคร่งครัด ในเรื่องการกิน การอยู่ การทำงาน

ตอบ : มันก็ไม่ได้หมายความว่า เราลดหย่อนกฎหลักอะไรลงไปเลย

ถาม : ที่ถามนี้ มีคนบอกอย่างนั้นครับ

ตอบ : กฎระเบียบหรือกฎหลักการหลักเกณฑ์ของเราก็ยังอยู่ตามเดิม อาจจะเป็นเพราะมีคนเข้ามามากขึ้น เพราะฉะนั้นคนที่เข้ามามากขึ้น จึงมี ผู้ที่ยังไม่แข็งแรงในการปฏิบัติเข้ามาด้วย แต่ก็มีคนที่แข็งแรงมากขึ้นแล้ว อยู่ในที่นี้ เป็นหลักอยู่ ดังนั้น จึงเป็นพี่เลี้ยงให้แก่คนที่ยังอ่อนอยู่ได้ จึงมีคนที่ยังอ่อนอยู่ผสมอยู่ในนี้ด้วย ผู้ที่รู้สึกอย่างนั้นเพราะไปพบคนที่ อ่อนแอเข้ากระมัง หรือเห็นการอนุโลมสำหรับคนผู้นั้นว่าเป็นการลดกฎไป ก็ได้ เพราะฉะนั้นในกรณีที่ผู้เห็นว่าอ่อนคลายหรือลดกฎนั้นคงไม่ใช่

ถาม : ครับ ไม่เป็นไรข้อนั้น

พ่อท่านคุ่นเคยกับนักพยากรณ์ในศตวรรษที่ ๑๖ ที่ชื่อ นอสตราดามุส หรือเปล่าครับ

ตอบ : ก็รู้นิดเดียว

ถาม : ผมด้วยแต่ผมรู้สึกประหลาดใจมากที่ปรัมมอโตกนั้นมีคน ซึ่งก็เป็นผู้ใหญ่แล้ว แล้วก็มีหนังสือเกี่ยวกับนอสตราดามุส และ อ่านหนังสือเกี่ยวกับนอสตราดามุสอย่างเอาจริงเอาจัง และ ก็หลายคนจะรู้สึกคุ้นเคยกับคำพยากรณ์ของนอสตราดามุสว่า จะเป็นจริงหรือเปล่า อะไรทำนองนี้

ตอบ : ที่ไหน? ใคร?

ถาม : ที่ปรัมมอโตก และเป็นผู้ใหญ่ด้วย

ตอบ : เป็นความหวัง หรือเป็นความเชื่อของเขาบ้าง

ถาม : ผมไม่ได้พูดในข้อนั้น ผมไม่ได้วิพากษ์วิจารณ์ ในข้อนั้น ผมเพียงแต่อยากจะทราบว่า สำหรับชาวอโศกนั้น เขาเชื่อหรือว่ามีคนอย่างนอศตราตามุสและเชื่อหรือเปล่าในข้อที่นอศตราตามุส พยากรณ์อนาคต

ตอบ : เราทั้งไม่ได้ปฏิเสธ และเราก็ไม่ได้ทิ้งรับ เราฟัง พิจารณา

๗

ปาฏิหาริย์และไสยศาสตร์

ถาม : ผมเข้าใจว่า สำหรับชาวอโศกนั้นก็พยายามจะปฏิเสธ แล้วก็อยู่ห่างจากเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพยากรณ์ หรือว่าทางด้านไสยศาสตร์

ตอบ : เราไม่ได้เอาอันนั้นมาเป็นเครื่องนำตัวเรา แต่เราก็ไม่ได้ไปดูถูกดูแคลนอะไรเขา จะพูดก็แต่ที่จริง แต่การรู้จากผู้อื่น เราก็รับรู้

ถาม : ผมเข้าใจว่า สมณะชาวอโศกนั้นก็มีความคิดวิพากษ์วิจารณ์ สงฆ์หมู่ใหญ่ในเรื่องของการปฏิบัติทางด้านนั้น เพราะว่าไม่ใช่สิ่งที่พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ สงฆ์ส่วนใหญ่ที่ทำน้อมแล้วก็ไปทางด้านไสยศาสตร์ ทำเครื่องรางของขลัง ทางพระสงฆ์ชาวอโศกก็ไม่เห็นด้วย แล้วก็วิพากษ์วิจารณ์สงฆ์ที่กระทำนั้น เพราะว่าไม่ใช่คำสอนของพระพุทธองค์ ถูกหรือไม่?

ตอบ : เราก็ติเตียนบ้าง ก็ไม่ได้วิพากษ์วิจารณ์อะไรมากมายนักหรอก เพราะเรารู้ว่า มันเป็นเรื่องแก้ยากสำหรับฐานะอันได้เป็นไปถึงเพียงนั้นแล้ว เป็นบางครั้งบางคราวที่เมื่อต้องกล่าวถึงเราก็ต้องพูดความจริงว่ามันไม่ใช่เรื่องของศาสนาพุทธ มันผิดมันเพี้ยนจริง แต่เรารู้ว่าขึ้นพูดมากไปก็รังแต่เราจะได้รับผลสะท้อนที่ไม่เกิดประโยชน์ เท่าที่ความเป็นจริงมันดำรงอยู่ เราก็เห็นว่าพระผู้ใหญ่หรือพระผู้มีหน้าที่โดยตรงแท้ๆ ก็ไม่เห็นจะแก้ไขกันจริงจังอะไร เราจะไปทำอะไรได้ แต่ถึงคราวก็พูดบ้างเท่านั้น

ถาม : ผมเข้าใจข้อนั้นครับ ถึงแม้ว่าการประกอบพิธีกรรมทางด้านไสยศาสตร์นั้น ไม่ใช่เป็นคำสอนของพระพุทธองค์ สำหรับพ่อท่านเองนั้นเชื่อว่า เขาทำสิ่งเหล่านั้นได้หรือไม่?

ตอบ : เรื่องนี้ ถ้าจะพูดกันแล้วก็ลึกถึงขั้นจิต เป็นเรื่องของพลังจิต ซึ่งต้องระดมลงไปให้ชัดในประเด็นแต่ละประเด็น เช่น เมื่อถามว่า *อาตมาเชื่อว่า เขาทำสิ่งเหล่านั้นได้หรือไม่?*

อาตมาก็ขอแยกตอบเป็น ๒ ประเด็น

๑. ตามพระวินัย หรือตามกฎระเบียบ เขาทำสิ่งนั้นได้หรือเปล่า ก็ตอบว่า แม้เขาจะสามารถมีพลังจิตจริง เก่งถึงขั้นทำ“อิทธิปาฏิหาริย์” หรือ“อาเทศนาปาฏิหาริย์”ได้จริง แต่การกระทำนั้นเป็นไสยศาสตร์เป็น เตรีจฉานวิชา **ตามพระวินัย ย่อมทำไม่ได้ เพราะผิดวินัย** พระพุทธเจ้า ทรงห้ามไว้แล้ว ถึงจะมี“ความเก่งเกินสามัญ”(อุตตริมนุสสธรรม)นี้จริง แต่ถ้าขึ้นอวดขึ้นแสดงก็อาบัติทุกกฏ

“คุณวิเศษเกินสามัญ(อุตตริมนุสสธรรม) ๒ ชนิด”นี้ [อิทธิปาฏิหาริย์= มีฤทธิ์ทางกายเก่งพิเศษ เช่น เทเหเทเห,เดินน้ำ,ดำดิน,เนรมิตสิ่งนั้นสิ่งนี้ หรือที่อวดว่า เสกเป่าวัตถุ ทำเครื่องรางของขลังบันดาลได้อย่างนั้นอย่างนี้ เป็นต้น และ อาเทศนาปาฏิหาริย์=มีฤทธิ์ทางใจเก่งพิเศษ เช่น หยั่งรู้ใจคน,รู้อดีตอนาคตต่างๆ,ทำนาย นั้นที่ลึกลับได้ ดูห่วยแม่น หายของหายได้ รู้ว่าคนนั้นจะโชคร้าย คนนี้จะโชคดี อะไรต่างๆ เป็นต้น] เพราะพระพุทธเจ้าห้ามไว้เด็ดขาดว่า แม้จะมีจริงก็แสดง ก็กระทำมิได้ ด้วยประการทั้งปวง **แต่ถ้าไม่มี“ความเก่งเกินสามัญ”จริง**(ไม่มี อุตตริมนุสสธรรม) **ขึ้นอวดขึ้นแสดง ก็เป็นของหลอกของปลอมๆแฉ่งๆ ความผิดวินัยข้อนี้ หากใครละเมิดกระทำเข้า ก็อาบัติ“ปาราชิก”ที่เดียว**

ซึ่งพระในเมืองไทยทำกันอยู่ไม่น้อย ที่อวดหรือแสดงอย่างเจตนาหลอก แม้จะไม่หลอกตรงๆ ก็ทำอย่างเลียงๆพรางๆแฉ่งๆลวงๆก็มีกันมีใช้น้อย บางรูปถึงขั้น“ปาราชิก”ไปแล้วก็มี บางรูปเข้าข่ายอาบัติแรงก็มี อาบัติเบาก็มี ถ้าตรวจสอบจริงๆที่อวดเสกอวดเป่ากันอยู่ ที่ไม่จริง ก็ปาราชิกแน่

ขออธิบายคำว่า“ไสยศาสตร์”และ“เตรจฉานวิชา”ให้ฟังนิดหน่อย ก็แล้วกัน

ที่เรียกกันว่า“ไสยศาสตร์”นั้น ก็เพราะว่า เป็นศาสตร์ที่ไม่กระจ่าง เป็น การรู้ที่ลึกลับๆคลุมๆเครือๆ ไม่สามารถจับต้นจับกลางจับปลายแห่ง เหตุแห่งผลแท้ได้ หรือจับมันคั่นตายที่ไปที่มาทุกเหตุทุกผลทุกชั้น

ทุกตอนไม่ได้ ยิ่งเป็นเรื่องนามธรรมยิ่งพิสูจน์ยากมาก เพราะเป็นศาสตร์ที่ไม่สามารถนำมาจัดระบบยืนยันซึ่งบ่งให้ชัดเจน หรือไม่สามารถเรียบเรียงเป็นวิชาการมีทฤษฎีต่างๆอย่างสมบูรณ์ จนพิสูจน์ได้แบบวิทยาศาสตร์ ทั้งๆที่ความรู้แบบนี้มีกันมานานมานานเป็นหมื่นเป็นแสนปี แต่ก็ไม่สามารถตั้งเป็น“สถาบันทางวิชาการอย่างจริงจัง”ได้เลย จึงเรียกว่า“ความรู้แบบไสย” คือ *ความรู้ของคนนอนหลับ ซึ่งรู้ก็รู้้อย่างคนฝัน หรือเป็นได้ก็ได้อย่างคนนอนหลับ ไม่สว่างกระจ่างแจ้งสมบูรณ์*

ส่วนที่เรียกว่า“เดรัจฉานวิชา” ก็เพราะว่าเป็นความรู้ที่“ขวางทางนิพพาน” ซึ่งความรู้ความสามารถพิเศษ ๒ ชนิดนี้ มันวิเศษช่วยวนคนให้ขึ้นชอบหลงไหลได้เก่งยิ่งนัก คนที่มีความสามารถในเดรัจฉานวิชาจะลุ่มหลงมันหนัก หากแม้ใครลุ่มหลงเข้าแล้วติดเข้าแล้ว ก็ไม่สามารถจะทำให้ละให้ปล่อยให่วางได้ง่ายๆ และคนทั่วไปที่ได้อำนาจชนิดนี้ช่วยเหลือก็ขึ้นชอบลุ่มหลงได้ง่ายไปด้วย เพราะมันเป็นไปเพื่อโลกธรรม คือ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข โดยตรง มันจึงรัตรึงใจยิ่งนัก มันไม่เป็นไปเพื่อนิพพานเลย ไม่สนับสนุนความเป็นนิพพานเลย จึงได้ชื่อว่า“วิชาขวาง (ตีรัจฉน=ขวาง,ผิด) ทางนิพพาน”

หรืออีกนัยหนึ่ง ก็เพราะว่า มันเป็น“ความรู้ของสัตว์ชั้นต่ำ”(ตีรัจฉน=สัตว์ชั้นต่ำ,สัตว์ที่ไม่ใช่คน ซึ่งหมายถึงต่ำกว่าคนไปเสียอีก) มันไม่ใช่ความรู้ของคนชั้นสูงเลยจริงๆนั่นเอง ผู้ที่นิยมหรือยังนับถือยกย่องความรู้แบบนี้อยู่ จึงคือผู้นิยมหรือยังนับถือความรู้ระดับที่ต่ำกว่าสามัญของคน

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ต่างๆชัดๆในพระไตรปิฎก เล่ม ๙ ข้อ ๓๓๙-๓๔๐ ว่า “ความเก่งวิเศษ ๒ แบบ”นี้ คือ **อิทธิปาฏิหาริย์กับอาเทศนาปาฏิหาริย์** พระองค์ทรงมีความเห็นว่า มันเป็นเรื่องที่น่าอึดอัดใจ, คับแค่นใจ(อัญญิตติ) เป็นสิ่งที่น่าละอาย, หดหู่(ทรายติ) เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ, สะอิดสะเอียน(ชัคคุจจติ)

๒. ตามความเป็นจริง หรือตามสัจจะ เขาทำสิ่งนั้นได้หรือเปล่า ?

ประเด็นนี้หมายความว่า ผู้ที่มีความสามารถทำได้จริงเป็นจริงหรือไม่ ? ก็ตอบว่า อาจจะเป็นจริงได้บ้าง บางคน บางกรณี แต่ไม่เก่งกาจตามที่คุยอะไรกันนักหรอก เช่น ถ้าเก่งจนมีฤทธิ์ทำให้อยู่ยงคงกระพันจริง ก็น่าจะต้องสถาบัน เสกให้แก่ทหารที่จะออกไปรบ จะได้ไม่ต้องกลัวข้าศึก เพราะผู้ได้รับการเสกนั้น ยังไม่ออกฟันไม่เข้าได้จริงแล้วนี่ หรือเสกให้แคล้วคลาดได้จริง ก็ทำให้คนในประเทศไม่ต้องเจออุปัทวเหตุต่างๆกันบ้างปะไร ทุกวันนี้อุปัทวเหตุมันทำให้คนตายคนพิการกันจนทำลายสถิติโรคภัยอื่นๆแล้ว หรือถ้าเก่งในเชิงมหานิยมจริง ที่ทำให้ร่ำรวยกันได้อย่างประจักษ์สิทธิ์ก็นำพระอาจารย์ที่เก่งๆนั้นมาตั้งสถาบันเผยแผ่ ช่วยมนุษย์ที่ยากจนกันให้ถ้วนหน้าหน่อยเถิด ประเทศไทยจะได้ร่ำรวยรุ่งเรืองเฟื่องฟูกับเขาบ้าง

แต่จริงๆนั้น มันไม่ใช่เรื่องง่าย ไม่ใช่เรื่องถาวร ไม่ใช่เรื่องชัดเจนที่จะสามารถทำได้จริง **จึงเป็นเรื่องลวงหรือแฉงนั้นแหละมากกว่ามาก** เพราะเรื่อง“ความเก่งวิเศษ” ชนิดไสยศาสตร์เดรัจฉานวิชา ๒ อย่างนี้ เป็นเรื่องลึกลับ ไม่สามารถสร้างเป็นสถาบัน อันมีหลักเกณฑ์อย่างเป็นสูตรเป็นทฤษฎีชัดเจนได้ เพราะไม่สามารถหยั่งถึงเหตุถึงผลได้ถ้วนครบสมบูรณ์อย่างพิสดารนี้ได้แน่นอนดังวิทยาศาสตร์

ที่จริงอาตมาเคยเรียน เคยฝึกเรื่องไสยศาสตร์หรือเดรัจฉานวิชาพวกนี้มาไม่น้อย ตั้งแต่ครั้งเป็นฆราวาส และผ่านสิ่งแปลกๆที่ได้มีประสบการณ์เท่าที่ได้กระทำด้วยตนเองมาพอสมควร จึงรู้ความจริงทั้ง ๒ ด้าน คือ ทั้งความจริงของ **ไสยศาสตร์เดรัจฉานวิชา** และทั้ง **พุทธศาสตร์โลกุตรวิชชา** แม้จะไม่มากไม่ได้เก่งวิเศษยอดเยี่ยมก็ตาม ก็เป็นความรู้ที่เป็นที่มั่นด้วยตนเองจริงๆ ซึ่งอาตมาก็เคยได้อธิบายได้สาธยายถึงความเป็นความมีทั้ง ๒ ด้านนี้มาแล้วในหลายคราวหลายที่ แต่ในคราวนี้คงไม่มีเวลาจะได้เล่าในรายละเอียด ก็ขอสรุปง่ายๆเพียงว่า

ไสยศาสตร์เดรัจฉานวิชานี้ มีจริง แต่ไม่ง่าย จะให้วิเศษดังที่พูดกันนั้นก็ยากยิ่งจริงๆ ทำได้ไม่ค่อยถึงจริงกันหรอก ส่วนมากก็จะเป็นพวกตกกระไดพลอยโจน คือ ผู้ที่เคยทำได้นั้น เมื่อทำไปแล้วจะรู้ว่ามันไม่ใช่จะทำได้ไปเสียทุกคราว และถ้าคราวใดจิตเราไม่ค่อยดีก็ทำไม่ได้ตามที่เคยได้ หรือนานเข้าๆ ก็จะไม่ค่อยได้ แต่แล้วผู้ที่เคยได้รับความนิยมนับถือนั้นก็ไม่น่าจะยอมรับ ว่าตนเสื่อมลงหรือตนไม่สามารถทำได้แล้ว จึงทุ้อทุ๊ทำหลอกคนเขาต่อไปเรื่อยๆ ที่ไม่จริงแล้ว ซึ่งเป็นความเสียหายเลวร้าย และอีกอย่างหนึ่ง คนยุคนี้มันทำอะไรกันไม่ได้ ก็เห็นทำได้กันแค่ความเก่งความแปลกเกินธรรมดาเล็กๆ น้อยๆ ไปอย่างนั้นแหละ แม้ทำได้ก็ไม่ถึงขั้นแสดงฤทธิ์แสดงเดชที่วิเศษเยี่ยมยอดเหมือนสมัยโบราณเก่าก่อนโพ้นหรอก เพราะผู้จะมีฤทธิ์วิเศษเยี่ยมยอดกันจริงๆ แท้ๆ นั้นมันเป็นไปได้ยากยิ่ง ต้องสั่งสมพลังจิตกันให้ถึงจริงๆ ซึ่งต้องใช้เวลาฝึกฝนสั่งสมบารมีกันหลายต่อหลายชาติหนึ่ง และสภาพแวดล้อมทั้งแรงต้านทานที่เป็นพลังงานทางวัตถุและพลังงานทางนามธรรม ห้อมล้อมอยู่ในโลก ยุคนี้เป็นยุคที่มีพลังด้านรุนแรงสูงมาก อีกทั้ง 'สนามแม่เหล็กแห่งพลังเสริมหนุนที่มีเป็นธรรมชาติในยุค' ก็น้อยที่สุด นี่อีกหนึ่ง คนยุคนี้จึงไม่สามารถทำได้ง่าย แม้ผู้จะมีบารมีก็ยากสุดแสนยาก

สรุป คำตอบที่อาตมาได้จากการศึกษาและฝึกฝนแบบไสยศาสตร์หรือเดรัจฉานวิชานี้ ก็คือ ยิ่งศึกษา ยิ่งฝึกฝนก็ยิ่งน่าฉงน ยิ่งลึกลับ ยิ่งตอบคำถามไม่ได้เข้าไปเรื่อยๆ เพราะยิ่งลึกลับยิ่งลับ

ส่วนการศึกษาฝึกฝน "พลังจิต" แล้วก็พิสูจน์ความวิเศษของพลังจิตกันตามแบบแผนทางวิทยาศาสตร์ ในสมาคมค้นคว้าทางจิต อาตมาก็ได้ศึกษาฝึกฝนมาด้วย ก็ได้รู้ความจริงเรื่อง "พลังจิต" ในเชิงวิทยาศาสตร์อีกด้านหนึ่ง คำตอบที่อาตมาได้จากการศึกษาฝึกฝนในเชิงวิทยาศาสตร์ ก็คือ ยิ่งศึกษา ก็ยิ่งกระจ่างชัด ยิ่งตอบคำถามได้ แต่ทำไม่ได้ไม่ลึกลับ และไม่มาก รู้ได้เพียง

บางส่วนบางเรื่องเท่านั้น

ต่อเมื่อมาศึกษาฝึกฝนทางพุทธศาสตร์ อาตมาจึงได้รู้แจ้งชัดจริงในสิ่งทีคลุมเครือต่างๆ และเรื่อง“พลังจิต”ก็ดี สภาพลีๆลับๆที่เกี่ยวกับเรื่องของจิตก็ดี แม้แต่เหตุผลของอิทธิปาฏิหาริย์ อาเทศนาปาฏิหาริย์ หลากแห่งหลายมุมก็กระจ่างชัดได้เพราะการศึกษาฝึกฝนพุทธศาสตร์ กันอย่างเป็นจริงมีจริงนี่เอง

ก็ขอเล่าเพียงเท่านี้ มาตอบคำถามตามประเด็นที่ถามมาก็แล้วกัน เรื่องปาฏิหาริย์ที่เป็นเรื่องเดรัจฉานวิชาหรือไสยศาสตร์นั้น พระพุทธเจ้าก็ไม่ได้ปฏิเสธ และตรัสว่าเป็นไปได้ พระองค์ทรงอ้างถึงผู้ที่เขาทำได้ด้วยซ้ำ มีฤๅษีคันทารี ฤๅษีมณิกา เป็นต้น แต่ปาฏิหาริย์ทั้ง ๒ นี้ พระพุทธเจ้าทรงห้ามมิให้ทำทุกรูปแสดงเด็ดขาด แม้ผู้นั้นจะทำได้จริงเป็นจริง ฤๅษีใดละเมิดก็อาบัติทุกรูป บางรูปก็ได้ละเมิดจนถึงชั้นปาราชิกแล้วก็มี แต่ไม่เอาจริงกัน บางรูปก็อาบัติมากอาบัติน้อย ก็ตามขนาดที่ผิดจริงนั้นๆ

ปาฏิหาริย์ทั้งหมดพระพุทธเจ้าตรัสแบ่งไว้ ๓ อย่าง มี..

๑.อิทธิปาฏิหาริย์ ๒.อาเทศนาปาฏิหาริย์ ๓.อนุสาสนีปาฏิหาริย์

ซึ่งล้วนถือว่าเป็น“คุณวิเศษเกินมนุษย์ธรรมดา”ทั้ง ๓ ปาฏิหาริย์ ภาษาพระเรียกว่า“อุตตริมนุสสรธรรม” ฤทธิ์เก่งอย่างที่เรียกว่า“อิทธิปาฏิหาริย์” นั้น ก็พูดไปแล้ว เช่นมีความเก่งความสามารถแบบเสกนั้นเป่านี้ได้ เหมติด อย่างนั้นอย่างนี้ได้ หายตัว-เดินน้ำดำดินอะไรต่ออะไรนั้นแหละ แม้จะมีฤทธิ์ช่วยคนนั้นคนนี้ให้ร่ำรวย ให้ค้าขายดี หรือให้แคล้วคลาดอะไรต่างๆ อยู่ในฤทธิ์ข้อนี้ทั้งสิ้น ฤๅษีใดแม้มีฤทธิ์ในตนจริงก็ตาม ก็แสดงไม่ได้ ขึ้นทำขึ้นแสดงก็อาบัติทุกกฎ แต่ถ้าไม่มีฤทธิ์นี้ในตนจริง ไม่ใช่“คุณวิเศษ”จริง ขึ้นทำเข้าก็**ขาดความเป็นพระ**ทันที

ส่วน“อาเทศนาปาฏิหาริย์”นั้น ก็เก่งทางนามธรรม สามารถล่องรู้ใจ

คนโน้นคนนี้ได้ สามารถพยากรณ์ความลึกลับต่างๆ ซึ่งเป็นความเก่งทางด้านจิตในจิตหรือด้านนามธรรม ฤทธิ์อย่างนี้ก็เช่นกันกับอิทธิปาฏิหาริย์ พระพุทธเจ้าทรงห้ามแสดง แม้พระภิกษุใดมีฤทธิ์จริง ก็อับดีทุกกฎ แต่ถ้าไม่มีฤทธิ์จริง ขึ้นทำเข้าก็**ขาดจากความเป็นพระ ปาราชิก**ทันที เท่ากับถูก**ประหารชีวิตจากศาสนาพุทธ**เช่นเดียวกัน

“คุณวิเศษ” ๒ อย่างนั้นพระพุทธเจ้าทรงห้าม ไม่ให้แสดงไม่ให้หวดเด็ดขาด ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ไม่มีสิทธิ์เอามาอ้าง ไม่ว่าจะอ้างว่าทำเพื่ออนุเคราะห์คนที่มิทุกข์ หรือว่าทำเพื่อจงคนเข้าวัดเข้าวา แล้วจะได้สอนธรรมะแก่เขา ดังที่ชอบอ้างกันเป็นอันขาด ไม่ได้ทั้งนั้น

ที่พูดๆกันว่า “**คุณวิเศษที่หวดไม่ได้ ที่ห้ามภิกษุหวดเด็ดขาด**” นั้นก็คือ **อิทธิปาฏิหาริย์** กับ **อาเทศนาปาฏิหาริย์** **อุตตรนิมุตตธรรม ๒ ประการนี้แหละ** **ไม่ใช่ห้าม“อนุสาสนีปาฏิหาริย์” ดังที่เข้าใจผิดกัน**

เพราะ“**อนุสาสนีปาฏิหาริย์**”นั้น หมายความว่า **ฤทธิ์แห่งคำสอน** คือ **ผู้ใดสามารถเรียนรู้ แล้วปฏิบัติ กระทั่งทำได้สำเร็จตามคำสอนของพระพุทธองค์ จนบรรลุธรรมได้จริง** นั้นแหละเรียกว่า “**คุณวิเศษ**” หรือมีฤทธิ์แท้ **ผู้มีจริงบรรลุจริง** เป็นผู้มี“**อนุสาสนีปาฏิหาริย์**” พระพุทธเจ้าทรงให้แสดงให้หวดได้เต็มที่ ให้แสดงชนิดที่ท่านตรัสว่า **ให้“บันลือสีหนาท”** คือ **ถ้าสามารถประกาศให้ก้องลั่นบันลือโลกได้** ก็ให้**กระทำทีเดียว** เพราะเป็นประโยชน์ต่อโลกต่อมนุษยชาติยิ่ง **ต้องนำมาสอนผู้คนให้เกิดผลบรรลุตามได้** ก็สืบสานพุทธศาสนาไปได้ แต่ก็ต้อง**บรรลุจริงนะ** จึงหวดจึงแสดงตัวว่าบรรลุจริงได้ กระนั้นพระพุทธเจ้าก็ยัง**มีเงื่อนไขในการหวดการแสดง** เพื่อกันความผิดพลาดและเหมาะสมถ้าผิดวินัย หรือผิดเงื่อนไขตามวินัย ก็อับดีเขาแค่ปาจิตตีย์ แต่ถ้า**ใครไม่บรรลุจริง** ขึ้นโกหกหวดตัวว่าบรรลุ ก็ปาราชิก

การอวดการแสดงธรรมชั้นคุณวิเศษที่เป็นอนุศาสนีปาฏิหาริย์นั้น มีข้อแม้ว่า **๑.อย่าอวดด้วยจิตลามก** คือ อวดเพื่อแกล้งแกลม แกลยกศ เป็นต้น อย่างนี้ก็อาบัติ แม้จะมี“คุณวิเศษ”นั้นๆในตนจริง[ต้นบัญญัติวินัยข้อนี้ เกิดจากการอวดทั้งๆที่ตนมีคุณวิเศษจริง แต่อวดด้วยจิตลามกนี้เอง]

๒.อวดต้องให้ดูเหมาะสมกับคน ผู้ใดเหมาะที่จะอวดจะแสดง ความรู้ความสามารถแก่ใครระดับไหน ก็ต้องให้เหมาะสมให้เกิดประโยชน์ ต้องพิจารณาการอวดการแสดงให้เห็นเหมาะกับผู้ที่เราอวด ถ้าอวดกับคนที่ ไม่เหมาะสม เช่น คนที่ยังไม่มีภูมิเพียงพอ คนผู้ไม่อยู่ในฐานะที่ควรจะได้รับ ก็อาบัติปาจิตติย์ ท่านให้“อวดกับอุปสัมบัน” คือ ผู้เข้าถึงหรือผู้มีภูมิ เพียงพอ หรือผู้อยู่ในฐานะอันสมควร ส่วนผู้ภูมิไม่ถึงหรือผู้ไม่มีฐานะอัน สมควร ก็อย่าอวดอย่าแสดง

จึงมีข้อปรามในวินัยว่า อย่าอวดอย่าแสดงแก่“อุปสัมบัน” คือ ผู้ยัง เข้าไม่ถึงหรือภูมิยังไม่เพียงพอ จุดมุ่งหมายของพระพุทธรองค์ก็คือ อย่าอวด อย่าแสดงให้เสียผล หรืออย่าอวดแล้วเกิดเสียหาย ผู้แสดงต้องรู้จัก ประมาณ ต้องระมัดระวังให้ดี หากอวดหรือแสดงแล้วเกิดเป็นประโยชน์ ก็จงแสดงอย่างอุตสาหะและต้องประมาณด้วยสัปปุริสธรรม โดยเฉพาะ ประโยชน์สำคัญคือ ทำให้คนลดละหน่ายคลาย

หากอวดหรือแสดงธรรม ยิ่งถึงขั้นอวด“อุตตริมนุสสธรรม”จนเกิด มีผู้บรรลุผลธรรม ละหน่ายคลายได้จริง **ถ้าแม้มีผู้บรรลุผลถึงขั้น โลกุตระธรรมเป็นอาริยะ ก็นั่นแหละคือ“อนุศาสนีปาฏิหาริย์”**(คำสอน มีฤทธิ์ หรือฤทธิ์ของคำสอนที่แสดงที่อวดนั้นมีผลจริง)แท้ๆชัดๆ ดังนั้น เมื่อ องค์ประกอบเหมาะสมก็จงอวดจงแสดง และหากอวดแล้วแสดงแล้วมี ผลเจริญในคำสอนของพระพุทธรเจ้า ก็จงอวดจงแสดงให้ยิ่งๆถึงขั้น **“บันลือสีหนาท”**ทีเดียว

แต่ถ้าผู้นั้นไม่บรรลุนิยามนั้นจริง ไม่มีคุณวิเศษนั้นๆจริง ชั้นที่ว่าตน
ละได้ เลิกได้ แต่แท้ๆตนเองยังเลิกไม่ได้จริง อย่างนี้เป็นต้น หากอวดว่าตนเป็น
ตนมี ก็ปาราชิก เช่นกัน

ในสังคมนาสาพุทธทศกัณฐ์นี้ ที่อวดแม้แต่คำสอนที่ตนยังทำไม่ได้ แต่
อวดว่าตนทำได้ ก็ยังมี แต่ก็ไม่มาก เพราะทำตามคำสอนของพระพุทธเจ้า
ไม่ค่อยได้ ส่วนอวดคุณวิเศษแบบ ๒ ข้อต้น คือ อิทธิปาฏิหาริย์และอาเทศนา-
ปาฏิหาริย์ที่พระพุทธเจ้าห้ามขาดนั้นสิ มีอวดกันมาก และส่วนมากอาตมา
ว่า เป็นเรื่องที่เขา“หลง”กันว่าจะเป็นไปได้ **แต่จริงๆนั้น“พลังจิต”ยังไม่
สามารถจะเป็นจริงได้** ซึ่งเจ้าตัวก็รู้อยู่เหมือนกัน เรื่องง่ายๆแค่“หนังเหนียว”
อยู่ยงคงกระพัน อย่างนี้มีจริงกันบ้าง เพราะเป็นเรื่องไม่ยาก แต่เรื่อง
หยั่งรู้ใจ หรือเรื่องลึกลับกว่าช่วยให้ร่ำรวย ช่วยให้แคล้วคลาดไม่เป็นอันตราย
ต่างๆนั้น มันหลอกกันมากกว่า เพราะเรื่องพลังจิตนี้เป็นเรื่องยากมาก
แม้ในสมัยที่จิตไม่มีเรื่องมากอย่างทุกวันนี้และคนก็มีบารมีมากกว่านี้ แต่
ถึงอย่างนั้น..ผู้ที่ได้ก็ใช้จะมีมาก และที่สำคัญคือ ไม่เที่ยงแท้ ไม่ได้นาน
เพราะเป็น“ไสย” คือเป็นวิชา“มีดๆของคนที่เหมือนคนนอนหลับฝัน ไม่ใช่วิชา
ของคนตื่นมีสติรู้ชัดเจนนพริกพร้อมเป็นพุทธะ

เพราะฉะนั้น ส่วนมากจึงเป็นเรื่องโกหกหลอกลวงกัน หรือทำที่เป็น
แฉ่งๆ เลี้ยๆ ว่า ตนไม่ได้หลอก ตนไม่ได้ทำ แต่จริงๆก็หลอก ก็ทำมีชั้น
มีเชิงสารพัด

**ถาม : อันนี้รวมทั้งหลวงพ่อกันด้วยใช่ไหม ที่พอท่านคิดว่าเป็นสิ่ง
ที่หลอกลวง โทก ไม่จริง**

ตอบ : ที่จริงหลวงพ่อกันนี้ หลวงพ่อกันเองก็พูดเองนะว่า *กูไม่ได้เป็น
กูไม่ได้เก่ง ไม่ได้มีอะไรหรอก* แต่คนไปหลงเอง คนไปหลงเชื่อตามเอง

แต่นั้นแหละเอาตามถ้อยว่า มีเชิงแฝงอยู่ในที่ ซึ่งคำพูดกับการกระทำ
พูดเหมือนตัวเองไม่ได้รอด แต่ก็มิเชิงให้คนเชื่อว่าตนเก่งตนมีความวิเศษ
อยู่ในที่ การกระทำและคำพูดมันมีเชิง ผู้ไม่โง่เข้าใจได้ทุกคน

ความจริงแล้ว มันพากันงมงายยิ่งขึ้น ถ้าจะให้เอาตามวิจารณ์ มันก็
สรุปได้ว่า ทำให้ศาสนาพุทธเสียหาย แต่คนมองกันตื่นๆว่า เป็นการ
ประโลมประเล้าใจคน ช่วยบรรเทาทุกข์อะไรก็พูดไป ที่แท้มันยิ่งงมงาย
มันยิ่งทับถมให้คนส่วนมากไม่รู้แจ้งสังขารม ยิ่งเพิ่มทุกข์หนักและมากขึ้นๆ
เพราะมันยิ่งพากัน“หลง”ในทิศทางที่เป็นไปไม่ได้ มากขึ้นๆ แทนที่จะน้อยลง
ทั้งๆที่ตนเองพูดว่า เป็นไปไม่ได้ แต่ตนเองก็ยังทำ เพราะมันได้เงินทอง
ได้ชื่อเสียง ได้โลกธรรมนั่นเอง

ด้วยความฉลาดเชิงซับซ้อน ก็เอาเงินนั้นมาสร้างบารมีเป็นผู้เสียสละ
สร้างการกุศลอย่างนั้นอย่างนี้ ก็ยังได้ลาภ-ยศ-สรรเสริญ คนก็ศรัทธา
นิยมยกย่องยิ่งขึ้น ซับซ้อนซ่อนเชิงเข้าไปอีก โดยคนทั้งหลายไม่รู้ว่าคุณ
ได้รับ“ความศรัทธา นิยมยกย่อง”ด้วยเรื่องอะไร? มันก็ปนๆมั่วๆกันไปใหญ่

**ความจริงไม่ใช่ท่านได้รับความนิยมชมชื่นเพราะ“ท่านมีฤทธิ์” แต่คน
ส่วนใหญ่จะไม่แยกหรือรู้ไม่ชัดกันแล้ว ทั้งๆที่ท่านได้รับ“ความศรัทธา นิยม
ยกย่อง”เพราะท่านเสียสละ แต่คนก็ยังจะ“หลงผิด”อยู่นั้นแหละ คือยัง
“หลงปนๆมั่วๆกันไป ว่าศรัทธาที่ท่านมีฤทธิ์ ท่านมีพลังวิเศษช่วยคนให้
แคล้วคลาดได้ ให้ร่ำรวยได้ บันดาลให้สมหวังอย่างนั้นอย่างนี้ได้ หรือท่านมี
การบริจาค ท่านเสียสละช่วยการกุศลกันแน่”** เพราะพระเครื่องรางของขลัง
ท่านก็ยังทำขายทำที่ลืลาที่ทำแบบนั้นแบบนี้ให้คนดูคนเห็นแล้ว “หลงว่าท่าน
ขลัง” ท่านก็ยังทำไม่หยุดหย่อน **มันก็ส่งเสริมความเข้าใจผิดยิ่งขึ้น
เหมือนคนฉลาดในโลกแม้ทางธุรกิจ-ทางราชการ ใครๆก็ทำเชิง
ให้ตนเป็นคนเสียสละเพื่อได้มาซึ่งโลกธรรมกันนั่นเอง** ยิ่งมีจิตวิทยาใน

การทำ“ความเสี่ยสละ”อย่างมีเชิงฉลาดหรือมีเชิงฉลาดที่จะ“สร้างภาพ”
ทำทำทำให้เป็นที่นิยมยกย่อง ก็ยิ่งรวยลากรวยยศทับทวีชั้นชั้นยิ่งขึ้น

ถาม : ผมเข้าใจในส่วนที่ว่าสำหรับใครที่สามารถจะอยู่ใน“รั้วโศก”
ได้เลย เขาผู้นั้นจะมีส่วนที่จะปฏิบัติได้ดีกว่า แต่คนที่อยู่ข้างนอก
สามารถที่จะเป็นสมาชิกแท้ๆของโศก หรือว่าในการที่จะปฏิบัติตัว
จนถึงขั้นสูงขึ้นไปนั้น จะขึ้นอยู่กับการที่อยู่ใกล้ชิดโศกสักเพียงใด
หรือเปล่า

ตอบ : ความใกล้ชิดมีผลมากกว่าแน่ พระพุทธเจ้าตรัสว่า “มิตรดี
สหายดี สังคมสิ่งแวดล้อมดี เป็นทั้งหมดทั้งสิ้นของศาสนา” ที่เดียว และ
ท่านตรัส“ความเสื่อมของชาวพุทธ ๗ ประการ”ไว้ชัดอีกด้วย เช่น ตั้งแต่
ข้อ ๑. ไปเลย ก็มีว่า ผู้ขาดการเยี่ยมเยียนภิกษุ ผู้นั้นย่อมนเสื่อม ข้อ ๒.
ผู้ละเลยการฟังธรรม ก็ย่อมนเสื่อม ข้อ ๓. ผู้ไม่ศึกษาอภิธรรม ผู้นั้นย่อมนเสื่อม
เป็นต้น การคบคุ่นสำคัญมาก

ถาม : คำถามสุดท้าย ผมทราบว่า มีกฎในทางพุทธศาสนาอยู่ว่า
การที่ใครจะบวช แล้วก็มีร่างกายที่ไม่สมบูรณ์ มีร่างกายที่พิการ
สำหรับผมซึ่งเป็นคนนอก รู้สึกว่า อันนี้จะไม่ค่อยยุติธรรมนัก อยากจะ
ให้พ่อท่านช่วยกล่าวถ้อยในเรื่องนี้

ตอบ : มิใช่เป็นความไม่ยุติธรรม ถ้าเรา“เชื่อกรรม เชื่อวิบาก”แล้ว
เราจะแน่ใจในความยุติธรรม คนที่ได้ร่างกายที่ไม่สมบูรณ์เช่นนั้นจริง
ย่อมเห็นเด่นชัดแล้วว่า เป็นเครื่องแสดงอยู่ใต้งๆ ถึงความไม่สมบูรณ์ของ
ผู้นั้นมาแต่เดิมจริง ความไม่มีสภาพตามสามัญหรือต่ำกว่าสามัญย่อมเป็น
ผู้ที่ไม่พร้อมมาแล้วโดยธรรมชาติ เพราะตั้งแต่วิบากก็เป็นตัวคัดสรรให้มาแล้ว

ซึ่งผู้ที่มีวิบากเช่นนั้น อวัยวะและอาการต่างๆมันไม่ครบ มันประกาศชัดถึงความมีฐานะตามธรรม เพราะฉะนั้น ผู้ที่ถึงขั้นจะได้ขึ้นมา“บวช”จึงต้องมีฐานะอันเหมาะสม อย่างน้อยแค่คุณสมบัติอันเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ด้วยวิบาก ว่าผู้ันั้น“ต่ำกว่าสามัญ”จึงเป็นเรื่องจริง ตามสังฆธรรมที่ยุติธรรมที่สุด ไม่มีใครสร้าง ไม่มีใครบันดาล ผู้ันั้นทำไว้เอง เป็นการบ่งบอกตัวเขาเองโดยธรรม ที่มีมาตามฐานะของเขาเอง

การศึกษาปฏิบัติให้เป็นผลถึงขั้นโลกุตระจริงนั้นก็เป็นเรื่องยากมาก ต้องมีความสมบูรณ์พร้อมทั้งองค์กายพหุและอาการ ๓๒ พุทธศาสนาต้องอาศัยทุกสัดส่วนที่เป็นองค์กายพหุของคนด้วยในการปฏิบัติ ก็ขนาดผู้เ้องกายพหุครบบริบูรณ์แท้ๆ ยังต้องลำบากหนักหนาสาหัส

และที่สำคัญผู้บวชเป็นภิกษุ คือผู้จะมุ่ง“นิพพาน” นิพพานไม่ใช่เรื่องเรี่ยนลัด หรือไม่ใช่เรื่องบังเอิญ ไม่ใช่เรื่องพลุกๆ และที่จริงที่สุดคือไม่ใช่เรื่อง“สามัญ” แต่เป็นเรื่อง“วิสามัญ”โดยตรงโดยแท้ เป็นเรื่องที่เหนือธรรมดาธรรมชาติทีเดียว ซึ่งต้องประกอบไปด้วยการสั่งสม “บุญบารมี”อย่างแท้จริง ดังนั้น ผู้ที่ไม่มี“บุญบารมีเพียงพอ”จริง แม้แค่“สามัญ”ก็ยังมีวิบากที่เห็นได้อย่างเด่นชัดว่าเป็นไปไม่ได้ จึงเป็นเรื่องของสังฆธรรมที่ชัดเจน

ผู้ที่ยังไม่เชื่อเรื่องของ“กรรม”ของ“วิบาก” ก็คงจะเข้าใจได้ไม่ถนัดนัก

คุณฮาวเวิต : ขอขอบคุณมากครับ

